10
915

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
9
14 B
34

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

55-3-6
10.-9.5.18.

HISTORIA
MONOTHELITARUM.

Digitized by Google

Digitized by Google

CELEBRIS HISTORIA
MONOTHELITARUM
atque
HONORII
CONTROVERSIA

Scrutiniis octo comprehenſa.

OPUS POSTHUMUM

JOANNIS BAPTISTÆ TAMAGNINI, *Veneti,*
Philoſophiæ & Theologiæ Doctoris ac Profeſſoris.

PARISIIS,
Apud LUDOVICUM BILLAINE.

M. DC. LXXVIII.

CUM PRIVILEGIO REGIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

TYPOGRAPHUS
LECTORI.

EN tibi, LECTOR, *redivivam brevem hanc Hiſtoriam Monotheliſmi per aliquot annos ſuo auctore jam conſepultam: & licèt hæc controverſia per quamplures fuerit laudabiliter pertractata; attamen non contemnendos fore hos quoque noſtri Auctoris labores in tanta ſententiarum varietate, ſapientum calculo dijudicatum eſt. Vixit Auctor diu Romæ, tantumque profecit in ſeverioribus diſciplinis, ac eruditione, quà ſacrâ, quà profanâ, ut de ipſo Franciſcus Barberinus, ac Sfortia Pallavicinus, S.R.E. Cardinales eximii, ſummam expectationem conceperint. Verùm dum majora his molitur, ac Operi jamjam manum admovet, immatura morte præripitur*

ipſo juventutis flore , relicto ſui apud omnes non mediocri deſiderio. Quare ſi quid in hoc Opuſculo minùs vel expolitum , vel accuratum offenderis , doleas commune fatum librorum illorum , qui proprio Auctori ſuperſtites , typis mandantur.

Digitized by Google

PRÆFATIO AUCTORIS.

EX ipſo titulo ſatis, opinor, deprehendis dignitatem argumenti, quod in hoc Opuſculo tractandum aggredior. Evolvitur hîc Hiſtoria hæreſis Monotheliticæ, quam dubio procul inter Eccleſiæ nobiliores arbitror eſſe reponendam: cùm tot ea ſit referta mirabilibus eventibus, funeſtis Martyrum tragœdiis, arcanis Hæreticorum fraudibus, & ardentiſſimis diligentiis Orthodoxorum; ut vix alia poſſit in medium proferri, in qua ita viriliter ſit utrinque dimicatum, conantibus aliis, iiſque & dignitate, & doctrinâ, & potentiâ celeberrimis, ut Monotheliſmus immobiliter radicaretur; aliis verò non paucioribus,

nec minùs ſapientiâ, nobilitatéque conſpicuis, validè obnitentibus, ne tanta peſtis Orthodoxos invaderet.

Examinatur inſuper Honorii controverſia, in qua ita fortiter pugnatum eſt, elapſo ſæculo naſcentis Lutheraniſmi, & emergentium Novatorum, ut doctiſſimi viri, nec admodum pauci, pretioſos ſudores effuderint in Honorii, ſeu veriùs in Sedis Apoſtolicæ defenſionem, quam Hæretici conabantur peſſumdare non ſine ingenti temeritate. Nec deſunt noſtris hiſce temporibus homines non contemnendæ eruditionis, qui noctes laudabiliter agunt inſomnes, ut reviviſcentem controverſiam, & familiarem in colloquiis eruditorum penitus compeſcant. Horum ego ſecutus exempla, hoc Opuſculum elabora-

vi, potiùs ut in re tam difficili mens proprio labore defeſſa requieſceret, quàm ut placerem aliis, aut inde laudes aucuparer.

In hac verò Honoriana controverſia illud imminet periculum, quod in quæſtionibus de gratia & libero arbitrio ſanctus Auguſtinus obſervavit contingere. Sicut enim defendentes arbitrium, labefactare videmur cum Pelagianis gratiæ valorem; & gratiam extollentes, enervare cum Manichæis vires arbitrii: ſic ſi ſextam Synodum, ut par eſt, defendamus, detrahere putamur infallibilitati Pontificum, reponentes Honorium inter Hæreticos ab illa damnatos; ſi majeſtatem Honorii, & ejuſdem orthodoxiam propugnemus, Synodorum auctoritatem judicamur evertere: quorum utrumque, utpote fidei

æquè pernicioſum execramur.

Noſtrum igitur præcipuum ſtudium illud erit, ut Honorii vindicetur Orthodoxia, ejúſque epiſtolæ ſuperſtites in actis ſextæ Synodi Catholicæ probentur: ſimul tamen, vt infallibilitas Conciliorum mordicus aſſeratur, & caſtitas ſextæ Synodi in facto Honorii probabiliter admittatur. Nec deerunt, Deo duce, ſufficientia fundamenta ad utrumque ſatis bene copulandum.

INDEX SCRUTINIORUM.

SCRUTINIUM I.

In quo expenduntur initia hæreſis Monothelitica. à pagina 1. ad pag. 28.

SCRUTINIUM II.

In quo afferuntur conatus Monothelitarum, & Orthodoxorum conſtantia in rejiciendo Monotheliſmo uſque ad obitum ſanctorum Martini atque Maximi. à pag. 28. ad pag. 97.

SCRUTINIUM III.

In quo reliqua Monothelitarum deliramenta expenduntur, necnon Catholicorum vigilantia in iiſdem eludendis. à pag. 97. ad pag. 139.

SCRUTINIUM IV.

In quo enucleatur formalis hæreſis Monothelitarum. à pag. 139. ad pag. 173.

SCRUTINIUM V.

In quo vindicantur Honorii epiſtolæ ab errore dogmatis. à pag. 173. ad pag. 210.

SCRUTINIUM VI.
In quo probabiliter oſtenditur, Honorium fuiſſe de facto damnatum à ſancta ſexta Synodo. à pag. 210. ad pag. 252.

SCRUTINIUM VII.
In quo examinatur juſtitia anathematis in Honorium inflicti. à pag. 252. ad pag. 299.

SCRUTINIUM VIII.
In quo aperiuntur leviores Honorii lapſus, & nævi quidam epiſtolarum ejuſdem. à pag. 299. ad finem.

CELEBRIS

CELEBRIS HISTORIA

MONOTHELITARUM,

atque

HONORII CONTROVERSIA

Scrutiniis octo comprehenſa.

SCRUTINIUM I.

In quo expenduntur initia hæreſis Monothelitica.

SUMMA SCRUTINII.

§. 1. *Non pauci ex hæreticis ante tempora Heraclii Imperatoris unam tantùm in Chriſto poſuere voluntatem.*

§. 2. *Examinantur ergo quo ſenſu Monotheliſmus incæperit ſub Heraclio.*

§. 3. *Aperiuntur exordia Monotheliſmi; ac primò congreſſus Heraclii cum Paulo Severiano.*

§. 4. *Deinde examinatur congreſſus alter*

SCRUTIN. I.

cum Athanaſio Iacobita; & probantur invicem diſtincti.

§. 5. *Agnoſcitur Sergius Conſtantinopolitanus parens naſcentis Monotheliſmi.*

§. 6. *Vindicaturque Sophronius Hieroſolymitanus ab aliquibus calumniis Monothelitarum.*

§. 7. *Oſtenditur etiam qua Sergius facilitate potuerit illaqueare Imperatorem & Epiſcopos Orientis.*

§. 8. *Demum indicantur quantænam eſſet Sergius auctoritatis apud Patres Orientales.*

Plures hæretici ante tempora Heraclii, in Christo ponunt unam voluntatem.

§. 1. NON eſt animus, diutiùs immorandi in texendo veteri Monotheliſmo. Nil enim, me judice, Lectoribus injucundius, quàm longum agmen effundere hæreticorum, qui cæleſtem Hieroſolymam, hoc eſt, veritatem Catholicam demolientes, de duplici in Chriſto naturali voluntate & operatione confuſam Babylonem, ſcilicet hæreſim vnius voluntatis atque operationis conſtruxerunt. Quamvis enim mihi conſcius

ſim, hæreticos non paucos, longè diſ- SCRUTIN.
ſitos à temporibus Imperatoris Heraclii, multoque magis ab Honorii primi Pontificatu, errorem iſtum profeſſos eſſe: adhuc tamen eos omnes juvat epilogo retexere, & brevibus lineis comprehendere cum ſancto Papa Agathone in epiſt. ad Conſtantinum, relata act. 4. ſextæ Synodi: *Ariani, Apollinariſtæ, Eutychianiſtæ, Timotheiani, Acephali, Theodoſiani, & Gaianitæ, & omnis omnino hæreticus furor, ſive confundentium, ſive dividentium Incarnationis Chriſti myſterium, eo quòd Deitatis & humanitatis Chriſti unam naturam dicant, unam eum, ſicut unius, voluntatem & operationem perſonalem habere contendunt.* Quiſquis autem his non contentus, digeſtiora deſiderat, conſulat oportet Concilium Lateranenſe ſub Martino primo, & Concilium ſextum œcumenicum ſub Agathone celebratum in hoc Monothelitarum negotio, ubi pro errore unius in Chriſto voluntatis & operationis effuſa reperiet hæreticorum agmina, iiſdemque objectas ſanctorum Patrum cohortes, qui non minori conatu, exitu tamen longè feliciori, geminas in Chri-

I.

ſto tuentur cum voluntatibus naturales operationes.

Quo ſenſu veteres hæretici unam in Chriſto ponerent voluntatem.

§. 2. NON hîc tamen arbitror omittendum, veteres Monothelitas (veteres appello, qui ante tempora Heraclii & Honorii virus hujuſmodi evomuerunt) non in id unquam principali conatu incubuiſſe, ut geminam à Chriſto expungerent voluntatem: ſi verò quandoque id docuerunt, *ex conſequenti*, hoc eſt, ex aliis erroribus deducebant. Unde Monotheliſmus tunc temporis dici meritò non poterat peculiare ſchiſma, vel hæreſis. Patet id abundè ex nuper adductis verbis ſancti Agathonis, à quibus edocemur, veteres Monothelitas unam ideo in Chriſto ponere voluntatem & operationem, *eo quòd Deitatis & humanitatis Chriſti unam naturam dicant*. Quod ipſum, adhuc manifeſtiùs, explicat Severus hæreticus, ex cujus verbis clarum erit, quo ſenſu, quave de cauſa prædicarent in Chriſto unam operationem veteres hæretici. *Anathematizamus* (ſunt verba Severi relata tum in epiſtola citata Agathonis, tum in Synodo Lateranenſi ſub Martino ſecret. 2.) *Synodum Chalcedonenſem, & tomum*

Leonis Præſulis Romanæ Eccleſiæ, & eos qui dicunt vel dixerunt in duabus naturis unum Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM *poſt ineffabilem & incomprehenſibilem unitionem, & ſequenter earum duas operationes aut proprietates*. Liquet ex his ſcopum Severi hunc eſſe; ut geminas à Chriſto excluderet naturas: quia tamen *ſequenter* fiebat, ut cum naturis excluderentur etiam operationes & proprietates, eas etiam meritò ejecit.

Nobis igitur conſultius erit in hoc Scrutinio exordia tantùm repetere peculiaris Monotheliſmi, per quem geminis in Chriſto admiſſis naturis; adhuc duæ negabantur in eodem & voluntates & operationes. Hunc igitur incœpiſſe temporibus Heraclii, nullus ambiget; dummodo primis labiis ſacras deguſtarit Hiſtorias. Et licèt ſanctus Abbas re non minùs, quàm nomine Maximus in dialogo cum Pyrrho, & in collatione cum Theodoſio Epiſcopo Cæſareæ, necnon ſancta ſexta Synodus act. 13. conſignent exordia Monothelitarum ad Conciliabulum illud Alexandrinum habitum per Cyrum, ad illud, inquam, in cujus capitulo 7. una pa-

Monotheliſmus incœpit ſub Heraclio Imperatore.

SCRUTIN. I. lam in Chriſto decreta fuit Dei virilis voluntas & operatio: tamen adhuc non licet vel leviter ambigere, quædam ſemina novi Monotheliſmi ſparſa hàc illácque furtim fuiſſe ante dictum Conciliabulum, ex quibus poſtmodum palam pullulaverint in Eccleſia tumultus & diſſenſiones rigidis evellendæ remediis, ſed omnino neceſſariis; eo vel maximè, quòd cauſa hæc ſpectare videretur ad omnes pæne veteres hæreticos, qui ſub ſpecioſo prætextu unionis ſcindere & lacerare conabantur Eccleſiam, & Concilium Chalcedonenſe.

Hæretici debacchantur habito per Cyrum Conciliabulo Alexandrino.

Unde habito illo per Cyrum Conciliabulo, gaudium magnum ortum eſſe inter plurimos hæreticos, plus æquo debacchantes in veritatem, nobis Theophanes hiſce verbis ob oculos delineat. *Cùm Georgius Patriarcha Alexandrinus diem clauſiſſet, Cyrus Alexandriam Epiſcopus deſtinatur, junctuſque Theodoro Epiſcopo Faran frigidam illam fecerunt unionem, unam & ipſi ſcribentes in Chriſto operationem naturalem. quibus ita geſtis in magnum Synodus Chalcedonenſis, ac Eccleſia Catholica probrum incidit: quippe Iacobitæ, ac Theodoſiani* (idem arbitror

de reliquis rivulis Eutychianiſmi, de Neſtorianis, deque alia fæce hæreticorum) *gloriabuntur dicentes, non ipſos Synodo, ſed eis Synodum Chalcedonenſem communicaſſe, quæ unam Chriſti naturam unius confeſſione operationis planè confeſſa eſſet.* Verùm ad fontes aperiendos Monotheliſmi, unde digreſſi ſumus, propiùs accedamus, duplicemque congreſſum Heraclii producamus in medium. SCRUT. I.

§. 3. CUM Heraclius Imperator anno ſui duodecimo Imperii moviſſet arma adverſus Coſrhoem Perſarum Regem, promoto jam anno tertio decimo feliciter exercitu in partes Armeniæ, congreſſum illic habuit cum Paulo quodam hæretico Severiano: ibique inter alia habitus eſt invicem ſermo unius in Chriſto naturalis voluntatis atque operationis. Præſtat hoc ipſum reponere totidem Sergii verbis in epiſtola ad Honorium, quæ habetur in ſexta Synodo act. 13. *Ante aliquod certum tempus cùm adverſus Perſas confirmatus dominus noſter & magnus victor Imperator promovebat exercitum propter certamina à Deo ſibi credita Chriſto amabilis Reipublicæ, & ad partes Armeniæ provinciæ perveniſſet;*

Congreſſ. Heraclii cum Pa[...] Severian[...]

unus ex principibus impiæ partis Severi execrabilis, nomine Paulus, in illis locis apparens ad ejus pietatem acceſſit, ſermonem pro ſua errabunda hæreſi proferens, &c. Imperator verò recta atque immaculata è diverſo protulit dogmata, interque & unius operationis Chriſti Dei noſtri mentionem effecit, &c. Huc uſque Sergius in ſua epiſtola.

Quo anno contigerit congreſſus Heraclii cum Paulo.

Quonam autem anno contigerit congreſſus hic Heraclii cum Paulo, divinandum potiùs nobis eſt, quàm judicandum. Appoſitè tamen Cardinalis Baronius illum conſignavit ad annum tertium-decimum regnantis Heraclii, ſcilicet ab Incarnatione Chriſti ſexcenteſimum vigeſimum-ſecundum. Et quidem Sergiana verba nuper adducta convincunt apertè, eum habitum fuiſſe, fervente adhuc bello cum Perſis, & commorante Heraclio in partibus Armeniæ. Anno verò tertio-decimo Imperii Heraclium aſcendiſſe in Armeniam, ſcribit Theophanes. *Heraclius anno Imperii ſui decimo-tertio profectus à regia urbe, celeriter in Armeniam properavit.* Eademque totidem ferme verbis repetit Cedrenus, aliique Græcæ Hi-

ſtoriæ Compilatores. Quòd autem annus tertius-decimus Heraclii concurrat cum anno Chriſti ſexcenteſimo vigeſimo-ſecundo, ſatis etiam clarè deducitur ex eodem Theophane, cæteriſque Græcis Hiſtoricis. Nam annus duodecimus Heraclii coincidit per eoſdem cum anno Chriſti vigeſimo-primo poſt ſexcenteſimum, ut apertè tradit nuper citatus Auctor ad eundem annum duodecimum Hèraclii. *Cùm ageret* (verba ſunt Theophanis) *Heraclius in Imperio annum duodecimum, & annus eſſet Domini ſexcenteſimus vigeſimus-primus, &c.* Igitur annus decimus-tertius ejuſdem conſignandus erit ad annum Dominicum ſexcenteſimum vigeſimum-ſecundum, ut etiam conſignavit optimè Card. Baronius.

Alter congreſſus Heraclii cum Athanaſio Jacobita.

§. 4. PRÆTEREA idem Heraclius anno vigeſimo Imperii, hoc eſt, anno ſalutis ſexcenteſimo vigeſimo-nono congreſſum alium habuit cum Athanaſio Jacobitarum, ut vocant, Catholico, viro callido, ac inter hæreticos ſatis celebri: in quo etiam congreſſu Heraclius, homo laïcus, actus inani zelo, nimiſque inconſultè res fidei pertra-

SCRUTIN. I. ctans, ſpinas & tribulos peperit Eccleſiæ; uſque adeo verum eſt, nimiam quandoque pietatem & zelum officere fidei. *Anno vigeſimo Imperii Heraclii* (loquor cum Theophane) *Hormiſda regnat in Perſis. Cùm autem eſſet Heraclius apud Hierapolim, venit ad eum Athanaſius Patriarcha Jacobitarum, vir acris & nequam ingenii, Syrorum inditas verſutias poſſidens: & moto de fide ad Imperatorem ſermone, repromiſit ei Heraclius, ſi Chalcedonenſem Synodum ſuſcepiſſet, Patriarcham illum Antiochiæ ſe facturum. At ille ſimulatè ſuſcepit Synodum, duas in Chriſto naturas confeſſus. Interrogavit autem Imperatorem de operatione & voluntatibus, qualiter has in Chriſto dicere oporteret, duplas, an ſimplas, &c.* Hæc Theophanes.

Congreſſus Pauli & Athanaſii diſtincti ſunt. Hujuſmodi verò congreſſum alium eſſe à ſuperiùs commemorato, mihi plurima perſuadent, licèt aliqui recentiores, qui de luce ſolis ambigunt in meridie, dubitare vel inviti conentur. Quâ, rogo, ſuffulti ratione, ex duobus

Prima ratio. hiſce congreſſibus unum conflabimus, cùm liqueat priorem habitum eſſe cum Paulo Severiano, ſi quæ fides habenda ſit & Sergio & Cyro; alterum verò

cum Athanaſio Jacobitarum Patriarcha, teſtibus Theophane & Cedreno? An fortè ad libitum ſomniabimus Paulum Severianum, & nomine & hæreſi diverſum, unum & eundem eſſe cum Athanaſio Jacobita? Præterea, prior congreſſus cum Paulo contigit vigente adhuc bello cum Perſis, ut Sergii verba ſuperiùs adducta præ ſe ferunt manifeſtè: alter autem cum Athanaſio evenit extincto jam bello Perſico, ut mihi facilè perſuadeo, non ignorans ex adducto loco Theophanis habitum eſſe anno vigeſimo Imperatoris Heraclii, cùm tamen bellum adverſus Perſas incœperit anno duodecimo ejuſdem, ſcribente Theophane: *Cùm ageret Heraclius in Imperio annum duodecimum, & annus eſſet Domini ſexcenteſimus vigeſimus-primus, menſe Aprili, die quarta, Indictione nona, celebrata ſolemnitate Paſchali, mox ſecunda feria Veſperi motus eſt contra Perſidem.* Incœptum autem bellum adverſus Perſas anno duodecimo per ſex tantùm annos fuiſſe productum, affirmant Græci plerique, quos conſulat Lector, qui fidem nobis non adhibeat: contenti quippe ſumus unum adducere Cedre-

SCRUTIN. I.

Secunda ratio.

Digitized by Google

num ad ann. 18. Heraclii, ita ſcribentem: *Hîc myſticum aliquid conſiderare par eſt. Quemadmodum namque Deus ſex dierum ſpatio omnibus rebus conditis, ſeptimâ quievit; ita Heraclius ſexennio debellata Perſide, ſeptimum annum pacatum egit.* Igitur bellum illud anno Heraclii decimo-octavo finem exoptatum fuiſſe ſortitum, opus eſt affirmare, ſi rationis legibus teneamur. Unde cùm nobis conſtet per Theophanem, Heraclium habuiſſe congreſſum cum Athanaſio anno vigeſimo Imperii, liquet etiam, cum eodem fuiſſe congreſſum, finito jam bello Perſico; atque ita congreſſum Athanaſianum alium eſſe à congreſſu
Tertia ratio. cum Paulo, quem, teſte Sergio, fervente bello Perſico contigiſſe compertum eſt. Demum non hîc omittendum duco, quòd in illo primo congreſſu cum Paulo, non Paulus, ſed Heraclius protulit in medium quæſtionem unius in Chriſto voluntatis & operationis, juxta ea quæ retulimus ex Sergio; cùm tamen in altero congreſſu non Heraclius, ſed Athanaſius *interrogârit Imperatorem de operatione & voluntatibus, qualiter has in Chriſto dicere oporteret, duplas, an ſim-*

plas. quæ ſunt verba ſuperiùs ex Græcis deflorata. Quid inde mirum, ſi de Paulo & Athanaſio ut de diſtinctis perſonis ſcribunt veteres? De Paulo, inquam, omiſſo Athanaſio, ſcribit Sergius in epiſt. ad Honorium, & Cyrus in epiſt. ad Sergium relata in Conc. Later. ſecret. 3. & hunc eundem opinor eſſe Paulum monoculum, ad quem Sergius direxit libellos fictos Mennæ ad Vigilium, ut refert ſanctus Maximus in Dialogo cum Pyrrho. Econtra verò de Athanaſio, relicto interim Paulo, ſermonem habent Theophanes, Cedrenus, Zonaras, necnon Sophronius in ſua Synodica, in qua anathematizatis pluribus hæreticis ſubdit: ***Cum quibus anathema ſit & catathema Athanaſius quoque Syrus, &c.***

Heraclius conſulit Sergium & Cyrum Monothelitas.

Cùm hæc igitur ita ſe haberent, conſuluit Imperator, nec ſemel, tum Sergium Conſtantinopolitanum, tum Cyrum Epiſcopum Phaſidis, poſtea verò Patriarcham Alexandriæ, utrum ſcilicet in Chriſto duplex eſſet voluntas, an unica: à quibus illud habuit reſponſum, ut una prorſus in Chriſto dicenda eſſet voluntas & operatio, uti repo-

Digitized by Google

SCRUTIN. I.

nunt communiter Græci auctores. *Tunc Imperator* (inquit Theophanes narrato jam congreſſu cum Athanaſio) *vocis novitate conſternatus* (verba hæc, quæ ſunt aliquibus lapis offenſionis, omittit Cedrenus) *ſcribit Sergio Conſtantinopolitano Epiſcopo, advocat etiam Cyrum Epiſcopum Phaſidis: & hoc interrogato, reperit eum conſentientem Sergio in unam voluntatem & unam operationem. Sergius enim utpote Syrus genere, & parentibus Jacobitis exiſtens, unam naturalem voluntatem & unam operationem in Chriſto reſcripſit atque confeſſus eſt.*

Sergius corrupit Cyrum, non verò Cyrus Sergium.

§. 5. Verùm quiſnam ex alterutris alterum illaquearit, & in Monotheliſmum rapuerit, Cyruſne Sergium, an Sergius Cyrum, ſatis anceps eſt, adhuc ſub judice. Minimè tamen improbabile putarim, quòd Cyrus, homo, teſte Sergio in epiſtola ad Honorium, nec ſatis doctus, nec celebris alioquin nominis aut auctoritatis, non ita facilem præbuiſſet aſſenſum novo ſchiſmati vel hæreſi unius in Chriſto voluntatis & operationis, niſi, exorto Heraclium inter & ipſum ſermone, fuiſſet oblata ſibi legenda ſuggeſtio quæ-

Cyrus trahitur in Monotheliſmum à Sergio mediis ſuggeſtionibus.

dam Sergii, in qua Monotheliſmus apertè recipiebatur. Quin immo cùm legiſſet Cyrus juſſionem quandam Heraclii adverſus Paulum Severianum, quam ad Arcadium Archiepiſcopum Cypri firmandam tranſmiſerat, ubi una prædicabatur in Chriſto poſt unionem operatio, ut in principio Scrutinii ſequentis dicemus; eidem ſe abnuiſſe ſcribit in epiſt. ad Sergium, haud ignarus ex epiſtolis ſanctiſſimi Leonis duas eſſe in Salvatore Domino ponendas voluntates & totidem operationes. Audiamus ex ipſo Cyro hæc ſingula in epiſtola citata ad Sergium, ex qua juvat hæc paucula decerpere. *Divinam Serénitatis ejus* (ſcilicet Heraclii) *ad Arcadium ſanctiſſimum Archiepiſcopum Cypri diviniſſimè compoſitam juſſionem adverſus Paulum eorum Primatem ac caput, legendam aſſumere præſumpſi, &c.* Et poſt pauca: *Inveni*, inquit, *prohibentem dici duas in Domino noſtro* JESU CHRISTO *poſt unionem operationes: abnuebam, ac ſtudebam proferre honorabiliſſimam Leonis epiſtolam, duas palam, mutua nimirum utriuſque communione, quemadmodum docet ſanctiſſimus Dominus meus, operationes claman-*

tem. Hinc nobis deinde exorto ſermone jubebar manu capere ad legendum veſtram à Deo afflatorum venerabiliſſimam ſuggeſtionem, quam dicebat, & videbatur piæ juſſionis eſſe reſcriptum: faciebat enim mentionem ſtulti illius & nequam Pauli, quin & exemplaris juſſionis, ſenſumque ea expreſſum approbabat.

Videas ex his, ô Lector, qua Sergius calliditate per ſuas haſce ſuggeſtiones, eò pernicioſiores, quò occultiores, Cyrum hæſitantem, quin & abnuentem in præceps deturbarit. Firmatur adhuc idipſum ex iis, quæ Cyrus alibi ſcribit ad Sergium, poſtulans edoceri, quonam modo ſit una in Chriſto voluntas & operatio, objectis interim verbis ſancti Leonis: *Operatur utraque forma cum alterius communione, &c.* Quibus Cyri petitionibus ſatis affluenter Sergius reſpondit, firmiter aſſumens, unam tantùm in Chriſto reperiri voluntatem; conaturque auſu temerario, ſed exitu inani, verba ſancti Papæ Leonis vel invita rapere ad hæreſim Monothelitarum confirmandam.

Sergius undique ſerit libros fictos

Unde rurſus ſedula illa Sergii vafrities in undique ſerendis, & fortè confingendis

fingendis libellis Mennæ ad Vigilium Papam, iiſque tranſmittendis ad Theodorum Epiſcopum Pharanitarum, ad Paulum Severianum, ad Cyrum Alexandrinum, ad Georgium cognomento Arſam, Pauliniſtam, ut præclarè ſanctus Maximus urget in dialogo cum Pyrrho, niſi ut hæreſis unius in Chriſto voluntatis, in illis contenta, cujus ipſe parens eſſet, latiùs vagaretur, quâ poſtmodum & Oriens & Occidens infectus langueſceret? Satis eluceſcunt, ut ineptum prorſus ſit hærere diutiùs, Sergii fraudes dolique, quibus conabatur, licèt occultè, ut faciliùs inconſultos irretiret, pullulantem Monotheliſmum immobiliter radicare. Quamobrem non alienum à veritate putarim, aſſere Sergium utpote Jacobitam, ante quoſlibet alios novam hæreſim ab inferis evocaſſe, atque Heraclium Imperatorem, Cyrum Alexandrinum, alioſque Orientis Antiſtites rapuiſſe in inſidias; necnon vires & artes omnes exeruiſſe, ut iiſdem technis implicaret Honorium, Romæ veteris, & univerſalem Orbis Epiſcopum, quibus implicarat Præſules Orientis. His autem, SCRUT. I. *Menna ad Vigilium.*

SCRUTIN. I. quæ diximus, eò libentiùs acquieſco, quò magis aliena eſſe non videntur ab iis, quæ afferuntur in ſexta Synodo act. 15. ubi Sergius agnoſcitur naſcentis Monotheliſmi parens & architectus; cùm ipſe occultis & privatis fraudibus alios involveret, ut interim à Catholicorum tumultibus, quos ab alto proſpiceret, tutus lateret, nec invidiam in ſeipſum converteret.

In quibus culpandi Heraclius, Cyrus & Theodorus.

Non ideo tamen quis opinetur abſolvendos eſſe Heraclium Imperatorem, Cyrum Alexandrinum, atque Theodorum Pharanitanum. Heraclium, inquam, Imperatorem, qui in alienam meſſem auſus ingredi, zeloque indiſcreto res evolvens fidei, congreſſus habuit de dogmatibus ſacris cum Paulo Severiano & Athanaſio Jacobita, à quibus abſtinere, utpote laïcus, debuiſſet; & juſſiones pro Monotheliſmo compoſuit, & Ecthesim Sergianam, plenam perfidiâ, ſuo nomine vulgandam permiſit, ut dicemus Scrutinio ſequenti. Cyrum, inquam, Alexandrinum, qui licèt veritatem Catholicam agnoſceret, adhuc tamen in hæreſim trahi paſſus eſt, ob-

Juctarique maluit cum ſancto Leone, quem ſibi non ignorabat adverſum, quam Sergii Heracliique juſſionibus impiis non adhærere. Quin immo ſe obtulit præcipuum miniſtrum Sergianæ impietatis, ſynodicè decernens in Conciliabulo quodam Alexandrino, de quo Scrutinio ſequenti, errorem illum, quem Sergius nonniſi occultè fuerat profeſſus: qua quidem de cauſa meruit Cyrus quandoque appellari parens Monothelismi, dum iis temporibus ea ſpecialiter attendebantur, quæ determinarentur ſynodicè. Demum verò Theodorum Pharanitanum, qui confictos admittens libellos, quos Sergius ad illum tranſmiſerat, ut tradit S. Maximus in dialogo cum Pyrrho, permiſit indecorè ſe in Monotheliſmum præcipitem agi; pro quo etiam opuſcula non pauca compoſuit, quorum fragmenta in Concilio Lateranenſi & in ſexta Synodo producuntur in medium, & producta anathematizantur. Quin immo, ut ſcribit Theophanes, & nos ſuperiùs adduximus §. 2. ſe ſocium præbuit Cyro Alexandrino, quo ſocio *frigidam* illam fecerunt unionem cum Hære- SCRUTIN. I.

SCRUTIN. I. ticis per Conciliabulum Alexandrinum, ex qua deinde probrum non vulgare contraxit Eccleſia : quibus de cauſis inter architectos turris Babylonicæ, hoc eſt, hæreſis Monothelitic æ, & ipſe reponitur; quin immo non ſemel à Concilio Lateranenſi & ſexta Synodo ante cæteros omnes proſcribitur ejuſdem memoria.

Calumnia Sergii & Pyrrhi in Sophronium.

§. 6. QUO igitur impellente ſpiritu temeritatis factum eſſe putabimus, ut Sergius ipſe in epiſtola ad Honorium, omnium diſſenſionum auctorem facere videatur ſanctiſſimum Sophronium Hieroſolymorum Epiſcopum? Cui quoque calumniæ viſus eſt Honorius ſilendo aſſentiri per ea verba reſcriptæ epiſtolæ ad Sergium, quæ habetur in ſexta Synodo act. 13. *Scripta fraternitatis veſtræ ſuſcepimus, per quæ inventiones quaſdam & novas vocum quæſtiones cognovimus introductas per Sophronium.* Hujuſmodi verò calumniam denudavit apertè venerabilis Maximus in epiſtola ad Petrum Illuſtrem, ubi Monotheliticam deplorans temeritatem ait: *Sophronium, qui prudenter divina perdocuit, & prædicavit Catholicæ Eccleſiæ dogmata,*

S. Maximus vindicat Sophronium.

ſe in errorem moviſſe hac illacque ſuſurrant. SCRUTIN. I.
Et rurſus in eadem epiſtola: *Divinus*, inquit, *Sophronius, laudabiliſſimi, in Afrorum regione mecum & cum omnibus peregrinis Monachis moras agebat, cùm ipſi perverſitates illas fabricarent adverſus omnes.* Clariſſimè demum vindicat ab hac calumnia Sophronium idem Maximus in dialogo cum Pyrrho: cùm enim iſte non erubuiſſet objicere, ſecutus deceſſorem Sergium, quod *Sophronius, qui paulò antè fuit Patriarcha Hieroſolymitanus, fecit, ut hoc vel præter propoſitum faceremus, cùm tempore in opportuno ſermonem de operationibus excitavit.* Vindicem Sophronii ſenſit Maximum verbis hiſce mendacium redarguentem. *Quid igitur? Poſtquam Sergius multis modis morbum ſuum in commune propoſuit, & maximam partem Eccleſiæ corrupit ac vaſtavit, ſi beatus Sophronius admonuit cum humilitate, quæ ejus habitum decebat, ad veſtigia ejus provolutus, Chriſti Dei paſſionibus vivificis, quæ omnem ſupplicationem continebant, commemoratis, & obteſtans, ne vocem hæreticorum; probè olim à ſanctis Patribus ſuperioribus extinctam, renovaret, fuitne*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SCRUTIN. I.

ipſe auctor hujus ſcandali ? Minimè verò dicere tenemur : ſed Sergius, qui ut Eccleſiam laniaret, novos errores unius in Chriſto voluntatis & operationis commentus eſt. Sergius, inquam, qui *Syrus genere, & parentibus Jacobitis exiſtens*, ut refert Theophanes, necnon teſte Niceph. lib. 18. c. 54. *Jacobitarum contagione* infectus, virus illud, quod unà cum lacte ſuxerat, per Orientem evomuit, & quocumque modo potuit, undequaque diffudit.

Qua facilitate potuerit Sergius illaqueare Heraclium & Epiſcopos plures.

§. 7. Et ſanè non admodum fuit Sergio laborandum, ut ad ſua pertraheret Heraclium, hominem ad ſuperſtitionem religioſum, quique ſpecioſo unionis titulo poterat dicto citiùs illaqueari. Quod cùm optimè norint Monothelitæ, nil magis jactare conſueverant, quàm ejuſmodi *frigidam* unionem, ut vocat Theophanes, ſeu *aquâ mergendam*, ut appellat Cedrenus ad an. 20. Heraclii; eandemque nimiùm exaggerans Sergius in epiſt. ad Honorium, haud erubuit aſſerere, quòd per Conciliabulum illud Alexandrinum recepta fuerit in Catholicam communionem Thebais, Libya, Ægyptus, & oves

omnes, quotquot ab ovili reduxerant antiquiores Hæretici. & tamen teſtis eſt ſanctus Maximus in epiſtola ad Petrum Illuſtrem, quòd *Eccleſia Catholica concordiâ frueretur, & unanimitate, necnon pacifica, atque fide tranquilla, priuſquam caliginoſam nubem & ſtridentem fluctum maris ab ipſo dæmone turbationis amico concitaretur per Miniſtros ſuos Monothelitas.* SCRUTIN. I.

Nec leve pondus addidit Sergio ad Monotheliſmum immobiliùs firmandum, quòd Coſrhoes Perſarum Rex, ac hoſtis infenſus Heraclii, amore ſummo proſequebatur Neſtorianos: *qua de cauſa*, (ſcribente Theophane ad ann. 15. Heraclii) *inſaniâ perſitus donaria omnia Eccleſiarum, quæ ſub Perſis erant, abſtulit; utque Heraclio moleſtam rem faceret, Chriſtianos omnes ad ſocietatem Neſtorianæ hæreſis adegit.* Cùm hæc, inquam, ageret Coſrhoes in odium Heraclii, Heraclius ex oppoſito, ut grave quid inferret Coſrhoi, plus æquo favit Eutychianiſmo, utpote qui omnium maximè adverſaretur Neſtorianis, quibus Coſrhoes favebat. Verùm cùm nefas eidem videretur duplicem à Chriſto

Cur Heraclius adeo faverit Monothelitis & Eutychianis

SCRUTIN. I.

naturam excludere, jam in Concilio Chalcedonenſi definitam, conſultius id illi viſum eſt, unam in Chriſto cum Eutychianis prædicare voluntatem atque operationem, ut patens inde aperiretur via ad recipiendos eoſdem Eutychianos, ſicuti Coſrhoes ad Neſtorianiſmum coëgerit Orthodoxos: qua pariter de cauſa factum putarim, ut hæreſis Monothelitarum à Beda aliiſque appelletur Eutychianorum.

Quàm magna eſſet apud Orientales exiſtimatio & fama de Sergio.

Quid etiam Sergio potuit eſſe facilius, quàm inſtabilem Orientem in Monotheliſmum inducere, cùm maxima foret ejuſdem auctoritas, tum apud Heraclium, cujus fuerat inaugurator Imperii, ut affirmat Zonaras, cujuſque filium Heracleona, Martinamque neptem, & conjugem illegitimam, in tutelam receperat, ſummaque Imperii penes ipſum eſſet, ſi quando Imperator in Perſiden, in Armeniam, huc illucque à bellis evocabatur: tum etiam apud Orientis Antiſtites ob excellentiam reverentiæ, quam Orientales Epiſcopi præſtabant Conſtantinopolitano Præſuli, ut vel ex una licet inſcriptione proſpicere, quam Cyrus Ale-

xandrinus præfixit epiſtolæ ad eundem Sergium datæ. *Proprio Domino, & per omnia honorando, atque ter beatiſſimo benigno Paſtorum Paſtori, Patri Patrum, univerſali Patriarchæ Cyrus humilis ſervus veſter.* Eò verò majora exhibebantur eidem officia, quò magis Sergius habebatur non contemnenda præditus doctrina, ad quem proinde ut ad Magiſtrum confugere ſolerent Orientales, ac inter eos Cyrus, enixè poſtulans emendari, ſi fortè in aliquo deliquiſſet. *Quæſo ter beatiſſimum meum Dominum* (verba ſunt Cyri in epiſt. ad Sergium in ſexta Synodo act. 13.) *quatenus cognitionem omnium faciens, ſiquid mihi vitali motione forſitan defuit, aut per ignorantiam de competentibus fruſtratus ſum, emendare exiguum famulum dignetur.*

Bona fruges Sergii in initio ſui Patriarchatus.

§. 8. HANC autem de ſe bonam exiſtimationem ſibi Sergius acquiſiverat ab inito ſtatim Conſtantinopolitano Patriarchatu poſt obitum Thomæ, ſcilicet anno juxta Baronium 608. licèt enim adhuc junior ad Epiſcopatum fuiſſet evectus, quælibet exercuit officia virtutis. Unde S. Theodorus cogno-

SCRUTIN. I. mento Siceota, vir mirabilis ſanctitatis, eidem Sergio jam electo in Patriarcham, ſuiſque pedibus obvoluto, dixerit, ut ſcribit Eleuſius apud Surium tom. 2. die 22. Aprilis: *Deo confiſus, ſpero adminiſtrationem tuam & diuturnam & præclaram fore.* Quibus verbis addit Eleuſius: *Ex eo tempore majores vires ſuſcipiens Patriarcha in ſuo munere adminiſtrando rectè ſe geſſit.* De eodem quoque Sergio extant apud alios encomia, præſertim apud Georgium Piſidem in carmine quod affert Baron. ibid.

Sergius igitur iſte tantæ apud Orientales gloriæ, *ex optimo* (verba ſunt Baronii loco citato) *nequiſſimus redditus, caput & dux factus eſt Monothelitarum;* funeſtaſque tragœdias peperit Eccleſiæ, quas Dei prænuntians ſapientia, ingens adaperuit prodigium, paucis retroactis annis ab irruptione Monotheliſmi. Nam ut ſcribit idem Eleuſius, *cùm in oppidis finitimis ſupplicationes fierent, & cruces quæ geſtari ſolent, horribili miſerandoque ſpectaculo per ſe concuterentur & commoverentur, interrogatus vir divinus Theodorus, quid ſibi id vellet, reſpondit: Deum, ô filii, precibus*

Ingens prodigium prænuncians Monotheliſmum.

placate, quoniam magna mundo imminent SCRUTIN. I.
calamitates. Quam eandem crucium colliſionem iterum exponens idem S. Theodorus coram Thoma Conſtantinopolitano, à quo fuerat ſuper hoc exoratus, hæc ait: *Scito ea crucium concuſſione multa nobis gravia moleſtaque prænuntiari: ſignificat enim plurimos à Religione noſtra defecturos, & barbararum gentium invaſiones, & magnam ſanguinis effuſionem, & ingens exitium, & in univerſo Orbe ſeditiones fore, & ſanctas Eccleſias deſertum iri, &c.* Quæ quidem, licèt funeſtiſſima, ad unguem, ut inquiunt, exitus comprobavit. Paucis enim extunc annis, immanes Chriſtianorum cædes in Oriente, Perſarum rabie, patratæ ſunt, ipſaque Hieroſolyma vi armorum direpta, & Crux vivifica Chriſti per Coſrhoem in Perſidem traducta. Iiſdemque temporibus emerſit ſeductor infamis & pſeudopropheta; blaſphemus Mahometes, crucium hoſtis execrabilis, & ſectæ ſordidiſſimæ parens ſordidior. Ac demum, quod attinet ad hæreſes, paucis elapſis annis à crucium prodigio pullulavit Monothelifmus è cineribus extincti

SCRUTIN. II. Eutychianiſmi reviviſcens, cujus parens & dux extitit Sergius, ut ipſe quoque ſentit Baronius in verbis nuper adductis. Hujus igitur Monotheliſmi hucuſque diximus exordia; ad aperiendos ejuſdem progreſſus alacres accedamus.

SCRUTINIUM II.

In quo afferuntur conatus Monothelitarum, & Orthodoxorum conſtantia in rejiciendo Monotheliſmo, uſque ad obitum ſanctorum Martini & Maximi.

SUMMA SCRUTINII.

§. 1. *Heraclius poſt congreſſum cum Paulo componit juſſionem quandam in favorem Monotheliſmi.*

§. 2. *Hanc Heraclii juſſionem plures Epiſcopi rejecêre.*

§. 3. *Monotheliſmus erupit apertè in quodam Conciliabulo Alexandrino per Cyrum celebrato.*

§. 4. *In hoc corrupta ſunt ab hæreticis Patrum ſententiæ.* SCRUTIN. II.

§. 5. *Hæreticorum fraudibus obſtitit acriter Sophronius.*

§. 6. *Honorius verò Papa mitiùs æquo egit cum Monothelitis.*

§. 7. *Falſum eſt ab Honorio damnatos fuiſſe Monothelitas.*

§. 8. *Salvantur aliquæ Græcorum auctoritates, à quibus nonniſi violenter probari poteſt anathema Monothelitis inflictum per Honorium.*

§. 9. *Pro Monothelismo tutiùs evulgando promulgat Sergius quandam ſilendi œconomiam; cui etiam manus dedit Honorius.*

§. 10. *Idem Sergius promulgat Ecthesim, quæ licèt ſub Heraclii nomine in lucem apparuerit, ab ipſo tamen Sergio conflata fuit.*

§. 11. *Mittitur eadem Ecthesis ad Severinum Papam, à quo non eſt approbata.*

§. 12. *Approbata tamen fuit à Pyrrho Sergii ſucceſſore.*

§. 13. *Simulque damnata ſynodicè per Ioannem quartum Romanum Pontificem.*

Digitized by Google

SCRUTIN. II. §. 14. *Idemmet Ioannes epiſtolam apologeticam in favorem Honorii dedit Conſtantino Imperatori.*

§. 15. *Sanctus Maximus quis eſſet, & qua vi defendat Honorium in dialogo cum Pyrrho.*

§. 16. *Idem Pyrrhus convictus à ſancto Maximo Romam acceſſit ad Theodorum Papam poſt abdicationem Patriarchatus Conſtantinopolitani.*

§. 17. *Hæc tamen abdicatio, utpote violenta, non effecit, quin Pyrrhus à Theodoro ut Epiſcopus reciperetur.*

§. 18. *Unde Paulus, qui Pyrrhi thronum invaſerat, licèt priùs laudetur, poſtea tamen damnatur ut hæreticus ab eodem Theodoro.*

§. 19. *Qua de cauſa Paulus indignatus malè habet Romanos Apocriſiarios.*

§. 20. *Quibus adhuc non contentus promulgat Typum in odium fidei, fretus impietate Conſtantis.*

§. 21. *Hunc verò Typum anathematizavit Martinus in Synodo celeberrima Romæ habita.*

§. 22. *Conſtans irâ accenſus Romam mit-*

Digitized by Google

tit Olympium & Theodorum Calliopam Exarchos, qui ſanctos Martinum & Maximum perduxerunt Byzantium. SCRUTIN. II.

§. 23. *Ubi glorioſi Martyres plurima paſſi ſunt; ac tandem in exilium miſſi viriliter pro Christo occubuere.*

NIL, me judice, præteriit intentatum Monothelitica perfidia, ut Orthodoxus Orbis hæretico veneno tabeſceret; nil tamen ex oppoſito neglexit Catholicorum pietas, ut apta pharmaca veneno accommodarentur. Illorum fraudes, ſanctamque iſtorum vigilantiam in illis eludendis aggreſſi ſumus in hoc Scrutinio pro viribus aperire.

Heraclius promulgat juſſionem pro una Chriſti voluntate.

§. 1. Heraclius Imperator, Monotheliticæ pravitatis fautor egregius, habito jam congreſſu cum Paulo, de quo Scrutinio antecedenti præfati ſumus, juſſionem quandam compilavit, ubi inter alia duplicem vetabat in Chriſto poſt unionem dici operationem, eamque præcipuis Epiſcopis, ac inter alios Sergio & Cyro obtulit firmandam, cui tandem unanimes aſſenſi ſunt. Hæc,

SCRUTIN. II. quæ paucis abſolvimus, videri poterunt fuſiùs expenſa in epiſtola Cyri ad Sergium adducta in Conc. Later. ſub Martino ſecret. 3.

Zelus inordinatus Heraclii Imperatoris.

Non ego dubitarim, juſſionem iſtam ab Imperatore fuiſſe conflatam zelo quodam fidei movente, licèt indiſcreto, & Eccleſiaſticæ Hierarchiæ plurimùm noxio: cùm ex eo ſatis eluceſcat inordinatus amor Heraclii, ſe immiſcendi rebus Eccleſiaſticis, quas decernere Sacerdotum eſt, non laïcorum. Huc etiam ſpectat ejuſdem cacoetes præcipiendi celebrationes Conciliorum, ac præſertim cujuſdam Synodi Armenæ juſſu ipſius celebratæ, de qua ſic habet anonymus Græcus in quadam narratione rerum Armeniæ, Latinitate donatus à P. Combefis: *Sedente Eſdra Heraclius Imperator 23. ejus Imperii anno, ac quarto à morte Coſrhois, magnam Synodum univerſorum Epiſcoporum, ac Doctorum majoris Armeniæ, accercitis Catholico Eſdra, ac omnibus Azatis Theodoſiopoli fieri præcepit, ac perquiri, & diſpicere de duabus in Chriſto Deo noſtro naturis, ac de Synodo Chalcedonenſi, &c.* Approbo quidem, laudoque Concilium: zelum Heraclii maximum fateor, at ſimul

mul indiſcretum agnoſco: unde quippe SCRUTIN. II.
tanta hæc poteſtas homini laïco, *ut magnam Synodum univerſorum Epiſcoporum Armeniæ fieri præcipiat?* Unde tanta hæc eidem auctoritas, ut juſſiones de dogmatibus fidei, fideique contrarias, compilare & ſerere præſumat?

Plures Epiſcopi rejiciunt juſſionem Heraclii Imperatoris.

§. 2. NON defuere tamen ſanctiſſimi Præſules, qui juſſiones iſtas nullatenus reciperent; præſertim verò Arcadius ſanctiſſimus Archiepiſcopus Cypri, cujus fides ſummè celebratur in Con. Lateranenſi ſecret. 2. & poſt ipſum, Sergius, Epiſcopatus & virtutis Arcadii hæres digniſſimus, cujus epiſtola pariter habetur loco nuper citato. Quinimmo deſcendiſſent ad anathemata, niſi ſpe quadam pœnitentiæ illecti eadem diſtuliſſent, ſi fidem habeamus his quæ ſcribit idem Sergius in epiſtola ad Theodorum Papam, ubi rationem reddens, cur Monothelitas nondum anathematizaſſent, refert hoc ideo factum, *quia diſpenſationem aliquam quærebant, arbitrantes ad meliora immutare eos proprias doctrinas.*

Joannes Alexandrinus obſtat Monothelitis.

Severiùs tamen adverſus Monothelitas, vel in ipſis exordiis, agendum pu-

SCRUTIN. II. tavit ſanctus Joannes Alexandrinus, cognomento Eleemoſynarius, doctrinâ non minùs, quàm pietate conſpicuus. *Cùm enim intellexiſſet, quòd Sergius* (verba ſunt ſancti Maximi in dialogo cum Pyrrho) *ad Georgium cognomento Arſam, Paulianiſtam ſcripſiſſet, rogans ut mitteret ſibi auctoritates de una operatione, hanc epiſtolam Joannes Papa Alexandrinus manu ab Arſa abſtulit: unde cùm vellet etiam eum ob ipſam deponere, impeditus fuit ab incurſu tunc à Perſis in Ægyptum facto.* Egregia profectò, tantoque viro digna conſilia, qui nec Sergii calliditatem, nec potentiam veritus Heraclii, paratus erat vel ipſo ſuo innocenti ſanguine à Monothelitica fœditate Chriſtianorum animos abluere.

Monotheliṭæ, duce Cyro, celebrant Conciliabulum Alexandrinum.

§. 3. QUIA tamen ignis violenter occluſus ad longam moram deliteſcere non poteſt, ex occultis ſcintillis, quas Sergius aliique ſparſim accenderant, ingenti fragore magnum erupit incendium, quod inchoavit ardere vehementer Alexandriæ, habito per Cyro Conciliabulo, in quo novem capita decreta ſunt, & in horum ſeptimo una tantùm in Chriſto Dei virilis voluntas. Hujus

acta Conciliabuli videri poſſunt in ſexta Synodo act. 13. Huic ergo palam occurrere arbitrati ſunt opportunum haud ignobiles Antiſtites & Sacerdotes, nec admodum pauci: quippe Stephanus Epiſcopus Dorenſis in Conc. Later. ſecret. 2. ſupplicationes exhibet expoſitas Sophronio *omnium pæne habitantium Orientalium tractuum reverendiſſimorum Epiſcoporum, & Chriſtianorum populorum conſonanter beatæ memoriæ Sophronio ad hoc invitantium.* SCRUTIN. II.

Hos inter omnes emicuit vindex acerrimus Orthodoxiæ Sophronius, priùs quidem ſanctiſſimus Monachus, ac poſtea digniſſimus Antiſtes Hieroſolymorum. *Hic Alexandriam veniens*, (ut ſanctus Maximus in epiſtola ad Petrum Illuſtrem) *mox ex prima lectione (dederat enim ipſi Cyrus ad retractandum illa novem impietatis capitula) lugubre quiddam & ingens vociferatus, fontes emittebat lacrymarum, illum fervidè obſecrans, ſupplicans, expoſtulans, in pavimento ipſius pedibus provolutus, quò nihil horum ſuper ambonem contra Catholicam Dei Eccleſiam prædicaret.* Nihil tamen ardentiſſimis hiſce precibus coram Cyro profecit So- *Sophronius inſurgit contra Monothelitas.*

SCRUTIN. II. phronius. Petiit inde Conſtantinopolim ad Sergium, Sergio teſte in epiſtola ad Honorium, graviter queſtus coram eo de tumultibus per Cyrum excitatis, nullumque lapidem reliquit immotum, ut ſeptimum caput Conciliabuli Alexandrini ſilentio conſignaretur. Nimis tamen hoc durum Sergio viſum eſt, ut ipſe ſcribit ad Honorium, arbitratus, ſi Sophronii conſiliis acquieviſſet, ſcindendam iterum unionem cum Eutychianis, aliiſque hæreticis per Conciliabulum illud inductam, quam ipſe *mirabilem*, Theophanes verò *frigidam*, & Cedrenus *aquâ mergendam*, ſatiùs appellarunt.

Fraus Monothelitarum in corrumpendis ſanctis Patribus.

§. 4. NE verò Sergius, cæterique Monothelitæ prorſus temere errorem ſuum ſerere viderentur, ſtuduere, (exitu licèt infelici) ſanctorum Patrum ſententiis confictis partim, partim corruptis, illum conſtabilire: quocirca in ipſo ſeptimo capitulo Conciliabuli Alexandrini violans Cyrus auctoritatem ſancti Dionyſii, pro *nova* voluntate ſubſtituit fraudulenter *unam* voluntatem, vi rapiens, quem legitimè acceptum verebatur adverſarium. Hoc plagium in Dionyſio

acriter inculcant Patres Concilii Lateranenſis ſecret. 3. licèt Pyrrhus in epiſtola, quæ ibidem affertur, conatus fuerit ab hoc evidenti crimine vindicare Cyrum per hæc verba: *Unam in veritate pro nova continebat charta illa, non malitioſè, quod abſit, juxta quod aſſequor; ſed quia non aliter ejuſmodi vox inſerta ſit à ſanctiſſimo Cyro, quàm quia idem valeant, nova & una.* Nec his abſimilia crediderim molitum eſſe Sergium; eo præſertim quòd illius fraudes in hoc eodem puncto violandi Patrum ſententias longè deteriores artibus Cyri agnoſcat Martinus Papa ſecret. 3. ſui Concilii Lateranenſis. *Sergius* (ſunt verba Martini) *in epiſtola de ejuſmodi quæſtione ad Cyrum ſcripta, tam immutationem novæ cum illo confirmans, & non ſolùm hoc, ſed & Doctoris & Dei virilem amputans penitus vocem, & unam abſolutè in Chriſto Deo dogmatizans operationem.* Quin immo eo temeritatis delapſus eſt Sergius, ut omnes ſanctos Patres, necnon ipſum ſanctiſſimum Leonem pro ſe ſtare gloriaretur.

SCRUTIN. II.

§. 5. HUIC pariter peſti pharmacum attulit Sophronius, *qui ſuperiùs dictis te-*

Diligentia Sophronii in Monothelitas.

SCRUTIN. II.

meratoribus, ut reponit Stephanus Dorenſis in Conc. Later. ſecret. 2. *non tantùm in Oriente validiſſimè contradixit, conteſtans eos & admonens, ut à propria hæreſi quieſcerent, & ad rectam Patrum fidem remearent: verùm etiam in duobus libris ſexcenta dedit teſtimonia Patrum ad evictionem impietatis eorum, & veritatis oſtenſionem.* Unde nonniſi per execrabilem calumniam impoſuit Honorio Sergius, quòd Sophronius, quamvis rogatus, nulla prorſus valuerit exhibere Patrum teſtimonia pro gemina in Chriſto voluntate & operatione; cùm præſertim (ut ex epiſtola Cyri ad Sergium luculenter oſtendit Maximus Epiſcopus Aquileienſis in Conc. Later. ſecret. 4.) minimè Sergium latuerit, quamplurimas à Sophronio prolatas eſſe Patrum ſententias, ut Monotheliticus error penitus everteretur.

Calumnia Sergii in Sophronium.

Sophronius celebrat Synodum in hæreticos.

Quid plura? His diligentiis, quantumvis maximis, vigilantiſſimus Sophronius non acquievit omnino. Grandem animum applicuit ad majora: quam ob rem vix adepto Hieroſolymorum Epiſcopatu, Concilium habuit Antiſtitum Palæſtinæ, in quo compoſuit ſacram il-

lam Encyclicam mittendam de more ad Patriarchas, quæ adducitur in ſexta Synodo act. 13. atque in ea diſertiſſimis ſanctorum Patrum auctoritatibus abundè prædicavit duplicem in Chriſto dari voluntatem & operationem. Nec ineptè dixerim, aliud quoque Concilium fuiſſe à Sophronio celebratum, in quo graſſantem hæreſim confoderit anathemate; necnon fraudes aperuerit per Conciliabulum Alexandrinum Catholicis illatas. Quinimmo creſcentibus in dies per Orientem erroribus, ultra Legatos, quos cum ſua Synodica miſerat ad Honorium, alios quoque legavit; præſertim verò Stephanum Dorenſem Epiſcopum, *quem vinculis indiſſolubilibus alligatum ſuper ipſo Calvariæ loco coegit Romam petere, ubi orthodoxorum dogmatum fundamenta exiſtunt; ibique tandiu Patres exorare, quandiu ex Apoſtolica prudentia, quæ in Deo eſt, ad victoriam judicium perducerent, & noviter introductorum dogmatum perfectam facerent ſecundùm Canones deſtructionem.* quæ ſunt verba ejuſdem Stephani in Conc. Later. ſecret. 2. Doluit etiam ardentiſſimus Præſul hoc ſe fungi munere minimè poſſe propter emerſas in Palæ-

SCRUTIN. II.

Sophronius dat plures Legatos Romano Papæ.

SCRUTIN. II.

ſtina Saracenorum incurſiones, ut ibidem Stephanus reponit.

Sergius ſcribit ad Honorium primum Pontificem.

§. 6. CUM tanta hæc in Oriente diſcrimina deploraret Eccleſia, conati ſunt Monothelitæ, præſertim verò Sergius, Occidentem ipſum veneno conficere, atque Honorium Romanum Pontificem, quacunque tandem poſſent arte, ad ſua vi trahere. Scripſit Sergius ad Honorium, de tumultibus eum certiorem reddens, quos calumniatur per Sophronium introductos: utque illum promptiùs illaquearet, ubique pietatem ſimulat, & unionem cum hæreticis habendam. Multa in epiſtolis calumnioſè mentitur, non pauca fraudulenter confundit, nec minora ſupponit, licèt abſona fidei, ut nos alibi exponemus.

Honorius mitiùs æquo agit cum Sergio.

Cum Sergio mitiùs æquo viſus eſt Honorius egiſſe, nec ut opportebat, illius errores & calumnias confodiſſe. Ipſe quoque non pauca commiſcuit in reſcripta ad illum epiſtola: atque ſatis obſcurè & ambiguè locutus præbuit anſam Orientalibus illum calumniandi, & tanquam patronum & fautorem Monotheliſmi rapere, licèt invitum. Nil quippe poterat illis eſſe ſpecioſius, & inde opta-

bilius, quàm Romanum Pontificem univerſo Orbi nomen adoratum pro ſe jactare, & ſibi magiſtrum aſſumere, quemadmodum Pyrrhus, Paulus & Macarius non rarò in ſuis ſcriptis gloriantur. Hujuſmodi nos epiſtolas Honorianas examinabimus infrà, & ſi quid in illis rejiciendum occurret, modeſtè rejiciemus; ſi quid vindicandum, vindicabimus ardenter.

Falſum eſt ab Honorio fuiſſe anathematizatos Monothelitas.

§. 7. Fateor interim ingenuè, mihi nunquam potuiſſe perſuadere, quod non ignobiles Hiſtorici & Controverſiſtæ, præſertim verò Albertus Pighius, ſupponere viſi ſunt tanquam certum: videlicet ab Honorio fuiſſe Monothelitas, ſive etiam Monotheliſmum confoſſum anathemate. Rem difficilem deglutiendam proponunt. Ecquis enim crediderit Joannem IV. coævum Honorio, ac ejuſdem ferme ſucceſſorem, in epiſtola ad Conſtantinum, quæ refertur inter Collectanea Anaſtaſii Bibliothecarii, in qua totis conatibus vindicat Honorium, de ejuſmodi damnatione ne verbum quidem fuiſſe prolaturum, cùm omnia prorſus ibidem congerat argumenta ad illum excuſandum,

SCRUTIN. II. minimè omiſſurus anathema Monothelitis inflictum, ſi de hoc probabiliter conſtitiſſet; eo vel maximè, quòd abſque dubio damnatio iſta fuiſſet ineluctabile jugulum Monotheliticæ petulantiæ? Quid de Maximo dicemus? quid de Anaſtaſio Bibliothecario? Ambo proximi fuerunt Honorio; ambo ejuſdem propugnatores egregii; ambo pro eodem conſcripſerunt apologias; ambo nihil intentatum præteriêre pro ejuſdem defenſione: & tamen de commentitio hoc anathemate, altum ſilentium eſt in illis reperire.

Quæ fuerit Honorii diligentia in hæreticos.

Non abnuo, ſanctum Maximum in epiſtola ad Petrum Illuſtrem, diligentiam Honorii in Monothelitas adhibitam indicaſſe. *Quid autem* (inquit) *& divinus Honorius? quid verò & poſt illum Severinus ſenex? quid denique & is qui poſt hunc extitit ſacer Ioannes? Porro is qui nunc præſidet beatiſſimus Papa, omiſit quicquam ſupplicationi conveniens.* Abſit ut arbitrer, Honorium manibus pedibuſque in Monotheliſmum incidiſſe, cùm præſertim conſcius ſim Martinum Papam ſuorum deceſſorum vigilantiam in facto Monothelitarum ita extuliſſe,

ut viſus fuerit ipſum pariter Honorium comprehendiſſe. *Ideo* (verba ſunt Martini in ſecret. 1. ſui Concilii) *in ſcripto, vel ſine ſcripto Orthodoxorum preces minimè deſpicientes Apoſtolicæ memoriæ noſtri deceſſores, non deſtiterunt prædictis viris diverſis temporibus conſultiſſimè ſcribentes, & tam rogantes, quamque regulariter increpantes, necnon per Apocriſiarios ſuos, ut dictum eſt, pro hoc maximè deſtinatos, præſentialiter admonentes & conteſtantes, quatenus proprium emendarent novitatis commentum.* Hæc, inquam, omnia ſponte concesserim, cùm præſertim ex his nullo pacto valeamus eruere, fuiſſe Monothelitas vel Monotheliſmum ab Honorio damnatum: diligentiam enim Honorii adhibitam in hæreticos explicuit ſanctus Agatho in ſua Synodica longè aliam fuiſſe à commentitio anathemate Monothelitis, ut inquiunt, inflicto. *Apoſtolicæ* (loquor cum Agathone) *memoriæ meæ parvitatis prædeceſſores, Dominicis doctrinis inſtructi, ex quo novitatem hæreticam in Chriſti immaculatam Eccleſiam Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Præſules introducere conabantur, nunquam neglexerunt eos hortari, atque obſecrando commo-*

SCRUTIN. II.

Agatho reſpicit ad œconomiam Honorii.

SCRUTIN. II. *nere, ut à pravi dogmatis hæretico errore, ſaltem tacendo, deſiſterent.* Quam aptè, *ſaltem tacendo*, quibus exprimitur Honoriana ſilendi œconomia, cùm ſolus Honorius inter Pontifices Monothelitici ſilentii diſpenſationem fuerit amplexus! Ex his ergo mihi ſum de hac veritate uſque adeo perſuaſus, ut potiùs renuntiarim auctoritati (ſi quæ fortè ad id probandum violentèr raperetur) & Theophanis & Cedreni & Zonaræ, quàm aſſentiri fuiſſe Monothelitas ab Honorio damnatos, cùm de hoc ne minimum veſtigium appareat in Joanne IV. in ſancto Maximo, & in Anaſtaſio, acerrimis, & ſatis proximis Honorii vindicatoribus.

Ex Græcis non infertur ab Honorio dãnatos eſſe Monothelitas.

§. 8. NON abs re dixi: *Si quæ fortè ad id probandum violentèr raperetur.* namque ſi Græci auctores æqua lance ponderentur, non ita facilè deducetur, Honorium dixiſſe anathema Monothelitis. Audiamus Cedrenum ad annum 20. Heraclii, ubi narrato congreſſu Imperatoris cum Athanaſio Jacobita, ſubdit: *Ea de re Imperator ad Sergium Conſtantinopolitanum & Cyrum Phaſidis Epiſcopum ſcribit, quorum tùm uterque à ſecta*

Monothelitarum eſſet, &c. invenit eos idem cum Athanaſio ſentire, quorum ſententiam cùm ad Ioannem Papam Romanum præſcriberet, eſt hæc ab eo improbata. Quibus in verbis, etiamſi neceſſe foret dicere mendum irrepſiſſe, & loco *Ioannis* ponendum eſſe nomen *Honorii*, quod tamen neceſſarium non eſt, cùm nihil inde ſequatur incommodi; adhuc inferri non poteſt, ab Honorio damnatos eſſe Monothelitas aut Monotheliſmum. Si enim verba Cedreni è Græco fonte fideliter traducantur, ſic ſonant: *Scribit igitur* (ſcilicet Heraclius) *ad Ioannem Papam Romanum utriuſque ſententiam; ille verò non recepit.* quod ſanè veriſſimum eſt, & apud me indubitatum; ſcilicet Honorium, & à fortiori Joannem non recepiſſe, ſive non approbaſſe Monotheliſmum. Unde phraſis illa, quæ legitur in Cedreno, (*eſt hæc ab eo improbata*) ita videtur explicanda, (*hæc non eſt ab eo probata*;) quod ut veriſſimum admitto. SCRUTIN. II.

Dum verò Cedrenus paulò pòſt dicit: *Sophronius Hieroſolymorum Epiſcopus deligitur. Hic convocatis Epiſcopis, quibus præerat, decretum Monothelitarum condemnat, actaque Concilii ſui ad Sergium Con-* *Corriguntur quædam verba Cedreni.*

SEROTIN. II. *ſtantinopolis, & Ioannem Romæ Epiſcopos mittit.* Fateor ingenuè mendum irrepſiſſe, & Sophronium non ad Joannem, uti ſcribit Cedrenus, ſed ad Honorium Synodicam direxiſſe, cùm Sophronius non tantùm ante Joannem, verùm etiam tribus circiter annis ante Honorium fatis conceſſerit. Nullo autem jure poterit ex hac auctoritate Cedreni aliud inferri, quàm Honorium recepiſſe Synodicam Sophronii, quod ultro conceſſerim.

Solvitur objectio ex Cedreno. Fortè dices ex ſequentibus Cedreni verbis id erui, ex iis ſcilicet: *Ioannes Papa Romanus Synodo congregata Monothelitarum hæreſim deteſtatur;* exiſtimans eodem modo Joannis loco reponendum eſſe Honorium. In hoc tamen apertè deciperis. Ponit enim ibi Cedrenus Synodum Joannis poſt Ectheſeos promulgationem, poſt obitum Sergii, poſt Pyrrhi electionem: quæ omnia certè contigêre, defuncto jam Honorio; ac proinde Synodus illa, de qua loquuntur Theophanes & Cedrenus, ſub Honorio contigiſſe nequaquam potuit, cùm præſertim paulò poſt addat Cedrenus: *Ioanni Papæ Romæ mortuo Theodorus ſubroga-*

Digitized by Google

tur. Ex quibus liquet apertè nullum hîc in Cedreno errorem irrepſiſſe, ſed ipſum verè de Joanne, cui Theodorus, non de Honorio, cui Severinus ſucceſſerit, fuiſſe locutum. SCRUTIN. II.

Indubitatum eſt Ioannem celebraſſe Concilium.

His addito, quòd ſi ſublato nomine Joannis, ubique ſubſtituamus Honorium in auctoritatibus Theophanis & Cedreni, eique pariter Concilium tribuamus; immeritò deinde Synodum Joanni tradiderimus, cùm id de quo ſilet Anaſtaſius Bibliothecarius, præcipuè conſtet ex hac auctoritate Theophanis & Cedreni. Cùm ergo Cardinalis Baronius, cæterique communiter jure optimo conſignent Synodum Joanni, non eſt cur ejus nomine ſublato Honorium in præcitatis Græcorum auctoritatibus reponamus? fiet enim inde, ut Joannes ſua Synodo privetur, quod à veritate alieniſſimum eſt.

Græcis iſtis auctoribus cum judicio utendum eſt.

Non hîc etiam arbitror omittendum, quòd Theophanes & Cedrenus, dum hæc evolvunt geſta Monothelitarum, ſatis indiſtinctè res evolvunt, & uni tribuere videntur quæ ſub aliis evenêre. Unde ambo hi auctores narrato Concilio Joannis ſubdunt immediatè: *Idem*

SCRUTIN. II. *factum in Africa, Byzacia, Numidia, & Mauritania;* poſt quæ narrant Joannis obitum, & electionem Theodori; cùm tamen certum ſit ex Conc. Later. ſecret. 2. has Synodos ſub Theodoro Pontifice fuiſſe celebratas, ad quem directæ ſunt etiam Synodicæ, quæ leguntur loco nuper citato Concilii Lateranenſis. Rurſus ibidem Cedrenus ſucceſſorem Joannis facit Martinum, cùm hos inter mediet Theodorus: quem errorem ipſemet agnoſcens, ſtatuit alibi Theodorum Joannis ſucceſſorem. Præterea Martino ſubſtituit Agathonem, cùm inter utrumque ſederint Eugenius, Vitalianus, Adeodatus & Donus, de quibus omnino ſilet, cùm tamen egregia, nec admodum pauca, fuerint executi adverſus Monothelitas. Quam ob rem ita iſtis auctoribus uti debemus, ut ſano judicio ſint accipiendi, ne ſi affectu nimis indiſcreto illos examinemus, in incommoda præcipites irruamus.

Corrigitur & explicatur Zonaræ auctoritas. Majus verò difficultatis ſpecimen prima facie videtur exhibere Zonaras tom. 3. ſuorum Annalium, inquiens: *Cùm ſanctus Sophronius tunc ſummo Sacerdotio*

cerdotio fungens Hieroſolymis, ſubjectis ſibi SCRUTIN. II.
Sacerdotibus convocatis per Concilii modum, demonſtraſſet, qui unam in duabus Chriſti naturis voluntatem atque actionem affirmarent, eos palam unam quoque naturam ſtatuere; eique Ioannes Papa Romanus aſſenſus eſſet: Imperator Edictum proponit, neque ſingularem, neque binariam in Chriſto actionem eſſe aſſerendam. Quibus in verbis non dubito delendum eſſe nomen *Ioannis*, & ſubſtituendum *Honorium*, cùm certum ſit Joannem electum eſſe Pontificem poſt Ecthesim, ſive Edictum ab Imperatore propoſitum, necnon quibuſdam elapſis annis ab obitu Sophronii, ut eſt apud omnes indubitatum. Nihilominus adhuc deleto nomine Joannis, & loco illius Honorio poſito, nihil aliud ad ſummum ex hac Zonaræ auctoritate (quæ non eſt aliunde plurimi facienda) deducitur, niſi Joannem ſeu Honorium in hoc aſſenſum eſſe Sophronio, ut qui unam Chriſti voluntatem & actionem affirmaret, unam etiam naturam ſtatueret: quod veriſſimum eſt Honorium ſenſiſſe, ut ipſe tradit apertè in epiſtola ad Sergium, in qua poſtquam recenſuiſſet illo-

SCRUTIN. II.

rum ſententiam, qui unam aut duas in Chriſto ponunt voluntates & operationes, ſubdit: *Qui hæc dicunt, quid aliud, niſi juxta unius vel geminæ naturæ Chriſti Dei noſtri vocabulum, ita & operationem unam vel geminam ſuſpicantur?* Ecquis autem non videt ex his inferri non poſſe damnationem Monothelitarum, ſive etiam Monotheliſmi?

Valida confirmatio contra Adverſarios.

Hæc autem omnia ex eo breviter, ſed validè confirmantur, quòd Honorii nomen in ſacris diptychis à Monothelitis honori maximo habebatur, ut affirmat Imperator Conſtantinus in epiſtola ad Donum. Inde fit improbabile fuiſſe Monothelitas, aut Monotheliſmum ab Honorio damnatum: nullo quippe modo Monothelitæ toleraſſent, ut Honorius poneretur, aut jam poſitus retineretur in diptychis, ſi ſemel ab eo fuiſſent anathematizati; cùm certum ſit, neminem ex ſucceſſoribus Honorii, à quibus aut damnati, aut reprehenſi fuerunt, in diptychis fuiſſe repoſitum. Quinimmo cùm Imperator Conſtans affectus honoribus à Vitaliano illum in diptychis repoſuiſſet, tandiu reluctarunt Monothelitæ, quan-

diu illinc obliteratus fuerit; acturi profectò pejora in Honorium, ſi ab hoc anathematizati fuiſſent, quem rurſus nullatenus ſibi magiſtrum jactitaſſent; nulloque fundamento ab illo quæſiviſſent patrocinium, à quo fuiſſent anathematizati. Ex his abundè liquet damnationem in Monothelitas ab Honorio factam, ſimplici magis in Honorium affectione probari, quàm rationibus, quibus omnino deſtituitur. SCRUTIN. II.

§. 9. SED tandem ad Monotheliticam ſilendi œconomiam dirigamus orationem. Ortis jam in Oriente graviſſimis diſſenſionibus, & Sophronio aliiſque Epiſcopis validè obnitentibus hæreticæ pravitati, conſuluit ſibi Sergius, novamque fraudem invexit, ut Orthodoxorum animos, jam meritò commotos, demulceret. Ea fuit quædam œconomia, ſive diſpenſatio, qua utrinque ſervaretur ſilentium, nec unam ampliùs Monothelitæ, nec Catholici geminam in Chriſto prædicarent operationem. Hanc ſilendi diſpenſationem conatus eſt Sergius perſuadere Sophronio, quam ſine ulla difficultate impoſuerat Cyro, eamdemque ardenter ele-

Sergii fraudes in evulganda œconomia ſilendi.

SCRUTIN. II.

vat in epiſtola ad Honorium, adeo ut potuerit inconſultum illaqueare, & ex hac parte, magno fidei detrimento, ad ſuas attrahere, uti fuſiùs exponemus, acturi poſtmodum de Honorio.

Sergius evulgat Ecthesim.

§. 10. QUINIMMO ad eam latiùs evulgandam, decurrente Indictione duodecima, & anno Chriſti trigeſimo-nono ſupra ſexcenteſimum, defuncto interim Honorio, compoſuit Ecthesim, ſeu fidei formulam & expoſitionem, in qua dici prohibebatur in poſterum cùm una, tum duplex in Chriſti diſpenſatione operatio; licèt interim in ea diſertè aſſeratur in Chriſto una tantùm voluntas, tanquam doctrina ſanctorum omnium Patrum. Hanc Ectheſim per Conciliabulum Conſtantinopolitanum, cujus fragmenta citantur in Conc. Later. ſecret. 3. undique ſevit, ſub impio anathemate ſugillans eos, qui contradicerent eidem; & hac de cauſa affixerunt eandem valvis Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, ubi ad multum temporis manſit immota, quamvis acriter reluctarint Orthodoxi. Nec hic acquieſcens impiiſſimus Sergius Ecthesim illam non ſuo, ſed Heraclii nomine

Sergius præfigit Ectheſi nomen Heraclii.

vulgandam curavit, ut majores hac arte tumultus in Eccleſia colligeret, pro quo refero Martinum ſecret 3. hanc Sergii petulantiam enixè perſtringentem. *Novæ*, inquit, *Ecthesſeos audiamus commentum memorati Sergii, quam Ecthesſim ſuaſit in tempore ſuo nomine Heraclium quendam Imperatorem titulare.* Eoque tandem res devenit, ut opus fuerit Heraclium per epiſtolam ad Joannem Papam ſe ab ejuſmodi calumnia vindicare, cujus ſunt illa verba, quæ ſanctus Maximus adducit in collatione cum Principibus in ſecretario, ut habetur inter Collectanea Anaſtaſii. *Ecthesſis non eſt mea: neque enim ego vel dictavi, vel juſſi ut fieret. Sed cùm hanc Sergius Patriarcha compoſuiſſet ante quinque annos, priuſquam ab Oriente repedaſſem, deprecatus eſt me, cùm ad hanc felicem perveniſſem urbem, ut nomine meo proponeretur cum ſubſcriptione, & ſuſcepi deprecationem illius: nunc verò cognoſcens, quòd quidam ſuper ea altercarentur, cunctis facio manifeſtum, quòd non eſt mea.*

SCRUTIN. II.

Heraclius exponit Ecthesſim non eſſe ſuam.

Miraberis fortè, Lector, huc deveniſſe Monothelitarum temeritatem: ſed proh! quàm pejora ſuperſunt & le-

Conatus Monothelitarum in favorem Ectheſeos.

SCRUTIN. II.

genda & lugenda! Excipiamus ergo per ſanctum Maximum in epiſtola ad Petrum Illuſtrem, quoſnam conatus exercuerint Monothelitæ in favorem Ectheſeos. *Repentè contra veram Chriſtianorum fidem novam excogitaverunt Ectheſim; deinde ſententias pro ea & compoſitiones injuſtas; dein actiones monumentorum; dein Synodos latrocinales, & concurſus Epiſcoporum, non voto convenientium, ſed violentiâ contractorum.* Quid horribilius poſſet unquam exhiberi auribus orthodoxis? Quidve ſibi non aſſumet impietas, ſi in hæreſeos confirmationem trahuntur violenter Epiſcopi? quod ipſum egiſſe Monothelitas, præter Maximum deplorat abundè Joannes quartus in epiſt. ad Conſtantinum, & citata ſuperiùs, & pluries infrà citanda. duplicique hoc teſte, fide qualibet majore, Monothelitica petulantia apparet intimius? *Comperimus*, inquit Joannes, *quòd charta quædam* (Ectheſis) *mandata ſit, in qua Sacerdotes ſubſcribere coacti ſunt contra tomum beatæ memoriæ Papæ Leonis & Chalcedonenſem Synodum.*

Sergius mittit Ectheſim ad Severinum.

§. II. OPTASSET inſuper Sergius

atque Monothelitæ, ut Ecthesis à Romano Pontifice reciperetur, & recepta confirmaretur. quam ob rem defuncto jam, ut diximus, Honorio, anno videlicet ſexcenteſimo trigeſimo-octavo, ad Severinum Honorii ſucceſſorem tranſmittendam curarunt, futurum ſperantes, ab eodem fore comprobandam, priuſquàm ejus electio ab Imperatore ſtabiliretur. Hæc patent abundè ex epiſtola Cyri ad Sergium adducta ſecret. 3. Conc. Later. ubi inter alia ſic legitur: *Euſtatius glorioſus Magiſter militum detulit mihi venerandos apices, &c. intus habentes exemplar, &c. Ectheſeos venerabilis noſtræ fidei à piiſſimo, &c. Principe pro pia fide noſtra, ad Iſacium excellentiſſimum Patritium & Exarchum Italiæ, deſtinatæ, quam debet profiteri communis frater noſter Severinus ſanctiſſimus, Deo adjuvante, qui ordinatur Romæ.* Huc uſque Cyrus. Ex quibus cernere eſt, non alia de cauſa Ecthesim ad Iſacium Exarchum Italiæ fuiſſe ab Imperatore tranſmiſſam, niſi ut à Severino reciperetur. *Verùm* (loquar cum Martino ſecret. 3.) *ceciderunt à ſua ſpe, mentiti contra caput proprium: nec enim ſuſcepta eſt*

Ecthesis non eſt approbata à Severino.

SCRUTIN. II. *omnino, aut admiſſa ſecundùm vanam eorum ſpem, magis autem condemnata eſt & anathematizata ab Apoſtolica auctoritate huc tranſmiſſa peſſima & præſumptæ novitatis eorum. Ecthesis.*

Hæc autem, quæ ex Martino retulimus, an prorſus omnia ſub Severino contigerint, ſilentibus veterum memoriis, ſatis anceps eſt, cùm ejus ſedes ad menſes duos & dies aliquot tantummodo fuerit protenſa, ſi à die confirmationis ſedis exordium accipiamus. Eo vel magis, quòd Romana Eccleſia fluctibus Tyrannorum Iſaacii & Mauritii agitata, ſimulque præcipuis Cleri membris, utpote extorribus deſtituta & deſpoliata theſauris languebat exanimis. Unde ſatis eſt creditu difficile, tam brevi temporis intervallo potuiſſe eum, ſaltem ſynodicè, Ecthesim confodere; licèt interim certiſſimum ſit, quòd eam nullatenus confirmaverit, ſatiſque probabile, ut opinatur Cardinalis Baronius, ob reluctantiam in ea comprobanda per annum & menſes ab Heraclio fuiſſe protractam Severini confirmationem, quæ ut intolerabilis tulerat infelicium temporum abu-

Status miſer Romanæ Eccleſiæ ſub Severino.

ſus, ad Imperatorem attinebat. SCRUTIN. II.

§. 12. ECTHESIM ergo Romano non amplectente Pontifice, non deſuere ſceleſtiſſimi homines qui eidem in Oriente ſubſcriberent, ac inter eos Pyrrhus Conſtantinopolitanus, Sergii ſucceſſor. Emortuo quippe Sergio, eodem prorſus anno trigeſimò-nono poſt ſexcenteſimum, in quo Ecthesim compoſuerat, & ad tremendum Divinitatis tribunal evocato ad reddendam rationem omnium criminum, eligitur Pyrrhus impietatis & hæreſis Sergianæ hæres abominabilis, qui cùm Monachus eſſet Chryſopolitanus, dignus habitus fuit, ut in cathedra peſtilentiæ ſederet, & cathedram adverſus cathedram erigeret. Vix igitur adepto Epiſcopatu collegit Conciliabulum Conſtantinopoli, ut innuit ipſemet in Dialogo cum ſancto Maximo in fine. Cùm enim iſte conſuluiſſet, ut anathemate afficerentur Monothelitica dogmata, ſubdidit Pyrrhus: *Si hoc fiat, reperientur cum his ſimul ejecti Sergius & Synodus, me Patriarcha, habita.* Hujus aliqua Conciliabuli fragmenta nobis exhibet Concilium Lateranenſe ſecret. 3. ubi inter alia, hæc ex illo

Pyrrhus approbat Ecthesim.

Idem Pyrrhus pro Ecthesi celebrat Conciliabulum.

SCRUTIN. II. referuntur : *Curavimus, Deo donante, & ad eos qui abſentes ſunt, apud nos geſta* (ſcilicet Ecthesis confirmationem) *cum encyclica noſtra deſtinare epiſtola, quatenus & eorum unuſquiſque per ſuam ſimiliter ſubſcriptionem eidem orthodoxæ prædicationi conſentiat, & ſuam per ſubſcriptionem præcedentibus conjungant mentem.*

Ioannes quartus ſynodicè condemnat EctheſimSergii.

§. 13. DUM hæc agebantur in Oriente in odium fidei, Joannes quartus Dalmata, Romanus Pontifex, Severini ſucceſſor, ſuſcepto Epiſcopatu anno 639. acrioribus remediis in Monothelitas obnitendum cenſuit : quam ob rem collecto Romæ Epiſcoporum conventu Monotheliſmum, necnon illi faventem Ectheſim confodit anathemate. Hujus acta Concilii haud exiguo fidei detrimento periere temporum injuriis, quorum jacturam meritò cum Torrenſi deploramus. Et licèt de hac Synodo ſiluerit auctor Libri Pontificalis, meminit apertè cum Theophane Cedrenus hiſce verbis : *Ioannes Romanus Præſul collecto Epiſcoporum Concilio Monothelitarum hæreſim anathematizavit.*

Opinor ergo hac in Synodo Joannis

nullam habitam fuiſſe aut Sergii, aut aliorum perſonalem, ut vocant, damnationem, ſed tantummodò dogmatum; minimè ignorans ab eodem Joanne in epiſtola ad Conſtantinum, appellari Sergium *reverendæ memoriæ Epiſcopum*: quod nullo jure dixiſſet tantus Pontifex, ſi memoriam ejus proſcripſiſſet anathemate, vel ſi ſemel animo concepiſſet illius damnationem. Nec unquam ſanctus Maximus in Dialogo cum Pyrrho, eidem interroganti de aperienda via ad unionem, reſpondiſſet, quòd *alius non eſt modus, quàm taceri perſonas, & anathemate affici talia dogmata*, ſi ſemel præceſſiſſet per Joannem Papam perſonalis Sergii, aliorumque Monothelitarum damnatio.

SCRUTIN. II.
In Synodo Ioannis damnatum dogma, non perſona.

§. 14. ADDENDUM his, quòd cùm Monothelitæ vel invitas raperent, ut ſibi faventes, epiſtolas Honorii, ſanctiſſimus Pontifex vindicaturus eaſdem, quod attinet ad dogma, nedum impulit Joannem venerabilem Abbatem, qui à ſecretis fuerat Honorio, adhuc ſuperſtitem, omnibus aperire legitimum ſenſum Honorianæ epiſtolæ, ut aſſerit Maximus in Dialogo cum Pyrrho: ve-

Ioannes ſcribit apologiã pro Honorio.

SCRUTIN. II. rùm etiam provinciam hanc ipſe ſuſcipiens, epiſtolam apologeticam pluries à nobis citatam dedit Conſtantino Imperatori, qui patri Heraclio miſerè defuncto ad annum Domini ſexcenteſimum quadrageſimum-primum ſuccedens, per quinque circiter menſes rexit habenas Imperii, quas ut ex ejus manibus eriperet Martina Noverca, & ereptas Heracleoni filio ex Heraclio concepto conſignaret, venenum illi obtuliſſe, Pyrrho etiam ſollicitante conſilia impietatis, non levia ſuadent argumenta, nec leviores Græcorum auctoritates. In ea igitur epiſtola Joannes Pontifex omnibus numeris abſolvit Honorium ab errore dogmatis, ut alibi ponderabimus, necnon in illa Imperatorem enixè deprecatur, ut Ecthesim deponat & ſcindat. *Inſpiret*, inquit, *divina Clementia Chriſtianiſſimæ pietati veſtræ, & cùm ſitis cuſtodes immaculatæ fidei noſtræ, vos ad compunctionem incitet, quo eos qui novis ſunt adinventionibus corrumpendi, Imperatoriis ſanctionibus arceatis, & prædictam chartam, quæ in ſcandalum properat fidei, & locis publicis eſt ſuſpenſa, præcipiatis depoſitam ſcindi.* Juſtæ huic

Ioannes rogat Conſtantinum, ut deponat Ecthesim.

Pontificis ſupplicationi minimè viſus eſt indulſiſſe Conſtantinus, cùm Ecthesis Heraclii manſerit immota, donec promulgato Typo per Conſtantem depoſita fuerit. Unde licèt Zonaras tom. 3. de Conſtantino dicat, quòd *ille de religione rectè ſenſerit, paterni Imperii dumtaxat, non item perverſæ opinionis hæres;* cui Petavius aſſentitur, aliique: ita ego de illo judicarim, ut nihil quidem adverſus fidem fuerit molitus, ſimul attamen nihil Monothelitis intulerit detrimenti, nihilque innovarit in diſſenſionibus Eccleſiaſticorum. SCRUTIN. II.

Quis, qualiſque eſſet ſanctus Maximus.

§. 15. LOCUS iſte jam exigit, affectu præſertim vehementer impellente, ut de Maximo, verè maximo in omnibus, ſermonem inſtituamus. Celebris hic olim in aula Imperatoris Heraclii, Græcis, iiſdemque nobilibus ortus parentibus, aulæ & aulicorum ſerviles ac otioſos mores execratus, Chryſopolim ſe contulit, ibique monaſticam vitam tunc temporis Orbi ſpectabilem ſuſcepit. Quantanam floruerit in hoc viro doctrina, teſtantur affluenter plurima ipſius opera, diſputationes & collationes, quas multas habuit cum Mo-

SCRUTIN. II. nothelitis, in quibus tanta verborum eloquentia, acumina ſententiarum, & divinorum eloquiorum effulget peritia, ut certè crediderim, divinæ Sapientiæ ſpiritu interiùs afflante, Monothelitarum hæreſim fuiſſe inſequutum. Quanta rurſus fuerit ejuſdem auctoritas, evincunt abundè quà blandimenta, quà minæ quibus uſi ſunt Imperatores, præſertim verò Conſtans, & Orientis Patriarchæ, ut illum quoquomodo poſſent, ſui dogmatis aſſertorem haberent; eo præſertim quòd magna pars Orientalium, ut legitur in collatione Maximi cum Theodoſio Cæſarienſi, non communicaret throno Conſtantinopolitano, commoti ſolùm exemplo Maximi, qui eidem communicare fortiter renuit, cùm à fide turpiter receſſiſſet. Quanta demum fuerit ejuſdem conſtantia in tuenda fide, ſatis indicant ignominiæ, carceres, vincula, omneſque perſecutiones, quas paſſus eſt injuſtè per Monothelitas, ac inter eas triplex exilium, ſi fidem habeamus Hypomneſtico Theodoſii & Theodori Monachorum relato in Collectaneis Anaſtaſii.

Ignotum rurſus nemini putarim diſ-

putationem celebrem, quam ſanctus hic Abbas habuit in Africa cum Pyrrho Patriarcha Conſtantinopolitano Monothelitarum patrono. In hac uſque adeo piè doctéque ſe geſſit ſanctiſſimus Maximus, ut non tantùm Monothelitica dogmata penitus everterit, verùm etiam & Vigilium & Honorium, quos illi temere ad ſuas rapiebant, vindicarit. Maximi argumenta tanti feciſſe viſus eſt Pyrrhus, ut in fine diſputationis ſeſe fateatur penitus evictum, ac proinde pollicetur quantocius ad Apoſtolorum limina properaturum, ut expoſita fidei orthodoxa confeſſione ſe ſuorumque memoriam deceſſorum ab omni vindicet hæreſis ſuſpicione, dummodo veniam, quam Maximus certam ſpondebat, ab Epiſcopo Romano excepturus eſſet humaniter.

Diſputatio S. Maximi cum Pyrrho.

§. 16. CONTIGIT autem acceſſus iſte Pyrrhi in urbem Romam, defuncto Joanne, ſub Theodoro Joannis ſucceſſore. *Ipſis temporibus* (inquit Liber Pontificalis Anaſtaſii in Theodoro) *venit Pyrrhus ex Africa, qui fuerat Patriarcha Conſtantinopolitanus, in urbem Romam ad limina Apoſtolorum, qui ingreſſus libellum*

Acceſſus Pyrrhi in urbem Romam.

SCRUTIN. II. *obtulit, &c.* in quo ſcilicet fidei confeſſio continebatur. *His peractis fecit Pontifex cathedram ei poni juxta altare, honorans eum ut Sacerdotem Regiæ civitatis.*

Pyrrhus ficte abjurat Monothelismũ.

An autem hæc abjuratio Pyrrhi Romæ habita fuerit verus animi ſenſus, an inventum calliditatis, in ſolius Dei judicio repoſitum eſt. Nihilominus ſi fas eſt hominibus probabiliter loqui, fidenter dixerim cum Adone Viennenſi in Chronico ad ann. 639. eam fictam fuiſſe, ſimilemque abjurationi, quam Athanaſius Jacobitarum Patriarcha coram Heraclio celebravit, ſimulatè recipiens ſanctam Synodum Chalcedonenſem, ut Patriarchatum Antiochenum in præmium ſimulationis arriperet, juxta ea quæ Scrutinio I. retulimus ex Theophane & Cedreno. Quam ob rem nil inde mirandum, quòd idem Pyrrhus non multum extunc temporis operâ Exarchi in priſtinos errores offenderit Ravennæ, ſcribente pariter auctore Libri Pontificalis: *Poſtea rurſus more canis ad proprium impietatis vomitum repedavit.* Quibus de cauſis extorſit à Theodoro Pontifice ſynodicum anathema: *Tunc enim ſanctiſſimus Theodorus Papa* (ſubdit

Pyrhus paulò pòſt redit ad vomitum.

(ſubdit ibidem Anaſtaſius) *convocans univerſos Sacerdotes & Clerum in Eccleſia beati Petri Apoſtolorum Principis, condemnavit eum juxta mercedem.* quæ ferme ſingula ante Anaſtaſium profeſſus fuerat Martinus Pontifex ſecret. 1. Conc. Later. hæc habens de Pyrrho. *His ab eo peractis poſtea rurſus more canis ad proprium impietatis vomitum repedavit, juxta mercedem ac retributionem propriæ tranſgreſſionis canonicam pœnam ſive diſpoſitionem decerpens.* In hac etiam Pyrrhi damnatione, rem quandam profectò mirabilem addit Theophanes hiſce verbis: *Pyrrhus cùm Româ diſceſſiſſet, & Ravennam perveniſſet, ut canis ad vomitum ſuum reverſus eſt. Quo Papa Theodorus comperto, convocato Eccleſiæ cœtu ad ſepulcrum Verticis Apoſtolorum acceſſit, & divino calice expoſtulato ex vivifico Sanguine in atramentum ſtillavit, & ita propria manu depoſitionem Pyrrhi ac ei communicantium fecit.* Eodem pariter, licèt terribili, anathematizandi modo uſi ſunt Patres Concilii Conſtantinopolitani adverſus Photium, uti refert Nicetas, cognomento David, in Vita ſancti Ignatii apud Surium, die 23. Octobris,

SCRUTIN. II.

cujus ea ſunt verba : *Subſcripsêre* Epiſcopi *depoſitioni calamis non nudo atramento, ſed in quo penitus contremiſcas, Salvatoris ſanguine tinctis.*

Cur Pyrrhus ſe Patriarchatu abdicarit.

Hæc autem ſingula, ſcilicet diſputatio Maximi cum Pyrrho, & alia quæ poſt hæc in illum acta ſunt, evenêre habita jam per Pyrrhum Patriarchatûs abdicatione. ad quod reſpexit Anaſtaſius in Theodoro, dicens de Pyrrho: *Ipſis temporibus venit Pyrrhus ex Africa, qui fuerat Patriarcha.* Et licèt haud ignobiles Hiſtorici, ac præſertim Platina, Ciaconius, aliique, arbitrentur fuiſſe Pyrrhum fidei cauſâ ab Imperatoribus exagitatum; longè tamen probabilius eſt illum ex ſe Patriarchatui renuntiaſſe, ea de cauſa, quòd orta foret in vulgis ingens ſuſpicio propinatæ per ipſum tabificæ necis Conſtantino Heraclii filio, in favorem Heracleonis filii pariter Heraclii, quem tamen per Martinam ex filia neptem illegitimè ductam in matrimonio ſuſceperat, cujus proinde curam Pyrrho ſuperſtiti moriens Heraclius commiſerat, depoſitis apud eundem ingentibus pecuniis, ut Martinæ & Heracleoni conſultum foret, juxta

ea quæ ſcribit Nicephorus. De hac autem ſuſpicione videri poteſt inter alios Zonaras, qui narrata morte Conſtantini ſubdit: *Cùm unum regnaſſet annum, venenò periit, &c. qua de cauſa Pyrrhus Patriarcha conſcius fuiſſe inſidiarum putatur.* Unde ſe imparem tanti vulgi tumultibus agnoſcens, pejora veritus, Patriarchatum depoſuit. quæ ſingula perſtringens citatus Nicephorus, narrata populi irruptione & violatione in ſacrarium Conſtantinopolitanum, ſubdit: *Hæc ubi Pyrrhus comperit, ſequenti nocte in Templum ingreditur: ibi ſacra omnia exoſculatus, & detracto humerali, & in ſacra menſa depoſito, Non Sacerdotio, inquit, me abdico, ſed contumaci populo abrenuntio. Inde furtim egreſſus apud religioſam quandam feminam delituit, & opportunitatem nactus Chalcedonem navigavit.*

SCRUTIN. II.

His quæ tradit apertè Nicephorus de ſpontanea, hoc eſt, non ſynodica, Pyrrhi abdicatione, conſentit citatus nuper Theodorus Papa in epiſtola ad Paulum Conſtantinopolitanum, in qua ſcribit ſe plurimum mirari, quòd Epiſcopi, qui Paulum ipſum conſecraverunt, ſignificarint, quòd *propter vulgarem turba-*

Abdicatio Pyrrhi non fuit damnatione prævia.

SCRUTIN. II.

tionem & odium Eccleſiæ Pyrrhus Conſtantinopolitanæ Sedi abrenuntiaſſet. Quinimmo totus eſt Theodorus tum in illa epiſtola, tum in alia ad Epiſcopos qui Paulum conſecraverunt, quæ habentur inter Collectanea Anaſtaſii, ut iiſdem ſuadeat perſuadeatque damnare ſynodicè canonicéque Pyrrhum, ac Patriarchatu ſpoliare, ut legitima ſit electio Pauli; inſuggerens ulteriùs quædam capita, ob quæ poſſent in Pyrrhum ſic acriter obniti.

Probatur ulteriùs fictam fuiſſe Pyrrhi abjurationē.

Ex his autem omnibus iterum abducor, ut promptiùs aſſentiar iis quæ retuli paulò ſuperiùs, videlicet fictam fuiſſe Pyrrhi abjurationem coram Theodoro Romæ habitam, & ad hoc illum reſpexiſſe, ut cùm Orientalem Eccleſiam & cives Conſtantinopolitanos in ſemetipſum agnoſceret adverſos, curaret ſibi conciliare Occidentales Antiſtites, & præſertim Romanum, ne omnibus exoſus vagam penitus & indecoram vitam traheret. Unde exitus comprobavit, quòd ſibi iterum patefactâ viâ per Exarchum Italiæ ad unionem cum Orientalibus, qui nimis ægrè ferebant illius communicationem cum Romanis, red-

ierit illico, ut canis ad vomitum, & ab Occidentalibus ſe rurſus alienarit. SCRUTIN. II.

§. 17. Hæc autem Pyrrhi abdicatio neutiquam effecit, quin Theodorus Papa perſonaliter accipiens per Pyrrhum orthodoxum fidei libellum, *ut Epiſcopum* illum reciperet: nec aliud ſibi vult, opinor, Liber Pontificalis Anaſtaſii, dicens in Theodoro, quòd *hic Pyrrum honoraverit ut Sacerdotem Regiæ Civitatis*; quo *Sacerdotis* nomine non rarò deſignantur Epiſcopi. Hoc rurſus ipſum innuit apertè ſanctus Martinus Theodori ſucceſſor, qui in epiſt. 16. quæ legitur tom. 2. Epiſtolarum Roman. Pontif. & in Collectaneis Anaſtaſii, narrat de ſeipſo, quòd cùm eſſet Conſtantinopoli in carceribus, ſic per Demoſthenem fuerit interrogatus de Pyrrho: *Libellum illum fidei quomodo fecit? Compellente aliquo?* Cui Martinus reſpondit: *Nemine, ſed propria propoſitione.* Subdente verò iterum Demoſthene: *Veniente Pyrrho Romam, quomodo eum ſuſcepit ſanctus vir Theodorus præceſſor tuus Papa? Uti Epiſcopum?* Reſpondit iterum Martinus: *Uti Epiſcopum. & quomodo non? ſi priuſquam veniret Pyrrhus Romam, manifeſtè ſcripſit beatus Theodorus*

Pyrrhus Romæ receptus eſt ut Patriarcha.

SCRUTIN. II.

ad Paulum, utpote ad eum qui ſupplantationem fecit, & alterius thronum invaſit? Deinde eodem Pyrrho veniente Romam ſponte ſua ad veſtigia beati Petri, quomodo non haberet eum ſuſcipere & honorare utpote Epiſcopum?

Theodorus ſcribit ad Paulum ut deponeret Pyrrhum.

Fateor quidem eundem Theodorum inſtanter egiſſe cum Paulo Conſtantinopolitano & Epiſcopis qui eum conſecraverunt, ut Pyrrhum ſynodicè deponerent; quinimmo in epiſtola ad Paulum poſtulare, ut Pyrrhus Romam mittatur, canonicè damnandus: quod inculcaret abs re, ſi præceſſiſſet in Pyrrhum per aliquem ex Romanis Pontificibus condemnatio. hæc, inquam, fateor libenter. Verùm cùm nec Conſtantinopoli, nec Romæ ad ea tempora præceſſiſſet in Pyrrhum damnatio, eo ob hæreſim pœnitentiam agente, conſultum fuit, ut tanquam Epiſcopus haberetur à Theodoro, ejuſque abdicatio, utpote violenta, agnoſceretur nulla & invalida: eo vel maximè, quòd Paulus in hæreſim prolapſus fuiſſet.

Paulus invadit ſedem Pyrrhi Conſtantinopoli.

§. 18. PAULUS igitur, abdicante Pyrrho, ac in Africam profugo, ope Conſtantis Imperatoris Patriarchatum

obtinuit, non abſimilis Pyrrho aut in moribus, aut in dogmatibus. Hæreticus hæretico ſufficitur; indigno ſubrogatur indignus. Ne tamen in ipſis exordiis, adhuc Pyrrho ſuperſtite, & ejus abdicatione ſatis ancipiti, naufragium pateretur, ita callidè ſe geſſit in texenda ſynodica, ut laudes fraudulenter extorſerit à Theodoro Papa in epiſtola ad Paulum reſcripta. Verba verò Theodori ſunt hæc: *Et quoniam fide hominum corda purgantur, lecti apices dilectionis veſtræ limpida fidei fluenta vos de fontibus Salvatoris hauſiſſe, & ſicut prædicamus prædicare, & quemadmodum credimus credere, & ſicut docemus indiminutè docere, manifeſtarunt.* Qua pariter de cauſa Victor Epiſcopus Carthaginenſis in epiſt. ad eundem Theodorum in ſecret. ſecundo Conc. Later. appellat Paulum *venerabilem Conſacerdotem*; necnon Geloſus, Probus, cæterique Antiſtites Carthaginenſes in epiſtola ad Paulum ſcripta, quæ legitur loco citato Concilii, vocant eundem *beatiſſimum* & *honorabilem*: unde ſi quid in initio ſui regiminis deliquit, per conniventiam potiùs id factum eſſe putarunt Orthodoxi, quàm

SCRUTIN. II.

Quondam Paulus laudatur à Catholicis.

SCRUTIN. II.

in hæreſis poſitivam, ut vocant, defenſionem; ac proinde de hoc ſolummodo viſi ſunt illum admonere Epiſcopi Carthaginenſes nuper citati per hæc verba: *Quia verò comperimus, quòd quædam contraria in Conſtantinopolitana ſunt civitate contra inſtituta Fidelium, & antiquiſſimorum Patrum, & univerſalium Conciliorum propoſita, per chartulæ cujuſdam* (Ecthesis) *venenoſæ dicta: miramur, imò dolemus, cur à vobis hæc ſunt permanere permiſſa, aut non ſtatim conſciſſa, & recto ſacerdotali propoſito radicitus amputata.*

Paulus tandem profitetur Monothelisſmum.

Potuit ſanè Paulus brevi quodam temporis intervallo venenum ebibitum comprimere pharmaco ſimulationis; verùm tumeſcente in dies conſcientia, illud aliquando vel invitus evomuit, quin tamen ſalutem conſequeretur: compilavitque epiſtolam, Ecthesi ſimillimam, quæ habetur in Conc. Later. ſecret. 3. in eáque prædicavit in Chriſto unam voluntatem & operationem; ſecutúſque primos Monotheliſmi fautores, adducit pro eadem hæreſi præcipuos quoſlibet ex Patribus: *Omnes*, inquiens, *pietatis Doctores & Prædicatores hujuſmodi unius voluntatis mente detinentur, quorum, ſi*

opus eſt, requiſitione proveniente, & competenter relegimus teſtimonia, quibus concordes & conſonantes facti ſunt piæ memoriæ Sergius & Honorius, unus quidem novæ, alter verò antiquæ Romæ ſummi Sacerdotii ſedem decorantes. Vulnus Pauli, utpote jam deſperatum, non ampliùs lenociniis, ſed ferro & igne anathematum curandum eſſe, ſi poſſet, duxerunt opportunum Patres orthodoxi. Unde Epiſcopi Cyprii cum Sergio eorum Archiepiſcopo, necnon Antiſtites Africani, collectis plurimis Conciliis, præſertim verò Columbus primæ ſedis Epiſcopus Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ ſedis Epiſcopus Concilii Byzaceni, & Reparatus Epiſcopus primæ ſedis Concilii Mauritaniæ, ac demum Geloſus, Probus, cæterique Epiſcopi Concilii Proconſularis Africani, quorum omnium aliqua monumenta referuntur in Synodo Martini ſecret. 2. ſupplicationibus egerunt cum Theodoro, ut membrum jam infectum ab Eccleſiæ ſano corpore reſcinderet. Sanctiſſimus igitur Theodorus juſtis iteratiſque tot Antiſtitum ſupplicationibus indulgens, poſt amantiſſimas commonitiones &

SCRUTIN. II.

Plures Epiſcopi rogant Theodorum ut damnet Paulum.

Theodorus indulget petitionibus Epiſcoporum.

SCRUTIN. II. conteſtationes ardentiſſimas per ſuas epiſtolas ſuoſque Apocriſiarios expoſitas, ad damnationem Pauli deſcendit, cujus geſta ſic in Theodoro recenſet Liber Pontificalis Anaſtaſii : *Sanctiſſimus Papa Theodorus ſcripſit Paulo Patriarchæ Regiæ Civitatis, tam rogans, quàm regulariter increpans, necnon per Apocriſiarios per hoc maximè deſtinatos præſentialiter admonens & conteſtans, quatenus proprium emendaret commentum, atque ad orthodoxam fidem Catholicæ Eccleſiæ remearet. Et neque rogantes, neque increpantes potuerunt eum à ſuo conamine quoquomodo revocare; propter quod juſtè ab Apoſtolica Sede ipſe depoſitionis ultione perculſus eſt.*

Paulus malè habet Romanos Apocriſiarios.

§. 19. HÆC medicamina, quibus ad correctionem erga Paulum utebatur Theodorus, Paulus in aconita convertebat ad interitum; audiens quippe ſui nominis proſcriptionem, pejora molitus eſt ad mala ſemper pronus & præceps: qua de cauſa fretus impietate Conſtantis Apocriſiarios Romæ veteris ignominiosè tractavit, multoſque Sacerdotes orthodoxiæ defenſores variis injuriis laceſſivit. quæ ſingula teſtatur abundè ſanctus Martinus in principio ſui Con-

cilii, ex quo paucula hæc excipias de Paulo. *Pravitatem ſuam defendens, &c. Altare ſanctæ noſtræ ſedis in domo Placidiæ ſacratum in venerabili oraculo ſubvertens diripuit, prohibens ne adorandam & immaculatam hoſtiam, id eſt, ſacram celebrationem Apocriſiarii noſtri ibidem Deo offerre valeant, & vivificæ divinæ communionis Sacramenta percipiant: quos, &c. cum aliis orthodoxis viris & venerabilibus Sacerdotibus inſecutus eſt, quoſdam eorum cuſtodiæ retrudens, alios in exilio deportans, alios autem verberibus ſubmittens.* Quæ pariter omnia in Anaſtaſio Bibliothecario referuntur. SCRUTIN. II.

§. 20. NEC hiſce terminis arctata Pauli temeritas, progreſſa eſt ulteriùs. Ut fidem inſidiosè vulneraret, ſibique jam exoſo Catholicis conſuleret, Typum quendam, ſeu fidei formulam & expoſitionem compoſuit, in qua ſimulato pacis atque unionis prætextu ſilentium imponebatur quà Catholicis, quà hæreticis, ne ſcilicet impoſterum quis auderet de una vel duplici in Chriſto tum voluntate, tum operatione ſermones inſtituere. Duxit inſuper opportunum vir ſubdolus, ut ſibi res eveniret

Idem Paulus Typum fidei hæreticum promulgat.

SCRUTIN. II.

de conſilio, Ecthesim ab Eccleſiæ valvis deponere; unde in eodem Typo hæc leguntur: *Ad perfectam unitatem ſanctarum Dei Eccleſiarum & communem concordiam, & ut nulla occaſio relinquatur iis, qui ſine fine volunt contendere, & chartas, quæ poſitæ fuerunt in narthica ſanctiſſimæ magnæ Eccleſiæ hujus à Deo conſervandæ Regiæ noſtræ Urbis, quæ continent prædictas quæſtiones, juſſimus levari.*

Conatus Pauli reliquis omnibus nequior.

Conatum hunc à Paulo per Typum expreſſum, cæteris præcedentibus longè nequiorem agnoſcit ſanctus Martinus in epiſtola ad Amandum per hæc verba: *Et non ſolùm hoc facere nullatenus voluerunt Monothelitæ,* (ſcilicet acquieſcere monitis Orthodoxorum) *ſed & nunc ſucceſſor ejus Paulus temerator fidei, Epiſcopus Conſtantinopolitanus, alium nequiorem excogitavit in præjudicium Catholicæ fidei conatum, quaſi quæ à deceſſoribus ſuis hæreticè expoſita fuerant, deſtruens; & Imperialem Typum ſacrilego auſu tatius plenum perfidiæ à clementiſſimo Principe noſtro fieri perſuaſit.* Nec aliquis exiſtimet, quòd ſolùm Catholicis ſenſus hic eſſet de Typo: nam ſicut Ecthesis à Sergio compoſita, *non Orthodoxis tantùm,* (ut

loquitur Zonaras agens de Heraclio) *ſed Severi etiam ſectatoribus, ridicula viſa eſt;* ita etiam Typus à Paulo conflatus, non tantùm à Catholicis, verùm etiam à quibuſdam Monothelitis odio habebatur. Unde Theodoſius Cæſarienſis in collatione cum Maximo, *Per Deum*, ait, *qui me judicaturus eſt, & quando factus eſt, dixi, & nunc idipſum dico, quia malè & ad læſionem multorum factus eſt Typus.* De hoc autem non eſt cur miremur, cùm ſatis liqueat per Typum Ecthesim deſtrui, quemadmodum per Ecthesim evertebatur ſeptimum caput Conciliabuli Alexandrini, ut ſæpius inculcat ſanctus Maximus. SCRUTIN. II.

Conſtans Imperator favet Paulo.

Hæc autem conſilia impietatis non ita fidenter expoſuiſſet Paulus, niſi ſocium habuiſſet Conſtantem Imperatorem, quem alii Conſtantinum, aliique Conſtantium appellant, filium Conſtantini, & nepotem Heraclii, qui patrui potiùs, quàm patris exempla ſecutus, nihil non molitus eſt, quo Monotheliſmus undique vulgaretur, eidemque patronos emeret quà blanditiis, quà terroribus. Quam ob rem, ſi quæ in Oriente vacarent Eccleſiæ, Monothelitis

SCRUTIN. II. conſignabantur; ſi quæ Provinciæ deſtituerentur Præfectis, perfidioribus hæreticis earum Præfectura tradebatur. Hunc ergo Paulus nactus ſceleris ſocium, Typum expoſuit, & Conſtantis nomine promulgavit, quemadmodum Sergius Ecthesim ediderat Heraclii auctoritate firmatam: indeque ad eum modum quo Patres in Sergium referebant Ecthesim, pariter ut Typi conditorem Paulum ſugillabant. Unde reverendiſſimi Abbates in Conc. Later. ſecret. 2. damnant coram Martino Typum, *qui*, ut inquiunt, *contra Orthodoxorum fidem factus eſt ex ſubreptione, non ex ſtudio, aut mente piiſſimi noſtri Imperatoris, ſed ex ſuaſione importuna & falſiloquio Pauli depoſiti à prædeceſſore veſtræ ſanctitatis Theodoro.*

Omne ſcelus Typi refundunt Patres in Paulum. Non autem abs re Patres Orthodoxi crimen omne in Typo expreſſum refundebant in Paulum, ne ſcilicet animus Conſtantis laceſſitus contumeliis, licèt ab ipſo meritis, pejora mala pareret Eccleſiæ. Unde Martinus Papa in epiſtola ad Conſtantem appellat eum, *piiſſimum Dominum, diligentem Deum, ſincerum Chriſti miniſtrum, optimum Imperatorem.* Quo pariter conſilio putarim

factum, ut in ſexta Synodo idem Conſtans diceretur *ſancta memoriæ Imperator*, (de quo queritur immeritò Albertus Pighius) ne videlicet Conſtantinus Pogonatus Conſtantis filius exhorrens in parentem opprobria contorqueri, ſuſceptam fidei defenſionem deponeret, & fieret hoſtis Eccleſiæ, quem patronum illa jactabat, & pacis Eccleſiaſticæ reparatorem. Qua etiam arte laudabili ſanctus Maximus ſuaviter egit cum Pyrrho, donec anathemate vinctus fuit: quam ob rem cùm illum laudaſſet aliquando, rationem hanc reddit in epiſt. ad Monachos Siciliæ: *Illius mea ad Pyrrum laudationis hæc fuit ratio ac modus, cùm vellem ſenſim eum & à contraria opinione abducere, & ad rectam intentionem fidei transferre.* SCRUTIN. II.

§. 21. QUIA tamen ad Martinum ſenſim devolutus eſt ſermo noſter, abs re me facturum putarim, niſi aliqua ex ejuſdem geſtis, brevibus ſaltem lineis, indicarem. Qualis enim verborum apparatus pro meritis exprimeret Martini vigilantiam, labores, perſecutiones, quas paſſus eſt hilariter, ut obniteretur Monothelitis? Defuncto igitur Theo- *Martinus ſuccedit Theodoro.*

SCRUTIN. II.

doro, anno Chriſti ſexcenteſimo quadrageſimo-nono ſubrogatur in ſede Martinus, qui nuper ſub ſuo deceſſore functus fuerat munere Apocriſiarii in Urbe Regia Conſtantinopoli. Hic ergo, vix obtento Romæ Epiſcopatu, ad enervandum Typum, quem Theodorus, morte præventus, ſaltem ſynodicè damnare non potuerat, totum animum adjecit, celebreque Concilium Romæ collegit centum & quinque Epiſcoporum, in quo per quinque ſecretaria ſeu conſultationes proſcripſit Conciliabulum Alexandrinum, Ecthesim, necnon ipſum Typum, eorumque auctores, Theodorum, Cyrum, Sergium, Pyrrhum, & Paulum: tantaque ſemper fuit hujus auctoritas Concilii, ut quandoque appelletur generale, & poſt quinque Synodorum generalium profeſſionem, hoc etiam profiterentur fideles, ut ex Synodo Anglicana ſub Theodoro Archiepiſcopo, de qua Beda Hiſt. Anglicanæ lib. 4. cap. 17. obſervat Cardinalis Baronius ad an. 649. Ex actis hujus Concilii, quæ maxima fidei utilitate permanent illibata, tot multa in hiſce noſtris Scrutiniis decerpſimus,

Martinus ſynodicè Typum condemnat.

ceрſimus, ut forſan Lectoribus moleſtiam ingeſſerimus; præſtitit autem ad ipſos perennes fontes confugere, nec de rivulis plurimùm curari, hoc eſt, de ſcriptis recentiorum. SCRUTIN. II.

§. 22. QUAMVIS autem in eo Concilio prudens fuerit, ut diximus, tum Martini, tum aliorum Antiſtitum & Abbatum œconomia, ut Typi quodcunque ſcelus refunderetur in Paulum, ipſeque Conſtans magnificis & ſpecioſis titulis ab omnibus inſignitus, ab omni probro conſiſteret immunis; non tamen hæc valuere ad mulcendum ejuſdem animum, cui crimen enorme videbatur, Imperatorio quidem, ſed impiiſſimo Typo audacter obniti. Unde ut de malè concepta injuria ſe ipſum ulciſceretur, Olympium Exarchum in Italiam miſit, ut ibi, quos Typo conſentientes inveniret Epiſcopos, blanditiis foveret; quos reluctantes agnoſceret, jure armorum violento tolleret è medio. Romam igitur attingens, conatus eſt ſerere in Clero ſchiſmatis zizania, ut inde colligeret Martini depoſitionem, quo ſedente conatus omnes irritos arbitrabatur. Has verò ejus artes divina eludente Providentia, in ipſius Martini *Conſtans iratus Romam mittit Olympium contra ſanctum Martinum.*

Scrutin. II. perſonam furores impius convertit, quem ut è vivis eriperet, ſpathario demandavit, ut inter Miſſarum ſolemnia, dum ei porrigebat communionem, gladio percuſſum interimeret. Quia tamen ſanctiſſimo Martino Deus Optimus Maximus longè majora deſtinarat pro Chriſti fide ſubeunda certamina, conſilium impietatis exequi non valuit perfidus Exarchi miniſter, oculis excæcatus, ut ipſemet pluries cum juramento teſtatus eſt: qua ſpatharii cæcitate factus oculatior Olympius, infanda Conſtantis molimina adaperuit Martino, & pace facta cum ſancta Dei Eccleſia, colligens exercitum perrectus eſt in Siciliam adverſus Saracenos. Quæ ſingula cum aliis etiam relata invenies per Anaſtaſium in Martino.

S. Martinus, Deo adjuvante eludit Olympium.

Calliopas Romam proficiſcitur in ſanctum Martinum.

§. 23. Spe ſua fruſtratus Imperator, ſuſpicatus inſuper Olympium cum Martino conſpiraſſe adverſus Imperium, ut acta ſancti Martini teſtantur, exæſtuans irâ Theodorum Calliopam Exarchum in urbem Romam juſſit proficiſci, ut adverſus Martinum exequeretur conſilia, quæ diſtulerat Olympius. Romam

igitur veniens cum exercitu anno quin- SCRUTIN. II.
quageſimo poſt ſexcenteſimum, celeriter implevit, quæ ſcelus erat exequi vel tardiſſimè. Cùm ergo ſanctiſſimus Pontifex in Eccleſia Salvatoris, quæ dicitur Conſtantiniana, lectulum in quo jacebat, ſtratum haberet ante altare, impiiſſimus Exarchus unà cum exercitu illuc ingreſſus decimo-quinto Calendas Julias talia patravit auſu nefario, quæ eodem teſte Martino, nec dicenda ſunt, nec fortè concipienda. Inde à Calliopa juſſio porrigitur Preſbyteris & Diaconis, in qua Martini depoſitio continebatur, ut alter in ejus locum ſubrogaretur Epiſcopus: quod tamen non niſi poſt aliquod tempus, & ad vitanda mala pejora factum fuit in perſona Eugenii; magna quippe fuit in tuendo Martino Romani Cleri conſtantia, adeo ut *nec veriti fuerint in præſentiâ Exarchi, ac Theodori Cubicularii*, (verba ſunt ejuſdem Martini in epiſtola ad quendam Theodorum) *Presbyteri & Clerici, clara voce dicere: Anathema habeat quiſquis dixerit, vel crediderit, quia Martinus uſque ad unum apicem fidem mutavit, aut mutaturus eſt.* Sponte igitur egreſſus ab

Cleri Conſtantia in tuendo ſancto Martino.

SCRUTIN. II. Eccleſia ter maximus Antiſtes, ſeſe libens obtulit Exarcho, ut exhiberetur Imperatori, nemini prorſus aures accommodans, qui eum hortarentur, ut Exarcho reſiſteret: maluit enim optimus Paſtor de ſibi grege concredito ſollicitus eſſe, quàm de propria ſalute; unde, ne fierent homicidia, prohibuit enixè ne quiſquam inſurgeret in ejus defenſionem.

Quàm eſſent valida vires Cleri Romani. Nec erant profectò ſpernendæ Cleri vires, ſi voluiſſet iis uti Martinus adverſus Exarchum, ut ejus petulantiam juſto bello compeſceret: quas pertimeſcens ipſe Calliopas, *miſit* (loquor cum ſancto Martino in epiſt. ad Eliterum (*Chartularium ſuum, & quoſdam ex obſequio ſuo, dicens: Quia arma præparaſti, & armatos habes intus, & multitudinem lapidum collegiſti, & hoc neceſſarium non eſt, nec aliquid tale fieri permittas.* A qua calumnia ſe ipſum vindicaturus ſanctus Pontifex, *miſit illos gyraturos per totum Epiſcopium, & ſi arma vel lapides vidiſſent, ipſi teſtimonium perhiberent.* Quinimmo valde timuit Exarchus die ſolemni Dominico ob populi frequentiam parare inſidias ſancto Paſtori, ne videli-

cet pietatis zelo Romanos ad arma concitante, re infecta cogeretur egredi ex Urbe: conſultiùs arbitratus in feriam ſecundam differre exitum impietatis, ad eum modum, quo principes Sacerdotum & ſeniores populi congregati adverſus Chriſtum, *conſilium facientes, ut* JESUM *dolo tenerent, & occiderent, dicebant: Non in die feſto, ne fortè tumultus fieret in populo.* SCRUTIN. II.

His igitur Exarchus artibus utebatur, ne Romanos in ſemetipſum converteret; quod erat ſatis imminens, ſi Martinum fuiſſet inſecutus ob cauſam fidei, in qua nimis erat oculatus Pontificis zelus. Nec tantùm diſtulit ad ſui ſecuritatem in diem ferialem funeſtam Martini tragœdiam, verùm etiam ad cohoneſtandam impietatem multa in illum calumnioſè mentitus eſt, ac duo præſertim, quæ refert ſanctus idem Martinus in epiſtola ad Theodorum: primum quidem, quòd adverſus Romanos molitus aliquid eſſet cum Saracenis, præſtando iiſdem ſuppetias: alterum, quòd non bene ſentiret de Virgine Deipara; à quibus calumniis ſemetipſum vindicat loco citato ſanctiſ-

Calumnia Exarchi conficta in ſanctum Martinum.

SCRUTIN. II. ſimus Pontifex: quem tandem ex Urbe extractum nocte, quæ illuceſcit in feria quarta, quæ erat decima-tertia Calendas Julias ejuſdem anni 650. circa horam quaſi ſextam immiſerunt in levamento. Cumque ad horam plus minus quartam diei ad portum perveniſſent, ex hoc egreſſi, duxerunt illum in inſulam Naxiam, ubi per annum integrum patientiſſimus exul ob fidei defenſionem conſtitit intrepidus & infrangibilis.

Sanctus Martinus ducitur exul in inſulam Naxiam.

Sanctus Maximus vi ducitur Conſtantinopolim.

Liceat hîc ſanctiſſimum Pontificem in Naxia per annum degentem relinquere, ut Conſtantinopolim adeuntes, Athletæ octogenarii glorioſa miremur pro Chriſti fide certamina, videlicet piiſſimi ſenis Maximi, de quo maxima forent dicenda, cùm maxima non niſi maximis debeantur. Romam hic petierat diſcedens ex Africa anno per Baronium quadrageſimo-quinto poſt ſexcenteſimum, ut ibi de victoria, quam ex Pyrrho reportarat, efferret triumphos; multúmque operis & laboris Romæ inſumpſit per annos quinque, ut doctrinâ & conſilio præſtò foret tum Theodoro, tum Martino in evertendo Monotheliſmo: immo eum in-

terfuiſſe Concilio Lateranenſi per Martinum habito, refert Baronius ex actis ejuſdem Maximi. Eodem igitur anno 650. Conſtantis Imperatoris nono, quo ſanctus Martinus à Theodoro Calliopa mittitur in Naxiam, Martyr Maximus ab urbe Roma vi raptus ſiſtitur Conſtantinopoli in judicio, cùm innotuiſſet Imperatori per Miniſtros Romæ commorantes, Maximum ſibi adverſari, & acriter obloqui in Imperatorium Typum, cujus ſubſcriptionem fruſtra conati ſunt ab ipſo extorquere quà blanditiis, quà minis Calliopas, Gregorius, aliique. SCRUTIN. II.

Calumnia Monotheliitarum in ſanctum Maximum.

Cùm autem in innocentia Maximi nil prorſus occurreret, quod poſſet arbitrari dignum ſupplicii, calumnias invexit perfidia; nec alia mole poterat obrui innocentia. Multas igitur impoſturas in illum confinxere perfidi judices, & hos inter Sacellarius Conſtantis nomine Bucaleon, qui ut ſancto ſeni terrorem incuteret, paſſim eum proditorem & Imperatoris inimicum appellat, quæ prima fuit in Maximum calumnia, cùm dicerent magnas eum urbes prodidiſſe, ſcilicet Alexandriam,

SCRUTIN. II. Ægyptum & Pentapolim, eaſque tradidiſſe Saracenis. Huic alteram addiderunt, ſycophantis ad id probandum adductis, illum inſimulantes, quòd ſomnia confingeret, ut populos deciperet, nimiumque ſpectris & umbris indulgeret, atque Occidentis clariorem vocem reſonaret, quàm Orientis. Produxerunt inſuper in judicium Gregorium quendam filium Photini calumniosè teſtantem, quòd Anaſtaſius Maximi diſcipulus Romæ affirmaſſet, nefas eſſe nec rationi conſentaneum, Regem appellari Sacerdotem. Nec his contenti, ut Origenis ſectatorem accuſabant orthodoxum virum, & inter vulgus furtim ſerebant, quòd ille Deiparam blaſphemaſſet. Quas omnes calumniarum nebulas ſplendore veritatis fugavit ſanctus Abbas, ut cerni poterit in collationibus habitis per eundem Maximum cum Anaſtaſio Cæſarienſi, & cum judicibus in ſecretario, quas edidit ex Anaſtaſio Pater Sirmondus.

Sanctus Maximus mittitur exul in Bizyam. Conſilium igitur habentes Imperator Conſtans & Paulus Patriarcha, Maximum exilio damnant in quoddam op-

pidulum, cui Bizya nomen erat: duoſque Anaſtaſios, unum ſcilicet Maximi diſcipulum relegant Perberim, alterum verò Romanum Apocriſarium Meſembriam mittunt extorrem. Quinimmo, ut habetur in Hypomneſtico Theodoſii ac Theodori Monachorum, *infinitam multitudinem non ferenda & intolerabili perſecutione diverſis verberibus, & tribulationibus palam & occultè afficiebant, id agentes aſtuto & verſuto molimine, ut non pro fide, ſed ſub prætextu aliarum occaſionum tormenta ingererent & perſecutiones.* Nos interim Maximum comitemur in Bizyam, ibique per aliquot annos commorantem deſeramus, ut in Naxiam inſulam iterum revertentes, unà cum ſancto Pontifice Martino petamus Byzantium anno Chriſti quinquageſimo-primo poſt ſexcenteſimum.

S. Martinus Byzantium ductus malè ibi habetur ab Hæreticis.

Anno igitur Conſtantis decimo, qui coincidit cum anno Chriſti nuper citato, decimo-ſeptimo menſis Novembris Byzantium pervenit fortiſſimus Athleta, quem extractum è navi, ſcriba quidam nomine Sagoleva, cum multis excubitoribus poſuerunt in cuſtodia, ubi manſit intrepidus dies nonaginta-tres:

SCRUTIN. II. quibus elapſis ſiſtunt eum in judicio coram omni Senatu, ubi conſulente impietate non tantùm calumniis & contumeliis eum onerarunt, verùm etiam catenis undique vinctum in Diomedis cuſtodia in Prætorium Præfecti portarunt, ubi commoratus eſt dies octoginta-quinque, omni prorſus hominum orbatus auxilio, ſingulis autem onuſtus ærumnis: quæ quidem tales erant, tantæque, ut cùm à carnifice coram maxima turba populorum ſanctus vir exagitaretur, *omnes qui eum videbant, & ſciebant quia eſt Dominus in cælo inſpector eorum quæ fiebant, demiſſo vultu cum multa mæſtitudine recederent turbati.*

Paulus exhorret tormenta Martino illata.

Ipſe quoque ſceleſtus architectus funeſtiſſimæ tragœdiæ Paulus, vel invitus ingemuit, cùm audiſſet à Conſtante quanta mala pro Chriſto pateretur fortiſſimus fidei dux Martinus: quod exprimit unus ex illis, qui comes extitit ſancto Martino, ut habetur epiſt. 16. epiſtolarum ejuſdem. *Sequenti die* (ex quo ſcilicet ſanctus Pontifex conjectus eſt in Diomedis ergaſtulo) *adiens Imperator in Patriarchium viſendi gratiâ Pau-*

lum Patriarcham, (proximus enim erat morti) narravit ei quæ conſummata erant in ſanctiſſimum virum. Ingemiſcens verò Paulus, converſus ad parietem dixit: Hei mihi! & hoc ad abundantiam judiciorum meorum actum eſt. Percontatus ergo ab Imperatore, quid hoc eſſet, reſpondit: Nunquidnam, Domine, non eſt miſerabile talia pati Pontificem? Pœnituit quidem Paulum Conſtantinopolitanum; ſed etiam Judam pœnituit, qui *pœnitentiâ ductus retulit triginta argenteos, dicens: Peccavi, tradens ſanguinem juſtum.* Utrâque tamen pœnitentiâ nihilum uterque profecit: debet enim illa non è pœnarum formidine, ſed è virtutis amore proficiſci. Et quamvis Imperatorem Paulus adjuraſſet, ut jam ſufficerent, quæ ſanctus Martyr paſſus eſſet; tamen paucos poſt dies è carceribus extractum Cherſonem mittunt, ubi tandem confectus ærumnis, fide tamen inconcuſſa, anno 6. ſui Pontificatus, ſcilicet Chriſti ſexcenteſimo quinquageſimo-quarto, glorioſus Martyr occubuit, maluitque tot ærumnas obire, & mortem ipſam fortiter oppetere, quàm Imperatorio Typo, ſeu impiâ fidei formulâ fœdari.

SCRUTIN. II.

Pœnitentia Pauli & Iudæ ſimiles fuere.

SCRUTIN. II.

Paulus, & inde Pyrrhus moriuntur.

Dum hæc in Martinum agebantur argumenta impietatis, divina juſtitia conſurgens in Paulum, ad ſuum tribunal eum evocavit. Quam ob rem fatis ereptus anno ſexcenteſimo quinquageſimoprimo, quando ſcilicet Cherſonem miſſus eſt Papa Martinus, ad inferos properavit, ſuæ perfidiæ temeritatiſque pœnas daturus. Quo ſublato, Pyrrhus iterum Cathedram reſumpſit, nec Paulo mitior, perſecutiones in orthodoxos viros proſecutus eſt, donec & ipſum ad ſubeundas pœnas, morte præventum poſt menſes quatuor & dies aliquot, anteceſſori ſocium apud inferos adjunxit juſtiſſimus Deus, ut qui pares fuerant ſceleribus patrandis, non impares forent in ſubeundis delictorum pœnis.

Petrus eligitur, atque ſedet annis duodecim.

Poſt obitum Pyrrhi, Petrus eligitur in Patriarcham, æquè cum deceſſoribus hæreticus, cujus artes fraudéſque breviter aperiemus in ſequenti Scrutinio. Fateor interim Petrum hunc fuiſſe ſuperſtitem, non tantùm Martino, verùm etiam Maximo, adeoque ſediſſe in Patriarchatu, non quidem duobus annis & menſibus tribus, ut aliqui putant cum Genebrardo, ſed annis duodecim,

ut Nicephorus & Zonaras ſuis monumentis teſtantur apertè : quibus etiam aſſentitur Tharaſius Conſtantinopolitanus, dum actione ſecunda Synodi ſeptimæ affirmat, quòd *à Petro uſque ad ſextam Synodum non plures anni tranſierunt, quàm quindecim, in quibus ſederunt Thomas, Joannes & Conſtantinus.* Si verò duos tantummodo annos Petro tribuerimus, eumque cum Baronio dixerimus occubuiſſe anno Chriſti 656. non annos quindecim, ut aſſerit Tharaſius, ſed annos circiter viginti-quinque intercurriſſe dicendum eſt : tot enim interfluunt ab anno 656. ad annum 681. quo celebratum eſt ſextum Concilium. Quam ob rem libens aſſeruerim perſecutiones omnes ſanctis Martyribus Martino & Maximo fuiſſe inflictas per Paulum, Pyrrhum & Petrum, nec in iis infligendis partem ullam habuiſſe aut Thomam aut Joannem Petri ſucceſſores, cùm præſertim hæc unicè cohæreant actis ſextæ Synodi, quæ illos ut Orthodoxos agnoſcit, ut Scrutinio 3. exponemus. SCRUTIN. II.

At ubi Maximum immemores reliquimus Martino Martyri ſimillimum *S. Maximus ducitur iterum Byzantium.*

SCRUTIN. II. prælii, nec abſimilem triumphis? Longior ea de cauſa fuit illi ſpiritus, ut plura de hoſtibus efferret trophæa. Legatos accepit ab Imperatore adhuc immorans in oppido Byziæ Theodoſium Epiſcopum Cæſareæ, duoſque Patritios, Theodoſium ſcilicet & Paulum, cum quibus diſputationem inſtituens, eos de erroribus convictos juramento adſtrinxit, ut veram ſententiam de duplici Chriſti voluntate & operatione amplecterentur. Inde Conſtantinopolim perducitur, poniturque in Monaſterio ſancti Theodori, ad quem accedentes Troilus & Epiphanius Patritii, cum Theodoſio Epiſcopo aliiſque, ubi eum ſtabilem in fide reperiſſent, *conſurrexêre omnes*, (habentur hæc in actis ejuſdem Maximi) *& iracundiâ ducti, eum crebris vellicationibus pulſando, vexando debilitarunt, à capite ad ungues uſque ſputis inundantes, ex quibus tetrum exhalabat cœnum, quibuſque veſtis ejus tota impleta eſt:* pluribuſque aliis affectum contumeliis tranſtulerunt Selymbriam; inde verò Perberim ductus eſt anno Chriſti 656. annoque ſequenti ducitur iterum Conſtantinopolim, ubi habita fuit ce-

Contumeliæ & ex liæ S. Maximo illata.

Digitized by Google

lebris illa collatio cum Principibus in ſecretario, à qua nos non pauca deprompſimus, nec pauciora depromemus inferiùs. Cùm verò nulla ſpes impiis ſupereſſet illum in hæreſim trahendi, tradiderunt Urbi Præfecto, qui *venerabilem ſenem diſtentum nervis duriſſimis juſſit verberari, atque ita crudeliter cædi, ut ob defluentis ſanguinis copiam ſubjectum pavimentum cruentaretur, caroque univerſa conſumeretur, nec ullum ſanum membrum & integrum relinqueretur.* Nec his contenti, poſtera die, ne ampliùs obloqueretur in Typum, *linguam ejus theologam*, (ita inquiunt acta ſancti Maximi) *quæque ſermonibus fluviorum inſtar ſcaturiebat, è faucibus à continua epiglottide ſceleſtiſſimè præcidunt.* Quod ipſum acerbiſſimum tormenti genus in Anaſtaſium diſcipulum Maximi executi ſunt, ut novo genere cruciatus patiente diſcipulo, ſimul & illius magiſter pateretur. Verùm cùm longè copioſior effluerent utriſque dicendi materies præciſâ linguâ, uberiorque excurreret ex ore Martyrum ſermo divinus, manum dexteram viri barbari amputarunt iiſdem, inde ab invicem eos ſepa-

S. Maximus vapulat, linguâque & manu truncatur.

SCRUTIN. II. rantes; Maximum quidem exulem miſerunt in caſtellum Alaniæ, Anaſtaſium verò in Abſagorum regionem: ubi tandem glorioſi Martyres palmis ornati, quas ſudoribus ſanguinéque ſibi irrigarant, egregium de victa impietate triumphum reportarunt anno Chriſti 657. licèt interim non pauca per Petrum Patriarcham fierent in Eccleſiam, quæ paulò pòſt aperiemus Scrutinio ſequenti.

Clauditur Scrutinium. Renuit jam calamus ſanctorum Martyrum ſanguine perfuſus, ulteriùs progredi: reluctatur & animus tot ærumnis involutus quidquam inſuper addere in hoc Scrutinio. Etenim totus incumbens in evolvenda ſecum, hinc ſanctorum Martyrum Martini, Maximi, Anaſtaſii, aliorúmque inconcuſſa fide & pietate; inde Conſtantis, Pauli, Petri, & cæterorum non minori barbarie & perfidia, impotens eſt, ut vel iota dictis adjungat. Deficientibus enim fortiſſimis Athletis, ipſe quoque deficere in eorumdem honorem ducit opportunum, cætera in Scrutinio ſequenti daturus.

SCRUTI-

SCRUTINIUM III.

In quo reliqua Monothelitarum deliramenta expenduntur, necnon Catholicorum vigilantia in iiſdem eludendis.

SUMMA SCRUTINII.

§. 1. *Eugenius Papa, licèt electus ante obitum Martini, non ſedit legitimè, niſi eo defuncto, quamvis interim rejecerit Petri ſynodicam.*

§. 2. *Petrus ergo ſe convertit ad fraudes, decipitque Apocriſiarios Romani Pontificis.*

§. 3. *Defuncto Eugenio, Vitalianus dat litteras hortatorias Petro; ſynodicam verò mittit ad Conſtantem.*

§. 4. *In hac inſuper ſynodica non afficit opprobriis Imperatorem, licèt Hæreticorum anteſignanum.*

§. 5. *Quâ œconomiâ factum eſt, ut Conſtans Imperator dona direxerit beato Petro.*

§. 6. *Hæc autem dona potuit laudabiliter*

SCRUTIN. III.

Vitalianus ab Imperatore recipere.

§. 7. *Quinimmo prudenter egit idem Pontifex, quando Conſtanti Romam accedenti ſe obvium præbuit.*

§. 8. *Quo conſilio non tantùm id obtinuit, ut tres Patriarchæ Petri ſucceſſores orthodoxi fuerint.*

§. 9. *Verùm etiam, ut ipſe poneretur in diptychis, licèt plura egerint Monothelitæ, ut inde expungeretur.*

§. 10. *Quorum petitionibus Conſtantinus tandem indulſit.*

§. 11. *Licèt interim idem Imperator navaret operam, ut Concilium generale celebraretur.*

§. 12. *Qua de cauſa Agatho Pontifex Romæ celebrat præclarum Concilium.*

§. 13. *Et hoc ipſum præſtant plures alii Epiſcopi diverſis in locis.*

§. 14. *Ac tandem celebratur ſexta Synodus œcumenica.*

§. 15. *Aperitur inde, cur Theodorus Conſtantinopolitanus non interfuerit Concilio.*

§. 16. *Finita Synodo diriguntur acta ad Leonem II. qui acriter invehitur in Honorium.*

§. 17. *Hanc autem ſextam Synodum ten-*

tavit evertere ſacrilegus Imperator Philippicus Bardanes.

§. 18. *Brevitérque aperitur quibus de cauſis hæc penitus impia geſſerit Tyrannus.*

§. 19. *Defuncto tamen Philippico, & ſuccedente Anaſtaſio, viguit iterum ſexta Synodus.*

§. 20. *Qua tamen non fuit omnino extinctus Monotheliſmus, dum ad noſtra ferme tempora duraſſe compertum eſt, præſertim in Eccleſia Chaldæorum.*

§. 21. *Quod ipſum oſtenditur de Eccleſia Armenorum.*

§. 22. *Ac demum de Eccleſia Maronitarum.*

FIDEM præſtitam in fine Scrutinii præcedentis exſolvamus, & reliqua Monothelitarum deliramenta proſequentes, ad Eugenium Romanum, & Petrum Conſtantinopolitanum Antiſtites noſtram convertamus orationem.

§. 1. EUGENIUS Pontifex anno 654. Martino Papæ ſucceſſit, ab ipſis incunabulis Eccleſiaſtico muneri penitus addictus, licèt adhuc ſuperſtite Mar- *Quando incœperit Eugenius legitimè ſedere.*

SCRUTIN. III.

tino fuerit evectus in Cathedram Petri, ad id Sacerdotes impellente Calliopa Exarcho, qui minabatur futuram brevì electionem alicujus Monothelitæ per Imperatorem faciendam in Cathedra Romana, niſi celeriter exequerentur ejuſdem conſilia: quibus impiis ſuaſionibus & tyrannicis conſiliis præſtitit aliquando conſentire. Nihilominus adhuc vivente in inſula Cherſone ſanctiſſimo Martino, & violenter ac illegitimè depoſito, vicaria solùm poteſtate gregem Eugenius gubernavit, quem eo defuncto, ut canonicus Paſtor & exemplo pavit, & confovit doctrinâ. Ad hunc igitur Eugenium anno Domini 653. adhuc vivente Martino, Petrus Conſtantinopolitanus ſynodicam direxit obſcuriſſimam & ambagibus involutam, adeo ut nec ab Eugenio, nec à Clero fuerit ſuſcepta, ut ſcribit Liber Pontificalis Anaſtaſii, cujus verba producemus in Scrutinio 7. ad aliud intentum conficiendum.

Petrus ſynodicam mittit Eugenio, quæ non acceptatur.

Petrus ſtudet evertere ſanctum Maximum.

Præterea ex officio ejuſdem Petri & Imperatoris Conſtantis Theodoſius Epiſcopus Cæſareæ Bithyniæ progreſſus eſt ad ſanctum Maximum in caſtrúm Bi-

zyam unà cum Paulo & Theodoſio Conſulibus, ut ſi quomodo poſſent, ad communicationem cum Throno Conſtantinopolitano raperent eundem: qua occaſione habita eſt celebris illà collatio inter Maximum & Theodoſium, quæ habetur inter Collectanea Anaſtaſii, & ex qua nos in Operis decurſu non pauca delibavimus. SCRUTIN. III.

Idem Petrus triplicem in Chriſto ponit voluntatem.

§. 2. QUIS Orthodoxorum non has exhorreat in Petro fraudes & iniquas ſuggeſtiones? Et tamen nec hiſce contentus longè pejora molitus eſt: quippe eò temeritatis devenit, ut volens & Catholicis & hæreticis aſſentiri, triplicem in Chriſto voluntatem prædicarit; ſcilicet unam ſubſiſtentialem cum Monothelitis, duas verò naturales cum Orthodoxis. Unde jure maximo dixit ſanctus Agatho in ſua ſynodica ad Conſtantinum, *Petrum & unam & duas voluntates & operationes in diſpenſatione incarnationis Salvatoris noſtri* JESU CHRISTI *ſapere ſe proteſtari*. Cui pariter hæreſi decepti tandem à Petro & illecti aſſenſi ſunt Romani Pontificis Apocriſiarii, ut in fine Scrutinii quarti ſatis indicabimus: ex qua Apocriſiariorum

Quin etiam decipit Apocriſiarios.

SCRUTIN. III. confirmatione inſultantes in Maximum, judices in ſecretario ſic eum alloquuntur: Quid habes facere, cùm Romani Byzantiis uniantur? nam ecce heri venerunt Apocriſiarii Romæ, & craſtino die dominico communicant cum Patriarcha, ac omnes manifeſtè cognoſſent, te depravaſſe Romanos; videlicet, te illinc ſublato, nobis aſſentiuntur. Quorum petulantiam retundens Maximus reſpondit: Nec mihi unquam perſuadeo Romanos his qui hîc ſunt, communicaturos, niſi confiteantur, Dominum noſtrum ac Deum ſecundùm utramque naturam, ex quibus, & in quibus eſt, quæque ipſe eſt, habere volendi facultatem, & operandi ſalutem noſtram.

Vitalianus dat litteras hortatorias ad Petrum.

§. 3. OMNIA huc uſque prolabebantur in interitum, donec emortuo Eugenio die ſecunda Junii, cùm ſediſſet ab obitu Martini menſibus circiter ſeptem, ſufficitur eodem anno 655. Vitalianus, ſub cujus Pontificatu ſpes quædam effulſit Eccleſiæ, ut pace tandem frueretur. Adepto igitur Epiſcopatu, litteras dedit hortatorias ad Petrum, (hoc ipſe Petrus affirmat in reſcripta

ad eundem, quæ habetur in ſexta Synodo act. 13.) exorans eum, ut fidem Catholicam amplecteretur: qui tamen verſipellis excuſationes accumulans, reſcripſit in epiſtola citata, ſe ſingula profiteri, quæ ſibi credenda propoſuerant veteres Patres: ex quorum monumentis aliquas exhibens ſententias, eas ita temere detruncavit, ut in ſexta Synodo act. 13. Patres Concilii tantum facinus execrati, illas indignas arbitrati ſint, ut earum lectio procederet. SCRUTIN. III.

§. 4. RURSUS cum hac epiſtola hortatoria, quam ad Petrum dedit Vitalianus, *direxit quoque* (verba ſunt Anaſtaſii in Vitaliano) *Reſponſales ſuos cum ſynodica in Regiam Urbem ad piiſſimos Principes, ſignificans de ordinatione ſua; & dum ſuſcepti eſſent, renovantes Eccleſiæ privilegia, reverſi ſunt.* In hoc occurrit notatu dignum, quòd Vitalianus non ad Petrum, ſed ad Imperatorem & Principes Imperii ſynodicam direxit: tum quòd epiſtolam Petri ut hæreticam ejecerat deceſſor Eugenius: tum etiam quòd Imperator ex importuna ſuggeſtione & calumniis impiorum Patriarcharum in Catholicos ad-

Idem Papa mittit ſynodicam ad Conſtantem.

SCRUTIN. III. inventis potiùs, quàm ex obſtinata perfidia, in fidem Catholicam viſus eſſet egiſſe quæcunque in Martinum & Maximum, alioſque Orthodoxos fuerat executus: tum demum, quòd ſaltem in hanc partem benignè traheretur à Vitaliano in utilitatem Eccleſiæ. quo pariter conſilio in Concilio Lateranenſi Martinus ipſe, Patreſque alii Conſtantem eundem, licèt fidei infenſiſſimum, honorantes, contumeliis afficiunt Patriarchas, nullibique leguntur anathematizati aut Heraclius, aut Conſtans, licèt hæreſis Monotheliticæ fuerit unus auctor, alter verò propugnator acerrimus.

Conſtans Imperator mittit dona ſancto Petro.

§. 5. HAC prudenti Vitaliani œconomia factum eſt, quòd *per eoſdem Miſſos* (uti ſubdit Anaſtaſius) *direxit Imperator Beato Petro Evangelia aurea gemmis albis miræ magnitudinis ornata in circuitu*: ſatis indicans hæc contigiſſe non multùm pòſt ab electione Vitaliani. Cui pariter conſentiens Beda in lib. de ſex mundi ætatibus: *Conſtantinus Princeps*, (ſic plures ex Hiſtoricis vocant Conſtantem) *Vitaliano Papa nuper ordinato, miſit Beato Petro Apoſtolo*

Evangelia aurea gemmis albis miræ magnitudinis in circuitu ornata. Et eſt ſatis probabile, direxiſſe quoque ſynodicam, quæ præſeferret Orthodoxiam, licèt de hoc ſileant veterum monumenta. Hæc ego dona non ita promptè crediderim Conſtantem dediſſe in obſequium pietatis & ſinceræ religionis, ſed potiùs obtuliſſe Romanis in argumentum timoris, ſcilicet ut ſibi caveret, ne dum in Oriente fortuna Imperii prolabebatur in interitum, Occidens etiam efferveens irâ ob illata Martino Papæ tot genera tormentorum, ab ejus obedientia declinaret. Si enim hæc in initio Pontificatus Vitaliani contigere, ut Anaſtaſius, Beda, aliique teſtantur: quî fieri poſſit, ut ea fuerint argumenta religionis & ſpecimen pœnitentiæ, cùm ad hæc ſint conſecuta ex Conſtantis imperio tot acta tyrannicè in ſanctum Maximum & diſcipulos, qui non niſi ad annum tertium Vitaliani agonem conſummarunt? Quamvis enim Scrut. 2. ſancti Maximi martyrium narraverimus, illud hîc, ut ordo temporum exigebat, libenter repoſuiſſemus, ni Martini glorioſa certamina pla-

SCRUTIN. III.

Quo fine Conſtans ea dona direxerit.

SCRUTIN. III. *Conſtans canit palinodiam de Monothelismo.*

nè coëgiſſent ibidem enarrare. Ut utres habeat de palinodia Conſtantis vel ſincera, vel ſimulata, ſanè aliquomodo eum ab hæreſi reſipuiſſe certiſſimum eſt: quod inter alios aſſerit apertiſſimè Otho Friſingenſis in Chronico lib. 5. *Conſtans congregata ſub Vitaliano Papa Synodo hæreſim abdicavit, & Beato Petro miræ magnitudinis Evangelia auro cooperta, gemmis ornata miſit.* Cui ſocium addiderim Sifridum in epiſt. lib. 1. ubi ſic: *Conſtans hæreſim abdicavit, & Romam veniens Eccleſiam ſancti Petri multis donis ſublimavit.* A quo etiam principio non abhorret Cardinalis Baronius & ejus aſſeclæ.

Non debuit Vitalianus ea dona rejicere.

§. 6. POTUIT igitur Vitalianus, & ex officio debuit, dona Conſtantis ſancto Petro oblata, non ejicere, ne videlicet Imperatorem animaret in Eccleſiam. Si enim uſque adeo humaniter in Conſtantem egerunt Martinus & Eugenius, dum ille furens in fidem bacchabatur: cur adeo rigidè ſe gerere debuiſſet Vitalianus, Imperatoris munera contemnendo, cùm aliqua jam pœnitentiæ crepuſcula, adeo fidei ſalubria, in Conſtante eluceſcerent? Res qui-

dem admirabilis fuit hæc, ſed omnino vera. Continuere ſe Martinus, Eugenius & Vitalianus à damnatione Conſtantis, licèt hic in Eccleſiam quæcumque peſſima fuiſſet aggreſſus. Quænam enim adeo ſceleſta & ſacrilega poſſunt excogitari, cum iis conferenda, quæ Conſtans operatus eſt in fidem, & in ejus ſuprema capita, Romanos, inquam, Pontifices? Et tamen non ſolùm ab infligendo anathemate ſeſe continuerunt Martinus, Eugenius & Vitalianus; verùm etiam illum laudantes, omne genus urbanitatis exercuerunt, ut ejuſdem animum demererentur, & ad bonam frugem reducerent. SCRUTIN. III.

§. 7. HAC ergo de cauſa Romam accedens idem Conſtans anno Chriſti 663. quælibet argumenta benignitatis à ſancto Vitaliano ſuſcepit, adeo ut illi occurrerit prudentiſſimus Pontifex ſexto ab Urbe lapide, uti ſcribit Anaſtaſius; nulloque modo exprobravit Imperatori aut perfidi Typi promulgationem, aut tyrannicum fratricidium, aut barbarè geſta in Martinum, aut carnificinam ſancti Maximi & diſcipulorum: ſed *Conſtans Romam accedens bene excipitur à Vitaliano.*

SCRUTIN. III.

Vitalianus ſuâ prudentiâ aperit oſtium unioni Eccleſiarum.

his omiſſis eum benignè ſuſcepit, & ita ſuſceptum coluit humaniter. Quibus omnibus officiis id emeruit Vitalianus, ut oſtium aliquod aperiretur Eccleſiæ tranquillitati, cùm Conſtans tot affectus honoribus, multa abhinc dona contulerit Romanis Eccleſiis, & ſin minus eſſe, videri ſaltem voluerit orthodoxus uſque ad ſpiritûs emiſſionem. Quinimmo non deſunt Hiſtorici, ac inter eos Otho Friſingenſis loco ſuperius citato, qui referant, quod *ille cogitabat Imperium ab Urbe transferre, eo quòd Conſtantinopolitanos, qui ei de ſacrilegio in Martinum Papam commiſſo conſilium dederant, tanquam Hæreticorum fautores exoſos haberet.* Raró quippe contingit, ut Principes aſperitate frangantur; evenit autem creberrimè, ut flectantur officiis: diverſóque modo demerentur Regales animi & plebis affectus; iſti enim terrori cedunt, at illi non niſi per amorem vinci patiuntur.

Tres Patriarchæ Petri ſucceſſores fuerunt orthodoxi.

§. 8. NIL eſt quod inde miremur, ſi tres Patriarchæ Conſtantinopolitani, Thomas, Joannes & Conſtantinus, qui Petro hæretico ſucceſſere, fuerint orthodoxi, & Catholicam fidem profeſſi.

Ad quid enim non impellunt capitum exempla? Unde Imperatore, ſaltem apparenter, Catholico, & urbanè agente cum Catholicis, facilis fuit Eccleſiarum pax & fidei tranquillitas. De horum igitur Patriarcharum Conſtantinopolitanorum orthodoxia hæc inquiunt Patres ſextæ Synodi act. 14. ubi cùm eorumdem monumenta percurriſſent, *Corporali*, inquiunt, *ſacramento in noſtra audientia, & glorioſiſſimorum judicum, qui nobiſcum ſunt, perſoluto à Georgio Deo amabili Diacono & Chartophylace ſanctæ hujus magnæ Eccleſiæ Dei, perfectamque nobis ſatisfactionem hujuſmodi corporali verbo perhibente, quòd nullatenus ſanctæ memoriæ Thomas, Ioannes & Conſtantinus à quibuſdam libellos extorſerunt de una operatione & voluntate: hos ſanctæ memoriæ tres viros, id eſt, Thomam, Ioannem & Conſtantinum, prævidimus in identitate manere, atque in ſacris diptychis ſanctarum Eccleſiarum recitari, utpote qui in omnibus immaculati & irreprehenſibiles inventi ſunt circa rectam Chriſtianorum fidem.* His etiam conſona nobis exhibet Tharaſius Conſtantinopolitanus in ſeptima Synodo act. 2. ubi refert aper- SCRUTIN. III.

SCRUTIN. III. tè, quòd *Thomas, Ioannes & Conſtantinus à prædictis hæreticis* (ſcilicet Patriarchis anteceſſoribus) *fuerant ordinati, nec propterea reprobati ſunt.* Quam obrem malim cum ſancta ſexta Synodo, necnon Tharaſio, illos ut orthodoxos venerari, quàm cum recentioribus eorum nomina contumeliis afficere: in hoc imitatus Anaſtaſium, qui, ut etiam alibi dicam, nos admonet, ut in dubio conſtituti meliora ſemper de Catholicis indicemus.

Vitalianus ponitur in diptychis.

§. 9. TOT ergo ſalubrium Eccleſiæ fructuum extiterat parens Vitaliani clementia, & prudens in Conſtantem œconomia, qua illum bene ſemper affecerit, adeo ut ſic illius animum & Conſtantini filii fuerit emeritus, ut ipſe ſolus poſt Honorium in ſacris diptychis honorificè legeretur, expunctis unanimiter aliorum Pontificum nominibus, licèt Theodorus Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſucceſſor Conſtantini, & Macarius Antiochenus, ambo Monothelitæ, enixè laborarint apud Conſtantinum Imperatorem, ut Vitaliani nomen è diptychis eraderetur, donec per Concilium generale decretum ſu-

Monothelitæ curant ut Vitalianus expungatur è diptychis.

per hoc fieret inviolabile. *Multam nobis inſtantiam* (inquit Conſtantinus in epiſt. ad Donum) *fecerunt tam hic ſanctiſſimus Patriarcha, quámque Macarius ſanctiſſimus Patriarcha Theopoleos, ut ejiceretur Vitalianus beatiſſimus è diptychis, &c. Nam non acquievêre, ut memorentur Patriarchæ, qui poſtmodum fuerunt in prædicta ſancta Romana Eccleſia, donec conquiſitio & ſatisfactio proveniat verborum, de quibus contenditur inter utraſque ſedes, &c. Sed ad hoc nos non acquievimus, id eſt, ut ejiceretur idem Vitalianus è diptychis, hoc quidem, utpote omnem æqualitatem ſervantes, & utroſque orthodoxos habentes.* SCRUTIN. III.

Quamvis autem, ut liquet ex citatis Conſtantini verbis, initio reluctarit Imperator, ne Vitaliani nomen è diptychis expungeretur; porrectis tamen iterum atque iterum non tantùm à Patriarchis Conſtantinopolitano & Antiocheno, verùm etiam à plurimis Epiſcopis, libellis ſuper hac Vitaliani nominis controverſia: viſus eſt Imperator acquieviſſe tandem eorum ſupplicationibus, ne iterum Eccleſia ſciſſuras maximas pateretur, dum ſpes non exigua irradiabat futuræ pacis atque unionis. *Conſtantinus tandem indulget petitionibus Monothelitarum.*

SCRUTIN. III. Quæ ſingula ſatis probabiliter eruuntur ex ſexta Synodo act. 8. ubi Georgius Conſtantinopolitanus ſic Imperatorem alloquitur: *A Deo coronate Domine, jubeto mitti in diptychis ſanctarum Eccleſiarum nomen ſanctæ memoriæ Vitaliani Papæ Romæ, eo quòd propter tarditatem miſſorum Apocriſiariorum à ſanctiſſimo Papa ejuſdem antiquæ Romæ petitionem tunc dediſſe conſtat ad manſuetiſſimam veſtram fortitudinem, tam partem ſanctæ meæ Eccleſiæ, quàm etiam Macharium venerabilem Archiepiſcopum Antiochiæ, eoſque qui illo tempore venerunt in hanc à Deo ſervatam veſtram Civitatem, Deo amabiles Epiſcopos, ut prædictus ſanctæ memoriæ Vitalianus ejiceretur de ſanctis diptychis, & reſtitui nobis hujuſmodi petitionem.*

Qua de cauſa Imperator indulſerit ut expungeretur Vitalianus.

§. 10. NON abs re in adductis nuper Georgii verbis inferuntur illa verba: *Eo quòd propter tarditatem miſſorum Apocriſiariorum à ſanctiſſimo Papa ejuſdem antiquæ Romæ, &c.* Spoponderat quippe Conſtantinus Patriarchis prima vice rogantibus, quòd quàm citò celebraretur Concilium, in quo præſentibus Legatis Pontificis fieret diſquiſitio de omnibus hiſce diſſenſionibus. *Polliciti ſumus* (ſic

loquitur

loquitur Conſtantinus in ſua ſacra ad Donum) *prædictis ſanctiſſimis Patriarchis, quòd per omnia diriget veſtra paterna beatitudo homines, qui debeant conquirere cum ipſis; & tunc ſecundùm quod claruerit, perfecta diſpoſitio fiat, &c.* Verùm cùm & obitus Doni, & electio ſucceſſoris Agathonis, & convocatio Epiſcoporum Occidentalium, & celebratio Concilii Romani ſub Agathone, fuerint impedimento, ne Agatho ita celeriter mitteret Conſtantinopolim Legatos, adeo ut duo circiter anni intercurrerint à data epiſtola Conſtantini ad Legatorum adventum: inde factum eſt, ut Monothelitæ prætexentes longam moram Legatorum ex parte Romæ veteris, hinc arbitrati, Romanum Pontificem contemnere communionem cum Orientalibus; novos ſupplices libellos exhibuerunt Conſtantino de ejiciendo Vitaliano, quibus tandem aliquando viſus eſt aſſentiri, vel ſaltem connivere. Non enim Vitaliani expunctionem eo inſcio, multoque minùs invito, factam crediderim, cùm verba ex Concilio nuper citata Imperatoris conſenſum, vel ſaltem conniventiam, probabiliter evincant.

SCRUTIN. III.

H

SCRUTIN. III.

Conſtantinus ſcribit Dono pro unione.

§. 11. AT quorſum hæc? Properemus alacri calamo ad ſextam œcumenicam Synodum, ut Scutinium abſolvamus. Defuncto Vitaliano, anno Chriſti 669. ſufficitur Adeodatus, de quo nihil reperi apud Hiſtoricos, in negotio Monothelitarum peculiariter confectum, quamvis per ſeptem circiter annos Eccleſiam rexerit. Fatis igitur eo concedente, ſubrogatur Donus, ad quem Conſtantinus Pogonatus, vir orthodoxiſſimus, Conſtantis filius, & poſt necem parentis hæres Imperii, direxit epiſtolam ad unionem Eccleſiarum ſynodicè celebrandam: quam ob rem bellis acribus cum Saracenis & Bulgaris jam extinctis, prælia quoque Eccleſiaſticorum, longè ſæviora ſæcularibus, toto conatu ſtuduit compeſcere. Ea tamen epiſtola ad Donum data pervenit ad Agathonem, qui Dono è vivis erepto, cùm per annum & menſes ſediſſet, fuerat ſubrogatus. In iis tamen litteris, ſicut etiam in ſexta Synodo, ita ſe geſſit Conſtantinus Imperator, ut Monotheliſmi fautores haberet honorificè, donec in illos communi Patrum calculo fulminata ſunt

Agatho recipit epiſtolam Doni.

anathemata; unde in eadem ſacra ad Dominum directa inquit Imperator: *Per Deum omnipotentem non eſt apud nos partis cujuslibet favor; ſed æqualitatem utriſque partibus conſervabimus.* Et in eadem, nec rarò, Theodorum Conſtantinopolitanum, & Macarium Antiochenum, licèt celebres Monothelitas, *beatiſſimos* & *ſanctiſſimos* appellat. Haud abſimilia exempla habemus in Concilio Florentino, in quo Græci Patres, ac præſertim Marcus Epheſinus, licèt hæreſibus aſperſi, humaniter à Latinis excepti ſunt ob utilitatem Eccleſiæ, ad reddendam rationem eorum, quæ apud ipſos invaluerant dogmatum; nulliſque probris affecti leguntur aut contumeliis. SCRUTIN. III.

§. 12. SUSCIPIENS igitur ſanctiſſimus Agatho epiſtolam Conſtantini, in id incubuit enixè, ut pax Eccleſiæ tandem redderetur: quam ob rem anno Christi 680. collectis Epiſcopis Occidentalibus Concilium habuit Romanum centum & viginti quinque Antiſtitum, ut in actione quarta ſextæ Synodi legitur. Hujus acta Concilii, tempore corrodente, periere; demptâ ſolummodo epiſtolâ, quam Patres ad Con- *Agatho Papa Romæ celebrat Concilium.*

SCRUTIN. III. ſtantinum direxerant, & quæ refertur in ſexta Synodo act. 4. In eo igitur Romano Concilio & damnatus eſt Monotheliſmus, & electi Legati, qui nomine Synodi, Conſtantinopolim adeuntes, intereſſent œcumenico celebrando Concilio: iique fuere Joannes Epiſcopus Portuenſis, Abundantius Paternenſis, & Joannes Regienſis, uti paſſim legitur in actis ſextæ Synodi. Peculiares etiam Legatos direxit ſanctus Agatho cum propria pariter epiſtola ad Conſtantinum, ut ſua vice præeſſent Concilio, videlicet Theodorum & Georgium Preſbyteros, & Joannem Diaconum; quibus Anaſtaſius Bibliothecarius & Leo ſecundus addunt Conſtantinum Subdiaconum: cum quibus etiam profecti ſunt Conſtantinopolim plures Monachi unà cum Theodoro Preſbytero locum gerente Theodori Epiſcopi Ravennatis.

Plura alia Concilia cõtra eoſdem celebrantur. §. 13. AD hæc etiam tempora, alia plura Concilia in Occidente celebrata leguntur adverſus eoſdem Monothelitas, præſertim in Gallia, cujus Epiſcopi Legatos miſerunt ad Concilium Romanum Felicem Arelatenſem, Adeodatum Leucorum Epiſcopum, & Tau-

rinum Diaconum Eccleſiæ Telonenſis, quorum nomina ſubſcripta ſunt unà cum aliis Epiſcopis poſt epiſtolam Concilii Romani ſub Agathone. Rurſus in Britannia adverſus eandem hæreſim Monothelitarum Synodus habita fuit per Theodorum Archiepiſcopum, cujus aliqua fragmenta refert Beda lib. 4. cap. 17. & ex parte illius Concilii electus eſt Legatus ſanctus Wilfridus Epiſcopus Eboracenſis, qui aliis de cauſis Romæ commorabatur, cujus ſubſcriptio pariter habetur poſt citatam nuper epiſtolam Concilii Romani. Demum per Manſuetum Mediolanenſem Epiſcopum habitum eſt Concilium Mediolani, ut eadem hæreſis profligaretur: ex qua Synodo ſola ſupereſt ſynodalis epiſtola ad Conſtantinum Imperatorem, quam Baronius adducit tom. 8. ad annum 679.

SCRUTIN. III.

Celebratur ſexta Synodus œcumenica.

§. 14. TOT igitur Conciliis provincialibus profligatus Monotheliſmus, ecquid aliud ſuperat, niſi ut Concilium generale celebraretur? Incœptum igitur illud fuit Conſtantinopoli anno ſalutis 680. ſeptimo die menſis Novembris, cui pariter interfuit piiſſimus Impera-

SCRUTIN. III. tor cum ſuis Magiſtratibus : interfuêre etiam Legati Romani Pontificis, quorum nomina §. 12. retulimus. Præſentes etiam fuêre duo Patriarchæ, videlicet Georgius Conſtantinopolitanus, & Macarius : nec abfuerunt Legati ſedis Alexandrinæ & Hieroſolymitanæ, videlicet Petrus & Georgius Monachi. De numero verò Epiſcoporum non convenit apud Hiſtoricos. Theophanes atque Cedrenus arbitrantur interfuiſſe Epiſcopos ducentos & octoginta-novem : centum & ſeptuaginta numerat Photius in libello de Synodis : in actis tamen ejuſdem ſextæ Synodi act. ultima ſubſcripti reperiuntur centum ſexaginta ſex. Quare cùm nil in hoc poſſit certè decerni, non eſt cur diutius immoremur.

Quinam damnati à ſexta ſancta Synodo.

In hoc œcumenico Concilio, non tantùm dogmata Monothelitarum damnata ſunt, verùm etiam perſonæ, ac inter mortuos Theodorus Pharanitanus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus; Paulus & Petrus, Conſtantinopolitani, necnon Honorius Papa Romanus; quod ut probabile ſupponimus ex Scrutinio ſexto : inter vivos autem anteſignanus Macarius Monothelita-

rum peſſimus, & Macarii diſcipulus Stephanus, quin & Policronius ſenex delirus ac miraculorum ſomniator, ſi qui ſunt alii minoris notæ conſiderationiſve. Georgius verò Conſtantinopolitanus, licèt ante Concilium ſaperet Monothelitam, in Concilio tamen hæreſim abjuravit, unde correctus eſt. Et quidem de ejus correctione teſtem affero Bedam lib. de ſex mundi ætatibus ſic aientem: *Finito autem conflictu, Georgius correctus eſt; Macarius verò cum ſuis ſequacibus, &c.* Bedæ ſocium addiderim (ut interim omittam Paulum Diaconum) Humbertum Cardinalem Silvæ Candidæ lib. contra Nicetam, ubi ſic: *Gregorius quidem* (Gregorium vocat, quem appellant Georgium acta ſynodalia) *correctus eſt; Macarius verò cum ſuis ſequacibus, ſimulque prædeceſſoribus Cyro, Sergio, Honorio, Pyrrho, Paulo & Petro anathematizati.*

SCRUTIN. III.

Georgius correctus eſt à ſexta Synodo.

§. 15. QUA verò de cauſa contigerit ut Theodorus Patriarcha Conſtantinopolitanus Patriarchatum depoſuerit, dum urgebat Synodi celebratio, adeo ut in ejus locum ſubſtitueretur Georgius, non admodum mihi conſtat.

Cur Theodorus non interfuerit Concilio.

SCRUTIN. III. Non ita tamen facilè crediderim eum fidei cauſâ fuiſſe depoſitum : ſatis enim indicavimus §. 5. Conſtantini œconomiam, qua Monothelitas omnes bene habuerit, donec per Concilium generale proſcriptus fuit Monotheliſmus. Ad hæc, & quis crediderit Theodorum ob hæreſis cauſam fuiſſe Patriarchatu ſpoliatum, ſimulque in ejus locum ſubrogatum Georgium, ipſum quoque Monothelitam, qui per Concilium correctus eſt ? Nec item mihi perſuaſerim fuiſſe depoſitum ob expunctionem Vitaliani Pontificis à ſacris diptychis, inſcio vel invito Conſtantino, ut quidam celebres Hiſtorici opinantur : tum quia id non eſſe ſatis firmum in hoc eodem Scrutinio §. 9. & 10. indicavimus : tum etiam, quia ſi Conſtantinus in pœnam temeritatis Theodorum Patriarchatu ſpoliavit, cur inde Macarium Antiochenum ſocium Theodori in expunctione Vitaliani, atque illo certè deteriorem, nedum non depoſuit, verùm etiam honorificè habuit, ſpecioſiſque titulis inſignivit, donec de ejuſdem pertinacia in hæreſi tuenda conſtitit ? Quocunque tamen ex capite Theodori

depoſitio contigerit, liquet Georgium illi fuiſſe ſuffectum, & ſextæ Synodo interfuiſſe: quo deinde brevi ſublato, Patriarchatum iterum obtinuit Theodorus, celebrato jam Concilio. Quæ gravis eſt conjectura ad probandum, Theodorum ab hæreſi reſipuiſſe, quemadmodum Georgium hæreſim abjurarat.

SCRUTIN. III.

§. 16. FINITO igitur Concilio, & actionibus octodecim comprehenſo, ad Patriarchales ſedes diriguntur exemplaria, quorum unum Romam mittitur, quod defuncto jam Agathone ad Leonem ſecundum pervenit, unà cum epiſtola Conſtantini ad eundem directa. De hujuſmodi verò codicum directione ad Patriarchas hæc inquit Agatho Diaconus ſcriba ejuſdem Concilii, in ſua peroratione ad eandem Synodum: *Quinque Patriarchalibus ſedibus tradita definitionis ejuſdem eadem Patrum ſubſcriptione munita exemplaria, eodem conſcripſi modo, ita jubente piæ recordationis Imperatore Conſtantino, ac ſic fieri præcipiente, quo fidei orthodoxæ ſinceritas atque veritas nullis pateret inſidiis.* Leo igitur ſecundus Romæ Epiſcopus acta Synodi can-

Acta Concilii diriguntur ad Patriarchas.

Leo II. acriter invehitur in Honoriũ.

Scrutin. III. dida ſuſcipiens, non ſolùm illa confirmavit quoad hæreſis proſcriptionem, ſed etiam quoad perſonarum damnationem, ac præſertim Honorii, in quem acriter invehitur ſemel, iterum & tertiò. Et quamvis in epiſtola ad Conſtantinum phraſibus utatur, quibus uſum eſt Concilium in Honorii damnatione; negari tamen non poteſt, quòd eas alibi limitat, Honoriúmque potiùs inſimulat pinguis negligentiæ & culpabilis conniventiæ, quàm hæreſeos. Ex quibus confirmabuntur, quæ ſumus dicturi Scrutinio 7. & 8. circa lapſus Honorianos. Verba verò Leonis, quibus Honorium perſtringit in epiſt. ad Conſtantinum, ea ſunt: *Anathematizamus novi erroris inventores Theodorum, Cyrum, &c. necnon & Honorium, qui hanc Apoſtolicam Eccleſiam non Apoſtolicâ traditionis doctrinâ luſtravit; ſed profana perditione immaculatam fidem ſubvertere conatus eſt.* Hanc autem ita rigidam cenſuram ſic reſtringit idem ſanctus Pontifex in epiſt. ad Epiſcopos Hiſpaniæ: *Æterna damnatione mulctati ſunt, &c. Theodorus, Cyrus, &c. cum Honorio, qui flammam hæretici dogmatis, non ut*

decuit Apoſtolicam auctoritatem, incipientem extinxit, ſed negligendo confovit. Atque iterum in epiſtola ad Ervigium Regem Gothorum eadem inculcans, *De Catholicæ*, inquit, *Eccleſiæ adunatione privati ſunt Theodorus Pharanitanus Epiſcopus, &c. & unà cum eis Honorius Romanus, qui immaculatam traditionis regulam, quam à prædeceſſoribus ſuis accepit, maculari conſenſit.* Hæc in Honorium ſanctus Pontifex Leo ſecundus, quæ ut penitus eludant zelantes Honorii vindicatores, aliqui confictas, violatas aliqui ab hæreticis tres has epiſtolas affirmant. Nos iſthæc aſſerere non audemus, ne videlicet auctoritatem omnium epiſtolarum Pontificum evertamus, aut ſaltem enervemus: in quod abſurdum fas eſt impingere, ſi eâ viâ ſemel inceſſerimus.

SCRUTIN. III.

Quomodo eludantur ab aliquibus dicta Leonis.

Hi ſunt, quos attulimus, Monothelitarum conatus à primo illo congreſſu Heraclii Imperatoris cum Paulo Severiano, uſque ad celebrationem & confirmationem ſanctæ ſextæ Synodi: qua celebrata miratus eſt Orbis Chriſtianus everſum Monotheliſmum, & ad inferos, unde exierat, rediiſſe, ejuſque pro-

Celebrata Synodo, pace fruitur Eccleſia.

SCRUTIN. III. pugnatores vel correctos cum Georgio Conſtantinopolitano, vel damnatos inter hæreticos cum Macario Antiocheno, quem etiam Patriarchali dignitate meritò ſpoliarunt, atque eam Theophani viro Catholico contulêre Patres ejuſdem ſexti Concilii.

Bardanes invehitur temere in ſanctam ſextam Synodum.

§. 17. NON his autem acquievit rector tenebrarum, ferens ægrè Catholicum Orbem in unitate fidei perſiſtere, ſanctámque ſextam Synodum juxta merita ab omnibus coli: quam ob rem anno Chriſti 711. Tyrannum illum excitavit Philippicum Bardanem, invaſorem Imperii, fideique deſertorem, ut eandem Synodum barbara vi aliiſque fraudibus enervaret. Unde convocata pſeudo-ſynodo Epiſcoporum Orientalium, ſanctum ſextum Concilium anathematizavit, uti tradit apertè Theophanes hiſce verbis agens de Philippico: *Cùm regnaret, fecit pſeudo-ſynodum Epiſcoporum juxta pſeudomonachi & Incluſi ſermonem, & abjecit ſanctam & univerſalem ſextam Synodum.* Cui pariter ſatanæ Conciliabulo aſſenſi ſunt inter alios Epiſcopos Andreas Metropolita Cretenſis, & Germanus Cyzicenus, qui

Celebrat impius Conciliabulum.

defuncto Joanne, Patriarchatum rexit Conſtantinopolitanum, uti narrat idem Theophanes hiſce verbis: *Andreas Metropolita Cretæ & Germanus Cyzici Metropolita propalam ſubſcripſerunt, & anathemate damnarunt cum omnibus collegis præfatam in Monothelitas celebratam ſanctam œcumenicam Synodum.* Et inſuper auſus homo ſacrilegus imaginem ſextæ Synodi Orientalibus venerabilem impiè delere, uti narrat Joannes Patriarcha Conſtantinopolitanus in epiſtola ad Conſtantinum Papam, inquiens de Philippico: *Veniens ad conſervatam à Deo Urbem, hanc cum externa potentia, &c. ante ipſum ſuum ingreſſum pro Regiæ veſtibulis propoſitam ſacræ ſextæ Synodi imaginem ſuſtulit.* Ejus loco ſeipſum cum Sergio ab eadem Synodo damnato pingi curavit, ſi fidem habeamus Agathoni Diacono ſcribæ ejuſdem Synodi, in ſua illa peroratione alibi citata, ſic loquenti: *Quia verò poſt ſuperiùs declaratam integræ Synodorum imaginis, eraſa ſextæ Synodi imagine, abolitionem, qui nefariè aboleri juſſerat miſer ac inſanus Bardanes in dicta Melii camera, ſanctis tantùm quinque relictis œcumenicis Synodis, ipſe ſe unà*

SCRUTIN. III.

D. ponit ſextæ Synodi imaginem.

Ejus loco Sergium & ſe pingit.

SCRUTIN. III. *cum Sergio rectum ſtantem ejus medio in imagine depingi præceperat.*

Comburit acta ſextæ Synodi.

Nec his contentus homo ſceleſtus, auſu nefando acta ejuſdem ſextæ Synodi flammis conſignavit, eodem teſte Agathone Diacono ſcribente: *Præfatos quoque ſanctæ ejuſdem ac œcumenicæ ſextæ Synodi cum mea ipſius manu conſcriptos inveniſſet actorum tomos educens publicanſque, igni in ſecreto Palatii tradidit ac abolevit, &c.* Peſſima quidem ſunt hæc, ſed adhuc iſtis pejora molitus eſt Philippicus: quippe ſynodicam perfidiâ plenam ad Conſtantinum Romanum Papam direxit, ut Occidentalem Eccleſiam eadem pravitate fœdaret, qua deturparat Orientalem. Unde ſcribit Anaſtaſius Bibliothecarius in Conſtantino: *Ejus* (Philippici) *ſacram cum pravi dogmatis exaratione Conſtantinus ſuſcepit, ſed eam Apoſtolicæ Sedis conſilio reſpuit.* Inde factum ego putarim, ut idem Bardanes in Romanos Pontifices, qui fidem Catholicam in Monothelitas fuerant profeſſi, acriter inſurrexerit, temere jubens ut iniquo anathemate fulminarentur: quam ob rem Joannes Conſtanſtinopolitanus in epiſtola ad Conſtanti-

Mittit epiſtolam impiam ad Conſtantinum.

num Papam Romanum de eodem Bardane aſſerit voluiſſe eum, *ut præfata ſancta ſexta Synodus anathemati ſubjiceretur, ac quotquot Apoſtolicæ ac venerandæ Sedis veſtræ deceſſores ſincerum veritatis dogma docuiſſent.* SCRUTIN. III. *Roma Epiſcopos damnat.*

His impiis conatibus libellum addidit, in quo abrogatio ſextæ Synodi continebatur, illúmque ad Epiſcopos direxit, ut ab iiſdem hæreſis comprobaretur: quod ſi peragere renuiſſent, barbara rabie inſequebatur, & malis plurimis afficiebat. Quæ ſingula perſtringens Agatho citatus ſic ait: *Piis plurimis ac Orthodoxis perſecutionem inferens, eorúmque nonnullos exilio relegans, eos maximè, qui libello juxta quod ipſe juſſiſſet, compoſito ac dictato, de fide ſcilicet, ac velut pro ſancta ipſa ac œcumenica ſexta Synodo abroganda haudquaquam ſubſcribere voluiſſent.* His ergo de cauſis Cyro Patriarcha Conſtantinopolitano illegitimè depoſito, optaſſet impius *profanum*, (ita loquitur Joannes Conſtantinopolitanus in epiſtola citata ad Conſtantinum) *nec Eccleſiaſtici noſtri ordinis hominem eadem ſecum perversè ſapientem in Pontificali throno conſtituere.* Cùm autem Clerus

Perſequitur Orthodoxos.

Tentat hominem laïcum intrudere in Patriarchatum.

SCRUTIN. III. Conſtantinopolitanus viriliter obſtitiſſet, ſatius arbitratus eſt Joannem, de quo nuper diximus, Cyro ſufficere, ſuæ impietatis ſocium, ut inquit Cedrenus, ſive Monothelitarum anteſignanum, uti indicat Baronius.

Cur tot impia geſſerit Bardanes in ſextam Synodum.

§. 18. QUA verò de cauſa Tyrannus iſte Bardanes tanto impetu in ſextam Synodum inſurrexerit, breviter inveſtigemus. Duos ego in antiquorum monumentis fontes invenio. Horum primum Theophanis ore placet aperire, ne verba verbis inutiliter agglomerantes Lectorum animos moleſtiâ conficiamus. *Priuſquàm Philippicus imperaret*, (inquit Theophanes) *erat quidam Incluſus in Monaſterio Calliſtrati præviſor, (qui ſcilicet aſtronomicis inſpectionibus futura prædicere conſueverat, hæreticus Monothelita) qui ad ſe venienti Philippico dixit: Imperium tibi eſt repoſitum. At ille turbatus eſt, & ait Incluſus: Si jubet Deus, tu quam ob rem contradicis? Hoc autem dico, quia ſexta Synodus malè facta eſt. Si ergo imperaveris hanc projici, & Imperium fiet tibi forte atque longævum. Qui cum juramento ſpondet ei ſe facturum. Cumque regnaret, fecit pſeudo-ſynodum, &c.* Nec his

his abſimilia ſcribit Zonaras agens de eodem Philippico. Fontem alium aperit Agatho Diaconus pluries citatus, in ſua illa peroratione, affirmans Philippicum egiſſe diſcipulum Stephani Monothelitæ. Verba igitur Agathonis ſunt hæc: *Bardanes Philippici aſſumpto nomine, &c. olim animo inſitam habuit, nedum paterna doctrina ac traditione, uti dicebat ipſe, acceptam, ſed & parva inſtitutione aſcititiam, execrabilem, omnino ſacræ huic ac œcumenicæ ſextæ Synodo contrariam hæreſim, ut qui à puero, ubi tuliſſet occaſio, diſcipulum egiſſet Stephani Abbatis, qui ipſe diſcipulus fuit Macarii.* His igitur ſemel patentibus, non eſt, cur inde miremur, ſi Tyrannus Bardanes tanto fremitu ſextam Synodum aggreſſus eſt.

§. 19. Hæc erat deturpata facies Orientalis Eccleſiæ regente habenas Imperii Philippico Monothelita. Optaſſet inſuper impius Orthodoxiæ proditor infallibilem Petri Cathedram erroribus implicare: ſynodicamque, uti diximus, ſacrilegam ad Conſtantinum Papam direxit, qui tamen eam Apoſtolicæ Sedis conſilio reſpuit. Quinimmo cùm ille ſanctæ ſextæ Synodi imaginem ab Im-

SCRUTIN. III. *Vigilantia & zelus Cleri Romani.*

peratorio palatio obliteraſſet, Romanus Clerus in honorem ſanctorum Conciliorum picturas eorundem erexit in Eccleſiis, uti ſcribit Anaſtaſius in Conſtantino Papa, hiſce verbis: *Zelo fidei accenſus omnis cœtus Romanæ urbis imaginem, quam Græci Votaream* (legunt alii codices *Pancaream*) *vocant, ſex continentem ſanctas & univerſales Synodos, in Eccleſia beati Petri erexere.*

Philippicus brevi moritur.

Eadem verò Orientalis Eccleſia, quæ ſub Philippico languebat exanimis, viſa ad priſtinum vigorem rediiſſe, eodem Tyranno paulò pòſt ejecto ex Imperio. Indulſit enim ſapientiſſimus Deus piorum hominum precibus, decrevitque ut Bardanes poſt annum & menſes eo privaretur Imperio, quod barbarè invaſerat, & in pœnas invaſionis orbaretur luminibus: quo pariter ſupplicio affectum eſſe cognovimus Monachum & Incluſum illum, qui eidem Bardani pollicitus erat Imperium; juſtiſque Dei legibus factum eſt, ut Incluſus ille, qui per artes illicitas futura videre præſumpſerat, orbatus oculis nec ipſa præſentia poſſet intueri.

Succeſſit igitur Philippico Monothe-

litæ Anaſtaſius Catholicus & ſextæ Synodi propugnator eximius, ſtatimque ab Imperii inauguratione ſacram detulit Conſtantino Papæ, qua ſe verum Orthodoxum patefecit. quod ipſum Anaſtaſius Bibliothecarius ſic in Conſtantino reponit: *Poſt aliquod tempus Scholaſticus, Cubicularius Patritius, ac Exarchus Italiæ, veniens Romam detulit ſecum ſacram Anaſtaſii Principis, per quam verè ſe orthodoxæ fidei prædicatorem, & ſancti ſexti Concilii confeſſorem eſſe omnibus declaravit.* Joannes etiam Patriarcha Conſtantinopolitanus epiſtolam dedit eidem Conſtantino, excuſans pro iis, quæ ſub Tyranno Bardane adverſus ſanctam & œcumenicam ſextam Synodum agitata ſunt, ut ipſe titulus epiſtolæ præſefert: in qua totus incumbit Joannes ad excuſandam ſilendi œconomiam, qua fuerat uſus imperante Philippico, ut ſcilicet voces duplicis voluntatis & operationis, ob utilitatem Eccleſiæ, ſilentio conſignarentur, nulla interim indubitatione de vocum earundem veritate. Unde Joannes hic, qui Monothelitarum anteſignanus à Cardinali Baronio appellatur, non in alium

SCRUTIN. III.

Anaſtaſius Catholicus ſcribit ad Conſtantinum.

Ioannes etiã dat epiſtolam Conſtantino.

Qua de cauſa Ioannes ſapiat Monothelitam.

SCRUTIN. III.

lapidem viſus eſt offendiſſe, niſi & in quem offenderat Honorius: hoc ſolùm inter utroſque habito diſcrimine, quòd Honoriana ſilendi diſpenſatio præceſſerat definitioni ſanctæ ſextæ œcumenicæ Synodi; cui tamen ſubſequens fuit Joannis œconomia, in hoc quidem Honorianâ culpabilior, licèt interim utraque culpabilis, ut aperietur infrà Scrutinio ſeptimo.

Monotheliſmus poſt ſextam Synodũ viguit apud Chaldæos.

§. 20. An verò ſub Anaſtaſio Principe ubique terrarum Monotheliſmus fuerit extinctus, non ita facilè conceſſerim: compertum quippe eſt ex epiſtola Eliæ Patriarchæ Babylonis Chaldæorum ad S. N. D. Paulum Papam V. quæ habetur in diſputatione Petri Strozzæ *De dogmatibus Chaldæorum*, inter errores eorundem reponi peculiarem illum Monotheliſmum, quo defenditur in Chriſto cum duplici natura voluntas una, unaque operatio. Commemorans enim in illa epiſtola variationes, quæ occurrunt inter Eccleſias Romanam & Chaldæam, ſecundo loco ponit: *Dominus Papa cum omnibus Patribus magnæ Eccleſiæ Romæ duas naturas Chriſti confitentur, duas virtutes, & duas voluntates.*

Nos autem fatemur unam virtutem & unam voluntatem. Et quamvis Monotheliſmum ad ſenſum Orthodoxorum trahere conaretur, cùm in Oriente degeret Adam Archimandrita Monachorum Chaldæorum, & Legatus ejuſdem Eliæ Patriarchæ ad Paulum V. exiſtimans ſolum eſſe diſcrimen inter utramque Eccleſiam in modo loquendi, inquiens inter alia cap. 4. cujuſdam ſui ſermonis de fide, qui pariter habetur apud eundem Strozzam; *Orientales unam voluntatem in Chriſto fatentur: non eo quòd alteram voluntatem conculcent, ſic dicunt; ſed ne ſit confuſio in una filiatione unita Chriſto, dicendo voluntatem & voluntatem, humanam & divinam. Dicunt enim unam voluntatem: ſcilicet voluntas voluntatem ſecuta eſt; nimirum conjuncta eſt una voluntas cum alia, & duæ voluntates unum quid ſimul ſunt.* Tamen non eſt dubium, quin hæc ad unguem conveniant cum iis, quæ Sergius, aliique Monothelitæ tradiderunt. Hunc autem errorem unà cum aliis ejuſdem Chaldæorum Eccleſiæ confeſſus eſt Romæ, & deteſtatus idem Adam coram Magiſtro Commiſſario Officii ſanctæ Inquiſitionis,

SCRUTIN. III.

Chaldæi tempore Pauli quinti abjurant Romæ Monotheliſmum.

SCRUTIN. III. poſteaquam trium annorum ſpatio fuerat ibi commoratus, ut affirmat idem ſanctiſſimus Paulus V. in reſcripta epiſtola ad Eliam Patriarcham Chaldæorum. Unde ad meliorem fidei ſtatum reverſus Adam, faſſus eſt veritates Catholicas nomine totius ſuæ Eccleſiæ in ſerm. de fide Catholica ad fratres ſuos Chaldæos, ubi cap. 6. *Dicimus*, inquit, *in Verbo eſſe duas voluntates, divinam ſcilicet, quæ eſt communis aliis Perſonis divinis; & humanam, quam propriè habebat, &c. Et quemadmodum habet duas voluntates, ſic & duas operationes, quia ea quæ habent unam operationem, neceſſariò & unam naturam. Ex duabus enim naturis diſſimilibus non poteſt procedere una operatio.* An autem in hac eadem recta ſentiendi fide de diſpenſatione Incarnationis, quam profeſſus eſt Adam Chaldæorum Archimandrita, maneant adhuc Chaldæi; eſſe mihi fateor penitus ignotum.

Viguit etiam Monotheliſmus apud Armenios poſt ſextam Synodum.

§. 21. SIMILITER ſi ad Armeniorum Eccleſiam oculos convertamus, eandem intuebimur Monotheliſmo fœdatam longo poſt tempore à ſanctæ ſextæ Synodi celebratione. Namque Iſaac Armeniæ Catholicus, qui floruit ſæculo XI.

invectivâ ſecundâ in Armenios eorum errores enumeraturus, primo loco hunc ponit: *Dei Filium confitentur unam naturam, & unam voluntatem, unamque habere operationem; quæ eſt doctrina Sergii, Pyrrhi & Pauli, quos ſancta ſexta Synodus Conſtantinopoli celebrata centum ſeptuaginta à Deo afflatorum Patrum, imperante Conſtantino, devovit.* Rurſus paulò poſt ſextæ Synodi celebrationem *Ioannes Oznienſis pſeudo-Patriarcha Armeniæ* (uti ſcribit Pater Clemens Galanus in conciliatione Eccleſiæ Armenæ cum Romana cap. 17.) *prædatorum coëgit Conciliabulum in urbe Manaſchierti, ubi cum Aſſyriis Epiſcopis conjurare faciens in propriam perniciem Armenios, Monothelitarum hæreſim in ſuam nationem invexit.* Quod ipſe deducit ex Armeniorum hiſtoria, ubi ſic: *Domnus Ioannes Oznienſis è Provincia Daſurana annos 11. Hic juſſu Homari Saracenorum Ducis, & auxilio Caliphæ Babylonis, Synodum congregavit in Urbe Manaſchierti in confinibus Hircanæ Provinciæ, ubi convenientibus cum Armenis ſex Aſſyriis Epiſcopis definita fuit in Chriſto una natura, una voluntas, & una operatio.* Verùm cùm iſtud Conci-

SCRUTIN. III.

Conciliabulum Armenum pro Monotheliſmo.

De tempore celebrati Conciliabuli Armeni.

SCRUTIN. III. liabulum factum fuiſſe dicatur juſſu Homari Saracenorum Ducis, valde ſuſpicor non habitum fuiſſe poſt ſextam Synodum, ut arbitratur P. Galanus, ſed temporibus Heraclii Imperatoris, & Sophronii Hieroſolymitani: cùm ex hiſtoria Theophanis, Cedreni & Zonaræ liqueat apertè, Homarum Saracenorum Ducem invaſiſſe Palæſtinam, aliaſque Provincias Imperatori ſubjectas, nondum è vivis erepto eodem Heraclio. In quod eò promptiùs inclino, quòd certior ſum ex celebri narratione de rebus Armeniæ, quam ex anonymo Græco tranſtulit in Latinum P. Combefis, temporibus Heraclii inſurrexiſſe in Armenia Joannem quendam, qui Patriarchatum omni arte affectabat, & bella non tantùm in fidem, ſed in Armeniæ Catholicos Eſdram, Chriſtophorum, & Norſeſem commovebat: quem Joannem opinor illum fuiſſe, qui juſſu Homari Armenios in hæreſim ſollicitavit. Utut de tempore ſit, (video enim hæc omnia, multiplicatis Homaris, eludi poſſe) certè pſeudo-ſynodus habita fuit, & Monotheliſmus in Armeniam ſynodicè introductus.

Digitized by Google

Præterea cum de unione ageretur inter Græcos & Armenios anno Chriſti 1077. & Concilium Tarſenſe celebraretur in Armenia, inter reliquas propoſitiones, quas Græci ab Armeniis credendas propoſuerunt, fuit illa: *Chriſtum habere duas operationes naturales, divinam ſcilicet & humanam, non ad invicem contrarias, ſed humanam divinæ ſubjectam & concordem.* Cui quidem Græcorum petitioni reſponderunt Armenii: *Hinc quoque potentes efficimur ad diſcendum veſtram duplicis voluntatis atque operationis profeſſionem in unum Chriſtum Deum referendam; nec reſpuimus, ſed approbamus.* Eandem ipſam veritatem faſſi ſunt Armenii ad everſionem Monothelifmi adhuc ibi vigentis, in duobus aliis Conciliis, ut videre poteris apud eundem Patrem Galanum, videlicet in Concilio Siſenſi, juſſu Gregorii Patriarchæ & Leonis Armeniæ Regis celebrato ad ann. 1307. & in Synodo Adanenſi ſub Oſcino, Leonis ſucceſſore, & Conſtantino Armeniorum Patriarcha, anno ſequenti, ſcilicet 1308. convocata: quibus in Conciliis inter reliquas hæreſes everſus eſt Monotheliſmus.

SCRUTIN. III.

Armenii plu-ries abjurant Monotheliſmum.

SCRUTIN. III.
Maronitæ olim conſperſi Monotheliſmo.

§. 22. Ipſa quoque Maronitarum Eccleſia viſa eſt aliquando in Monotheliſmum offendiſſe: nam ſi fidem habeamus Timotheo Preſbytero Conſtantinopolitano in opuſculo de iis, qui accedunt ad ſanctam Eccleſiam, à Maronitis, rejecta fuit olim ſancta ſexta Synodus, licèt nunc in obedientia Romani Pontificis, ac in unitate fidei orthodoxæ conſtanter permaneant. Verba verò Timothei hæc ſunt: *Maronitæ, qui 4. & 5. ac 6. Synodum rejiciunt, adduntque hymno Ter ſanctus, crucifixionem, ac unam voluntatem unamque operationem in Chriſto docent.* Fateri tamen juvat, errorem Armeniorum & Maronitarum fuiſſe potiùs Eutychianiſmum, quàm ſtrictum Monotheliſmum. Riſu nihilominus dignum eſt, arbitrari, poſſe aliquem in Monotheliſmum offendere, & ſimul Eutychianiſmum evitare. Unde non abs re Monothelitica peſtis ab antiquis auctoribus appellatur hæreſis *Eutychianorum*, ut à Beda in lib. de ſex mundi ætatibus, aliquando *Acephalorum*, ut ab Hermanno Contracto in ſuo Chronico; aliquando *Appollinariſtarum*, ut à Synodo Toletana XIV. can. 2. cùm hæc hæreſis Mono-

thelitarum ab his omnibus pullulaſſet, eaſdemque in ſeipſa comprehenderet. SCRUTIN. III.

Tribus hiſce Scrutiniis abſolvimus, opinor, hiſtoriam hæreſis Monothelitarum. Fieri verò non potuit, ut preſſiùs evolveretur, cùm acta pæne innumera tum Monothelitarum, tum Catholicorum fuerint enarranda. Accedamus jam ad examinandum, quænam eſſet tanta hæc hæreſis, ob quam tot tragœdias deploravit Orbis Orthodoxus. *Abſolvitur hiſtoria Monothelitarū.*

SCRUTINIUM IV.

In quo enucleatur formalis hæreſis Monothelitarum.

SUMMA SCRUTINII.

§. 1. *Satis eſt difficile, Monothelitarum ſenſum tenere, ob eorundem inconſtantiam.*

§. 2. *Inquiritur quid ipſi intelligerent nomine voluntatis.*

§. 3. *Aperitur inde triplex ſenſus Monothelitarum; ac primò illorum, qui commiſcebant voluntates & operationes.*

SCRUTIN. IV.

§. 4. *Secundò, illorum qui omnem prorſus voluntatem humanam ſtolidè negabant.*

§. 5. *Tertiò, aliorum qui conſtituebant naturam humanam in Chriſto, ut merum organum Divinitatis.*

§. 6. *Adducitur poſt hæc duplex fundamentum Monothelitarum. Primum quidem, quia Chriſtus operans unus eſt.*

§. 7. *Secundum, quia ſi duæ in Chriſto eſſent voluntates, ſe invicem oppugnarent.*

§. 8. *Indicatur etiam error aliorum Monothelitarum, qui omnem à Chriſto excluſerunt voluntatem.*

§. 9. *Necnon error aliorum, qui triplicem in Chriſto poſuerunt cum voluntatibus operationem.*

§. 10. *Concluditur demum, Monothelitas non pauca orthodoxa miſcuiſſe in ſuis ſcriptis, ut hac arte faciliùs veritatem implicarent.*

Quinam ſit communis ſenſus circa hæreſim Monothelitica m.

§. 1. NIL eſt, ut opinor, familiarius penes omnes Theologos ac Hiſtoricos, quàm illum eſſe Monothelitarum errorem, ut unam tan-

tùm in Chriſto ponerent hi voluntatem & operationem, ſicuti ex ipſo nomine Monothelitarum apertè deducitur. Appoſita ſanè & æquè vera conceptio. Si tamen hoc ipſum evolvere velimus intimiùs, ſua non caret arduitate, eo præſertim quòd eadem hæc provincia viſa eſt difficilis inſignioribus Theologis, Cajetano præſertim & Vaſquio. Nec equidem miror, bene conſcius ex ſancto Agathone in ſua epiſtola, Monothelitas omnes obſcuris adeo, necnon ambiguis verborum involucris ſuam hæreſim occultaſſe, ut & orthodoxa cum falſis & hæreticis commiſcentes, quæſtionem hanc ita obnubilarint, ut Catholicis vix poſſit apparere, quid ipſi ſentirent. Quin immo ſanctus Maximus in Dialogo cum Pyrrho Monothelitarum inconſtantiam ſub perſona Sergii perſtringens, ita Pyrrhum alloquitur: *Nihil me à tuo anteceſſore* (Sergio ſcilicet) *alienavit, ut mutabilitas ejus & inconſtantia, id eſt, in alias alio tempore tranſire ſententias, & in nullo ſenſu permanere.* Quamvis autem ſatis arduum ſit errorum ſenſus & fraudes aperire, nihilominus quæ mihi probabiliora videbun-

SCRUTIN. IV.

Monothelitarum inconſtantia in ſerendis ſuis hæreſibus.

SCRUTIN. IV. tur, Deo favente, reponam, certaque ſejungam ab incertis.

Quid intelligerent Monothelitæ nomine voluntatis.

§. 2. In vacuum tamen laborabimus, niſi priùs nobis conſtiterit, quid intelligerent Monothelitæ nomine *voluntatis:* idcirco erit hoc maturiùs explicandum. Et quidem non eos ſemper intellexiſſe facultatem, ſive potentiam, ſive appetitum rationabiliter volendi, quæ propriè & antonomaſticè dicitur *voluntas*, non pauca mihi perſuadent. Certum quippe eſt, celebriores Monothelitas non excluſiſſe à Chriſti humanitate animam rationalem, quemadmodum excluſerat Apollinaris, & ex hoc Lucius Alexandrinus Apollinariſta, per verba relata in Conc. Later. ſecret. 4. *Quomodo*, inquit ibi, *unus eſt Chriſtus, niſi una perſona, una compoſita natura, ſicuti hominis, qui ex corpore & anima extat, cognoſcimus? Si autem & animam habuit, oppugnant ſe motus Dei & animæ, quoniam removet horum utrumque, & in diverſas operationes dividitur.* Monothelitæ verò nihil unquam hujuſmodi commenti ſunt; quin immo Chriſtum eſſe non tantùm perfectum Deum, ſed etiam perfectum hominem, quandoque palam profiteban-

tur. Per ſummam igitur impudentiam & incredibilem inſcitiam ponentes animam in Chriſto, ab eadem excluſiſſent potentiam volitivam, quæ proprietas eſt & paſſio vel divinitus inſeparabilis ab anima, ut teſtes ſunt cum Philoſophis Theologi. Quam craſſam ſtoliditatem deglutiiſſe Monothelitas omnes, non eſt ullo pacto mihi credibile, licèt de quibuſdam illorum pertinacioribus non id renuam concedere, ut apparebit §. 4. & 8. hujuſcemet Scrutinii. SCRUTIN. IV.

Rurſus, non ita Monothelitæ conſtituebant humanitatem Chriſti, vt ea veluti truncus emortuus, ſterilis eſſet, & omnino infœcunda: ſed potiùs eam prædicabant *cooperariam, adjutricem & dantem executioni, quæ ſibi per Divinitatem præcipiebantur.* Unde Theodorus Pharanitanus in libro ſuper explicandis teſtimoniis Patrum, cujus fragmenta citantur in Conc. Later. ſecret. 3. hæc habet: *Si qua ſpectantia ad ſalutarem diſpenſationem, ſeu divina, ſive humana, de Salvatore noſtro* JESU CHRISTO *deſcripta ſunt, principaliter quidem, atque, ut ſic dicam, primordialiter ex Divinitate auſpicationem, cauſamque accipiebant; mediante verò intel-*

Monothelitæ ponunt humanitatem Chriſti cooperativam Divinitati.

SCRUTIN. IV.

lectuali ac rationali anima per corpus gerebantur. Quod ipſum pariter profitetur Macarius Antiochenus adhuc Theodoro manifeſtiùs in ſexta Synodo act. 11. *Quam ob rem, & ad ſingula, quæ fiebant, uti cooperariam quandam ac adjutricem, præſertim autem ad hoc, ſanctam carnem ſuam aſſumere nitebatur, ut oſtenderet vivificare valentem.* Non igitur dubium, quin aliqui Monothelitæ in humanitate Chriſti admiſerint potentias intelligendi & volendi, quibus *cooperari, adjuvare & exequi poſſet*, quæ ſibi per Divinitatem præcipiebantur.

Monothelitæ ponunt in anima Chriſti potentiam volitivam.

Aliud igitur viſi ſunt intellexiſſe Monothelitæ nomine *voluntatis*, dum unam in Chriſto prædicabant voluntatem. Ne tamen in hoc immoremur diutiùs, audiamus Theodoſium Epiſcopum Cæſareæ, & ipſum ac rem Monothelitam, in collatione cum ſancto Maximo, quàm apertè profiteatur in Chriſto duas potentias volitivas: quod unicè in præſenti contendimus. Cùm enim ſanctus Maximus aſſeruiſſet, quòd *quemadmodum duas naturas Chriſtum, ex quibus eſt, ita & naturales ejus voluntates & operationes convenientes ſibi, cùm ſit naturâ*

Deus

Deus, idem ipſe ſimul ac homo, credere juſſi ſumus & confiteri. Reſpondit immediatè Theodoſius: *Verè, Domine, & nos confitemur & naturas & operationes diverſas, id eſt, divinam & humanam, atque ipſius cum voluntate Deitatem, ſed & cum voluntate humanitatem; quoniam ſine voluntate nullatenus erat anima ejus.* Vides ex his, quòd Monothelitæ non tantùm in Chriſto ponebant animam, ſed & in anima prædicabant voluntatem, quemadmodum etiam præter Theodoſium affirmat apertè Epiphanius Patritius, Monothelitico imbutus veneno, in collatione ſancti Maximi cum eodem Theodoſio, ubi verbis hiſce Maximum compellat: *Verè pluſquam tu Chriſtiani ſumus atque Orthodoxi, & Dominum noſtrum ac Deum confitemur habere & divinam voluntatem, & humanam voluntatem, & animam intellectualem; & quia omnis intellectualis natura utique habet ex natura velle & operari, &c. quin & duas ipſius voluntates & operationes non abnegamus.* Nil, opinor, efficacius, ut aſſenſum præbeamus, Monothelitas haud raró nomine unius voluntatis longè aliud intellexiſſe à potentia, ſive ap-

Quid ergo intelligebant Monothelitæ nomine voluntatis.

SCRUTIN. IV. petitu ipſo volendi. Fateri tamen juvat ingenuè, eos aliquando nomine unius voluntatis hoc ipſum intellexiſſe: aliquando verò objectum ipſum voluntatem appellabant; quandoque etiam affectum animæ ſeu inclinationem ad carnalia, quam Apoſtolus appellat *legem membrorum*, eodem titulo voluntatis inſignibant; quandoque demum conformitatem in volendo voluntatis unitatem nuncupabant, ut in Opuſculi decurſu indicabimus. Hæc autem omnia, alioquin tolerabilia, à Monothelitis ideo fiebant, ut æquivocationum fluctibus agitata veritas pateretur naufragium.

Primus ſenſus hæreſis Monothelitica.

§. 3. TRIPLICI ergo principaliori ſenſu arbitror Monothelitas unam tantùm in Chriſto prædicaſſe voluntatem. Primus eruitur ex viſceribus Eutychianiſmi, cui plurimùm adhærebat Monotheliſmus, utpote qui exordia duceret ab illo. Eutyches & ſocii, ut luce meridiana clarius eſt, ſolùm unam in Chriſto poſuêre naturam, & conſequenter unam etiam profeſſi ſunt naturæ voluntatem & operationem. Nec erit ineptum, ſi ad hoc ipſum proban-

dum, unam aut alteram eorundem au-ctoritatem proferamus. Primus erit Anthimus Eutychianus in ſermone ad Juſtinianum relato in ſexta Synodo act. 11. ſic arguens : *Si ergo una eſt ſubſiſtentia & una natura Dei Verbi incarnata, ſicut eſt, procul dubio & una voluntas, & una revera operatio, unaque ſapientia & una ſcientia utriuſque eſt.* Quibus in verbis ex unitate naturæ unam etiam infert conſequenter voluntatem & operationem. Anthimo ſocium addiderim Julianum Epiſcopum Halicarnaſſenſem hæc aientem in ſecret. 5. Conc. Later. *Si quis poſt ineffabilem & incircumſcriptam unitionem auſus fuerit dicere duas naturas, aut duas ſubſiſtentias, aut duas operationes, utpote duas perſonas dicens & duas ſubſiſtentias, anathematizetur.*

SCRUTIN. IV.

Cùm autem Eutyches (juxta ea, quæ Flavianus Conſtantinopolitanus ſcribit ad Leonem Papam in epiſt. 2. quæ habetur tom. 1. Conciliorum poſt epiſtolam ſextam ſancti Leonis) ultro fateretur *ante inhumanationem Salvatoris noſtri* JESU CHRISTI *duas naturas eſſe, divinitatis & humanitatis*; ſolumque adderet, *duplicem illam naturam poſt unitio-*

Hæreſis Eutychetis favet Monothelitis.

SCRUTIN. IV. *nem factam eſſe unam.* Hac de cauſa Eutichiani diſſentiebant invicem : quidam enim ex illis cum Severo in ſecunda epiſtola ad OEcumenium, cujus fragmenta citat ſexta Synodus act. 10. unam hanc naturam ponebant *divinam*, ſcilicet per tranſmutationem, ſive *tranſelementationem*, humanæ in divinam ; reliqui verò Eutychiani ex duplici illa natura, divina ſcilicet & humana, unam quandam tertiam conficiebant, per confuſionem, ſive commixtionem utramque, ut Pater Vaſquez, aliique Theologi ex eorum ſcriptis eruunt eruditè. Viſi ſunt ergo Monothelitæ confundere voluntates in Chriſto & operationes ad eum modum, quo Eutychiani naturas commiſcebant : & quemadmodum hi ex duabus naturis, divina ſcilicet & humana, unam conflabant ; ita quandoque Monothelitæ ex duabus voluntatibus & operationibus unam quandam tertiam commenti ſunt. *Quænam enim natura*, (ut arguit Macarius Monothelita act. 11. ſextæ Synodi) *etiam in his, quæ omnimodè ſejuncta ſunt, poſtquam cum aliqua quadam operatur natura, unam non perficit operationem?*

Errorem iſtum Eutychiano-Monotheliticum ſanctus Hyppolitus Epiſcopus Portus Romani agnovit optimè, & arguit eruditè piéque adverſus Beronem quendam in ſerm. 5. ut habetur inter Collectanea Anaſtaſii, ubi hæreticus ille ex ficta commixtione naturarum in Chriſto commixtas fuiſſe voluntates & operationes delirabat. Hyppoliti verba ſunt hæc : *Bero quidam nuper, & alii quidam, Valentini phantaſiâ deſertâ, deteriori irretiti ſunt pravitate, dicentes aſſumptam à Verbo carnem fuiſſe eadem quæ Divinitas operata eſt, operatam. Divinitatem verò compaſſibilem carni propter exinanitionem, convertibilitatem ſimul & commixtionem, ſeu confuſionem, atque utriuſque in invicem mutationem dogmatizantes, &c.* Eidem pariter errori exiſtimem ego fuiſſe adſtipulatum Pyrrhum in Dialogo cum ſancto Maximo, his verbis: *Fieri poteſt, ut ſicut ex duabus naturis unum aliquod compoſitum dicimus, ſic ex duabus voluntatibus naturalibus unam aliquam compoſitam dicamus.* Quin & ad hoc ipſum prudenter reſpexit ſanctus Maximus in collatione cum Theodoſio Epiſcopo Cæſareæ. Cùm enim hic in-

SCRUTIN. IV.

Quinam Monothelitæ in Eutychianiſmum inciderint.

SCRUTIN. IV. terrogaſſet Maximum : *Non dicis per quemcunque modum unam voluntatem & operationem in Chriſto ?* reſpondit Maximus ? *Non mihi poſſibile eſt hoc aliquando dicere, & dico cauſam, &c. Primò, quoniam ſi dixero naturalem, timeo commixtionem.* Adhuc tamen id ipſum clariùs aperitur per eundem Maximum in epiſtola ad Anaſtaſium Monachum. Narrat ibi collationem habitam cum Patriarcha & Judicibus. Cumque hi faterentur *duas operationes ob diverſitatem, & unam propter unitionem* ; dixit Maximus : *Duas propter unitionem aſſeritis factas, an præter has aliam ? Non, inquiunt ; ſed duas unam propter unitionem.* En his verbis expreſſam operationum confuſionem & commixtionem, quam ſic Maximus redarguit : *Caruimus rebus, nobis ipſis ſine ſubſiſtentia fidem, & ſine exiſtentia Deum fingentes. Si enim in unam confundimus duas propter unitionem, & rurſus in duas ſeparamus unam propter differentiam ; non erit unalitas, neque dualitas operationibus.* Quo pariter arguendi genere in eoſdem Monothelitas ante Maximum uſus fuerat Joannes quartus Pontifex in epiſtola ad Conſtantinum,

ubi ſic in illos invehitur : *Iam verò ſi ex utraque natura unam voluntatem eſſe dixerint, non ſolùm naturales voluntates, ſed etiam naturas confundent.* SCRUTIN. IV.

§. 4. ALTER Monothelitarum ſenſus illorum omnium fuit, qui more Manichæorum duas ſolummodo voluntates ſomniantes, divinam unam, alteram diabolicam; unam ſolùm in Chriſto voluntatem, ſcilicet divinam, effutiebant: in quem errorem, licèt ſatis pinguem & pæne incredibilem, viſi ſunt impingere poſteriores Monothelitæ, præſertim verò Stephanus Monachus Macarii diſcipulus, qui non ſolùm à Chriſto Domino naturalem excluſit voluntatem, verùm etiam expunxit eandem ab hominum primævo parente Adamo. Interrogatus quippe act. 8. ſextæ Synodi, num Adam ante peccatum naturali voluntate præditus fuerit? reſpondit, *habuiſſe quidem arbitralem & liberam: etenim ante prævaricationem divinam habuit voluntatem, & convoluntarius erat Deo.* Quæ quidem propoſitio, licèt in ore Catholicorum congruè poſſet explicari de conformitate voluntatum, quemadmodum ſanctus Maximus in

Alter ſenſus Monothelitarum manicheizantium.

SCRUTIN. IV. Dialogo cum Pyrrho expoſuit non abſimiles ſanctorum Patrum locutiones; in ore tamen Monothelitarum non eam ita acceperunt, eadem act. 8. Legati Sedis Apoſtolicæ: quinimmo intulerunt ex illa adverſus Stephanum, quòd ſi Adam fuiſſet convoluntarius Deo, extitiſſet etiam coeſſentialis eidem. Utut autem res hæc de Stephano ſe habeat, negari certè non poteſt Monothelitas aliquos manichæizaſſe, & duas tantùm in univerſo conſtituiſſe voluntates, divinam unam, alteram diabolicam. Quod apertè tradit ſanctus Joannes Damaſcenus in libro de duabus voluntatibus, ubi ex ſenſu Monothelitarum ait: *Verùm, inquiunt, non habet homo naturalem voluntatem: aiunt enim duas eſſe ſolùm voluntates, bonam unam, divinam; alteram diaboli, malam; cumque homo id vult quod bonum eſt, Dei tunc habere voluntatem; cùm autem malum, voluntatem diabolicam.* Atque iterum paulò pòſt ex eorundem ſenſu repetit: *Reſpondent, non habere hominem voluntatem naturalem: dicunt enim Manichæorum errore duas tantùm eſſe voluntates, unam quidem divinam, quæ eſt bona; alteram verò diabolicam, quæ eſt*

mala, *&c.* Unde cùm in Chriſto volun- SCRUTIN. IV.
tas ſemper bona fuerit, inferebant, ſolam in eo fuiſſe voluntatem divinam, non autem malam, ſeu diabolicam. O ſtolidam Monothelitarum Theologiam!

§. 5. TERTIUS demum eorumdem ſenſus, iiſdemque cæteris familiarior, & minùs ineptus eſt, ut à Chriſti humanitate omnem prorſus motum ſive affectum liberum excluderent, eandemque ſolùm agnoſcerent ut merum organum & inſtrumentum Divinitatis ſibi unitæ in omnibus operibus tum divinis, tum humanis. Quo poſito, non omnino ſtolidè prædicabant in Chriſto unam voluntatem & operationem, cùm *inſtrumentum* (ita arguit Apollinaris citatus in ſexta Synodo act. 11.) *& illud quod hoc movet, unam naturaliter perficiant operationem*. Id autem ſenſiſſe Monothelitas docuit ſanctus Thomas 3. part. quæſt. 18. art. 1. *Poſuerunt*, inquiens, *in Chriſto unam voluntatem, quamvis ponerent duas naturas ſecundùm hypoſtaſim unitas: quia opinabantur, quòd humana natura numquam movebatur proprio motu, ſed ſolùm ſecundùm quod erat mota à Divi-*

Tertius modus explicandi Monotheliſmum.

SCRUTIN. IV.

nitate, ut patet ex epiſtola ſynodica Agathonis. Juvat tamen hoc ipſum eruere ex ipſis Monothelitarum fontibus.

Quinam animæ Chriſti negarint omnem ſuũ motum.

Audiamus ergo ante reliquos omnes Sergium in epiſtola ad Honorium. Hoc in loco fatetur apertè, Domini noſtri carnem nunquam ex proprio affectu fuiſſe operatam; licèt ibidem more ſolito multa confundat, nec pauciora ſupponat, quæ ſatius fuiſſet clariùs diſtinguere, & probare validiùs. *Nam*, inquit, *ſalutaris Deum gerentium Patrum doctrina operæpretium inſtruit, quòd nunquam intellectualiter animata Domini caro ſeparatim & ex appetitu proprio contrario nutui uniti ſibi ſecundùm ſubſiſtentiam Dei Verbi naturalem motum ſuum effecit; ſed quando, & qualem, & quantam ipſe Deus Verbum volebat.* Eadem ferme totidem verbis, nec minori vafritie, Macarius inculcat in ſexta Synodo act. 8. per hæc verba: *Salutaris à Deo inſtructorum Patrum doctrina manifeſtè inſtruit, quia nunquam intellectualiter animata Domini caro divisè atque ex proprio appetitu unita contra nutum ſibi ſubſiſtentialiter Dei Verbi naturalem ſui feciſſet motionem; ſed quando, & quantam, &*

qualem idem Verbum volebat. His autem in verbis dolus ingens occultatur & fraus: & quamvis conventio nulla ſit lucis ad tenebras, attamen vera & Catholica cum falſis & hæreticis conati ſunt Sergius & Macarius prædicto in loco commiſcere. Catholicum namque eſt, *animatam Domini carnem numquam operatam eſſe diviſam & ſeparatam à Divinitate;* hæreticum verò, *numquam ex proprio affectu & appetitu fuiſſe operatam.* Rurſus orthodoxum eſt, *animam Chriſti motum effeciſſe, quando, qualem, & quantum ipſe Deus Verbum volebat;* non minus autem à fide devium eſt, *eandem animam nunquam naturalem ſuum motum effeciſſe:* quæ tamen ineptiſſimè commiſcuerunt hæretici Sergius & Macarius.

SCRUTIN. IV.

Verùm ut univerſus Oriens venenum de una Chriſti voluntate ebiberet hilariùs, viri ſubdoli nuper citati Catholicis utebantur exemplis, ac eo præſertim, quo magnus utitur Athanaſius in Symbolo ad exponendam intimè Incarnationis diſpenſationem: *Nam ſicut anima rationalis & caro unus eſt homo, ita Deus & homo unus eſt Chriſtus.* Ex hoc,

Monothelitæ utuntur exemplis Catholicis.

Digitized by Google

SCRUTIN. IV. inquam, exemplo nactus opportunitatem illaqueandi ſimplices, ſic arguit Sergius in epiſt. ad Honorium: *Quemadmodum corpus noſtrum regitur, & ornatur, & diſponitur ab intellectuali & rationali anima noſtra; ita & in Domino Chriſto tota humana ejus conſperſio ab ipſius Verbi Deitate ſemper in omnibus mota, Deimobilis erat, ſecundùm Nyſſenum Gregorium.* Sergium ſequitur Macarius, illo fortè pejor, niſi ambo peſſimi, nec abſimili modo philoſophatur in ſexta Synodo act. 8. *Quemadmodum noſtrum corpus regitur, & ornatur, atque ordinatur ab intellectuali & rationali anima noſtra; ita & in Domino Chriſto tota hominis ejus conſperſio ab ejuſdem Verbi Divinitate ſemper & in omnibus mota Deo mobilis fuit.* Ex quo exemplo deducebant ineptè, quòd ſicut in homine una eſt naturalis voluntas, unaque voluntatis operatio; ita & in Chriſto una debeat poni voluntas, unaque pariter operatio voluntatis.

Monotheliſmus Theodori Pharanitani. Nemo tamen ſenſum hunc Monotheliticum profeſſus eſt apertiùs Theodoro Epiſcopo Pharanitano. Hic enim, ut ex ipſius fragmentis colligitur Conc. Later. ſecret. 3. pluries edocuit, humanitatem

Chriſti ita in omnibus operibus eſſe *or-* SCRUTIN.
ganum & Divinitatis *inſtrumentum*, ut IV.
efficere non valeat operationem aliam ab operatione Divinitatis. *Omnia*, inquit, *quæ ſalutiferæ diſpenſationis ſunt, ſive divina, ſive humana, de Salvatore noſtro Chriſto dicuntur: initium quidem à Divinitate, utpote exordium accipiebant; mediante autem intellectuali ac rationali anima miniſtrabantur à corpore.* Et rurſus adhuc clariùs: *Oportet ita ſapere & dicere nos, omnia quæ in Incarnatione Chriſti dicuntur, unam operationem eſſe; hujus autem opificem & creatorem Deum Verbum, organum verò humanitatem.* Manifeſtiſſimè verò in ſermone ad Sergium Arſenoitam, ubi ſic: *Siquidem primordialiter propter divinam quandam ſapientiſſimamque diſpenſationem, ſomnum, fatigationem, eſuriemque & ſitim admiſit, utique quando voluit; jure etiam optimo horum omnium motum quietemque omnipotenti illi ac ſapientiſſimæ applicamus operationi Verbi, & ex hoc unam unius ejuſdemque Chriſti operationem appellamus.* Videas quàm clarè Theodorus operationem omnem & humanitatis affectum refundat in Divinitatem tanquam in

SCRUTIN. IV.

agens primordiale, ſeu quod Philoſophi vocant, ut quod, cujus organum & inſtrumentum eſſet humanitas, nec proinde potens conſtituere operationem aliam ab operatione cauſæ principalis. Quia tamen in hoc pervium eſt Orthodoxiam cum Monothelìſmo confundere, idcirco opus eſt inſpicere, quæ dicturi ſumus inferiùs Scrutinio ſequenti, ubi Catholicus ſenſus ab hæretico pluribus diſcernitur.

Primum fundamentum Monothelitarum.

§. 6. LICET autem in explicando Monothelìſmo degladiarentur invicem Monothelitæ, in aſſignandis tamen rationibus & fundamentis vox omnium eadem erat: exiſtimantes unanimiter, unam ideo ponendam eſſe in Chriſto voluntatem & operationem, quia Chriſtus operans unus eſt; perinde ac idem eſſet duas aſſerere voluntates, ac duos introducere volentes: qua de cauſa *unam Chriſtum, ſicut unius, voluntatem & operationem perſonalem habere contendebant.* Quæ ſunt verba Papæ Agathonis in ſua ſynodica ad Conſtantinum. Audiamus Sergium in epiſt. ad Cyrum ſecret. 3. Conc. Later. clarè docentem, *eundem Chriſtum operari Deo*

decibilia & humana una operatione, quia omnis divina & humana operatio ex uno eodemque incarnato Deo Verbo procedebat. SCRUTIN. IV.
Sergium Monothelitarum anteſignanum ſecutus eſt Pyrrhus, & Patriarchatus & hæreſis hæres, citaturque in eodem Concilo ſecret. 3. quo in loco vindicaturus Cyrum, *Quid aliud*, inquit, *niſi unam confitendam operationem, tanquam unius Chriſti, ſecundùm quamlibet rationem tradidit?* Nec ab iiſdem diſſentit Paulus in epiſt. ad Theodorum Papam adducta in Conc. Later. ſecret. 4. *Unam voluntatem Domini noſtri* JESU-CHRISTI *intelligimus, ne duos volentes introducamus.* Fateor tamen, errorem hunc ab antiquioribus hæreticis fuiſſe mutuatos recentiores Monothelitas. Quippe Themiſtius Eutychianus hunc ipſum profitetur, uti refertur in ſexta Synodo act. 10. his verbis: *Una ſcientia in Chriſto, quemadmodum & operatio; etenim & unus erat qui ſciebat, ſicut profectò & qui operabatur.* Necnon Macarius Theopolitanus ibidem, *Unam*, inquit, *perſonam Salvatoris Chriſti unius de ſancta Trinitate prædicamus, & ſicut unus eſt ipſe, unam ei voluntatem adſtruimus.*

SCRUTIN. IV.

Communis ergo morbus Monothelitis erat, ex antecedenti Catholico hæreticam deducere conſequentiam: putantes, ut refert ſanctus Joannes Damaſcenus in lib. de duabus voluntatibus, voluntatem non eſſe naturæ, ſed perſonæ; & juxta numerum perſonarum numerandas eſſe tum voluntates, tum operationes.

Alter Achilles Monotheliſmi.

§. 7. NEC minori conſenſu in aliam foveam, hoc eſt, errorem, cæco pede prolapſi ſunt, exiſtimantes minimè poſſe duas in Chriſto admitti voluntates & operationes, quin illæ opponerentur invicem: unde ut ab eodem geminas excluderent, ubique contrarietatem earundem ſupponebant, cujus probationem verebantur aggredi, certi nimirum de eventus impoſſibilitate. Polemon inter antiquos Monothelitas, diſcipulus Apollinaris, hoc apertè faſſus eſt, ut aſſertur in Conc. Later. ſecret. 5. *Qui duas voluntates dicit Chriſti ſecundùm eos, qui dudum & nunc inſtantur, duos quoſdam introducunt Chriſtos, ſibi invicem non ſolùm naturâ, ſed & odioſitate diviſos; aut ſe ſibi oppugnantem docent: ubi enim eſt dualitas, diviſio eſt per omnia.* Conſonat

nat etiam Polemoni Themiſtius in ſexta Synodo act. 11. *Neque* (inquit ibi) *idcirco quòd ſacer Athanaſius duas voluntates ait Chriſtum oſtendiſſe in tempore paſſionis, etiam duas voluntates ei circumponimus, & has repugnantes ad invicem ſecundùm iſtas ſuas collectiones*. Inter recentiores autem Monothelitas tradidit hoc Monothelitarum parens Sergius in Epiſtola ad Honorium ; & licet ex aliorum mente referre videatur, verè tamen homo vafer de ſuo protulit. *Similiter* (verba ſunt Sergii) *& duarum operationum dictio multos ſcandalizat, utpote à nullo Sanctorum & probabilium Eccleſiæ inſtitutorum dicta. Inſuper & conſequens ei eſt prædicare duas voluntates, contrarietatem circa invicem habentes, tanquam Deo quidem Verbo ſalutarem volente adimplere paſſionem ; humanitate verò obſiſtente ejus voluntati ; & reſiſtente ; ac proinde duas voluntates contrarias introduci, quod impium eſt*. Sergium à veritate devium ſecutus eſt Paulus, atque in eoſdem lapides offendit. Unde in epiſt. ad Theodorum in Conc. Later ſecret. 4. *Unam*, inquit, *voluntatem Domini noſtri* JESU CHRISTI *intelligimus, ne contrarie-*

SCRUTIN. IV.

SCRUTIN. IV. *tatem aut differentiam voluntatum uni eidemque perſonæ Domini noſtri* JESU CHRISTI *applicemus, aut ipſum ſe expugnantem dogmatizemus*. Demum, cæteris omiſſis, ne moleſtia Lectores afficiam, in Conc. Later. ſecret. 5. aperitur ſenſus Monothelitarum his verbis: *Auctores novitatis dixerunt: Propterea unam voluntatem diximus, ne ipſum ſibi repugnantem dogmatizemus, &c. utpote minimè poſſe habentes duas voluntates in una perſona ſubſiſtere ſibi, ſed per omnia oppugnantes ſe, atque ſibimet reſiſtentes.*

Voluntatem Chriſti prædicabant eſſe divinam. Hanc autem unam Chriſti voluntatem Monothelitæ *divinam* prædicabant, ſeu *primordialem ac principalem*, uti appellat Cyrus in epiſt. ad Sergium act. 13. ſextæ Synodi, & Theodorus Pharanitanus in Conc. Later. ſecret. 3. Ad quod ipſum ulteriùs probandum duos tantùm produco Macarios, nomine pares, nec impares ſcelere: unum Theopolitanum Antiſtitem relatum act. 11. ſextæ Synodi, diſertè profeſſum, *ſe unam Chriſti voluntatem, & hanc totam divinam, ſecundùm Doctores prædicare:* alterum verò Patriarcham Antiochiæ, qui in eadem ſexta Synodo interrogatus à

Theophane venerabili Preſbytero, & Abbate Monaſterii Baias, *utrum Chriſtus habuerit humanam voluntatem?* reſpondit: *Nos voluntatem humanam in Chriſto non dicimus, divinam verò, etiam; abſque carnalibus voluntatibus, vel cogitationibus humanis, ſicut prolatum teſtimonium ſancti Athanaſii continet: voluntas enim Deitatis tantùm.* Hoc ergo principium ut pote primarium inter Monothelitas ſupponit non rarò ſanctus Maximus, præſertim in collatione cum Theodoſio Epiſcopo Cæſareæ: eo conſilio, ut illorum doctrinam faciliùs evertat, cùm ex eadem ſuppoſitione multa ſequantur incommoda. SCRUTIN. IV.

Quia tamen falſitas ſibi nunquam cohæret, hanc eandem Chriſti voluntatem, quam *divinam* prædicabant ut plurimum, quandoque nuncupabant *conſultatricem*, hoc eſt, *humanam*, modò *ſubſiſtentialem*, ſeu *hypoſtaticam*, modò *naturalem*, aliquando *affectativam* & *auctoritativam*, aliquando verò *ſecundùm attributionem*, ut optimè ponderavit ſanctus Maximus tum in Dialogo cum Pyrrho, tum in collatione cum Theodoſio Epiſcopo Cæſareæ. Nec opinor creden- *Non ſemper tamen eſſe divinam docebant.*

SCRUTIN. IV.

dum eſſe Pyrrho aſſerenti in Dialogo citato, quòd *ex ignorantia in abſurdas haſce ſententias & argumentationes prolapſi forent:* cùm certum omnino ſit, ex pravitate cordis & obſtinatione voluntatis hæc eos confinxiſſe; de quo dubitare ineptum penitus eſſet.

Quidam Monothelitæ nullam poſuere in Chriſto voluntatem.

§. 8. JUVAT hîc ulteriùs indicare, quòd licèt Monothelitarum primi in hoc incumberent enixè, ut unam ſolùm prædicarent in Chriſto Domino voluntatem & operationem; non defuere tamen ex iis, qui dæmone ſuadente in abſurda pejora prolaberentur, & à Chriſto Domino voluntatem omnem cùm divinam, tum humanam excluderent. Viſus eſt hoc expreſſiſſe in ſuo Typo Conſtans Imperator, ſi fidem adhibeamus actis Concilii Lateranenſis, præſertim in ſecret. 5. ubi Martinus Papa acriter inclamans adverſus eundem Typum, ſic quoque in Monothelitas invehitur: *Addere peccata ſuper peccata properaverunt, humanitatem Salvatoris atque Deitatem ejus blaſphemantes & denegantes per impiiſſimum Typum, qui ex maligna inſtigatione illorum factus eſt contra immaculatam noſtram*

Chriſtianorum fidem à Sereniſſimo Principe, definientes in eodem Typo, nec unam, nec duas voluntates aut operationes, hoc eſt, neque divinam voluntatem, neque humanam, in ipſo Salvatore noſtro quempiam omnino confiteri. Hæc autem prædicaverunt, ut non ſolùm in humana ejus natura, ſed etiam in utraque omnino eum ſine voluntate & operatione, hoc eſt, abſque natura & eſſentia eſſe denuntient. Quod ipſum pariter de Typo fatetur Anaſtaſius Bibliothecarius in Martino: *In quo Typo*, inquiens, *omnes omnino voces ſanctorum Patrum cum nefandiſſimorum hæreticorum dictionibus enervavit, ſcilicet nec unam, nec duas voluntates aut operationes in Chriſto Domino noſtro definiens confiteri.* Cujus etiam ſententiæ fuerunt reverendiſſimi quidam Abbates in citato Conc. Lateran. ſecret. 2. necnon ſanctiſſimus Abbas Maximus, ut infrà Scrutinio ſeptimo aperiemus: quam ob rem cùm de hoc debeat iterum redire ſermo, prætermittere præſtat in præſenti.

SCRUTIN. IV.

§. 9. Non tamen hîc omittam, quòd Monothelitæ poſtremi eo tandem dementiæ prolapſi ſunt, ut qui nuper nullam, vel unam ad ſummum, vellent

Aliqui Monothelitarum tres ponunt in Chriſto voluntates.

SCRUTIN. IV. in Chriſto voluntatem, unam ſuper duas, id eſt, tres in eodem voluntates & operationes poſuerint. Unde Anaſtaſius Romanus in epiſt. ad Theodorum Epiſcopum Gangrenſem, quæ habetur inter Collectanea Anaſtaſii Bibliothecarii: *Porro*, inquit, *hi qui unam & duas voluntates & operationes in incarnata ejus diſpenſatione ſupra novam fabulam & figmentum hujuſmodi dogmatis dogmatizant, tres voluntates, & tres operationes, & totidem ex neceſſitate etiam naturas, id eſt, eſſentias habentem eum inducunt.* Nec his contenti, tetro eos impellente ſpiritu temeritatis, coëgerunt Romanos Apocriſiarios huic errori per dolos ſubſcribere, ut affirmat Anaſtaſius Monachus diſcipulus ſancti Maximi in epiſt. ad Monachos Caralitanos, quæ reperitur inter eadem Collectanea nuper citata. *Quibus* (id eſt, veritatibus Catholicis) *ſuum corrigere nolentes ſermonem*, (inquit Anaſtaſius) *adhuc & ſenioris Romæ propriæ conſentire ſictæ coëgerunt Apocriſiarios, unam ſuper duas, id eſt, tres ſecum prædicandi in eodem Domino noſtro* JESU *voluntates & operationes.* Quin immo (ecquis crederet?) auſi ſunt pro hac eadem putida

Calumnia Monothelitarum in ſanctum Maximum.

hæreſi jactare tanquam fautorem, Monothelitarum hoſtem acerrimum, & Orthodoxiæ vindicem vigilantiſſimum, ſanctum Maximum, confingentes ad hoc epiſtolam quandam ad Marinum, in qua poſtrema hæc quæ retulimus Monothelitarum deliramenta, continebantur: adeo ut opportuerit ſanctiſſimum Abbatem à calumniis ſe ipſum vindicare in epiſt. ad Monachos Siculos, ubi hæc inter alia: *Ad Marinum quidem Preſbyterum variè & de diverſis capitibus Scripturæ ſcripſimus; non tamen ullo quovis modo de contrariis dogmatibus dictum eſt: de una, inquam, & de duabus, id eſt, quas ipſi fingunt in eodem & uno Chriſto tres operationes vel voluntates, quaſi nos has in eodem ſimiliter ut ipſi conſtituamus, aut confiteamur Marino, aut ulli prorſus.* O iniquas hæreticorum fraudes! ô diabolicas Monothelitarum calumnias! Acquieſco tamen, optimè conſcius, morbum eſſe familiarem hæreticis, erroribus addere calumnias, deque una in aliam hæreſim prolabi, leviuſque ſcelus ſcelere non niſi graviore devitare.

SCRUTIN. IV.

Monothelitæ cum hæreticis miſcent catholica.

§. 10. Non ibo tamen, inficias, (& hoc eſt intimè conſiderandum) Mo-

SCRUTIN. IV. nothelitas omnes, ipſumque Macarium, Monothelitatum peſſimum, ſecutum artes hæreticis omnibus familiares, quamplurima non raro fidei conſona in ſuis opuſculis miſcuiſſe, ex quibus facilè potuiſſet inferri gemina in Chriſto voluntas & operatio, ut monſtrum hac arte gignerent execrabile, & faciliùs aſpidem occultarent ſub herba. Hinc non rarò fatebantur cum ſancto Leone & Synodo Chalcedonenſi, *poſt unitionem in Chriſto manſiſſe utrarumque naturarum differentias & proprietates;* ſicut apertè liquet in Ecthesi, de qua Scrut. 2. effati ſumus: quæ rurſus fatebatur Chriſtum eſſe non tantùm *perfectum Deum*, verùm etiam *perfectum hominem inconfusè atque indivisè*. Ex quibus principiis intulere ſemper Orthodoxi Patres & Concilia, duplicem in Chriſto manſiſſe voluntatem & operationem; quod tamen de voluntatibus eadem Ecthesis negabat. Nec his abſimilia docuit Macarius in ſua fidei confeſſione in ſexta Synodo act. 8. *Numquam enim*, ait ibidem, *propter unitionem differentia naturarum evaneſcit; ſalvatur autem magis proprietas utriuſque natu-*

ꝗ in una perſona, unaque ſubſiſtentia. Quin immo in libro ad Lucam fatetur apertè cum ſancto Leone, *operari utramque formam in Chriſto:* quod ante Macarium faſſus etiam fuerat Sergius in epiſtola ad Honorium : quamvis, quia *qualibet illarum operabatur cum altera propter adjunctam communionem*, ut ait idem ſanctus Leo, utrique violenter inferrent, tanquam ex mente ſanctiſſimi Leonis, unam in Chriſto fuiſſe operationem. Cujus propoſitionis hæreticæ rationem illam afferebant veram & catholicam, qua utitur cum ſanctis Patribus Honorius in ſua epiſtola ad Sergium. Interrogatus enim Macarius à Conſtantino Pogonato in ſexta Synodo act. 8. ut fidem ſuam & ſuam ediceret ſententiam, profeſſus eſt ſe unam ideo in Chriſto fateri voluntatem, quia *Chriſtus abſque carnalibus voluntatibus & cogitationibus humanis homo factus erat in imagine novitatis.* Qua ratione, ut nuper dixi, utitur Honorius, & nos Scrutinio ſequenti ponderabimus. SCRUTIN. IV.

Præterea ſatis etiam clarè idem Macarius edocuit in nuper citato libro ad Lucam Preſbyterum, cujus aliqua fra-

Digitized by Google

SCRUTIN. IV. gmenta afferuntur in ſexta Synodo act. 11. *ſanctam Chriſti carnem ad ſingula quæ fiebant, cooperariam & Divinitatis adjutricem fuiſſe:* licèt fateri nullatenus vellent Monothelitæ ob inanes aliquas ratiunculas, humanitatem Chriſti *operari*, ſed tantummodo *pati*. Quod fuſiùs conatur oſtendere Pyrrhus in Dialogo cum ſancto Maximo, rapiens ad hoc ipſum quaſdam Patrum ſententias, qui operationem humanitatis *paſſionem* appellare conſueverunt: inquiens inter alia: *Non dicimus unam operationem, ad tollendam humanam operationem; ſed quia cùm diſtinguendo opponatur divinæ operationi, paſſio hac ratione dicitur.* In quod etiam principium maximè propendit Sergius in epiſt. toties citata ad Honorium: *Secundùm quod*, inquiens, *Deus erat filius, impaſſibilis utique erat & immortalis; ſi qua autem paſſio de eo in Evangelio dicitur, per humanitatem profectò, quæ ſuſcipiebat paſſionem, hujuſmodi operatus eſt. Operatur quidem verè Deitas per corpus quod circa ipſum eſt, omnium ſalutem, ut ſit carnis quidem paſſio, Dei autem operatio.* Hanc autem Monothelitarum futilitatem urget efficaciter ſanctus Ma-

Aiunt Monothelitæ humanitatem pati, non operari.

Digitized by Google

ximus in adducto Dialogo cum Pyrrho, ubi doctè oſtendit, quo ſenſu operationes humanæ reſpectu divinarum dicantur *paſſiones*, & quomodo exponenda ſint dicta Sanctorum, quæ Monothelitæ nimis violenter extorquebant.

SCRUTIN. IV.

Monothelitæ inter ſe pugnant.

Non eſt autem mirandum, ſi quandoque catholica cum hæreticis ab iiſdem commiſcerentur, cùm toti penitus eſſent in implicanda veritate: qua de cauſa nec in omnibus invicem unanimes erant, nec ſibimet ipſis cohærentes, ut paſſim obſervarunt ſanctus Maximus in Dialogo cum Pyrrho, & ſanctus Agatho in ſua ſynodica. Unde licèt fatendum nobis ſit, Sergium & Macarium aliquando in Chriſto prædicaſſe quaſcunque naturarum proprietates, eas certè negavit Theodorus Pharanitanus ſatis celebris inter Monothelitas: quippe in Conc. Later. ſecret. 3. hæc ex illo referuntur: *Abſque naturalibus corporis proprietatibus ut hominem factum fuiſſe Dominum, & has naturales ejus proprietates à ſe abjicere.* Atque iterum in eodem ſecret. Martinus Pontifex, adductis hiſce Theodori verbis: *Quoniam noſtra quidem anima non eſt tanta virtutis,*

SCRUTIN. IV. *ut & naturales corporis proprietates à ſe vel ab eo projiciat, &c. quæ omnia in diſpenſatione Salvatoris noſtri Chriſti & dicta & facta in divino & vivifico corpore conſiſtunt*, &c. Sic proſequitur doctiſſimus Pontifex: *Apertiſſimè in his verbis tam ipſum corpus Domini noſtri intellectualiter animatum, quamque & naturales ejus proprietates omnino amputare dignoſcitur, &c.* Præterea licèt Sergius, Macarius, aliique pauci ex Monothelitis ſubdolè venerarentur epiſtolas Leonis & definitiones Concilii Chalcedonenſis; non eas tamen reliqui Monothelitæ recipiebant: eaſdemque negavit apertè Theodorus citatus, conſequentiæ tenacior, & melior Logicus, licèt pejor Theologus, ut probarunt Legati Pontificii in ſexta Synodo act. 10. ſecutus Severum Eutychianum Leonis epiſtolas & Chalcedonenſem Synodum anathematizantem.

Quinam ex Catholicis impugnarint egregiè Monothelitas.

Hæc mihi nunc occurrunt Monothelitarum deliramenta, quibus laniare conati ſunt Eccleſias, & oves ab ovili deripere. Eadem hæc non eſt animus hîc impugnandi, cùm mihi labor omnis irritus videatur; ſiquidem uſque adeo

clarè & efficaciter ejecta ſunt in Conc. Later. per ſanctum Martinum, in Dialogo ſancti Maximi cum Pyrrho, in collationibus ejuſdem cum Theodoſio Cæſarienſi, & cum Judicibus in ſecretario, in ſexta Synodo œcumenica, in libro de duabus voluntatibus per ſanctum Joannem Damaſcenum; ut iis addere, vel quidquam ab iiſdem demere, appareat ineptum, ne dicam temerarium. Quam ob rem contenti erimus formales, ut vocant, eorum errores recenſuiſſe, libenter abſtinentes ab eorumdem impugnatione, ne Conciliorum ac Patrum ſcripta compilantes moleſtiam Lectoribus ingeramus. SCRUTIN. IV.

SCRUTINIUM V.

In quo vindicantur Honorii epiſtolæ ab errore dogmatis.

SUMMA SCRUTINII.

§. 1. *Ponitur hæc aſſertio: Honorius in dogmate nullatenus erravit.*

§. 2. *Afferuntur tres aſſertionis probationes. Prima deſumitur ex auctorita-*

SCRUTIN. V.

te ſancti Leonis Papæ.

§. 3. *Altera verò ex epiſtola ſynodica Agathonis.*

§. 4. *Tertia demum accipitur ab edicto Imperatoris Conſtantini Pogonati.*

§. 5. *Solvitur inde Recentioris objectio comparantis doctrinam Honorii cum hæreſibus Macarii.*

§. 6. *Explicantur duæ phraſes Honorianæ. Prima, qua docet Chriſti Divinitatem operari media humanitate.*

§. 7. *Altera, qua profitetur apertè unam eſſe in Chriſto voluntatem.*

§. 8. *Et oſtenditur primò, propoſitionem celebrem Honorii corruptam eſſe ab hæreticis.*

§. 9. *Secundò, quòd etiam, ſi depravata non ſit, poſſit adhuc ex contextu & ſenſu auctoris optimè ſalvari: quod pluribus ibi probatur.*

§. 10. *Indicatur demum, quòd, etiamſi Honorius erraſſet in fide, error hic materialis fuiſſet, non formalis; nec Petri ſedem maculaſſet, ſed privatam ſolùm Honorii perſonam.*

Honorius in dogmate nullo modo erravit.

§. 1. EVOLVIMUS hucuſque, quatuor ſcilicet integris Scruti-

niis, & abſolvimus omnino cauſam Monothelitarum: præſtat jam in favorem celeberrimæ Honorianæ controverſiæ Scrutinia totidem impendere. In hoc ergo quinto Scrutinio totis viribus conabor vindicare à quacunque hæreſis ſuſpicione Honorianam illam epiſtolam, quæ legitur damnata in ſancta ſexta Synodo œcumenica act. 12. necnon fragmenta alterius, quæ pariter afferuntur act. 13. ejuſdem Synodi: & oſtendam, cælo favente, Honorii doctrinam Catholicam eſſe, longéque alienam à Monotheliticis deliramentis, hoc eſt, (ut verbis utar ſancti Maximi in epiſtola ad Marinum) *Honorium Romanum Papam non diffiteri naturaliter in Chriſto voluntatum dualitatem, ſed hanc potiùs conſtabilire.* Is igitur offenſionis & ſcandali lapis eſt, in quem impingunt quotidie unà cum hæreticis haud ignobiles Catholici, latúſque nobis aperitur campus ad præliandum; & ô utinam pugna mentis ſit, non cordis, aut inveteratæ paſſionis! SCRUTIN. V.

Verùm, priuſquam in arenam deſcendam, juvat hîc præmonere, me nunc conſultò prætermittere diſpenſa- *Abſtinemus in præſenti ab œconomia ſilendi, alibi acturi de illa.*

SCRUTIN. V. tionem illam ſilendi, ſive œconomiam, de qua diximus Scrut. 2. & dicturi fuſiùs erimus Scrut. 7. Fateor enim ingenuè, nec ab aliquo poterit negari ſine petulantia, Honorium Papam dediſſe manus Sergianæ ſilendi œconomiæ, qua hic fraudulenter impoſuerat tum hæreticis, tum etiam Catholicis, ne una vel duplex prædicaretur in poſterum in Incarnationis diſpenſatione voluntas aut operatio. Quam ob rem nihil inde mirandum, ſi Honorius ſuis in epiſtolis expreſsè non poſuit duplicem in Chriſto voluntatem aut operationem, cùm & ipſe vocum harum ſilentium libens admiſerit, & œconomiam tacendi comprobarit. Hoc ergo ſolum nobis erit enixè probandum in hoc Scrutinio, ſcilicet Honorianas epiſtolas, dempta præcisè, ut vocant, explicita geminæ voluntatis & operationis appellatione, doctrinam omnem ſancti Leonis, Concilii Chalcedonenſis & ſanctorum Patrum exhibere, ac proinde Catholicas eſſe & orthodoxas.

Prima vindicatio epiſtolarum Honorianarum.

§. 2. JAM igitur incipiam. Juvat autem, nec modicum adducere pauca quædam acta ſextæ Synodi act. 2. in qua

qua juſſus eſt Antiochus Concilii Notarius quintam Synodum Chalcedonenſem alta voce percurrere, ut inde aperirentur deliramenta Macarii, quibus inaniter jactabat à ſanctis Conciliis fuiſſe definitam unam Chriſti voluntatem. *Et accipiens* (inquiunt acta) *Antiochus religioſus Lector & Notarius ſanctiſſimi Patriarchæ Conſtantinopoleos, primum librum ſanctæ Chalcedonenſis Synodi relegit. Et relegente eo epiſtolam, quæ in eis continetur, ſanctæ memoriæ Papæ Leonis magnæ civitatis Romæ, & veniente ad textum, in quo ſcriptum eſt: Agit enim utraque forma cum alterius communione, quod proprium habuit: Verbo quidem operante quod Verbi eſt; carne autem exequente quod carnis eſt; & horum unum coruſcat miraculis, aliud verò ſuccumbit injuriis: exſurgentes qui ex parte Apoſtolicæ Sedis erant antiquæ Romæ, exclamarunt: Ecce, benigniſſime Domine, manifeſtè duas naturales operationes inconfusè & indiviſè in Domino noſtro* JESU CHRISTO *præſens ſanctiſſimus prædicat Pater.* Siſtas hîc aliquantulum, Lector; & causâ concidam, niſi tibi paucis oſtendero, Honorium in hoc puncto longè clariùs efficaciúſque fuiſſe

SCRUTIN. V.

SCRUTIN. V. locutum, quàm ſanctum Leonem. Audi ejuſdem verba in ſecunda epiſtola, & poſt modum judica. *Quantum ad dogma Eccleſiaſticum pertinet, utraſque naturas in uno Chriſto unitate naturali copulatas cum alterius communione operantes atque operatrices confiteri debemus, & divinam quidem, quæ Dei ſunt, operantem, & humanam, quæ carnis ſunt, exequentem: non diviſè neque confusè, aut inconvertibiliter Dei naturam in hominem, & nec humanam in Deum converſam edocentes.*

Quam bene cohæreat S. Leo cum Honorio.

Quid in Leone occurrit expreſſum, quod in Honorio longè clariùs non inveniatur expoſitum? Si legas ex illo, quòd in Chriſto *agit utraque forma cum alterius communione*; legam & ex iſto, quòd in eodem *utraque natura cum alterius communione operatur.* Si reponas ex uno, *Verbum operari quod Verbi eſt, carnem exequi quod carnis eſt*; reponam & ex altero, *divinam naturam in Chriſto operari quæ Dei ſunt, humanam exequi quæ carnis ſunt.* Quinimmo ſubdam, Honorium, ut longiùs recederet ab Eutychianiſmo & Neſtorianiſmo, addidiſſe, *non diviſè neque confusè* eas operari: quæ verba non ita promptè reperies in

adductis ex ſancto Leone. Quanto igitur potiori jure potuerim cum Legatis Apoſtolicis exclamare: *Ecce, veritatis amator, manifeſtè duas naturales voluntates & operationes ſanctiſſimus prædicat Honorius.* Hoc arguendi genere eò fidentius utor, quò certiùs agnoſco, Victorem Carthaginenſem, Sergium Cyprienſem in ſuis epiſtolis ad Theodorum Papam adductis in Conc. Later. ſecret. 2. necnon omnino Patres ejuſdem Concilii, atque ſanctæ ſextæ Synodi, ſanctúmque Joannem Damaſcenum in lib. de duabus voluntatibus, unanimiter afferre contra Monothelitas verba hæc Pontificis Leonis, utpote manifeſtè deſtructiva Monotheliſmi.

SCRUTIN. V.

§. 3. NEC his acquieſcens progredior ulteriùs, & ex fidei confeſſione, quam profert ſanctus Agatho in ſua ad Conſtantinum act. 4. ſextæ Synodi, Honorianas epiſtolas vindico ab errore dogmatis. *Duas* (aſſumit Agatho) *Christi naturas prædicamus, divinam ſcilicet & humanam. Unamquamque ejus naturam proprietatem naturalem habere confitemur, & habere divinam omnia quæ divina ſunt, & humanam omnia quæ humana ſunt abſ-*

Altera defenſio Honorii petita ex doctrina S. Papæ Agathonis.

SCRUTIN. V. *que ullo peccato. Æqualiter & diviſionis & commixtionis deteſtamur blaſphemiam.* Pauculis iſtis lineis Agatho comprehendit quidquid eſt opportunum ad evertendos Monothelitas, & aperiendas fidei veritates. Hinc licèt inferiùs in eadem fidei confeſſione palam & explicitè duas in Chriſto fateatur voluntates, ac totidem operationes; (in quo promptè fatemur ab Honorio diſcrepare) id profectò non eruit aliunde, quàm ex nuper citatis ex eodem principiis, ſic inferens: *Conſequenter juxta regulam ſanctæ Catholicæ atque Apoſtolicæ Chriſti Eccleſiæ duas etiam naturales voluntates in eo, & duas naturales operationes confitemur & prædicamus.* Bene, inquam, *conſequenter*, ſcilicet ex viſceribus præmiſſarum, quas nuper ex ipſomet expoſuimus.

*Honorius bene coh*æ*ret cum principiis S. Agathonis.*

Hìc iterum fas eſt ſiſtere tantiſper, ac obiter evolvere, quàm conſona ſit confeſſioni Agathonis doctrina Honoriana. Nefas eſt & indignum viro Chriſtiano dubitare, Honorium ſuſpicatum vel leviter fuiſſe de duplici Chriſti Domini natura. Ulteriùs, apertum eſt eundem Honorium non minùs ac ſanctum Agathonem manifeſtè faſſum, utram-

que naturam operari quæ propria ſunt, juxta ea quæ §. antecedenti ponderavimus. Quid ergo ſupererat ab Honorio palam profitendum, ut eadem quæ docuit ſanctus Agatho, edoceret, utque ab ipſo tantùm differret in explicita voce geminæ voluntatis & operationis? An fortè decernendum ſupererat, manſiſſe in Chriſto duplicem proprietatem naturarum? Profectò non ſemel, ſed bis hoc ipſum faſſus eſt Honorius. Ecquid enim aliud ſibi vult phraſis Honoriana, *divinam naturam in Chriſto operatam eſſe quæ Dei ſunt, & humanam quæ carnis ſunt;* niſi utramque naturam operatam eſſe *proprias* operationes? Rurſus quid aliud præ ſe ferunt illa verba: *Oportet ipſas duas naturas, id eſt, Divinitatis & carnis aſſumptæ in una perſona Unigeniti Dei Patris, inconfusè, indivisè atque inconvertibiliter nobiſcum prædicare propria operantes;* niſi quòd in Chriſto remanſerint poſt unionem utrarumque naturarum proprietates? Supererat forſan ab Honorio confitendum, manſiſſe poſt diſpenſationem differentias naturarum? Procul hinc iſta conceptio: quinimmo prædicavit hoc ipſum & ſemel &

SCRUTIN. V.

SCRUTIN. V.

bis. *Profectò*, inquit, *nos inſtruens, quòd Divinitati unita eſt caro paſſibilis ineffabiliter atque ſingulariter, ut diſcretè atque inconfusè, ſic indiviſè videretur conjungi, ut nimirum ſtupenda mente mirabiliter manentibus utrarumque naturarum differentiis cognoſcatur uniri.* Atque iterum: *Naturarum*, inquit, *in Chriſto differentias integras confitentes, unus atque idem humilis & ſublimis, &c.* Vides quàm bene invicem cohæreant Agathonis confeſſio & Honorii doctrina, adeo ut de ſola ſilendi œconomia ſit inter illos diſcrimen?

Doctrina Honorii conſonat doctrinæ Concilii Chalcedonenſis.

Et unde rurſus (cuperem edoceri) deduxêre Patres, tum Concilii Lateranenſis, præſertim ſecret. 3. tum ſextæ Synodi, ſæpe ſæpius fuiſſe in Chalcedonenſi definitas geminas in Chriſto voluntates & operationes; niſi ex eo, *quòd ſancta & univerſalis Chalcedonenſis Synodus in ſua definitione prædicat, nunquam ſublatam differentiam naturarum propter unitionem, magis autem ſalvam indiminutè proprietatem utriuſque naturæ.* Quonam igitur jure (poſitis hiſce Synodorum definitionibus) ſugillabimus Honorium ut Monothelitam, cùm &

ipſe disertè fateatur, manſiſſe in Chriſto poſt unionem & naturarum proprietates & differentias earundem, quas opus eſt penitus amputare, qui duas à Chriſto voluntates explodit, ut inculcat eruditè Maximus Aquileienſis Epiſcopus in Conc. Later. ſecret. 1. SCRUTIN. V.

§. 4. PLACET etiam hoc ipſum conſtabilire ex edicto Conſtantini Pogonati, quod habetur in ſexta Synodo act. 18. Studet ibi Imperator ex quibuſdam verbis ſancti Leonis eruere, utramque naturam in Christo fuiſſe indivisè operatam ea omnia, quæ ſibi forent propria; perinde ac ſi iſtud conſtitiſſet, protinus corrueret tota moles Monothelitarum. Ipſum igitur audiamus: *Sanctiſſimus Leo in epiſt. ad Imperatorem hæc aſſerens: In tantam unitatem ab ipſo conceptu Virginis Deitate & humanitate conſerta, ut nec ſine homine divina, nec ſine Deo agerentur humana.* Ex hiſce verò verbis ſancti Leonis infert Conſtantinus: *En manifeſtè hic Pater aſſeruit, quia in Perſonæ unitate communiter & non disjunctè neque confusè utraque natura operata eſt quod naturale ejus erat & proprium.* Ex quo deinde principio Monotheliſmum

Vindicatur etiam Honorius ex edicto Conſtantini Imperatoris.

SCRUTIN. V. evertit, cùm minimè fieri poſſit utramque naturam operari *propria*, & duas inde non oriri operationes. Preſſo hîc pede fas eſt incedere, & attentè conſiderare, an his Honorius contradicat. Et quidem manſiſſe per Honorium in Chriſto utraſque naturarum differentias, proprietates utraſque, & utraſque naturas fuiſſe *propria* operatas; ſatis liquet ex dictis ſuperiùs. Si verò ſanctus Leo aſſerit, *quòd in Chriſto nec ſine homine divina, nec ſine Deo agebantur humana;* hoc pariter ipſum edocuit Honorius: nil enim in epiſtolis ejuſdem familiarius, quàm *utramque naturam indiviſè & inconfusè fuiſſe operatam*. Et nihil aliud ſibi poſcunt illa verba Honoriana: *Ipſe Filius hominis de cælo deſcendens, unus atque idem* (*ſicut ſcriptum eſt*) *crucifixus Dominus Majeſtatis, dum conſtat Divinitatem nullas poſſe perpeti paſſiones, & non de cælo, ſed de ſanctâ eſt aſſumpta caro Dei Genitrice;* niſi utramque naturam cum alterius communione fuiſſe, quæ ſibi forent propria, operatam. Quàm ob rem firmiter aſſeruerim Honorii doctrinam, dempta preciſè explicita appellatione geminæ voluntatis &

operationis, hoc eſt, abſtractâ ſilendi œconomiâ, in omnibus unanimem eſſe cum principiis ſancti Leonis ac fidei Catholicæ.

Honorius meritò docuit Chriſtum eſſe unum operatorem.

Nec te deterreat, ſi fortè legeris in Honorio, fuiſſe Chriſtum unum tantùm operatorem tum divinorum, tum humanorum. quod cùm aliàs, tum illis verbis edocuit manifeſtè: *Simpliciter atque veraciter confitentes Dominum* JESUM CHRISTUM *unum operatorem divinæ atque humanæ naturæ.* Non, inquam, deterrearis: *hujus enim veritatis* (fas eſt loqui cum eodem) *plenæ ſunt ſacræ Litteræ luculentiùs demonſtrantes.* Nec ab hoc principio, licèt Monothelitis familiari, eſſe debet alienus quilibet Orthodoxus, cui quoque conſenſit Sophronius in ſua ſynodica act. 12. ſextæ Synodi: *Unus*, inquiens, *Filius cognoſcebatur, qui omnem ex ſe proferebat operationem divinam & humanam, exiguam & immanem, humilem atque cæleſtem, carnalem & incorpoream, &c. Unus itaque idemque cùm ſit ſecundùm ſubſiſtentiam Filius indiviſus, & duarum naturarum idem ipſe noſcatur, ſecundùm aliam quidem divina ſignacula operabatur, ſecundùm aliam verò humilia*

SCRUTIN. V.

recipiebat. Quæ propemodum omnia legentibus occurrunt epiſtolas Honorii, præſertim ſecundam.

Objectio quædam Patris Combeſis.

§. 5. SI quis autem rixarum amans, hîc urgeat unà cum Patre Combefis, hæc ſcilicet omnia principia, quæ tot artibus eruimus ex epiſtolis Honorii, tradita pariter fuiſſe per Monothelitas, ut nos etiam retulimus Scrutinio ſuperiori §. 10. ea tamen minimè ſuffeciſſe, ne Macarius cum ſociis inter hæreticos meritò reponeretur.

Duplex objectionis reſponſio.

Hoc igitur, ſi mihi nunc opponatur, duplici telo confodiam: primo quidem, quia in Macario ſociiſque coævis eidem, ſimul cum dogmate damnata fuit animi protervitas & contumacitas affectus. Ecquis unquam poterit Macario ſimilis in impietate reperiri? qui poſt tot Pontificum decreta, poſt tot Conciliorum & Romæ & alibi celebratorum definitiones, poſt compertum ſanctorum Patrum conſenſum, & Epiſcoporum in magna Conſtantinopolitana ſexta Synodo unanimem voluntatem, fatentium, duas eſſe diſertè profitendas in Chriſto voluntates & operationes, ad evertendas hæreticorum fraudes ſub

Contumacitas Macarii.

æquivocationum latebris hæreſim occultantium; ipſe nihilominus verſipellis, audax, pertinax, verbis ambiguis, confuſis & fallentibus jactarit adhuc in eadem Synodo act. 8. quòd *non eſſet dicturus duas naturales voluntates, aut duas operationes naturales in Incarnationis diſpenſatione D. N.* JESU CHRISTI, *nec ſi membratim incideretur & mitteretur in mare*: quin immo non erubuerit aſſerere coram eadem ſancta Synodo, ſe, quas poterat, turpiter violaſſe Patrum auctoritates, ut malè conceptum errorem quibuſcunque fraudibus tueretur. Quæ quidem in Honorio nullatenus evenêre, in quo nulla poterit unquam oſtendi aut protervitas affectus, aut animi contumacitas. SCRUTIN. V.

Reponam ulteriùs, (& hoc erit alterum telum ineluctabile, quo confodiatur Recentioris objectio) quòd licèt Macarius ſociique plurima inſeruerint in ſuis ſcriptis orthodoxa principia, ea tamen hæreſibus commiſcentes uſque adeo deturparunt, ut ſpecioſam Orthodoxiæ faciem penitus amiſerint: quòd ſanè in Honorianis epiſtolis nullatenus oſtenditur, in quibus, ſi quæ fortè oc- *Monothelitæ miſcent catholica cum hæreticis.*

Digitized by Google

SCRUTIN. V.

currunt ambigua, ex contextu ſenſúque Honoriano aptiſſimè explicantur, ut etiam nos explicabimus, ſecuti Anaſtaſium Bibliothecarium in Præfatione ad ſua Collectanea, quæ dici meritò poteſt Apologia pro Honorio, ubi prudenter admonet, ſenſus hominum alioquin piorum & famæ ſatis celebris trahi ſemper debere in melius.

Prima phraſis Honoriana indigens explicatione.

§. 6. DUAS igitur tantummodo phraſes in Honorianis epiſtolis invenio, quæ prima facie favere videntur Monothelitis. Harum prima eſt, qua docet Honorius, Divinitatem Chriſti operatam eſſe media humanitate: quæ quidem propoſitio prima fronte præferre videtur ſpeciem illam Monotheliſmi, conſtituentem totam Chriſti humanitatis operationem in quadam mediata & inſtrumentaria operatione, juxta ea quæ retulimus ſuperiori Scrutinio. Verba igitur ea ſunt: *Confitentes Dominum* JESUM-CHRISTUM *mediatorem Dei & hominum operatum divina, media humanitate Verbo Dei naturaliter unita.*

Quàm facile ſit labi in hæreſim Monothelitarum.

Labile ſatis eſt ſatiſque periculoſum in hac materia ab Orthodoxia ſeſe dare præcipitem in Monotheliſmum. Ecquid

enim magis catholicum, magiſque conſonum Patribus & Theologis, quàm Chriſti humanitatem ita eſſe inſtrumentum Divinitatis ſibi unitæ, ut tamen circa propria ſuam efficiat operationem? Hoc edocuit apertè ſanctus Athanaſius lib. 4. contra Arianos, relatus tum in Conc. Later ſecret. 5. tum in ſexta Synodo act. 10. *Hæc*, (inquit ibi) *neceſſ:rio præexaminavimus, ut ſi viderimus eum per inſtrumentum propriæ carnis divinum quid agentem, ſive loquentem, cognoſcamus quia Deus exiſtens hæc operatur: & iterum ſi viderimus eum humanè loqui vel pati, non ignoremus, quòd carnem indutus factus eſt homo.* Nec his abſimilia pluries tradidit inter Doctores Angelicus, præſertim in tertia part. qu. 19. art. 1. in cujus corpore diſertè profitetur, Chriſti Domini humanitatem in ordine ad operationes divinas eſſe Divinitatis *organum & inſtrumentum.* Cumque ſibi objeciſſet Monothelitarum argumenta, ac inter ea: *Principalis agentis & inſtrumenti eſt una ſola operatio; ſed humana natura in Chriſto fuit inſtrumentum divinæ: ergo eadem eſt divinæ & humanæ naturæ in Chriſto operatio.* Reſpon-

SCRUTIN. V.

Quo ſenſu humanitas Chriſti ſit inſtrumentũ Divinitatis.

SCRUTIN. V. dit angelicè : *Operatio, quæ eſt humana natura in Chriſto, in quantum eſt inſtrumentum Divinitatis, non eſt alia ab operatione Divinitatis; non enim eſt alia ſalvatio, qua ſalvat humanitas Chriſti & Divinitas ejuſdem: habet tamen humana natura in Chriſto, in quantum eſt natura quædam, quandam propriam operationem præter divinam.* Quæ quidem omnia orthodoxiſſima ſunt, & baſis Orthodoxiæ in abditiſſimis quæſtionibus de ſacroſancta Chriſti diſpenſatione. Quid autem ex oppoſito magis hæreticum, magiſque alienum ab orthodoxis veritatibus, quàm Chriſti humanitatem in omnibus operationibus quà divinis, quà humanis eſſe merum *organum & inſtrumentum* Divinitatis; ac proinde nullum intereſſe diſcrimen inter modum quo Chriſti humanitas concurrit ad divina, & modum quo concurrit ad humana.

Differentia Monothelitarum ab Honorio.

In hoc ſecundo ſenſu errarunt unanimiter Monothelitæ, ac inter eos Theodorus Pharanitanus in Conc. Later. ſecret. 3. *Sine quadam* (ſic loquitur) *difficultate docemur, quoniam omnia, quæ ſalutiferæ diſpenſationis ſunt, ſive divina,*

ſive humana, de Salvatore noſtro Chriſto dicuntur: initium quidem à Divinitate utpote permiſſum, & exordium accipiebant; mediante autem intellectuali ac rationali anima miniſtrabantur à corpore. Quem ſecutus Macarius in ſexta Synodo actione undecima, eodem loquitur ſpiritu pravitatis. *Ad ſingula, quæ fiebant, uti cooperariam quandam & adjutricem, præſertim ad hoc, ſanctam carnem ſuam aſſumere nitebatur, ut oſtenderet vivificare valentem.* Bene, inquam, *ad ſingula*, ſcilicet tum ad operationes divinas, tum ad humanas, nihil inter utraſque diſtinguens, circa quod obſcuriſſimis verborum ambagibus proceſſere ſemper Monothelitæ, ut hac arte veritates cum falſitatibus implicarent indiſſolubiliter. SCRUTIN. V.

Honorius verò in ſuis epiſtolis nihil unquam tale ſomniavit: quin etiam aſſerens, Chriſtum Dominum operatum eſſe divinas operationes *media humanitate*, omnino catholicè locutus, ac juxta phraſim ſanctis Patribus familiarem, qui *novam* illam *Theandricam*, id eſt, *Deivirilem*, ſeu *divinam*, ſeu *divino-humanam operationem*, quam Dionyſius prædicat in Chriſto, explicant ubique

Honorius ſentit quæ ſancti Martinus & Sophronius.

SCRUTIN. V. per hoc, quòd *cùm Deus eſſet factus homo, ita divinam ederet operationem, qua media fieret humanitate; ita humanam exequeretur, quæ divina miniſtraret*; ut explicat inter alios adverſus Monothelitas ſanctus Joannes Damaſcenus in lib. de duabus voluntatibus, & ferme totidem verbis ante Joannem tradiderat in ſuis epiſtolis Honorius. Quapropter non eſt inde mirandum, ſi eadem phraſi, qua utitur Honorius, utantur etiam non raro Monothelitarum egregii profligatores, ac inter eos Martinus Papa ſecret. 1. Conc. Later. ubi poſt multa ad id facientia ſubdit: *Divina corporaliter operabatur, eò quòd per animatam intellectualiter ſanctam ejus carnem hæc omnia proferebat.* Nec abſimilia docuit Sophronius in ſua ſynodica, pluries aſſerens, Chriſti Divinitatem operatam eſſe ſuas operationes *per humanitatem*, ad eum modum, quo dixit Honorius, *media humanitate*: quæ loquendi formula catholica eſt.

Expenditur altera phraſis Honorii, explicaturque.

§. 7. ALTERA phraſis Honoriana, longè difficilior, minimè tamen diſſimulanda, ea eſt, quòd dicat apertè: *Unde & unam voluntatem fatemur Domini noſtri*

ſtri JESU CHRISTI. Hæc enim propoſitio (ſic plus æquo exaggerant Adverſarii) formalem continet Monotheliſmum. Qua de cauſa jure potuit Conſtantinus Pogonatus act. 18. ſextæ Synodi non abs re Honorium ſugillare notâ inconſtantiæ, perinde ac ſibimetipſi contradiceret, & ſua ſcripta ſuis iiſdem ſcriptis oppugnaret. Quælibet ergo quæ adducatur excuſatio, violenta videbitur & importuna, cùm nimiùm clarè faveat Monothelitis Honorii propoſitio: ſique ſemel hæc explicetur, nil erit ita devium à fide, nihilque ita perfidè & blaſphemè prolatum, quod hac arte non poſſit excuſari.

SCRUTIN. V.

Monothelitæ corruperunt epiſtolas Honorii.

§. 8. QUAM bellè! quàm bene! Rem hanc pro libito ſibi conſuant Adverſarii: nos non è cerebo, ſed duce veritate diſſuemus. Trement, opinor, ſi fortè dixerim in Honorii favorem, fuiſſe ab hæreticis adulteratam celebrem illam Honorii propoſitionem, in quam toties impingunt, qui eum hæreſis inſimulant: ſique rurſus aſſeruerim, nunquam ab Honorio fuiſſe prolatam particulam illam, *unam*, nec uſpiam de voluntatibus & operationibus numerali-

N

SCRUTIN. V. ter fuiſſe locutum. Eos hîc ego amicabiliter horter, ut conceptos fremitus & amarulentias deponant, utque Maximi auctoritatem diſcant aliquando venerari, qui mihi ſtimulos adjecit, ut id Honorii cauſâ defendendi reponerem, in quo ſi fortè decipiar, glorioſum adhuc erit errare cum Maximis. Abbas igitur iſte ſanctiſſimus in epiſtola ad Marinum, quæ habetur in toties citatis Anaſtaſii Collectaneis, ita ſcribit de Anaſtaſio Preſbytero è ſeniori Roma Conſtantinopolim reverſo, à quo iſthæc oretenus fuerat mutuatus: *Inſuper percontans eum, qui hanc epiſtolam per juſſionem Honorii Latinis dictaverat dictionibus, Dominum videlicet Abbatem Ioannem ſanctiſſimum Symponum affirmantem, quòd nullo modo mentionem in ea per numerum fecerit unius omnimodis voluntatis, licèt hoc nunc ſit fictum ab his, qui hanc in Græcam vocem interpretati ſunt.* Temerene aſſerui, corruptam eſſe illam propoſitionem Honorii, cùm Maximum habeam hujus rei aſſertorem, cujus auctoritatem vel ipſis Monothelitis ſanctam & inviolatam fas eſt peſſumdare? quis me fortè de novitate velit arguere?

Et ſi fas eſt hominibus probabiliter ratiocinari, profectò conjecturam, quæ quidem à memetipſo vim eripuit evidentiæ, ut inde conficiam, quàm ſit rationi conſentaneum, propoſitionem illam Honorii fuiſſe à Monothelitis adulteratam. Retulimus in Scrut. 2. violationem per cap. 7. Conciliabuli Alexandrini verbis S. Dionyſii illatam, qui cùm *novam* quandam *Deivirilem* voluntatem in Chriſto poſuiſſet, id corruperunt, perinde ac *unam Theandricam* prædicaſſet voluntatem. Quod etiam obſervavit ſanctus Joannes Damaſcenus in lib. de duabus voluntatibus, cujus hæc ſunt verba: *Nec magnus Dionyſius unam Dei & hominis actionem dixit, ſed ſimpliciter novam, id eſt, inuſitatam; utraque enim inuſitata erat, ac Divino-humana: neque enim illis verbis numerum expreſſit, ſed modum inuſitatum.* Rurſus etiam ex Pyrrho protulimus, idem fuiſſe apud Monothelitas aſſerere *novam* in Chriſto voluntatem, ac *unam* prædicare. Sentio igitur cum Maximo, Monothelitas eos qui epiſtolas Honorianas Latinè conſcriptas in idioma Græcum tranſtulere, pro *nova* voluntate poſuiſſe *unam* vo-

SCRUTIN. V.
Qua facilitate potuerint illas corrumpere.

SCRUTIN. V.

luntatem, ut qui Dionyſium corruperant, vi trahentes ad ſua, Honorium etiam violarent, ut eum vel invitum ſibi patronum arriperent.

Honorius poſuit in Chriſto novam voluntatem, non unam.

Quòd autem in ſua Latina epiſtola poſuerit Honorius *novam* cum Dionyſio, non verò *unam* cum Monothelitis, tribus conjecturis probabiliter evinco. Prima ſit, quòd Honorius in epiſtola ſtudet ubique cum ſanctis Patribus effari: inde arguo congruenter eo in loco cum Dionyſio fuiſſe locutum, cujus ſunt plurima ex verbis circumjacentibus propoſitioni. Altera ſit, quòd eſt indignum ſtolido viro, nedum docto Pontifice, qui *Clerum in multis erudierit*, definire, ne una vel gemina in Chriſto prædicaretur voluntas: quod ibi decernit apertè, ſi interim ipſe & unam defenderet, & unam apertè prædicaret. Quod aliud eſſe non videtur, quam legibus arcere, ad quod impellas exemplo. Tertia demum ex conjecturis eſt, quòd ratio, quam ſubdit Honorius propoſitioni celebri, nulla prorſus ſit & inepta, ſi ſemel dicamus eum ſcripſiſſe *unam* voluntatem: cùm tamen conſonet intentui, ſi pro *una* ſubſtituamus *novam*. Ratio, quam

ſubdit, hæc eſt: *Quia à Divinitate aſſumpta eſt noſtri natura, non culpa; illa profectò quæ ante peccatum creata eſt, non quæ per prævaricationem vitiata.* Quid intererat ad conficiendum, *unam eſſe in Chriſto voluntatem*, aſſerere, aſſumptam fuiſſe à Chriſto humanitatem peccato non fœdatam? cùm ex hoc, non niſi ſtolidè, inferatur, aſſumpſiſſe humanitatem ſine humana voluntate; quod erat unicè neceſſarium ad probandum, unam in Chriſto reperiri voluntatem. Plurimùm verò refert aſſerere, quòd Chriſtus non aſſumpſerit peccatum, nec carnem peccato fœdatam, ad inferendum, *nova* præditum fuiſſe voluntate, qua ſcilicet careant reliqui homines prævaricantes in Adamo, & voluntatem ſordidam aſſumentes, ſubditam legibus ſenſûs & petulantiis concupiſcentiæ. Video quidem hæc omnia poſſe pluribus eludi: idcirco inter meras conjecturas eadem repono, contentus ſolummodo cum ſancto Maximo ſtatuere, Honorium non poſuiſſe particulam *unam*, parvi faciens quid ejus loco repoſuerit, dum præſertim, ſilentibus antiquorum monumentis, facillimum eſt labi divinantem. SCRUTIN. V.

SCRUTIN. V.

Aliâ via communi vindicatur Honorius.

§. 9. QUIA tamen glorioſum eſt pro tanto Pontifice pugnare, lubet aliâ viâ, licèt communi, non ideo tamen minùs efficaci, vindicare propoſitionem Honorii, adhuc admiſſo, quòd aſſeruerit *unam* voluntatem, non verò *novam*. Nec erit, ut arbitror, mirum eruditis, aſſerere, multas quandoque propoſitiones à ſanctis Patribus exhiberi, quæ prima facie præſeferant hæreſim, & quæ ſi rigoroſâ trutinâ examinarentur, errore non carerent; eæ tamen ex ſcopo & contextu Doctoris benignam excipiunt interpretationem. Quoties ſanctus Auguſtinus diſputans adverſus Manichæos ita naturæ vires extollit, ut faveat apparenter Pelagianis? & quoties Pelagianos confutans, ita deprimit vires ejuſdem naturæ, ut in Manichæiſmum putet eum incidiſſe, quiſquis verborum corticem fuerit intuitus? Quoties ſanctus Hieronymus adverſus Vigilantium vindicaturus Virginitatem, ita ſe geſſit, ut matrimonium damnare putent quicunque Patrum dogmata ſive malignè, ſive negligenter evolvunt? Quoties Patres Græci, præſertim Chryſoſtomus in homiliis de incomprehen-

Quædam propoſitiones in Patribus prima facie videntur hæreticæ.

ſibili Dei natura diſputans adverſus Anomæos in Armenorum errorem impingere videtur, negantium Deum prout eſt in ſe, videri poſſe à creaturis, ſed ſolùm in fulgore quodam ab ipſo mirabiliter emanante, ſi ſemel ad verborum ſuperficiem mentis aciem convertamus? Et tamen his omnibus, aliiſque plurimis, inſigniores Theologi, eorumque dux ſanctus Thomas, benignam aptant interpretationem, habito reſpectu, ut par eſt, ad ſcopum auctoris, ad hæreſes, quas impugnabant, ad contextum eorundem, & ad alia non pauca, ex quibus dignoſci poteſt & debet legitimus eorundem ſenſus. Quamvis igitur illa celebris Honorii propoſitio, *Unde & unam voluntatem, &c.* prima facie præſeferat Monotheliſmum, ſi tamen intimè conſideretur ſcopus, & ejuſdem contextus, benignam non exhorret interpretationem. SCRUTIN. V.

Et quidem, (ut à ſcopo interim exordiar) quis aptior interpres, ut urget ſanctus Maximus in Dialogo cum Pyrrho, quàm ipſe Secretarius, quo Pontifex uſus eſt in illis exarandis, videlicet venerabilis Abbas Joannes? Hic ergo *Explicantur epiſtolæ Honorii verbis ſui Secretarii.*

SERUTIN. in Honorii defenſionem, juſſu Joannis
V. IV. Pontificis, ſic illam explicuit: *Cùm Sergius ſcripſiſſet, quòd quidam duas voluntates in Chriſto contrarias dicerent, reſcripſimus, Chriſtum non duas voluntates contrarias habuiſſe, carnis, inquam, & ſpiritus, ſicut nos habemus poſt peccatum, ſed unam tantùm, quæ naturaliter humanitatem ejus ſignabat.* Quibus apprime cohærentia tradit ipſe Joannes IV. in apologia pro Honorio ad Conſtantinum filium Heraclii: *Sergius reverendæ memoriæ Patriarcha prædicto ſanctæ recordationis Romanæ Urbis Pontifici ſignificavit, quòd quidam in Redemptore D. N.* JESU CHRISTO *duas contrarias dicerent voluntates.*

Quidquid autem ſit, an hæc in epiſtolis Sergii reperiantur, quod ſua non caret difficultate: non enim Sergius viſus eſt unquam id Honorio ſignificaſſe, ſaltem in epiſtolis, quæ ſuperſunt; cùm ſolùm in illis afferat, ideo nonnullos non prædicare in Chriſto duas voluntates, quia hæc ſibi invicem opponerentur: quod eſt longè diverſum, ac aſſerere, duas eſſe in Chriſto contrarias voluntates; cùm potiùs, ne voluntates

ſe invicem oppugnantes ponerent, unam tantùm prædicarent, exiſtimantes minimè poſſe duas eſſe ſimul in eadem perſona voluntates, quin ſibi adverſarentur. Quidquid, inquam, de hoc ſit, à quo placet conſultiùs abſtinere, nullum eſt dubium, ad id Honorium præcipuè reſpexiſſe, ut geminas à Chriſto, ſeu magis propriè à Chriſti humanitate excluderet voluntates contrarias, *ſecundùm quod* (ut loquitur ibi Joannes IV.) *quidam hæretici, veluti in puro homine delirare noſcuntur.* Quod ut evinceret Honorius, oſtendit non convenire Chriſto quod de ſeipſo prædicat Apoſtolus: *Sentio aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis meæ.* totúſque eſt; ut pugnam illam & reluctantiam carnis adverſus ſpiritum, quam in nobis experimur, refundat in Adami peccatum, ut inde conficiat, quòd cùm Chriſtus nec aſſumpſerit peccatum, nec carnem peccato fœdatam, pariter nec illam aſſumpſerit contrarietatem voluntatum, ſive *legum*, ut appellat Apoſtolus, ſive *inclinationum* & *affectuum*, ut Philoſophis placet, quam in nobis poſt prævaricationem deploramus.

SCRUTIN. V.

Honorius præcipuè intendebat à Chriſto excludere voluntates contrarias.

SCRUTIN. V.

Ex his iterum videre eſt in hac Monothelitarum controverſia, neque per ipſos Patres orthodoxos nomine voluntatis veniſſe ſemper appetitum rationalem, ſive potentiam volitivam: cùm liqueat tum in epiſtola Joannis Papæ, tum in verbis nuper adductis ex Honorii Secretario, duas in quolibet homine reperiri voluntates; cùm maniſeſtiſſimum ſit his in locis ſumi voluntatem pro affectibus ſive inclinationibus, ita ut ſenſus ſit, in quolibet homine poſt peccatum potentiam ſenſitivam & carnalem pugnare adverſus rationalem, & motum unius contra motum alterius inſurgere.

Hæc autem omnia clariùs eluceſcent, ſi reſpexerimus contextum propoſitionis, præſertim verò rationes, quibus uſus eſt Honorius ad aſſerendam ſuam illam celebrem propoſitionem. Eæ verò ſunt: *Quia à Divinitate aſſumpta eſt noſtri natura, non culpa; illa profectò quæ ante peccatum creata eſt, non quæ per prævaricationem vitiata.* Et rurſus: *Sine peccato conceptus eſt de Spiritu ſancto ex ſancta immaculata ſemperque Virgine Dei genitrice Maria, & ſine contagione ex ea*

Expenduntur rationes Honoriana pro celebri ſua propoſitione.

ſecundùm carnem natus eſt. Quæ profectò rationes nil aliud evincunt, niſi quòd in eo ſolùm ſenſu ſit una in Chriſto voluntas, ſcilicet ad excluſionem voluntatis, ſeu veriùs affectûs & inclinationis peccaminoſæ, & peccato fœdatæ; non autem ad excluſionem voluntatis humanæ puræ & innocentis, quæ ante peccatum creata eſt. Unde cùm dicat, aſſumpſiſſe naturam humanam *in eo ſtatu, in quo fuit creata*; aſſerit etiam, aſſumpſiſſe potentiam volitivam puram & innocentem: niſi fortè velimus inſanire, dicentes Honorium, non tantùm in Monotheliſmum, ſed & in Manichæiſmum incidiſſe, excludendo à quocunque homine voluntatem naturalem, ſolúmque ponendo voluntates Dei & diaboli, ut de quibuſdam Monothelitis obſervavimus Scrut. 4. §. 4.

Qua de cauſa diſtinguat Honorius duplicem acceptionem carnis.

Item in hoc Honorius in ſuis epiſtolis incumbit enixè, ut diſtinguat duplicem *carnis* acceptionem, quocirca multis adductis ſacræ Scripturæ teſtimoniis, evincit eruditè & efficaciter, *carnem* aliquando ſumi in bono ſenſu, accipi tamen non raro in mala ſignificatione.

SCRUTIN. V. Quo ſtatuto progrediens ulteriùs excludit à Chriſto voluntatem *carnalem*, ſumpta *carne* in ſenſu pravo, non autem in bona acceptione: quod excludere eſt omnino alienum ab Honoriana intentione. ac proinde liquet apertè ſolùm intendiſſe excludere voluntatem, ſeu proprius legem, affectum & inclinationem ortam ex *carne* fœdata, quod eſt planè catholicum.

Alia explicatio Honorianæ propoſitionis.

His etiam addiderim, quod Honorius in ſuis epiſtolis edocet, ideo Chriſtum non ſuam, ſed Patris ſemper feciſſe voluntatem, ut homines edoceret ad conformitatem cum divina voluntate. Verba igitur Honorii ſunt hæc: *Iſta enim propter nos dicta ſunt, quibus dedit exemplum, ut aſſequamur veſtigia ejus, pius Magiſter diſcipulos imbuens, ut non ſuam unuſquiſque veſtrûm, ſed potiùs Domini in omnibus præſeferat voluntatem.* Ex his igitur verbis aliam eruo explicationem Honorianæ propoſitionis, quæ magis elucidat ſuperiorem: videlicet Honorium in eo ſenſu poſuiſſe in Chriſto *unam* voluntatem, ſcilicet *unanimem* & *conformem* in omnibus voluntati divinæ, adeo ut in ſingulis operibus ſeſe con-

ſormarit voluntati Patris; cùm præſertim, ut obſervat ſanctus Maximus in Dialogo cum Pyrrho, non rarò ſancti Patres doceant, voluntatem Dei & Sanctorum *unam* & *eandem* eſſe: quas locutiones explicat optimè ſanctus Abbas de *unitate* objecti, & de *conformitate* in volendo. Unde ſicut ex eo quòd homines dicantur facere voluntatem Dei, non infertur, voluntatem Dei & hominum *unam* eſſe, ſi *unam* ſignificet *ſingularem*, & prout *unum* opponitur *multiplici*; ſed ſolùm *unam*, prout *unum* ſonat *unanime*, & prout opponitur *contrario*. Sic etiam Chriſtus, ſeu veriùs Chriſti humanitas dicetur *unam* habuiſſe cum Deo voluntatem *unitate conformitatis*, non autem *ſingularitatis*, quod neutiquam intendit Honorius, qui ad oſtendendum apertiùs ſe ſolum hoc intelligere, inquit: *Non eſt aſſumpta, ſicut præfati ſumus, à Salvatore vitiata natura, quæ repugnaret legi mentis ejus; ſed venit quærere & ſalvare quod perierat, id eſt, vitiatam humani generis naturam: nam lex alia in membris, aut voluntas diverſa non fuit, vel contraria Salvatori.* Ex quibus apparet, loqui Ho-

SCRUTIN. V.

norium de *unitate*, quæ opponitur *diverſitati* & *contrarietati*, hoc eſt, de *unanimitate*, non autem de *unitate*, prout contraponitur *multiplicitati*, de quo parum curat Honorius.

Explicatur Honorii propoſitio ex verbis ſancti Cyrilli.

Demum placet hæc omnia conſtabilire ex actis ſextæ Synodi act. 1. Cùm enim ibi per Stephanum Macarii diſcipulum legerentur acta Concilii Epheſini, cúmque ventum eſſet ad illa verba ſancti Cyrilli: *Eſt enim Chriſti omnipotens voluntas;* ſurrexit Macarius, contendens, Cyrillum his verbis docuiſſe unam tantùm in Chriſto voluntatem. Facilè tamen à Patribus ejecta fuit Macarii garrulitas, eo quòd Cyrillus ibi loquatur de voluntate Chriſti divina; quod ſatis expreſſit per particulam *omnipotens*. Eodem autem pacto Honorius, quamvis unam poſuerit in Chriſto voluntatem, eam limitavit ad voluntatem *carnis* & *membrorum*, hoc eſt, ad voluntatem humanam, ut pluries in ejus epiſtolis legendum occurrit. Unde quemadmodum Cyrillus prædicans in Chriſto voluntatem *omnipotentem*, non excluſit voluntatem humanam; ita nec Honorius admittens in Chriſto unam

voluntatem *membrorum* & *carnis* non fœdatæ peccatis, erit dicendus Monothelita, perinde ac excluſiſſet divinam voluntatem. Hæc ponderatio deſumpta eſt ex verbis ejuſdem Honoriani Secretarii. *Hoc autem*, inquit ille, *ita eſſe, argumentum evidens eſt, meminiſſe membrorum & carnis, quæ quidem in Divinitate non licet intelligere.* SCRUTIN. V.

Quinam vindicarint Honorium ex antiquis.

Hæc quæ diximus hucuſque, vindicant, opinor, abundè ab omni dogmatis errore Honorianas epiſtolas. Eò verò dictis libentiùs acquieſco, quò clariùs apparet in hoc puncto eadem nobiſcum ſenſiſſe Joannem IV. ſanctum Maximum, & Anaſtaſium Bibliothecarium, qui explicant unanimiter cum Honorii Secretario propoſitionem ejuſdem de voluntatum contrarietate, quam ſolùm excluſit epiſtolis Honorius.

Si Honorius erraſſet, fuiſſet error materialis.

§. 10. PRO coronide Scrutinii duo breviſſimè ſubjicio. Primum eſto, quòd etiamſi demus Honorium erraſſe in fide, quod mordicus impugnavimus hucuſque, adhuc eſſet dicendum, non eum in hæreſim lapſum eſſe, quam vocant formalem, ſed ſolummodo materialem; videlicet nullam in eo interveniſſe per-

SCRUTIN. V. tinaciam in illa tuenda, cùm tamen *hæreticus formalis*, ut bene docet Anaſtaſius in præfatione ad ſua Collectanea, *non ex erroris tantùm deceptione, quantùm ex electione non recta & contentioſa pertinacia generetur.* Unde ibidem Anaſtaſius in favorem Honorii ſic loquitur: *Quis Honorium interrogavit? quis intentionem inveſtigavit? quis hunc corrigere voluit? & illi percontanti, aut emendare volenti reſtitit, vel contentionibus ſerviens inſultavit?* Certè hujuſmodi pertinacia in Honorio non deprehenditur; quinimmo dubitari non poteſt, zelum fidei non vulgarem, licèt in illis circumſtantiis omnino ſuperfluum, præferri in ejuſdem, quæ ſuperſunt, epiſtolis, aliiſque actibus eximiæ pietatis.

Etſi erraſſet formaliter, non infeciſſet ſedem Petri.

Alterum eſto, quòd etiamſi Honorius erraſſet in dogmate, non tantùm materialiter, ſed etiam formaliter cum animi pertinacia, adhuc, inquam, non infeciſſet ſedem Petri, adverſus quam portæ inferi nunquam prævalebunt: hoc enim caſu, quem aliqui ut moraliter impoſſibilem arbitrantur, dicendum eſſet Honorium erraſſe ut perſonam, doctorémque privatum, non ut caput Eccleſiæ:

Eccleſiæ: cùm præſertim Honoriana epiſtola hortatoria ſit, non impulſiva, nec encyclica, ſed ad Sergium peculiariter directa in reſponſum privatæ cujuſdam epiſtolæ, nec inſuper debitis ſolemnitatibus celebrata, ſed privato judicio compoſita, & forſan à Joanne Secretario Honorii compilata, ut ſuſpicatur, nec temere, Anaſtaſius Bibliothecarius, & nos Scrutinio octavo breviter ponderabimus. Maneat interim irrefragabile, Romanam ſedem nullatenus errare poſſe in fide; quod unica tantùm ſatis erit Agathonis auctoritate probaſſe, in ſua divina epiſtola ad Conſtantinum pluries citata: *Hæc Apoſtolica Chriſti Eccleſia* (ſcilicet Romana, cui ipſe meritò præerat) *per omnipotentis Dei gratiam à tramite Apoſtolicæ traditionis nunquam erraſſe probabitur, nec hæreticis novitatibus depravata ſuccubuit, ſed ut ab exordio naſcentis fidei Chriſtianæ percepit ab auctoribus ſuis Apoſtolorum Chriſti Principibus illibata finetenus manet.* Quibus aureis verbis libentiſſimè Scrutinium abſolviſſem, niſi mihi notatu dignum occurriſſet, iſtis ſcilicet Agathonis, ſimilibúſque aliorum Pontificum

SCRUTIN. V.

SCRUTIN. VI. auctoritatibus, eſſe nobis utendum maturo & prudenti judicio, eas ſcilicet minimè extorquentes ad aliqua comprobanda, quæ nullatenus neceſſaria ſunt ad ſervandum illibatum cathedræ Romanæ ſplendorem: ſecus enim ſi fiat, & veritatem turpiter prodemus, & juſtam irriſionis materiem hæreticis præbebimus, pluráque, quàm par eſt, probare volentes, nihil prorſus conficiemus.

SCRUTINIUM VI.

In quo probabiliter oſtenditur, Honorium fuiſſe de facto damnatum à ſancta ſexta Synodo.

SUMMA SCRUTINII.

§. 1. *Expenduntur præcipuæ auctorum ſententiæ in controverſia celebri Honoriana.*

§. 2. *Probatur ex antiquorum ſenſu, fuiſſe Honorium à ſexta Synodo damnatum.*

§. 3. *Aliquot inde ſolvuntur objectiones.*

Prima petita ex ſilentio Legatorum Agathonis in damnatione Honorii. SCRUTIN. VI.

§. 4. *Altera deſumpta ex conſuetudine Græcorum in adulterandis Conciliis & Patribus.*

§. 5. *Tertia deprompta ex aliquibus auctoritatibus Pontificum, quibus tamen nil aliud evincitur, quàm infallibilitas ſedis Romanæ.*

§. 6. *Reliquas objectiones triplici de cauſa omittentes, Scrutinium abſolvimus.*

VELLEM ego in hoc ſexto Scrutinio, potiùs alios audire dicentes, quam aliquid de meo promere. In bivio namque conſtitutus iter arduum & periculoſum intueor utrinque. Etenim ſi Honorium ab anathemate vindicarim, primo aſpectu ſextam Synodum vel everto, vel enervo, toti licèt venerabilem antiquitati: ſi tamen ex oppoſito legitimam hanc & caſtam agnoverim, detrahere videbor majeſtati Pontificum, connumerans inter Monothelitas Honorium. Conſulam utriſque quantum potero; ſique dicendis non acquie- *Quàm ſit difficile in hac controverſia judicium.*

SCRUTIN. VI.

veris, adeas alios, qui tibi forſan apponent digeſtiora.

Sententia hæreticorum, & aliquorum etiam Catholicorũ.

§. 1. PLURIMA ſunt, quæ obſtinato labore adinvenit, hinc hæreticorum pravitas, hinc pietas Catholicorum, ut ſeſe ab hiſce difficultatum anfractibus non indecorè liberarent. Vox una ſingulis hæreticis eſt cum Magdeburgenſibus & Forbeſio, Honorium Pontificem in hæreſim delapſum potuiſſe à ſexta Synodo rejici ut hæreticum, & inſuper de facto fuiſſe damnatum, ejuſque dogmata in epiſtolis expoſita, & canonicè fuiſſe conſcripta, & flammis conſignata, uti legitur in eadem Synodo act. 13. Hoc ipſum iter viſi ſunt atripuiſſe non ignobiles Catholici, quorum agmen agit Canus ardens Theologus in lib. 6. de locis: cui plurimùm favent duo celebres alii, videlicet Franciſcus Torrenſis in lib. de 6. 7. & 8. Synodo, ac Bañez ſecundâ ſecundæ quæſtione 1. art. 10. quibus etiam accedit P. Franciſcus Combeſis in Hiſtoria hæreſis Monotheliticæ, ubi amarulenta verba & plena livore in Pighium & Baronium emittit inurbanè temeréque. In eo verò poſteriores hi diſcre-

pant à prioribus, quòd illi ex Honoriano errore, quemadmodum ex lapſu Marcellini & Liberii, Romanæ ſedis inconcuſſam auctoritatem arietare conantur; iſti verò non ſedem, ſed privatam perſonam ſolummodo errantem agnoſcunt, profitentes apertè futurum numquam, ut portæ inferi adverſus ſedem prævaleant. SCRUTIN. VI.

Opinio Turrecremata & Stapletoni.

Non impetu minori aſſurgunt ex oppoſito, zelo circumquaque muniti, plures alii defenſores Honorii, æquè ſibi perniciosſum arbitrantes proſcriptionem erroremque ſedis Romanæ, ac perſonæ in illa ſedentis. In anguſtiis verò conſtituti ſibi conſulunt uniquique, & aliud iter, & aliud arripiunt pro libito. Nonnulli cum Cardinali Turrecremata lib. 2. de Eccleſ. cap. 93. de errore in facto ſugillant Concilium, perinde ac *ex mala, falſa & ſiniſtra informatione* in Honorium contorſerit anathemata. Quam viam ingreſſus pariter eſt Stapletonus in opere de primo ſubjecto poteſtatis Apoſtolicæ controv. 3. quæſtione 4. inquiens ibi fundamentum Honorianæ damnationis temporis beneficio apparuiſſe ſatis debile & infir-

SCRUTIN. VI. mum, ac proinde conſtitiſſe non omnino juſtè Patres ſextæ Synodi illum anathematizaſſe.

Quid in hoc aſſerat Pighius.

Non defuit Albertus Pighius magni nominis auctor, qui *licèt* (loquar cum Torrenſi) *multa alia egerit in vita præclarè, multa ſcripſerit ſapienter, cum multa laude exceſſerit è vivis*: in hac tamen controverſia ſingularem iniens viam, magno Eccleſiæ detrimento deviavit à recto tramite veritatis, evertens penitus auctoritatem actorum ſextæ Synodi, quæ communiter circumferuntur, quam omnibus retroactis ſæculis coluit ut ſanctam pietas orthodoxorum; eamque ut commentitiam & celebratam contra jura canonum à Græculo, ut inquit, Imperatore, & glorioſiſſimis Laicis judicibus, jactat inopportunè: in hoc imitatus Philippicum Bardanem, qui Conciliabulum coëgit, & artes omnes adhibuit, juxta dicta Scrut. 3. ut eandem ſextam Synodum redigeret in nihilum. Quam ob rem conſultius habuiſſet, opinor, ſi tres Pighius quos inſumpſit dies in examinanda cauſa Honorii non inſumpſiſſet, vel ſaltem longè plures impendiſſet, ut maturiori calculo rem

decerneret: quod, me judice, præſtitiſſet, ſi non adeo fiſus egregiis ſuis dotibus acta ſextæ Synodi & judicia antiquitatis circa illam evolviſſet attentiùs. SCRUTIN. VI.

Sententia communior Baronii, Bellarmini, &c.

Communior tamen orthodoxorum via, & recentioribus plauſibilior illa eſt; ut ſanctam quidem ſextam Synodum, ejuſque auctoritatem venerentur, quod attinet ad dogmata, & Monotheliſmi proſcriptionem: eam verò non caſtam & illibatam, ſed per Monothelitas violatam & proſtitutam agnoſcant in facto Honorii, exiſtimantes omnino alienum fuiſſe à recta mente Patrum Concilii ſupremum orbis Pontificem proſcribere. Quod ut evincant, piiſſima proferunt argumenta, ac undique zelum redolentia & religionem, duobus præſertim, iiſque maximis, illecti præmiis, hoc eſt, vindicatione tanti Paſtoris ab hæreſis nota, & obnubilatione Concilii apud totam antiquitatem venerabilis. Omnium primi, quos ſciam, viam hanc arripuere duo purpurati Cardines Eccleſiæ, quorum nomina ſumma proſequor veneratione, quorum monumenta tot elaborata ſudoribus in utilitatem Orthodoxiæ indeſinenter admiror. Hi

SCRUTIN. VI.

ſunt Cardinalis Baronius, Eccleſiaſticæ parens Hiſtoriæ, in octavo tomo ſuorum Annalium fuſiſſimè ; & Cardinalis Bellarminus, malleus hæreticorum, lib. 4. de Rom. Pontif. cap. 11. pro qua etiam ſententia citari video Cardinalem Sirletum. Ubi tamen hoc aſſerat, mihi nondum licuit in fonte proſpicere. Hoſce duces inſequuntur, agmine facto, Jodocus Coccius tom. 2. Severinus Binius in notis ad ſextam Synodum, Joannes Azorius part. 2. Inſtit. moral. lib. 5. cap. 5. cæterique paſſim recentiores, quorum aliquibus familiare eſt ſpecioſis & prurientibus aures allici conjecturis, zeloque magis indulgere, quàm rationibus.

Senſus Gravinæ & aliorum.

Non defuere demum quidam alii, qui cum Gravina tom. 4. parte ſecunda quæſt. 2. art. 4. object. 25. dum quaſlibet opiniones, licèt invicem oppoſitas, probabiles reddere conantur, ſolventes utrinque difficultates, nihil, me judice, conficiunt, & cùm plurima probare ſtudeant, nihil probant omnino.

Tot ego conſtitutus inter doctiſſimorum virorum opiniones, clauderem hîc libenter Scrutinium, ne quicquam pe-

nitus cogerer exhibere. Etenim agnoſco, nil à me poſſe dici, quod non patiatur detractores, ac eos præſertim, quos nuper indicavi zelo magis inniti, quàm rationibus. Ut ut ſit, proferam quæ ſentio, ſubjiciendo ſemper quà dicta, quà dicenda, ſapientiſſimorum hominum calculo. Cauſam igitur Honorii ſic breviter conficio. SCRUTIN. VI.

Sententia noſtra.

Mihi ſum omnino perſuaſus ob dicta fuſiùs Scrutinio ſuperiori, doctrinam epiſtolarum Honorii Apoſtolicam eſſe & Orthodoxam: unde firmiter aſſero, Honorium in dogmate nullatenus erraſſe, nec ut hæreticum damnari unquam potuiſſe. Non minùs autem mihi conſcius ſum, Honorium in facto multipliciter lapſum eſſe, cujus nævos & errores in duobus ſequentibus Scrutiniis aperiemus, ea præſertim ex parte, quæ tangit œconomiam ſilendi, quam Honorius communem habuit cum Sergio, adeo exoſam priſcis illis Catholicis in rebus ad fidem concernentibus; præcipuè verò in hoc puncto duplicis in Chriſto voluntatis & operationis, à quo pendebat firmitas epiſtolarum ſancti Leonis, & Concilii Chalcedonenſis.

SCRUTIN. VI.

Quibus omnibus Honorii lapſibus in unum conflatis, ſatis probabiliter oſtendemus Scrut. 7. & 8. potuiſſe Honorium nec temere, nec illegitimè à Patribus ſextæ Synodi damnari: non, inquam, ut hæreticum, ſed ut hæreticæ flammæ fomentum præbentem, pabulumque; quæ duo longè diverſa ſunt, licèt immeritò confundantur.

In controverſiis non eſt utendum argutiis metaphyſicis.

§. 2. EUNDEM verò fuiſſe rurſus ab iiſdem Patribus de facto damnatum, (ſalvâ tamen ſemper & incolumi ejuſdem Orthodoxiâ) nòn exhorreo concedere; quin ipſum hoc eveniſſe, ſic evinco probabiliter. Priùs tamen obſervarim, alienum prorſus eſſe à recta regula & ordine procedendi, in rebus iſtis, quas vocant, de facto, metaphyſicis potiùs uti ſpeculationibus & conjecturis, quàm antiquorum monumentis, ſi præſertim hæc abundè ſuperſint; negando contigiſſe, quæcumque non cohæreant præconcepto affectui, utque vera protinus admittendo, quæ faveant intentui, licèt omnino nova, & nullis innixa veterum fundamentis. Ecquis enim è numero prudentum nobiſcum non fatebitur in rebus hiſce controver-

ſis degenerare non rarò in levitates pueriles, ea quæ maxima cum laude ſubtiliter efferuntur in Scholis Philoſophorum? Quam ob rem cùm nos in omnibus omnino exemplaribus ſextæ Synodi, & Græcis, & Latinis, tum editis, tum manuſcriptis, quà veteribus, quà recentibus, Honorii damnationem non ſemel, non bis, ſed pluries ac multoties, nec unico tantùm verbo, ſed longiſſimis periodis exaratam intueamur: quo, quæſo, fundamento tot labores inaniter inſumemus & vigilias, ut Synodum hanc toti jam antiquitati caſtam & illibatam venditemus ut adulteram, ut proſtitutam, perinde ac in ipſa nihil in Honorium actum fuerit; ſed poſtea à Theodoro Conſtantinopolitano, vel etiam ab aliis hæreticis ea ſingula, quæ ſpectant ad Honorium, fuerint auſu facrilego actibus ejuſdem inſerta? Forſan ignoramus, aut etiam ignorare volumus, ab inani hoc zelo grande hæreticis oſtium aperiri, ut ſatis apparenter eludant non tantùm ea, quæ in eadem ſexta Synodo plurima afferuntur in honorem ſedis Romanæ, verùm etiam quæ in reliquis generalibus Conciliis ad-

SCRUTIN. VI.

Fatemur honorium dãnatum à ſexta Synodo.

Quæ damna pariat zelus inanis.

SCRUTIN. VI.

ducuntur, aut in hæreſis damnationem, aut in defenſionem Orthodoxiæ? Forſan ita noſmetipſos, ipſamque veritatem prodemus, ut hoc ſolum de Honorii proſcriptione, licèt in tota prorſus antiquitate jam ſtabile, velimus in dubium revocari; cætera verò, quæ Sergium, Cyrum, alioſque reſpiciunt, ut omnino candida, firma, validaque retineri? Procul ab animis Orthodoxorum zelus hic veritati perniciosſus.

Sanctus Leo ſecundus in tribus epiſtolis damnat Honorium.

At hæc eſſent forte tolerabilia, niſi ad iſta longè pejora ſequerentur incommoda. Si quippe hac via ſemel inceſſerimus, tres epiſtolas Leonis ſecundi oportet peſſumdare, qui ſextam Synodum, ut ſcribit Anaſtaſius, ſuſcepit, confirmavitque, in quibus & ſemel & bis & tertio invehitur acriter in Honorium, ut breviter ex ejuſdem verbis expendimus Scrut. 3. Igitur & haſce tres epiſtolas ab hæreticis confictas eſſe, aut etiam ita turpiter violatas dixerimus, ſpecioſis quibuſdam illecti conjecturis, erutis præſertim ex inacceſſis latebris chronologiæ, quam quiſque pro cerebro ſibi accommodat, & in qua à veritate deviare facillimum eſt, ne di-

eam quaſi neceſſarium, quando res antiquiſſimas enucleamus? Ita eſt: & haſce tres Leonis epiſtolas enervant alii, alii evertunt; evertere parati, aut ſaltem enervare omnia prorſus volumina epiſtolarum Pontificum, ſi quidquam in illis adverſus Honorium decerneretur. Quid in hominibus non efficit zelus vehemens, nec, me judice, neceſſarius! SCRUTIN. VI.

Quid de Honorio ſenſerit antiquitas, & ſeptima Synodus.

Verùm, ne videamur plus æquo nobis indulgere, conſulamus monumenta antiquitatis, in illis inſpecturi, an ſextam Synodum corruptam agnoſcant, qua parte damnat Honorium; an potiùs idipſum corroborent. Primus omnium occurrit Agatho Diaconus, ſcriba ejuſdem ſexti Concilii, in ſua quadam peroratione, quam è Græco tranſtulit in Latinum & edidit P. Franciſcus Combefis, ubi non obiter, ſed exactè narrans res à Philippico geſtas, ac præſertim Conciliabulum ab eo collectum adverſus ſextam Synodum, addit etiam, curaſſe pingendas Sergii Honoriique imagines, qui à ſexta Synodo fuerant damnati. Verba verò Agathonis iſta ſunt, agens de Bardane: *Id præterea au-*

Digitized by Google

SCRUTIN. VI. *ſtoritate decrevit, ut Sergii Honoriique, ac cæterorum pariter ab eadem ſancta ac œcumenica Synodo ejectorum, ac anathemati ſubjectorum, nomina in ſacra ſanctiſſimarum Eccleſiarum diptycha præconio publico referrentur.* Si deinde conſulamus ſanctam ſeptimam Synodum, quoties in illa inter Monothelitas reperietur Honorius? Taraſius Conſtantinopol. in ſua ſynodica act. 3. ejuſdem Concilii, unà cum Monothelitis illum reponit. In eadem Synodo eademque actione Theodorus Hieroſolymitanus in ſua pariter encyclica miſcet cum Sergio, Paulo, cæteriſque hæreticis Honorium. Epiphanius Diaconus in diſputatione cum Georgio Epiſcopo Neocæſareæ ibidem act. 6. Monothelitas perſtringens, & ipſum quoque perſtringit Honorium. Quid ad iſta veterum monumenta dixerimus? Unum profectò ex hiſce tribus: ſcilicet aut Honorium de facto fuiſſe cum aliis Monothelitis in ſexta Synodo damnatum, ut aſſerunt unanimiter tot Patres; aut ſeptimam Synodum non paucioribus, quàm ſexta, vulneribus fuiſſe ab hæreticis confoſſam; aut demum Patres ſeptimi Concilii hanc ſextæ Sy-

nodi violationem penitus ignorantes, bona fide connumeraſſe Pontificem Honorium inter Monothelitas; Legatóſque Romanos pingui inſcitia & ſomnolentia obductos permiſiſſe, ut toties Honorius innocens, nec à ſexta Synodo damnatus, inter hæreticos aſcriberetur. Primum mihi libens vendicaverim. Alterutrum è poſtremis ſibi ſumant Adverſarii: tu, Lector, interim judica, quis noſtrûm propiùs accedat veritati. SCRUTIN. VI.

Quid de Honorii damnatione in octava Synodo.

Progrediamur ulteriùs, & ad octavam Synodum oculos attentè dirigamus. In actione ſeptima hujus Synodi Adrianus II. Pontifex, ſic loquitur inter alia: ***Licèt Honorio ab Orientalibus poſt mortem anathema ſit dictum; ſciendum tamen eſt, quòd fuerat ſuper hæreſi accuſatus, propter quam ſolam licitum eſt minoribus majorum ſuorum motibus reſiſtendi.*** Quam Adriani manifeſtam auctoritatem an poſſint apparenter eludere, penitus ignoro: non enim quis poterit ad familiares latebras violationis effugere. Nam Anaſtaſius Bibliothecarius in Præfatione ad hanc octavam Synodum, diligenter adnotat, quænam in Synodis corruperit Orientalium hæreticorum le-

SCRUTIN. VI.

vitas & petulantia: & tamen quod attinet ad corruptionem 6. 7. & 8. Synodi in facto Honorii, ne quidem olfacit violationem; quinimmo & ſemel & bis proſcriptionem ejuſdem confirmat, videlicet in Præfatione ad ſua Collectanea ad Marinum Diaconum, ubi ait: *Licèt huic*, (id eſt, Honorio) *ſexta ſancta Synodus quaſi hæretico anathema dixerit.* Et in Libro Pontificali, qui communiter eidem conſignatur, in Leone II. *Hic*, inquit, *ſuſcepit ſanctam ſextam Synodum, &c. in qua condemnati ſunt Cyrus, Sergius, Honorius, Pyrrhus, Paulus & Petrus, &c.* Viden, Lector, quàm apertè faveat tota prorſus antiquitas aſſerentibus Honorium à ſexta Synodo damnatum fuiſſe?

Subſcribunt damnationi plures antiqui Patres.

His inſuper adjicerem, niſi prolixitas operis animum deterreret, quamplures celebres viros, eóſque non admodum remotos à ſexta Synodo, qui pariter affirmant damnationem inflictam Honorio, cùm illum reponant ubique inter reliquos Monothelitas. Adducerem, inquam, Bedam lib. de ſex mundi ætatibus, & rurſus, ni malè memini, in ſuo Martyrologio, quibus in locis ſemel

mel & bis connumerat Honorium inter damnatos à ſexta Synodo Monothelitas. Afferrem Nicephorum Patriarcham Conſtantinopolitanum, qui in ſua ſynodica ad Leonem III. Papam, Honorium perſtringit cum reliquis Monothelitis: atque iterum in ſuo antirrhetico ſecundo de ſex Synodis ponit in ſexta Honorium prope Sergium & Macarium, quorum omnium admittit proſcriptionem. His etiam adderem Humbertum Cardinalem Silvæ Candidæ, qui in libro contra Nicetam eadem reponit quæ nos aſſerimus, cujus verba produximus in Scrut. 3. Quinimmo non exhorrerem adducere antiquos hæreticos in teſtes hujus veritatis, quocirca proferrem Photium in libello de ſeptem Synodis, Gregorium Epiſcopum Neocæſarienſem hæreticum in diſputatione cum Epiphanio Diacono catholico in ſeptima Synodo act. 6. necnon pſeudo-ſeptimam Synodum per Conſtantinum Copronymum habitam, cujus acta leguntur in vera ſeptima Synodo act. 6. & demum Pſellum in carmine de ſeptem Synodis, qui licèt hæretici ſint & hoſtes Eccleſiæ Romanæ, non ideo

SCRUTIN. VI.

tamen in hac facti controverſia vi ſua carent, cùm iiſdem aſſentiatur magna cohors Patrum orthodoxorum.

Agnoſcunt Honorii damnationem plures Recentes.

Si verò ad recentioris memoriæ Hiſtoricos & Controverſiſtas ſermonem converterem, nimis in longum efflueret oratio. Oporteret enim adducere Adonem Viennenſem, Marianum Scotum, Cedrenum, Turrecrematam, Stapletonum, Turrianum, Pighium, alióſque quamplures: qui omnes, licèt in aliquibus invicem digladientur, unanimiter affirmant damnationem Honorii per ſextam Synodum inflictam, ac proinde reddunt illam ſatis probabilem; ſi verò cum ſuperioribus adminiculis adjungantur, eam efficiunt probabiliſſimam.

Hæc mihi nunc occurrunt, ut admittere non exhorream Honorii damnationem, utque mihi ſatis ſuadeam, nullo modo fuiſſe ſextam Synodum violatam ab hæreticis in ejuſdem proſcriptione. Non autem fert animus omnes hic examinandi conjecturas, quas immenſo labore & exiguo fructu adinvenit zelus Orthodoxorum, ut evincerent violationem ſextæ Synodi; tum quia

Superfluum eſt omnes ſolvere Adverſariorum objectiones.

volumen traheretur in immenſum; tum etiam quia non id arbitror neceſſarium ad præconceptum finem, quem hoc in Opuſculo maximè intendimus: utroque namque modo ſalvatur ſufficientiſſimè ſplendor & infallibilitas Eccleſiæ Romanæ, ut breviter aperietur in fine hujuſce Scrutinii. Nihilominus aliquas earum in Operis congreſſu jam donavimus ſolutiones, & quaſdam alias in ſequentibus ſolvemus. Unam hîc aut alteram ex præcipuis arbitror opportunum adnectendam, quarum ſolutione quà dicta, quà dicenda confirmentur. SCRUTIN. VI.

Prima Recentiorum objectio pro violatione ſextæ Synodi.

§. 3. ARBITRANTUR unanimiter Recentiores, ſe violationem ſextæ Synodi ex eo manifeſtè deprehendere, quòd in ipſo ſexto Concilio ne verbum quidem à Legatis habeatur prolatum in defenſionem Honorii. Ecquis enim, inquiunt, crediderit Legatos Agathonis ita vigiles in levioribus, ſic in Honorii facto torpuiſſe, ut omnino ſilentes ejus cauſam proderent, & famam conniverent maculari? Cùm præſertim, ut habetur in epiſtola Agathonis, iidem Legati determinatam facultatem ſuſceperint nihil innovandi, mutandive, ſed

SCRUTIN. VI.

ſolùm tuendi, quæ Romana jam ſedes decreverat. Unde cùm nec ſanctus Martinus in ſuo Concilio Lateranenſi, nec ſanctus Agatho in ſua ſynodica, damnantes perſonaliter Monothelitas, Honorium unquam nominarint, incredibile prorſus eſt, ut fuerit Honorius iis præſentibus, nec reluctantibus, damnatus, cùm de hoc mandatum nullum receperint ab Agathone.

Quænam incredibilia proponunt Adverſarii.

Fateor ingenuè, id eſſe primo aſpectu difficile creditu: verùm re hac intimiùs inſpecta, longè difficiliora nobis apponunt deglutienda iidem Adverſarii. Demus enim, ut opinantur, fuiſſe ſextam Synodum corruptam, ejúſque acta caſta & illibata nullam de Honorio damnationem prætuliſſe; demus inſuper eam à Theodoro, vel etiam ab aliis Monothelitis fuiſſe violatam paulò poſt celebrationem ſextæ Synodi; demus hæc, demus & alia, quantacunque voluerint: ecquis inde crediderit, Orientis Epiſcopos orthodoxos, & Conſtantinum ipſum Pogonatum, Romanæ ſedi obſequentem, & Conſtantino Magno non degenerem, tali tantóque laboraſſe lethargo, ut ſinerent ſuos ob

oculos ſextam Synodum à Theodoro vel Monothelitis corrumpi, ob quam ipſi tot labores obierant & velitationes; nec verbum ullum prorſus emiſiſſe, ut tanta fraus & hæreticorum calumnia detegeretur? Ecquis inſuper ſibi perſuadeat, Romanam ſedem non niſi poſt violatam Synodum, ejus acta recepiſſe, cùm Legati, qui Concilio interfuêre, quorum unus Joannes Diaconus paulò pòſt Romanam cathedram obtinuit, codicem actorum caſtum & legitimum ſecum attulerint? Si igitur acta ſincera Romam devenêre, ecquis credet, Romanos Pontifices ita torpuiſſe, ut inde corruptis actis in re tam gravi, & quæ tantùm ad ipſos attinebant, prorſus acquieverint, nec emiſerint voculam in evictionem tantæ impoſturæ? Quis ulteriùs è prudentibus credet, Honorium à ſexta Synodo non fuiſſe damnatum cum Monothelitis, & tamen Legatos Pontifices in ſeptima & octava Synodo omnino ſiluiſſe, dum Honorii memoria in encyclicis Epiſcoporum, iteratis vicibus proſcindebatur? Quiſve demum admittat Anaſtaſium Bibliothecarium, virum eruditiſſimum, qui in Præfatione

SCRUTIN. VI.

SCRUTIN. VI. ad octavam Synodum, præcipuas aperit violationes Conciliorum, in hac graviſſima corruptione, & quæ plurimùm ad ipſum, utpote defenſorem Romanorum Pontificum, ſpectabat, omnino dormiviſſe? Hæc & alia non minora prorſus incredibilia nobis exhibent Adverſarii credenda, & poſtmodum acriter conqueruntur, quòd illis incredibilia proponamus, videlicet Honorium fuiſſe damnatum, & in re tam gravi ſiluiſſe Legatos, qui non rarò fuerant in levioribus vociferati. Mihi ſanè non eſt creditu difficilius, Legatos Agathonis omnino conniviſſe, ſaltem ad utilitatem Eccleſiæ, ut Honorius, qui validum præbuerat damnationis fundamentum, damnaretur cum Monothelitis; quàm Honorium minimè damnatum in Synodo per neminem ex Pontificibus, ex antiquis Patribus, ex Hiſtoricis fuiſſe defenſum, quod ad ejus attinet proſcriptionem; ſed potiùs per Leonem II. per Adrianum itidem II. per Anaſtaſium, Bedam, alióſque fuiſſe confirmatam damnationem ejuſdem. Nec eſt magis arduum, ut credam Legatos ſextæ Synodi tacuiſſe, dum Ho-

norius damnabatur, quàm Legatos ſeptimæ & octavæ pariter ſiluiſſe, cùm Honorius innocens, nec damnatus, inter Monothelitas paſſim reponeretur. SCRUTIN. VI.

Legati privatim evolverunt cauſam Honorii.

Ut verò difficultatem, quam in hoc experiuntur Adverſarii, ex parte minuamus, non opinor improbabile, Legatos Agathonis unà cum Epiſcopis Concilii in peculiaribus congreſſibus cauſam Honorii evolviſſe, & inde rem digeſtam detuliſſe in Concilium, in quo ſatisfuerit Honorianas epiſtolas legendo percurrere, & illas conferre cum ſuis exemplaribus. Non enim quis dixerit, niſi ineptè, omnia prorſus, quæ agitantur pro Conciliis, inſeri in actis publicis eorundem, cùm multa fiant per congregationes & collationes, quæ ab actis Conciliorum diverſa ſunt. Et quidem, ut oſtendimus in primo Scrutinio, ſummè celebris erat apud Orientales Sergii memoria, & maxima fuerat viventis auctoritas; & tamen nec in Concilio Lateranenſi ſub Martino, nec in ſexta Synodo profertur ab aliquo vel brevis vocula in ejuſdem defenſionem; ſed ſolùm prolatis ejuſdem epiſtolis, ex illis damnatus eſt ut hæreticus: cùm

Nemo ex Orientalibus profert verbum pro Sergio.

SCRUTIN. VI.

tamen non minùs eſſent acres Orientis Epiſcopi in vindicandis Patriarchis Conſtantinopolitanis, quàm Legati Pontificis in defendendis Pontificibus ac Romanis Epiſcopis.

Conjectura non contemnenda pro ſilentio Legatorum.

Hîc inſuper non ineptè quis aſſeruerit, Legatos Agathonis datâ operâ ſiluiſſe, dum Honorius damnabatur, ut hac ſcilicet œconomiâ opprobria minuerentur Honorio: quippe cùm illi plenè agnoviſſent pacem & unionem, quam ipſi unicè affectabant, nullo pacto reddendam Eccleſiæ, niſi conniviſſent, ut damnatis Patriarchis Conſtantinopolitanis, ſimul & ipſe damnaretur Honorius, quem illi fautorem, nec omnino temere, jactabant ubique; maluerunt penitus ſilere, ut hac arte quodammodo refunderent totam damnationis invidiam in Orientales, quàm inaniter ſuſcipere defenſionem ejuſdem, certi nimirum de ſubſcribenda tandem damnatione. Unde ecquis non videt futurum longè gravius Honorii dedecus, ſi reluctantibus Legatis & obnitentibus adhuc haberetur damnatus, quàm Legatis omnino tacentibus, nec voculam emittentibus, cùm ille proſcriberetur:

nam ex iſto Legatorum ſilentio ſemper oriri poteſt apparens ſuſpicio, damnationem Honorii quaſi præcipitanter, nec examine prævio ſufficienti fuiſſe decretam; quod plurimum minuit Honorii contumelias, quas non minùs augeret inutilis Legatorum defenſio, & poſt hanc damnatio. SCRUTIN. VI.

Legati Agathonis non admodum excellunt ob temporum injuriam.

Si verò noſtræ huic conjecturæ nullatenus acquieſcant ipſi illi Adverſarii, qui conjecturis ut plurimùm veſcuntur, eandémque ut nimis metaphyſicam rejiciant; tunc ego proponam eorum conſiderationi, Legatos Conſtantinopolim miſſos ob temporum deplorabilium infelicitatem non fuiſſe adeo celebres in doctrina & rebus agendis, ut omnino debeant abhorrere ab infligenda iiſdem aliqua imprudentiæ notula in facto Honorii. (ſi tamen dici poteſt imprudentia, quod ipſi fortè in utilitatem Eccleſiæ, & ad vitanda incommoda pejora fecerunt) Profectò ſanctus Agatho in ſua ſynodica ad Conſtantinum non admodum extollit Legatorum excellentiam, quam potiùs videtur enervare, inquiens, *ſe inquiſiſſe perſonas, quales ſecundùm temporis hujus*

Digitized by Google

SCRUTIN. VI. *defectus, ac ſervilis provinciæ qualitatem poterant inveniri pro obedientiæ ſatisfactione.* Et paulò pòſt eoſdem excuſans ait: *Nam apud homines in medio gentium poſitos, & de labore corporis quotidianum victum cum ſumma hæſitatione conquirentes, quomodo ad plenum poterit inveniri Scripturarum ſcientia?* Quod ipſum adhuc clariùs exprimitur in epiſtola Concilii Romani ſub eodem Agathone ad Conſtantinum directa, ubi ſic: *Igitur quia tranquilliſſimæ fortitudinis veſtræ clementia perſonas de Epiſcopali munere dirigi juſſit vitâ atque ſcientiâ omnium Scripturarum præditas: de vitæ quidem puritate, quamvis quiſquam munditer vixerit, confidere tamen non præſumit: perfecta verò ſcientia, ſi ad veræ pietatis ſcientiam redigatur, ſolius eſt veritatis cognitio; ſi ad eloquentiam ſecularem, non æſtimamus quenquam temporibus noſtris reperiri poſſe, qui de ſummitate ſcientiæ glorietur.* Cujuſce rei eandem, quam Agatho, reddunt rationem: *Quandoquidem in noſtris regionibus diverſarum gentium quotidie æſtuat furor, nunc confligendo, nunc diſcurrendo ac rapiendo: unde tota vita noſtra ſollicitudinibus plena eſt, &c.* His ergo poſitis,

non abnuamus fateri, Legatos Agathonis, quos ipſe Pontifex *homines idiotas* appellat, eo ſilentio aliquid humanum paſſos eſſe, cùm ſaltem agere debuiſſent, ut mitioribus cenſuris ageretur in Honorium. Hoc tamen ipſum factum eſſe crediderim, ſpecialibus divinæ Providentiæ legibus ita decernentibus. Decuit enim ut Honorius ille, qui ſilendo tot mala pepererat Eccleſiæ, medio Legatorum ſilentio, ſilentii pœnas erogaret; quíque per aliqualem ignorantiam & aliqualem Legatorum imprudentiam evaderet anathema pro fratrum ſalute, ſicque ſuæ ignorantiæ & imprudentiæ vindicem experiretur ignorantiam ipſam & imprudentiam.

SCRUTIN. VI.

Mirabilis effectus divina Providentia.

Quod autem aſſerunt Adverſarii, Agathonem in ſua ſynodica iiſdem Legatis *tantummodo licentiam, ſive auctoritatem dediſſe, ſimpliciter ſatisfaciendi in quantum eis duntaxat injunctum eſt, ut nihil proferre præſumant, augere, minuere, vel mutare, ſed traditionem hujus Apoſtolicæ ſedis, ut à prædeceſſoribus Apoſtolicis Pontificibus inſtitutam, ſimpliciter enarrare:* libenter ego conceſſerim; ſcilicet fuiſſe Legatis reſtrictam poteſtatem aliquid in-

Circa quæ reſtricta fuerit ab Agathone poteſtas Legatis.

SCRUTIN. VI.

novandi, augendi, mutandive circa dogmata, cùm adhuc eſſet recens in Agathonis memoria, Romanos Apocriſiarios, Petri Conſtantinopolitani artibus illectos, adverſus fidem inſurrexiſſe, uti Scrut. 4. obſervavimus. Non autem exiſtimo iiſdem fuiſſe limitatam facultatem damnandi perſonaliter alios, quos Romani Pontifices nondum damnaſſent: alioquin quomodo ſalvabimus damnationem Macarii, Stephani, Polychronii, qui non ante ſextam Synodum damnati leguntur? Unde Adrianus ſecundus in octava Synodo act. 7. hanc facultatem damnandi Honorium fuiſſe traditam Patribus Concilii ſexti, ipſiſque Legatis, fatetur ſatis apertè. Cùm enim dixiſſet, quòd Honorio poſt mortem ab Orientalibus anathema dictum fuiſſet, ſubdit: *Quamvis nec ibi, nec Patriarcharum, nec cæterorum Antiſtitum cuipiam de eo quamlibet fas fuerit proferendi ſententiam, niſi ejuſdem primæ ſedis Pontificis præceſſiſſet auctoritas.* Hanc autem auctoritatem ſive facultatem damnandi Honorium, quam Adrianus affirmat traditam Legatis, exiſtimarim conceſſam iiſdem, non palam in ſynodica,

An tradita Legatis facultas damnandi Honorium.

ut Canus ſenſit, ſed privatim in ſpecialibus mandatis, & Legatorum inſtructionibus, ut aſſolet fieri in negotiis odioſis; ne ſi eam publicè concederet, ex hac ipſa acriùs Orientales, præcipuéque Macarius in Romanum Pontificem debaccharetur. Niſi fortaſſis dicere velimus eam includi in propoſitione quadam generica, quæ habetur in epiſtola Synodi Romanæ data ad Conſtantinum, ubi poſtquam Patres & Agatho enarraſſent errores Monothelitarum, inquiunt: *Quorum auctores extiterunt Theodorus Pharanitanus, Cyrus Alexandrinus, Sergius, Pyrrhus & Paulus Conſtantinopolitani, vel quivis eis conſentanei uſque in finem demonſtrati ſunt.* Quibus poſtremis verbis videtur includi Petrus, vel etiam Honorius, & ſi qui forent alii aut Monothelitæ, aut Monothelitarum fautores. SCRUTIN. VI.

Nec inſtent, nunquam in ſexta Synodo conſtitiſſe, Honorium *uſque in finem* perſeveraſſe in opinione ſemel concepta; quod tamen ex Concilii Romani verbis nuper adductis erat neceſſarium, ut poſſet legitimè damnari. Hoc enim ſi objecerint, reponam, hæc *Solvitur quædam inſtantia Adverſariorum.*

SCRUTIN. VI. omnia conſtitiſſe in privatis congregationibus. Si verò huic noſtræ reſponſioni non acquieverint, quando ipſi nobis patefacient, quonam ſecretario Concilii Lateranenſis conſtiterit, Sergium, Cyrum, alioſque in ea Synodo damnatos perſeveraſſe in ebibito ſemel errore tunc & ipſis nos aperiemus, quanam actione Concilii VI. oſtendatur, Honorium *uſque in finem* adhæſiſſe ſuæ opinioni per epiſtolas expreſſæ. Dum igitur in id incumbunt, ut ea quæ juſtè petimus, nobis aperiant, nos aliam enervemus, eorumdem objectionem.

Alia objectio Recentiorum. §. 4. NIHIL eſt aliquibus Recentioribus in hac aliiſque controverſiis familiarius, quàm Græcos generaliter perſtringere, tanquam ſanctorum Patrum violatores & corruptores Synodorum: & quia eorum aliquos id aliquando feciſſe compertum eſt, idcirco ad hæc effugia ſe conferunt, quandocunque ipſis aliquid occurrit, quod præconceptæ non congruat opinioni.

Solvitur hac objectio. Hoc ego genus arguendi ſummo ſemper ſum odio proſecutus: nihil enim mihi occurrit inopportunius, quàm ex una vel altera aut Patrum, aut Con-

Digitized by Google

ciliorum violatione, omnia prorſus ad libitum eſſe violata, confingere; nilque mihi apparet indecentius, quàm Orientalem Eccleſiam, vel ipſos Orientis Epiſcopos ſugillare, eo quòd aliqui inter ipſos hæretici Concilia & Patres aliquando corruperint: ſicut nemo Latinorum contumelias approbaret contortas in Occidentalem Eccleſiam, ſeu Patres Occidentis, eo prætextu, quòd Calvinus, Lutherus, cæterique Occidentales hæretici non tantùm Patrum ſententias & dogmata Conciliorum, verùm etiam verbum Dei ſcriptum penè integrum corrumpentes creberrimè dilacerarint. SCRUTIN. VI.

Placet ulteriùs Adverſariorum telum in ipſos auctores contorquere, & ſuis eorundem armis adverſus eos præliari. Do libens, à Græcis hæreticis aliquando Synodos & Patres fuiſſe corruptos, dummodo & ipſi mihi dent, quòd hujuſmodi corruptiones, præſertim in rebus graviſſimis, non multum temporis à violatione detexerit pietas & vigilantia Orthodoxorum. Si verò quæ juſtè petimus, dare contumaciter renuerint, hac nos extorquebimus inductione. Vix *Retorquetur Adverſariorum argumentum.*

SCRUTIN. VI.

Semper detecta ſunt violationes Patrum & Conciliorum.

enim Græculi quidam canonem tertium, ſeu veriùs quintum, addiderunt Concilio generali ſecundo in favorem ſedis Conſtantinopolitanæ, quòd ſtatim per Latinos, ac præſertim per ſanctum Leonem primum detecta fuit violatio, ut meridiano clariùs eluceſcit. Si rurſus in quinta Synodo per aliquos ex hæreticis inſerti ſunt actis ſynodicis quidam quaterniones, continentes epiſtolas fictas Vigilii Papæ ad Juſtinianum, & Mennæ ad Vigilium, non multùm ex tunc temporis per ſanctum Maximum Abbatem in Dialogo cum Pyrrho, perque alios plurimos, ac per ipſam ſextam Synodum denudata fuit impoſtura: ad quod etiam non defuerunt caſti codices & illibati, ut ſcilicet utriſque collatis invicem fraus corrumpentium appareret intimiùs. Vix à Cyro Patriarcha Alexandriæ in Conciliabulo Alexandrino violata fuit auctoritas Dionyſii, uti ponderavimus Scrut. 2. vixque abjecta voce *novæ* voluntatis ſubſtituerat *unam* voluntatem; quòd per ſanctum Martinum in Concil. Later. & per ſanctum Joannem Damaſcenum in lib. de duabus voluntatibus patefacta fuit hujuſmodi calumnia,

luminia, ut ibidem obſervavimus. Si Pe- SCRUTIN.
trus Conſtantinopolitanus & Macarius VI.
Antiochenus in ſuis epiſtolis auctoritates Patrum ſacrilegè detruncarunt, in ſexta Synodo manifeſtata fuit utrorumque temeritas, adeo ut ob hanc cauſam violationis perlegere noluerint ſynodicam Petri, ut nos etiam Scrut. 3. notavimus; ipſumque Macarium coëgerint ore proprio confiteri, ſe ideo corrupiſſe Patrum ſententias, ut ſaltem fraudulenter errores ſemel conceptos tueretur. Et tandem, ut alia multa prætercam, vix hæretici Græci favore Imperatoris Juſtiniani junioris, & Callinici (vel Pauli, ut placet aliis) Patriarchæ Conſtantinopolitani, centum & ampliùs canones emiſerunt Quiniſextæ Synodi prorſus illegitimæ: cúmque eos vellent venditare ut canones legitimos quinti & ſexti Concilii, maxima celeritate aperta fuit tanta calumnia, obnitentibus acriter Orthodoxis, quos inter obſtitere Patres octavæ Synodi, necnon Anaſtaſius Bibliothecarius in ſua Pæfatione ad eandem Synodum, & in alia pariter Præfatione ad ſua Collectanea, & cum Anaſtaſio Humbertus Cardinalis Silvæ Can-

SCRUTIN. VI.

didæ in libro contra Nicetam, aliique. Cùm hæc igitur ita ſint, uti ſunt omnino, patefaciant nobis Adverſarii, vel unica ſaltem antiquorum auctoritate, quandonam, & à quibus corrupta fuerit ſexta Synodus in facto Honorii; & tunc iiſdem fortaſſis acquieſcemus. Proferant aliquem ex Pontificibus, ex Patribus, ex Hiſtoricis antiquis, qui in re tam gravi, & adeo, ut opinantur, indigna Romanæ ſedi, tantam in Honorii favorem detegant impoſturam. Quòd ſi hæc præſtare non valeant, uti verè non valent, corruit hæc ſecunda eorum objectio petita ex aliis corruptionibus Synodorum.

Nullus antiquorum prodit violationē ſextæ Synodi in facto Honorii.

Tertium argumentum Recentiorū.

§. 5. NEC ſatis eſt ad eam fulciendam tertium addere fundamentum, quo totis artibus conantur ſuadere, innumeris ſuffulti Patrum genericis auctoritatibus, Honorium utpote Romanum Papam & Eccleſiæ caput, non potuiſſe labi in errorem, nec, quod conſequens eſt, potuiſſe damnari. Vim illi faciunt non vulgarem in ſynodica Agathonis, quam ſancta ſexta Synodus act. 8. & 18. agnoſcit *dictatam à Spiritu ſancto*; addens inſuper, *Petrum ipſum per os Agathonis*

fuiſſe locutum. In hac ergo epiſtola cùm enumeraſſet Agatho Monothelitas hæreticos, ſubdit: *Quis tantæ cæcitatis errores non abominetur? Eximenda proinde, ac ſummis conatibus cum Dei præſidio liberanda eſt ſanċta Dei Eccleſia de talium Doċtorum erroribus, ut Evangelicam, atque Apoſtolicam orthodoxæ fidei reċtitudinem ſervet, quæ fundata eſt ſuper firmam petram hujus beati Petri Apoſtolorum Principis Eccleſiæ, quæ ejus gratiâ atque præſidio ab omni errore illibata permanet.* Quam eandem in fide conſtantiam non tantum Romanæ ſedi, verùm etiam Romanis Epiſcopis aſſignans, ſic Imperatorem alloquitur: *Conſideret itaque veſtra tranquilla Clementia, quoniam Dominus & Salvator omnium, cujus fides eſt, qui fidem Petri non defeċturam promiſit, confirmare eum ſuos fratres admonuit; quòd Apoſtolicos Pontifices meæ exiguitatis prædeceſſores confidenter feciſſe, cunċtis eſt cognitum, &c. væ enim mihi erit, ſi veritatem Domini mei, quam illi ſinceriter prædicarunt, prædicare neglexero, &c.* Quibus aliiſque plurimis Pontificum auċtoritatibus conantur Honorium abſolvere ab omni prorſus errore; & conſequenter à qua-

SCRUTIN. VI.

SCRUTIN. VI.

cunque damnatione, quæ, ut opinantur, non niſi temere, & contra definitiones Pontificum, prolata fuiſſet: quod de Synodo ſancta non eſt proferendum.

Hoc argumentum valet contra hæreticos, nil contra nos.

Hæc omnia peraptè poſſent afferri adverſus hæreticos, qui fidem Petri ſediſque Romanæ temere conantur enervare: vel etiam ad ſummum contra Catholicos illos, qui fatentur, Honorium in hæreſim lapſum eſſe; licèt his probabiliſſimè non deſint effugia ad explicandas aptè Pontificum ſententias. Verùm adverſus nos, qui mordicus aſſerimus, Honorium fuiſſe catholicum, nec unquam deviaſſe à recto tramite fidei, hæc quæ congerunt, inutilia ſunt. Unde potiùs gratias illis maximas habemus, quòd his Agathonis aliorúmque auctoritatibus firmant validè quæ diximus Scrutinio ſuperiori de Honorii orthodoxia, quæ ſola ad ſummum probari poteſt per verba Agathonis.

Quæ ſequantur incommoda ex mala interpretatione auctoritatũ.

Si verò non hiſce contenti vellent ulteriùs evincere hujuſmodi auctoritatibus, ut nullo prorſus lapſu, vel imprudentiæ, vel negligentiæ, conniventiæque Honorius erraverit; opus erit, ut in illos acriter obnitamur. Nam iiſdem

ego auctoritatibus Agathonis potiori jure conficiam, quòd Marcellinus Papa adolens idolis impulſu Diocletiani & Maximiani Imperatorum; quòd Liberius communicans cum Arianis in damnatione Athanaſii; quòd Cæleſtinus III. qui ſentit matrimonium diſſolvi, cùm alter conjugum in hæreſim labitur, ut ait Innocentius III. in cap. Quanto. de divortio; quòd Joannes XXII. docens animas Sanctorum nonniſi poſt diem judicii Deum eſſe viſuras, damnatorúmque nonniſi poſt idem tempus eſſe cruciandas: conficiam, inquam, quòd omnes hi Pontifices non tantùm non errarint, verùm etiam ſuis hiſce doctrinis *confirmaverint fratres in fide*; ut ex Agathone violenter rapto inferunt Adverſarii, quæ tamen à viro cordato & candidæ veritatis amante dici meritò non poterunt. Igitur, ut alibi pariter indicavi, hujuſmodi Pontificum auctoritatibus æqua lance prudentique conſilio nobis eſt utendum, ne ſi plura quàm par eſt adverſus hæreticos probare velimus, præconcepto affectui nimis indulgentes, vel etiam nobis plus æquo adulantes, omnia prorſus evane- SCRUTIN. VI.

SCRUTIN. VI. ſcant, & emeritæ materiam irriſionis præbeamus heterodoxis.

Quo ſenſu Pontifices nullo modo poſſint labi in errores.

Fateor equidem ut certiſſimum & inviolabile, Romanos Pontifices, pro quorum fidei firmitate Chriſtus rogavit, non poſſe decernere, totique Eccleſiæ proponere aliquid credendum contrarium Orthodoxiæ: quin etiam arbitror æquè firmum & catholicum, neque poſſe eos, ut Eccleſiæ capita, quæ tota pulcra eſt, quæque rugam non patitur, non poſſe, inquam, uti dici ſolet, ex cathedra aliquid proponere Fidelibus omnibus dandum executioni, quod minimè deceat pietatem & Eccleſiæ Catholicæ ſanctimoniam. Verùm, ſicuti non officit Eccleſiaſtico candori, quòd nonnulli ex Pontificibus, vel ſaltem ex illis, qui per plura annorum curricula clavum Eccleſiaſticæ naviculæ rexerunt, omnia prorſus munera ſummi Pontificis exequentes, elapſis retro ſæculis, proh dolor! vitam egerint, loquar cum Baronio ad an. 912. *nefandam & peſſimam:* quod ipſe pluries piiſſimus vir fatetur, & meritò deplorat in ſuis Annalibus, inquiens inter alia loco citato: *Quæ tunc facies*

ſanctæ Romanæ Eccleſiæ? quàm fœdiſſima! cùm Romæ dominarentur potentiſſimæ æquè ac ſordidiſſimæ meretrices, quarum arbitrio mutarentur ſedes, darentur Epiſcopi, & quod auditu horrendum & infandum eſt, introducerentur in ſedem Petri earum amaſii pſeudo-Pontifices, &c. Ita pariter non eſt, cur adeo reluctemur affirmare, quoſdam Pontifices, non quidem ut Eccleſiæ capita, ſed ut homines, Doctoréſque peculiares, vel de facto lapſos, vel ſaltem labi potuiſſe in errorem fidei, ſuis peculiaribus definitionibus & opinionibus: quod ex verbis Adriani ſecundi in octava Synodo act. 7. cujus verba ſuperiùs in hoc eodem Scrutinio retulimus, apertè colligitur, & ex aliis etiam Pontificum ſententiis evinci poſſet, quas omitto conſulens brevitati. Multóque minùs abhorrere debemus confiteri, quoſdam Pontifices, ac præſertim Honorium, non quidem in errorem fidei, ſed in culpabilem negligentiam lapſos eſſe, qua ita ſe geſſerint cum hæreticis, ut faventes iiſdem confoverint hæreſes, & hac de cauſa damnari potuerint; nec ullum inde dedecus oritur Eccleſiæ. Quòd ſi mihi

SCRUTIN. VI.

credere nolint Adverſarii, credant ſaltem ſancto Auguſtino in lib. de unico baptiſmo contra Petilianum, ubi ſic: *Prorſus quales fuerint Marcellinus, Marcellus, Silveſter, Melchiades, Menſurius, Cæcilianus, atque alii, quibus objiciunt pro ſua defenſione, quod volunt, nihil præjudicat Eccleſiæ Catholicæ toto terrarum orbe diffuſæ. Nullo modo eorum innocentiâ coronamur, nullo modo eorum iniquitate damnamur.*

Cur non examinentur conjecturæ Recentiorũ.

§. 6. NON hîc examinandæ deeſſent quamplurimæ conjecturæ, quas aliquando multis vigiliis adinvenêre Recentiores, ut in præmium laborum reportarent corruptionem ſextæ Synodi, & illegitimitatem epiſtolarum Leonis: eas tamen omnes triplici de cauſa & juvat & placet omittere. Primò quidem, quia libentiſſimè fateor abſque ulla altercatione, non tantùm hanc ſextam Synodum, verùm & omnes alias, temporum, hæreticorum & armorum injuriis levia, nec pauca paſſas eſſe detrimenta, aut quoad numerum Epiſcoporum & eorundem nomina, aut quoad chronologiam & circumſtantias locorum, aut demum quoad alia minoris

Prima ratio.

notæ & conſiderationis: quod tamen in rebus graviſſimis eveniſſe conſtanter negarim, ut brevi temporis intervallo detecta per Catholicos non fuerit auctorum depravatio. Secundò, quia ſimilibus artibus everti poſſent omnes Synodi, cùm plurima reperiantur in illis depravata in levioribus circumſtantiis, quæ minimè cohæreant, & cum aliis actis earundem Synodorum, & cùm auctoritatibus celebrium Hiſtoricorum. Unde plurimùm miror, ipſos illos Adverſarios, qui viriliter decertant, ut Honorium vindicent ab anathemate, alacres inde, promptéque concedere thurificationem Marcellini, quam certè poſſent argumentis retundere longè validioribus iis, quibus violationem ſextæ Synodi conantur evincere. Si enim hujuſmodi thurificatio negetur, non video quid adeo magnum evertatur, quod æquare poſſit auctoritatem trium Conciliorum generalium, ſexti, ſeptimi & octavi; duorum ſummorum Pontificum, Leonis ſecundi, & Adriani itidem ſecundi; trium Eccleſiæ Cardinalium, hoc eſt, Anaſtaſii Bibliothecarii, Humberti Silvæ Candidæ, & Turre-

SCRUTIN. VI.

Secunda ratio.

Meliùs negarent Adverſarii Marcellini thurificationem.

SCRUTIN. VI. crematæ; omniúmque prorſus veterum, & Patrum, & Hiſtoricorum, aſſerentium Honorii damnationem: cùm præſertim ad negandam Marcellini thurificationem nos excitet auctoritas ſancti Auguſtini, qui illam refundit in hæreticorum calumnias; ad inducendam verò violationem Synodorum in facto Honorii, nullum prorſus invitet antiquitatis monumentum: ſicque longè faciliùs crediderim thurificationem illam fuiſſe inventum Donatiſtarum, quàm Honorii damnationem calumnias Monothelitarum. Quamobrem cùm ipſis Recentioribus videatur alienum à veritate, thurificationem illam negare; mihi longè abſurdius apparet de Honorii damnatione vel leviter ſuſpicari. Quod aſſero de Marcellino, dici poſſet de Liberio, aliiſque ferme omnibus, quæ in actis Conciliorum reperiuntur, de quibus tamen pro cerebro dubitare nil aliud eſt, quàm prodere veritatem, ut adulationi nimis indulgeamus. Tertiò demum, quia puto ſupervacaneum haſce conjecturas examinare, quæ præcipuum hujus Operis intentum non feriunt. Hæc enim duo potiſſimùm in-

Tertia ratio.

Digitized by Google

tendimus, ſcilicet ut Honorius & ejus epiſtolæ inter orthodoxas reponantur, & ut Eccleſiæ Romanæ candor maneat penitus illibatus. Unde ſi velint ipſi, Honorium non fuiſſe à Synodo damnatum, arbitrantes hoc in dedecus ejuſdem ſedis redundare, gratias illis maximas habemus, quòd hunc noſtrum laborem egregiè confirment. Quia tamen agnoſcimus, difficillimum eſſe Honorium ab anathemate liberare, contendimus adhuc, hæc omnia bene cohærere, videlicet & Honorii orthodoxiam, & ejuſdem damnationem, & juſtitiam damnationis, & ſplendorem Eccleſiæ Romanæ. Unde non eſt cur tanto labore tantiſque incommodis Honorium ab anathemate vindicare ſtudeamus, cùm adhuc poſita damnatione, nec ejus hæreſis inferatur, nec ſextæ Synodi injuſtitia: potuit enim ex aliis capitibus damnari Honorius, quin inde dedecus illum in ſedem Petri refundatur. Hæc igitur capita damnationis in Honorium ut aperiamus, properemus ad

Scrutin. VII.

SCRUTINIUM VII.

In quo examinatur juſtitia anathematis in Honorium inflicti.

Summa Scrutinii.

§. 1. *Ut aperiatur jus anathematis in Honorium, indicatur, poſſe aliquem ex pluribus capitibus damnari in Synodis.*

§. 2. *Hoc poſito, primo loco examinatur œconomia ſilendi, qua cum Monothelitis uſus eſt Honorius; & acriter ex ſenſu Patrum reprehenditur.*

§. 3. *Quod ipſum ut clariùs appareat, diſtinguitur duplex œconomia. Prima cadens ſupra perſonas.*

§. 4. *Altera verò ſupra dogmata fidei, quæ plurimùm invicem diſcernuntur.*

§. 5. *Solvuntur poſt hæc Recentiorum fundamenta pro œconomia Honorii. Primum, quia tempore ejuſdem nulla erat Eccleſiæ definitio circa duplicem Chriſti voluntatem.*

Digitized by Google

§. 6. *Alterum, quia per illam non evertebantur Patrum, & Conciliorum voces, ſed diſpenſabantur.*

§. 7. *Tertium, quia mala plurima imminebant Eccleſiæ, ſi Honorius illico decreviſſet duas in Chriſto voluntates & operationes.*

§. 8. *Quartum demum, quia plures alii Patres uſi ſunt aliquando œconomiis.*

§. 9. *Qua occaſione breviter indicatur, quænam, & quando poſſint illæ laudabiliter induci.*

§. 10. *Oſtenditur etiam potuiſſe Honorium damnari ob nimiam communicationem cum Sergio, & laudes immeritò præſtitas eidem.*

§. 11. *Subnectimúſque, quibus laudibus vel hæreticus, vel de hæreſi ſuſpectus poſſit extolli.*

§. 12. *Non modicùm officit Honorio ambiguitas & obſcuritas epiſtolarum.*

§. 13. *Quibus omnibus motivis ceſſantibus, potuiſſet adhuc damnari in utilitatem totius Eccleſiæ.*

§. 14. *Phraſes verò, quibus damnatus agnoſcitur, ſunt benignè exponendæ, nec accipiendæ in toto rigore.*

SCRUTIN. VII.

§. 15. *Conſultò tandem abſtinemus à duplici quæſtione. Prima, an Pontifex poſſit à Synodis proſcribi.*

§. 16. *Altera, an defunctus in Eccleſiæ communione poſſit anathematizari. ſicque abſolvitur Scrutinium.*

Inquiritur jus anathematis in Honorium inflicti.

§. 1. SATIS, opinor, in facto ſumus immorati. Jus modò tractandum aggredimur, inſpecturi an in Honorio & in epiſtolis ejuſdem deprehenderint aliqua Patres ſextæ Synodi, propter quæ potuerint non illegitimè anathema contorquere. Quia tamen Honorium ab errore dogmatis ſuperiùs vindicavimus, ſecuti Joannem quartum, ſanctum Maximum & Anaſtaſium: ideo aliud iter nobis eſt ineundum, ut de juſtitia damnationis judicium feramus. In quo quidem non modicùm decipitur quiſquis exiſtimat, ob hæreſes ſolummodo damnatos eſſe quicunque leguntur in Conciliis vincti anathemate: poteſt enim unà cum hæreticis damnari fautor hæreticorum; quíque, licèt in dogmate Catholicus, fomentum præbet hæreſibus, communicans cum hæreticis, vel nimis in-

Poteſt aliquis ex pluribus titulis damnari.

dulgens iiſdem, ſi præſertim ex officio teneatur in eos acriter obniti. Nobis igitur videndum erit in hoc Scrutinio, an Honorius fomentum dederit Monotheliſmo, & an de illo bene dixerit Leo ſecundus, in epiſtola ad Epiſcopos Hiſpaniæ, quòd *flammam hæretici dogmatis non, ut decuit Apoſtolicam auctoritatem, incipientem extinxerit, ſed negligendo confoverit.* SCRUTIN. VII.

§. 2. ET quidem primo aſpectu ſeſe offert examinanda Honoriana ſilendi œconomia. Approbat Honorius, & commendat in utriſque ſuis epiſtolis conſilium Sergii, ſeu veriùs inventum impietatis, de ſilentio quà Catholicis, quà hæreticis adhibendo cùm circa unam, tum circa geminas in Chriſto voluntates & operationes. Quod etiam conatus eſt Sophronio perſuadere, ut apparet ex fragmentis ſuæ ſecundæ epiſtolæ. Hanc ſilendi œconomiam quantonam odio fuerint proſecuti in omni prorſus circumſtantia Patres orthodoxi, qui viriliter obſtiterunt Monothelitis, argumento eſt damnatio Typi per Conſtantem, ſeu veriùs per Paulum compoſiti, in quo vel ipſâ Diogenis la-

Proponitur Honorii œconomia.

Eadem œconomia acriter ex ſenſu Patrum impugnatur.

SCRUTIN. ternâ nil unquam invenies damnabile,
VII. ſi ſemel dempſeris ſilendi diſpenſationem : in hanc quippe præciſè tendunt omnia fulmina contorta à Patribus in Typum , quam ea de cauſa præſertim anathematizaverunt , quòd *cum perfidis hæreticis & orthodoxos Patres abjiceret, & cum ſceleroſorum virorum vocibus , hoc eſt, una voluntate & operatione , pariter denegari faceret Orthodoxorum doctrinas, id eſt, duas ejuſdem Chriſti voluntates & operationes.* Quæ ſunt verba Martini in Conc. Later. ſecret. 5. qui non minùs abſonum arbitrabatur ſilentium in hoc puncto diſpenſare , quàm & unam & duplicem à Chriſto expungere voluntatem & operationem. Non abſimili de cauſa ſanctus Maximus in collatione cum Theodoſio Epiſcopo Cæſareæ ſilendi œconomiam , quæ præfertur in Typo , ſimilem prorſus Honorianæ, hiſce verbis confodit : *Quis fidelis ſuſcipit diſpenſationem , taceri facientem voces , quas dici per Apoſtolos & Prophetas atque Doctores Deus omnium diſpenſavit ?* Et rurſus in collatione cum Principibus in ſecret. Romanorum extollens vigilantiam in eadem proſcribenda ſilendi diſpenſatione,

penſatione, hæc ait: *Non patiuntur Romani auferri unà cum impuris hæreticorum vocibus ſanctorum Patrum luciferas voces, vel ſimul cum mendacio veritatem extingui, aut cum tenebris lumen pariter diſſipari: nil nobis, quod adoretur, erit, ſi divinitus oſtenſorum fiat verborum ablatio.* Cur ergo dicere verebimur, prudenter proſcriptas à ſancta ſexta Synodo Honorianas epiſtolas ob hanc ſilendi œconomiam, ob quam unicè legimus, laudabiliter anathematizatum Typum Conſtantis?

Diſtinguitur duplex œconomia.

§. 3. HAC autem in re diligenter obſervandum eſt, diſtinguendumque inter diſpenſationes & œconomias, quæ poſſunt adhiberi in negotiis fidei. Vel enim eæ cadunt ſupra perſonas, de quibus urget hæreſis ſuſpicio, vel ſupra fidei doctrinas. Et quidem ſi de perſonis occurrat diſſenſio, non ita præcipitanter proſcribendus eſt ut hæreticus, qui apud ſedem Apoſtolicam ut talis defertur: ac proinde prudentiſſimè poteſt ingeri diſpenſatio quædam & œconomia, qua protrahatur illius damnatio, donec intimiùs res eluceſcat; quemadmodum ſanctiſſimus Pontifex Leo primus emer-

OEconomia ſanctiſſimi Leonis Papæ in controverſia Eutychis.

R

SCRUTIN. VII. ſa hæreſi Eutychiana, atque Eutyche per Flavianum Conſtantinopolis Epiſcopum ſynodicè damnato, ad eundem Flavianum litteras dedit, ut de tumultibus certior redderetur, ſuſpendens interim damnationem, donec de rebus omnibus plenè agnoſceret. Unde in epiſtola ad eundem Flavianum, quæ eſt octava Leonis, ſic loquitur: *Necdum agnoſcimus quâ juſtitiâ à communione Eccleſiæ fuerit ſeparatus Eutyches. Sed reſpicientes ad cauſam, facti tui noſſe volumus rationem, & uſque ad noſtram notitiam cuncta deferri: quoniam nos, qui Sacerdotum Domini matura volumus eſſe judicia, nihil poſſumus incognitis rebus in cujuſquam partis præjudicium definire, priuſquam univerſa, quæ geſta ſunt, veraciter audiamus. Et ideo fraternitas tua per idoneam maximè aptamque perſonam pleniſſima nobis relatione ſignificet, quid contra antiquam fidem novitatis emiſerit, quod ſeveriori ſententia dignum fuerit vindicari.* Hucuſque ſanctiſſimus Pontifex, qui etiam paulò poſt Legatos dedit, qui nomine ſuo litem Eutychetis interimerent. *Ad omnem cauſam* (verba ſunt ejuſdem Leonis in alia epiſtola ad Flavianum,

quæ eſt decima) *piè & fideliter exequendam fratres noſtros Iulianum Epiſcopum, & Renatum Presbyterum tituli ſancti Clementis, ſed & filium meum Hilarium Diaconum vice noſtra direximus, &c.* Quam etiam diſpenſationem & œconomiam differendi perſonales damnationes, donec de errore pleniùs conſtaret, prudenter imitati ſunt Patres, qui Monothelismo naſcenti obſtiterunt: licet enim erumpentem hæreſim illico damnarint, perſonas incolumes ſervarunt ab anathemate, donec jam deſperatâ ad acriora remedia deventum eſt; & per Martinum Papam ſynodicè damnati ſunt Monotheliſmi fautores Cyrus, Theodorus, Sergius, reliquique.

SCRUTIN. VII.

Alterum genus œconomiæ.

§. 4. SI verò de fidei doctrinis occurrat diſſenſio, longè aliter res procedit; quippe ſi veritas aliqua impugnetur, quæ apertè contineatur in omnibus ſanctis Patribus, quæque è ſacrarum Scripturarum & ſanctorum Conciliorum fontibus ſatis effluat abundè, nulla tunc opus eſt œconomia, aut ſilendi diſpenſatione, ſed ſtatim per quos ſpectat, eſt manifeſtè definienda: niſi fortè

SCRUTIN. VII.

Hoc ſecundo genere œconomia nunquam uſi Patres.

à deceſſoribus definita reperiatur; quando præſertim liquet, hiſce fraudibus hæreticorum præcipites agi in foveas eorum quamplures ex Orthodoxis. Hoc pacto proceſſere veteres Patres, quando novæ hæreſes obortæ ſunt: quod licèt longiſſima poſſet oratione patefieri, contenti erimus paucis abſolvere. Erumpente ſiquidem Ariana hæreſi, & Orientales plagas inficiente, nulla per Silveſtrum Papam, per Alexandrum Epiſcopum Alexandriæ, per Athanaſium, cæteroſque ſapientiſſimos Patres inducta fuit ſilendi œconomia ſeu diſpenſatio: ſed ſtatim Divinitas Verbi, quæ laniabatur ab Arianis, per encyclicas & Synodos ſancita fuit, licèt inde tumultus imminerent non iis certè minores, qui erumpente Monotheliſmo inſtabant. Vix è tenebris emerſerant Macedonii, Neſtorii, Eutychetis, aliorumque hæretica deliramenta, quòd ſanctiſſimi Pontifices Damaſus, Cæleſtinus, & Leo, ac vigilantiſſimi Præſules, tum Orientales, tum Occidentales, nullâ interpoſitâ ſilendi diſpenſatione, nullâque inductâ ſilendi œconomiâ, quâ differretur ad tempus opportunum verita-

tis determinatio, feſtinanter dogmata Catholica definiere per epiſtolas & Synodos: parum interim curantes, quòd hæretici conſpicerent fremitus, dummodo fidei candor non obumbraretur: optimè conſcii, quòd *inferiorum culpæ* (verba ſunt hæc ſanctiſſimi Leonis in epiſt. ad Julianum, ſive Januarium Epiſcopum Aquileienſem) *ad nullos magis referendæ ſunt, quàm ad deſides negligenteſque rectores, qui multam ſæpe nutriunt peſtilentiam, dum neceſſariam diſſimulant adhibere medicinam.* Quod quidem ſanctiſſimi Leonis proloquium, oh! utinam in Honorium non caderet, qui licèt de Chriſto bene ſenſerit, ſuis iſtis inopportunis diſpenſationibus & œconomiis dedit hæreſi fomentum. Unde mihi videtur in illud genus hominum eſſe Honorius referendus, *qui* (uti loquitur S. Gregorius Nazianzenus orat. 21.) *animotenus pietatem colunt, ſi quid ipſorum verbis fidei habendum eſt; ulteriùs autem eam non proferunt, veluti mortuum quendam fœtum in materno utero extinctum.* non verò cum illis eſſe connumerandus, *qui in ſacris litteris educati* (uti magnus effatur Baſilius apud Theo-

SCRUTIN. VII.

Non ſatis eſt de veritatibus bene ſentire.

SCRUTIN. VII. *Quæ ſit neceſſaria vigilantia in Epiſcopis.*

doretum lib. 4. Hiſt. cap. 17.) *ne unam quidem ſyllabam divinorum dogmatum prodi ſinunt; ſed pro eorum defenſione, ſi opus eſt, nullum non mortis genus amplectuntur.* Qui profectò animi vigor in omnibus Catholicis eſſe deberet, præcipuè tamen fervere opus eſſet in Epiſcopis & Eccleſiæ rectoribus, *cùm nihil ſit in fidei negotio tam leve, quod ſine nefario ſcelere adverſariis concedi queat;* ut obſervat egregiè ſanctus Joannes Chryſoſtomus, hiſce præliis aſſuetus, in comment. Epiſtolæ ad Galatas. Ex quibus omnibus adduci non poſſum, ut mihi perſuadeam, prudenter Honorium egiſſe ſuis iſtis œconomiis & frigidis diſpenſationibus; quin immo non omnino rejicio, quæ ſenſatiſſimè cecinit Billius de ſimilibus œconomis:

Odi, qui fidei teneat cùm dogmata ſana,
Non tamen is fidei jungere curat opus.
Plus odi, fidei qui ſepta reliquit avita
Impius, & Matri perfida bella movet.
Plus etiam, in medio qui cùm verſetur ovili,
Clam tamen innocuas eſt lupus inter oves.
Omnibus his odi graviùs, qui numinis expers
Nomine prudentis ſe tegit œconomi.

§. 5. NEC ſatis excuſabilem reddent

Adverſarii Honorianam hanc œconomiam, dicentes nullam ab Honorii tempore fuiſſe definitionem Conciliorum, nullumque Pontificum decretum, ſtatuens apertè, duplicem in Chriſto reperiri voluntatem & operationem: quod adduci nullo modo poteſt ad excuſandum Typum Conſtantis, cùm ad illum præceſſiſſet Concilium Joannis quarti, hanc veritatem clarè definiens. Unde ſilendi diſpenſatio in quæſtione de duplici Chriſti voluntate, potuit ab Honorio laudabiliter induci, utpote in re adhuc indifferenti; non autem per Typum potuit juberi, cùm jam ad illum præceſſiſſet Apoſtolica veritatis definitio.

SCRUTIN. VII. Prima excuſatio & defenſio œconomiæ.

Hæc Adverſariorum conjectura non omnino foret contemnenda, quando nobis non ſupereſſent plura veterum monumenta ad illam apertè confutandam: cùm verò multa Patrum ſcripta adverſus Monothelitas remanſerint Dei beneficio prorſus inviolata, ex illis funditus evertitur. Primò quidem, quia nullibi Patres Monotheliſmi profligatores, ac præſertim Martinus Pontifex, & Abbas Maximus, Typi œcono-

Hæc tripliciter retunditur.

Prima reſponſio.

SCRUTIN. VII.

miam ex eo impugnarunt, quòd per ipſam everteretur Concilium Joannis IV. ſed quia deſtrueretur doctrina ſanctiſſimi Leonis, Concilii Chalcedonenſis, totius ſacræ Scripturæ, atque omnium Patrum, uti nos aperiemus, tum in hoc eodem Scrutinio §. 9. tum etiam in ſequenti §. 3. Unde ſi Martinus & Maximus Typi œconomiam impugnant ex eo, quòd per ipſam deſtrueretur, vel ſaltem deſtrui præſumeretur Concilium Chalcedonenſe, doctrináque Leonis, ſacræ Scripturæ, ac ſanctorum Patrum; eodem modo per eoſdem evertitur Honoriana diſpenſatio, cùm & hæc ſubſequens fuerit ad Concilium Chalcedonenſe & epiſtolas Leonis: ac proinde in eaſdem labitur cenſuras, in quas impingit œconomia Conſtantis. Secundò, quia Typi œconomia ex eo mordicus impugnabatur à Patribus, quòd ſilentium in dogmate unius aut duplicis voluntatis videbatur negatio, uti patebit §. ſequenti: ſicque unanimiter exiſtimabant tum Martinus, tum Maximus, tum reliqui Monothelitarum hoſtes, idem prorſus eſſe definire, ne una vel duplex in Chriſto diceretur vo-

Secunda reſponſio.

luntas aut operatio, ac omnem penitus à Chriſto negare voluntatem aut operationem ; quod abſurdum non magis præſumi debet ex œconomia Conſtantis, quàm ex Honorii diſpenſatione: quam ob rem vel utræque abſolvendæ, vel ambæ erunt damnandæ. Tertio demum, quia non minùs per œconomias Honorii, quàm per Typi diſpenſationes enervatur doctrina veterum ſanctorum Patrum, qui aſſerunt unanimiter & apertè, duas eſſe in Chriſto voluntates & operationes, uti nos infrà probabimus Scrutinio ſequenti. Unde ſi Patrum auctoritates vehementer impulerunt ſanctum Martinum & Maximum, ut œconomiam Typi mordicus inſequerentur; cur eædem Patrum auctoritates ſatis eſſe non potuerint, ut Honorianam œconomiam, adeo fidei perniciosam, & hæreticis fomentum præbentem, ejecerint Præſules ſextæ Synodi?

SCRUTIN. VII.

Tertia reſponſio.

§. 6. ARGUET tamen hîc aliquis inani zelo agitatus, & ita vociferabitur, non tolli per Honorianam ſilendi œconomiam veritates Catholicas, nec Patrum voces aboleri, ſed tantummodo ſuſpendi, & ad tempus diſpenſari, do-

Secunda defenſio œconomiæ.

SCRUTIN. VII.

nec de opportunioribus remediis conſultum foret Eccleſiæ.

Hæc ſecunda objectio retunditur.

Doleo, & quidem vehementer, orthodoxos Honorii defenſores, ut illius excuſent ſilendi œconomiam, ad latebras effugere, ad quas ſemet contulere perfidiores Monothelitæ, œconomiam Typi vindicaturi. Profectò eandem hanc excuſationem inculcant adverſus Maximum, & Troilus Patritius, & Sergius Eucratas, acres Monothelitæ, in collatione ejuſdem Maximi cum Principibus in ſecretario. *Ne contriſtes*, inquiunt ibi, *Imperatorem, qui propter pacem tantummodo fecit Typum, non in ademptionem cujuſquam eorum quæ in Chriſto intelliguntur, ſed ad pacem ſilentium vocum, quæ faciebant diſſenſionem, diſpenſans.* Idipſum ante Troilum & Sergium Romæ objecerat Maximo quidam Gregorius filius Photini, ipſe quoque Monothelita, in diſcurſu habito cum eodem, cujus fragmenta referuntur in citata nuper collatione. *Non ablationem* (verba ſunt Gregorii) *ſacrarum Typus efficit vocum, ſed taciturnitatem, ut diſpenſemus pacem.* Ecquid autem ad hæc reſpondere ſolitus Abbas Maximus? Exci-

Adverſarii utuntur rationibus Monothelitarum.

pe, quiſquis es, ô Adverſari, quid ille Troilo repoſuerit in collatione cum Theodoſio, & eadem tibi ſumito reſponſa. Troilo ſiquidem aienti: *In palatio dixi tibi, quia per Typum non interimit, ſed taceri juſſit, ut pace fruamur omnes*; reſpondens Abbas Maximus dixit: *Silentium verborum interemptio eſt verborum; per Prophetam enim dicit Spiritus ſanctus: Non ſunt loquelæ, neque ſermones, quorum non audiantur voces eorum.* Et alibi retundens Gregorium, de quo nuper effati ſumus: *Eſt*, inquit, *apud divinam Scripturam taciturnitas demptio.* Unde ex ejuſmodi œconomia per Typum expreſſa uſquequaque Patres intulere, quà unam, quà duplicem à Chriſto voluntatem excludi, atque operationem, ut evolventi Synodum Lateranenſem, collationes ſancti Maximi, & Concilium ſextum apparebit: idem prorſus arbitrati de illis ſilere, ac illas negare; quod, me judice, veriſſimum eſt, quando de veritatibus agitur fidei, & à Patribus apertè definitis. Quam ob rem idem eſſet de dogmate Trinitatis aut Incarnationis ſilentium cum Judæis diſpenſare, ac eadem myſteria negare: cordè

SCRUTIN. VII. enim creditur ad juſtitiam, ore verò fit confeſſio ad ſalutem.

Tertia Recentiorum objectio pro œconomia.

§. 7. INTUEOR hîc commotos iterum Honorianæ œconomiæ pios defenſores, plus meritis exaggerantes ſcandala maxima Chriſtiano orbi imminentia, ſi primo impetu decreviſſet Honorius geminas in Chriſto voluntates & operationes. Hæc ergo ut evitaret, conſultò invexit ſilendi œconomiam. Ad id autem Honorium reſpexiſſe, teſtes ſunt verba ejuſdem in epiſt. ad Sergium. *Nos quidem*, inquit ibi, *ſecundùm ſanctiones divinorum eloquiorum oportet ſapere vel ſpirare, illa videlicet refutantes, quæ quidem novæ voces noſcuntur ſanctis Dei Eccleſiis ſcandala generare.* Mox verò ſcandali radicem adaperiens ſubdit: *Ne parvuli aut duarum operationum vocabulo offenſi, ſectantes Neſtorianos nos veſana ſapere arbitrentur; aut verò ſi rurſus unam operationem D. N.* JESU CHRISTI *fatendam eſſe cenſuerimus, ſtultorum Eutychianiſtarum attonitis auribus dementiam fateri judicemur.* Præterea, ſcindenda iterum fuiſſet, magno fidei detrimento, Eccleſiarum unio, & Occidentalium pax cum Orientali-

bus omnino lanianda, ſi acrioribus remediis obſtitiſſet Honorius, emergentibus ſcintillis & faculis Monotheliſmi. Quiſquis igitur animum Honorianum habuerit inſpectum, & temporum deplorabilium circumſtantias, vindicare cogetur Honorium à ſuſcepta ſilendi œconomia, nedum excuſare.

SCRUTIN. VII.

Retunditur hac tertia objectio.

En quò iterum confugiunt Honoriani ſilentii vindicatores egregii! Qua manu ſublevant Honorium, eâ quoque ſublevent oportet Sergium, Cyrum, cæteróſque perfidiores Monothelitas. Ecquid aliud crebriùs inculcant Sergius in ſuis epiſtolis, Heraclius in Ecthesi, in Typo Conſtans, quàm ad id utrinque præcipi ſilentium, *ut ſcandala ſcinderentur; ut Lybia, Thebais & Ægyptus traheretur ad Orthodoxiam; ut pax fieret Eccleſiæ, quæ per hujuſmodi tumultus laniabatur?* Cedo pugnæ, ſi mentiar. Quibus unquam coloribus conatus eſt Theodoſius Cæſarienſis in collatione cum Maximo Typum execrabilem condecorare, niſi eadem objecta unione, atque Eccleſiæ tranquillitate? referens, *ea occaſione factum eſſe, ut exponeretur alterna lis Orthodoxorum ſuper operationibus*

Etiam Monothelitæ pacem & unionem prætexebant.

Digitized by Google

SCRUTIN. VII. *& voluntatibus altercantium; & ut omnes pace mutua fruerentur, conſideraverunt quidam hujuſmodi voces ſilentio comprimendas.* Quibus inſuper aliis artibus Troilus Patritius & Sergius Eucratas, uti ſuperiùs adduximus, eundem Typum defendere conati ſunt, niſi dicentes, quòd *Imperator pacis intuitu illum ediderat?* Verùm Deo permittente factum eſt, ut Monothelitis pacem & indignam Eccleſiâ præferentibus, bello arderet inextinguibili per plurimos annos orbis Chriſtianus. Quod pertimeſcens ſanctus Maximus deplorat in collatione citata cum Theodoſio his verbis: *Qui pariter cum ſceleſtis & immundis hæreticis Sanctos ejecit, Deum liquidò cum diabolo pariter condemnavit. Itaque ſi examinantes novitates, quæ temporibus noſtris effectæ ſunt, eas ad hoc deveniſſe inveneriumus ſummum malum: videte ne fortè pacem prætendentes*, (nota bene ly, *pacem prætendentes*) *apoſtaſiâ reperiamur languere.* Levis eſt non rarò ponderis ad ingerendam excuſationem, præſertim in Epiſcopis Eccleſiæ, rectus animus & ordinatus affectus; quando videlicet ex nimia hæreticorum tolerantia, prudentis eſt oriundos pertime-

Non ſatis eſt ad excuſandos Epiſcopos zelus & optimus animus.

ſcere majores in Eccleſia tumultus & diſſenſiones. Non iſta ſic fidenter aſſumerem, niſi ducem ſequerer Concilium Lateranenſe ſecret. 4. ubi hujuſmodi rectum animum & pacis Eccleſiaſticæ deſiderium in ſerenda œconomia prætentum floccifaciens, in damnatione Typi hæc ait: *Relectus Typus bonum quidem intentum habere dignoſcitur, diſſonantem autem virtutem intentui continet: bonum eſt namque proculdubio, & omnibus timentibus Deum deſiderabile, cohibere diſſenſiones & altercationes pro cauſa fidei; ſed non eſt utile & bonum cum malo deſtruere bonum, id eſt, cum hæreticis orthodoxorum Patrum verba & dogmata.* Hæc ego totidem verbis repoſuerim vindicantibus Honorianam œconomiam ex recta auctoris intentione in illa præcipienda, & ex periculo novitatum tumultuúmque, ſi ſemel apertè decreta fuiſſet duplex in Chriſto voluntas. Parum cordi erat Eccleſiæ, Honorium ex animo recto ſanxiſſe œconomiam; dum interim eo per conniventiam favente Monothelitis, rimas maximas illa patiebatur. Nihil intererat fidei, ut homines pravi, carnales, & novitatum amatores, qui-

SCRUTIN. VII.

Ex zelo ſæpe mala naſcuntur.

SCRUTIN. VII. bus omnia cooperantur in malum, ſcandala paterentur, dummodo veritas catholica uſque ad ſanguinis effuſionem vindicaretur. Sileamus ergo liberum hominis arbitrium, diſpenſemus taciturnitatem de divina gratia, quia Lutherani, Calviniſtæ, aliíque hæretici capiunt offendicula. Profectò loquendum eſt de veritatibus fidei, vel etiam amputatâ linguâ, ut locutus olim fuit adverſus Monothelitas ſanctus Maximus, & ejus diſcipulus Anaſtaſius, nihili facientes ſcandala, in quæ ſceleroſi homines cæco impellente ſpiritu præcipites offendunt. Minora forſan credemus molitos eſſe ſcandala & Eccleſiæ ſciſſuras, Arium, Macedonium, Neſtorium, Eutychem, alióſque nefandos hæreticos, minora, inquam, iis quæ minitabant Monothelitæ? Minimè nequaquam; & tamen Deiferi Patres, Sylveſter, Athanaſius, Damaſus, Leo, aliíque plurimi rejecerunt, ut nimiùm molles, frigidas & Eccleſiæ indecoras hujuſmodi œconomias & diſpenſationes. Et quamvis de veritatibus ageretur nondum à deceſſoribus definitis, adhuc acriter primo impetu in hoſtes Eccleſiæ

cleſiæ inſurrexerunt, parum curantes, quòd homines impii tumultus ſererent, dummodo veritas apertè decerneretur. SCRUTIN. VII.

Quarta vindicatio œconomia.

§. 8. NEC his acquieſcunt œconomiarum tutores, conantúrque ſuadere, hujuſmodi œconomiis uti quandoque ſolitos, nec illaudabiliter, ſanctos Patres & ipſam Eccleſiam. Teſtis eſt, inquiunt, œconomia magni Baſilii cum Macedonianis, qui ut eos ad fidei rectitudinem evocaret, indulſit iiſdem, ut de Divinitate ſancti Spiritus ſervaretur ſilentium. Proferunt ulteriùs ſilendi diſpenſationes à Pontificibus laudabiliter inductas in materia conceptionis beatæ Virginis, & auxiliorum divinæ gratiæ, quas nefas eſt probris lacerare. Cur ergo proſcribetur Honoriana? cùm iſti præſertim conſenſerit orthodoxiſſimus Sophronius, ut affirmat Honorius in fragmentis ſuæ ſecundæ epiſtolæ, & Sergius in epiſtola ad Honorium.

Adverſarii ſuppetias exigunt à Monothelitis.

Hîc etiam noſtri Adverſarii ſuppetias exigunt à Monothelitis. Profectò Joannes Conſtantinopolitanus, qui à Cardinali Baronio appellatur *Monothelitarum anteſignanus*, hanc ipſam viam

SCRUTIN. VII. ingreſſus eſt in epiſtola ad Conſtantinum Papam, in qua, ut excuſet ſilendi œconomiam, quam indulſerat Philippico Bardani, conatur oſtendere, quoſdam ex antiquis Patribus, ac inter eos magnum Baſilium, laudabiliter invexiſſe hujuſmodi diſpenſationes. Hæc tamen effugia nullatenus ſuffecêre, quin ipſe ſaperet Monothelitam: unde nec hujuſmodi latebris ſatis excuſatur Honorius.

Quæ ſint damnandæ œconomiæ, quæ excuſandæ.

Quidquid autem de hoc ſit, non omnes ego damnarim ſilendi œconomias. Honorianam damnaverim, vindicaturus alioquin Baſilianam cum Gregorio Nazianzeno in oratione ſuper hoc negotio. Ita enim Baſilius cum Macedonianis ſe geſſit, ut *licèt vocem Deitatis diſpenſaret ad tempus, adhuc tamen aliis vocibus à Scriptura petitis, teſtimoniiſque minimè dubiis, eandem vim habentibus, neceſſariiſque argumentis Adverſarios ita comprimebat, ut nullo modo repugnare, atque in contrarium niti poſſent*, uti loquitur ibidem Nazianzenus. Nec ulteriùs abjicerem communicationem cum Judæis inductâ ad tempus œconomiâ, qua ſilentium utrinque ſervaretur de

hac voce, *Chriſtus*, dummodo interim Meſſias appellaretur *unctus*, aut alio quopiam ſynonymo ejuſdem ſignificationis, eadémque claritate idem exprimente: quod eſt exemplum, quo utitur ibidem ſanctus Gregorius Nazianzenus. Similem huic dicerem Honorianam œconomiam, quando ſcilicet in re omnino convenientes, de voce ſolummodo decertaſſent Orthodoxi & Monothelitæ: in quo caſu non imprudenter diſpenſare potuiſſet voces geminæ voluntatis, dummodo concederetur, tum in divina Chriſti natura, propria & divina voluntas; tum in humana, voluntas itidem propria, hoc eſt, humana, quocunque vocabulo hoc appellaſſent; vel *duplicis appetitus volitivi*, vel *geminæ volendi facultatis*, vel alio appoſito ſynonymo. Verùm cùm res ita non ſe haberet, nec lis eſſet de nomine inter Catholicos & Monothelitas, ſed de re; cúmque nullum ſubſtitueretur ſynonymum æquè expreſſivum veritatis orthodoxæ; longè alia eſt Honoriana œconomia à diſpenſatione magni Baſilii, qui cùm jam traxiſſet ad veritatem fidei Macedonianos, quos impugnabat, ſo-

SCRUTIN. VII.

Quo ſenſu potuiſſet Honorius ſilentium jubere.

SCRUTIN. VII. ſáque lis in nomine remaneret, prudenter iiſdem indulſit, ut ad tempus ſileretur Spiritus ſancti Divinitas, dummodo alio ſynonymo à Scriptura petito id ipſum exprimeretur.

OEconomia Honoriana ſimilis Ariana. Videtur autem Honorii & Monothelitarum diſpenſatio ſimilis œconomiæ, quam à Conſtantino Imperatore conati ſunt, licèt inaniter, eripere Ariani, qua ſcilicet diſpenſaretur ſilentium, de voce, ὁμούσιον, nullâ interim aliâ ſubſtitutâ, quæ ſimili claritate æqualitatem & conſubſtantialitatem Verbi cum Patre ſignificaret, quam proinde repulerunt enixè Patres orthodoxi. Hanc œconomiarum affinitatem, ſcilicet Arianæ & Monotheliticæ, agnovit ſanctus Maximus in collatione cum Principibus in ſecretario, ubi ut impugnaret Monotheliticam, objecit Arianam. *Ariani*, inquit, *aliquando prætenderunt in ſcriptis ſub Magno Conſtantino dicentes: Auferamus dictum unius ſubſtantiæ & alterius ſubſtantiæ; & uniantur Eccleſiæ. Non id admiſerunt Deiferi Patres noſtri; ſed elegerunt potiùs perſecutionem pati & mori, quàm tacere vocem comprobantem unam Patris & Filii & Spiritus ſancti ſuper-*

ſubſtantialem Deitatem. Quinimmo ut illam funditus everteret, Spiritu afflatus divino, œconomiam aliam proponit, auribus catholicis horrendam, ſimilem tamen Monotheliticæ, cui cognatam fateor Honorianam. *Siquidem* (verbis utor ſancti Maximi) *cras nefandi Iudæi dicent: Diſpenſemus in alterutros pacem, & uniamur: & amputemus nos quidem circumciſionem, vos verò baptiſmum; & non jam invicem impugnemur*. Quiſquis ergo Monotheliticam, ſeu Honorianam vindicat œconomiam, quam Maximus impugnat, ſuſcipiat oportet (horreſco ſcribens) œconomiam cum Judæis, quam ex eodem Maximo retulimus. SCRUTIN. VII.

§. 9. SI verò ſilendi diſpenſationibus fas eſt Eccleſiæ quandoque uti, eæ laudabiliter ingeruntur, quando lis eſt de veritate minimè definita, vel quæ non immediatè eruatur à dogmate jam decreto, quæque in ſanctis Patribus anceps ſit, nec ex definitione ſacræ Scripturæ & Conciliorum decerni facilè poſſit, ſi præſertim in Scholis agitetur, & utrinque ſufficiens præſeferat ſpecimen veritatis, ut accidit in œconomiis conceptionis beatæ Virginis, & *Quo caſu poſſint induci œconomiæ.*

SCRUTIN. VII.

auxiliorum divinæ gratiæ, quas ultro conceſſerim ingeri prudentiſſimè à Pontificibus. Non verò quando lis eſt de veritate manifeſtè definita ab unanimi Patrum conſenſu, quæque facillimè & immediatè poſſit erui ex verbis ſacræ Scripturæ & decretis Conciliorum, ut accidit in lite duplicis in Chriſto voluntatis & operationis. *Certiſſimum quippe eſt*, (teſte Joanne IV. in epiſt. ad Conſtantinum) *quòd orthodoxi Patres, qui in toto mundo claruerunt, ſicut utraſque naturas, ita & voluntates & operationes Chriſti docere concordi prædicatione monſtrantur.* Quinimmo ſanctus Maximus progrediens ulteriùs hæc loquitur in collatione cum Principibus in ſecretario: *Per totam ſanctam Scripturam, tam ſcilicet Vetus, quàm Novum Teſtamentum, ſanctóſque Doctores ac Synodos edocemur voluntatis & operationis, tam in Divinitate, quàm in Humanitate, incarnatum Deum eſſe capacem.* Rurſus verò per hujuſmodi Monothelíſmum deſtrui decreta Conciliorum, aperietur Scrutinio ſequenti.

Sophronius quomodo acquieverit œconomiæ.

Quòd ſi quandoque Sophronius, ſeu veriùs Legati Sophronii viſi ſunt aſſen-

tiri œconomiæ Honorianæ, officium potiùs cenſendum eſt obſequioſæ obedientiæ Romano ac univerſali debitæ Paſtori, qui eam conſulebat enixè, quàm ſincerus animi ſenſus: cùm aliunde meridiano ſole clarius eluceat, ſanctiſſimum Sophronium œconomiæ acquieviſſe, ſed totis incubuiſſe conatibus, ſcriptis & verbis, ut veritas Catholica palam prædicaretur; hæreſis verò unius voluntatis tolleretur è medio. Placet hîc claudere ſermonem, quem de ſilendi diſpenſationibus habuimus, aureis quibuſdam verbis Victoris Epiſcopi Carthaginenſis in ſua ſynodica ad Theodorum Papam adducta in Conc. Later. in qua ſic evertit œconomias: *Imminendum eſt, ne torpore deſidiæ oppreſſi, culpæ taciturnitatis teneamur obnoxii, & quaſi favorem impendentes judicemur, dum adverſa Catholicæ fidei propulſare negligimus. A beato namque Felice Apoſtolico veſtræ Sanctitatis prædeceſſore dictum eſt: Negligere quippe, cùm poſſis, deturbare perverſos, nihil eſt aliud, quàm fovere; nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſinit obviare.* Quàm bene! & oh! utinam hæc Victoris & Felicis

SCRUTIN. VII.

Aurea ſententia Victoris.

SCRUTIN VII.

ſententia, quemadmodum ad Theodorum pervenit, ita conſtitiſſet Honorio, qui forſan Felicis documenta feliciter executus, œconomiam ſemel conceptam abjuraſſet, & à Victore vinci minimè putaſſet indecorum.

Aperitur aliud fundamentum damnationis Honorianæ.

§. 10. EGRESSI tandem è vaſtis finibus œconomiæ, aliud iter aggredimur longè brevius, ut juſtitiam anathematis in Honorium contorti comprobemus. Non abs re quis aſſeruerit, nimiam cum hæretico Sergio, vel damnato, vel anathematizatis pejore, communicationem, nimiúmque favorem præſtitum eidem, fuiſſe maximo vitio adſcriptum Honorio à Patribus ſextæ Synodi: compertæ quippe ſingulis erant Sergianæ fraudes, quibus invexerat Monotheliſmum, nec latebant ejuſdem conatus in illo firmando validiùs impenſi: qua de cauſa Sergii acta præ cæteris execrabantur à Patribus, & ejus memoria à ſexta Synodo probris maximis afficiebatur. Honorius ergo, non tantùm Sergium ab emerito anathemate reddiderat immunem; verùm etiam, & non merentem laudibus extulerat, & illius diligentiam, ſeu veriùs callidi-

ſatem, nullo jure commendarat. Quid igitur abſurdi, ſi repoſuerimus, hujuſmodi communicationes cum Sergio, & laudes præſtitas ejuſdem vigilantiæ, (qui licèt damnatus non eſſet, ejus tamen acta damnandum clamabant) plurimum detrimenti cauſæ Honorianæ attuliſſe, adeo ut inter reliquas propoſitiones Honorianæ damnationis addi potuerit à Patribus: *Quia Sergio in omnibus conſenſerat:* cùm non arbitrer ego minùs damnabilem, qui favoribus confovet, anathematizandum, quàm qui communicat cum anathematizato; ſi præſertim ſit is, qui ex proprio munere in aperiendis & ejiciendis fraudibus hæreticorum longè oculatior eſſe debeat animalibus à Joanne deſcriptis in Apocalypſi cap. 4. de quibus inquit, quòd *in circuitu & intus plena ſunt oculis.*

SCRUTIN. VII.

Nimia communicatio cum Sergio prodidit cauſam Honorii.

Poſſem hîc afferre ad id ſtabiliendum, canonicam legitimámque Liberii depoſitionem, qui ea de cauſa à Clero Romano juridicè nudatus agnoſcitur munere Pontificio, non quòd ille fuerit Arianus, aut inciderit in Arianiſmum, ut arbitror oppoſito probabilius; ſed quòd Arianis faverit damnans Atha-

Plures damnati ſunt ob communicationem cum hæreticis.

SCRUTIN. naſium, & communicans cum iiſdem.
VII. Poſſem & adducere fulmina à Benedicto Papa III. (uti ſcribit Nicolaus primus epiſt. 7.) contorta in fautores Photii, & in illos, qui cum eodem communicaſſent; ut inde probabile conficerem, tantò laudabiliùs à Patribus ſextæ Synodi fuiſſe Honorio inflictum anathema, quantò major debet eſſe ſollicitudo ſupremi Pontificis in vitanda communicatione cum hæreticis vel damnatis, vel neceſſariò damnandis, præ curâ, quâ premitur ad hoc ipſum peculiaris homuncio, vel etiam privatus Antiſtes: cùm tamen & in hos, ea tantùm de cauſa, non rarò contorqueantur fulmina, ſicut eadem contorſit Theodorus Papa in communicantes cum Pyrrho, poſteaquam hic Ravennæ operâ Exarchi ad hæreſeos vomitum redierat, uti ſuperiùs ex Theophane retulimus Scrut. 2. §. 16. Poſſem huc etiam transferre damnationem Theutgaudi Epiſcopi Treverenſis, & Guntheri Colonienſis per Concilium quoddam Lateranenſe ſub Nicolao primo, ea de cauſa contortam, quia *communicaſſent, converſati eſſent, & locuti* cum Ingeltruda

uxore Boſonis Comitis, quæ fuerat à Pontifice damnata, uti legitur in vita Nicolai. Ab his ergo, aliiſque, licèt efficacibus, at extraneis, libens abſtineo, contentus producere unum, aut alterum exemplum ex viſceribus Monothelismi petitum.

Cur Theodorus Papa volebat ut Pyrrhus deponeretur.

Primùm mihi ſuppetit Theodorus Papa, Monothelitarum hoſtis acerrimus. Hic ergo in epiſtola ad Epiſcopos, qui Paulum Conſtantinopolitanum conſecraverunt, conqueritur acerbè, fuiſſe ab illis conſecratum Paulum, adhuc Pyrrho ſuperſtite, nec ſynodicè depoſito à ſede Patriarchali. Eos igitur hortatur enixè, ut Pyrrhum deponant, ne Pauli electio ſit obnoxia tumultibus. Verùm ne injuſta putaretur Pyrrhi depoſitio, ſubdit Theodorus: *Sunt capitula, quibus prædictus Pyrrhus canonicè poteſt ab omni ſacerdotali ordine pelli. Primum quidem, quia Heraclium, qui anathematizavit Catholicam fidem & Patres orthodoxè ſentientes, in literis ſuis laudibus extulit.* Quod ipſum inculcat iterum in epiſtola ſcripta ad eundem Paulum hiſce verbis: *Non enim præſentia Pyrrhi neceſſaria eſt, ubi exceſſus ejus & ſcripta veritati re-*

SCRUTIN. VII. *pugnantia præſtò ſunt, ut cùm de his dijudicatur, modis omnibus condemnetur. Primò quidem, quoniam Heraclium qui anathematizavit inviolabilem Orthodoxorum Patrum fidem, diverſis laudibus extulit.* Licuit igitur ex ſententia Theodori Pontificis deponere Pyrrhum, quia Heraclium Imperatorem, licèt à nemine damnatum, laudibus extulerat? Liceat & Patribus ſextæ Synodi Honorium proſcribere, quia tum Heraclium, tum Heraclio deteriorem Sergium, eorundemque conſilia fidei pernicioſa magnis laudibus affecerat, iis utens familiariter, quos damnare debuiſſet & execrari.

Theodorus arguit Orientales eo quòd Pyrrhum laudaſſent.

His inſuper addiderim, quòd idemmet Theodorus acerbè queritur cum iiſdem Epiſcopis, *quòd per ſuas litteras prædictum Pyrrhum ſanctiſſimum nominaverint.* Et rurſus in epiſtola nuper citata ad Paulum, *mirati ſumus*, inquit, *quia Epiſcopi, qui fraternitatem tuam conſecraverunt, ſanctiſſimum illum in litteris ſuis dixerunt.* Quin immo ſanctus Maximus in epiſtola ad Petrum Illuſtrem, eum obſecrat, *præcipere omnibus, ne Pyrrhum ſanctiſſimum, vel almificum nominent. Neque enim tale quid ſanâ regulâ eum vo-*

cari permittitur: à cuncta namque ſanctitate cecidit, qui nimirum ab Eccleſia Catholica ſponte proſiliit. Deus bone! uſquene adeo ardenter increpari meruerunt Epiſcopi, qui Pyrrhum *ſanctiſſimum* & *almificum* appellaverant? cùm hoc potiùs eſſet officii ſignum, & argumentum reverentiæ in dignitatem Patriarchalem, quàm amoris indicium & communicationis. Et argui non poterit Honorius, cujus erat Monothelitas damnare, quia Sergium alioſque damnandos hæreticos & laudarat, & hiſce laudibus hæreſim confoverat? Id quo jure negetur, nullatenus occurrit.

SCRUTIN. VII.

§. II. QUIA tamen Scrut. 2. & 3. pluries oſtendimus, & Martinum, & Vitalianum, & ipſam ſextam Synodum laudibus extuliſſe Conſtantem Imperatorem, licèt hæreticum & hoſtem Orthodoxorum; poſſet hîc aliquis inſultare, & noſmetipſos noſtris armis urgere, inquiens: Si licuit Patribus Conſtantem colere, cùm hîc apertè in fidem præliaretur; cur & Honorio non licuit Sergium laudare, nondum è vivis ereptum, quando præſertim iſte non adhuc palam in Eccleſiam debac-

Proponitur difficultas.

SCRUTIN. VII. chabatur? Sique rurſus Joanni quarto fas fuit eundem Sergium jam in hæreſi defunctum, *reverendæ memoriæ Epiſcopum* appellare; cur & Honorius non potuit eundem Sergium, adhuc ſuperſtitem, nec de pertinacia convictum, bene habere, & extollere laudibus, quemadmodum de ſancto Maximo conſtat, ab ipſo laudatum eſſe Pyrrhum, Sergioq minimè meliorem, uti diximus?

Quomodo hæretici poſſint laudari.

Cogor igitur hîc paucis expendere, ut inſultantes retundam Adverſarios, diſcrimen maximum inter modos laudandi, quibus uſi ſunt, & Honorius erga Sergium, & reliqui Patres erga Conſtantem, Sergium & Pyrrhum. Do libens, ſine controverſiis, à Martino, Vitaliano, aliiſque Patribus honorificè habitum Conſtantem, licèt hæreticum, ac hoſtem Eccleſiæ: dent tamen & ipſi mihi, numquam ab iiſdem Pontificibus approbata fuiſſe Sergii conſilia, & Conſtantis inventa fidei pernicioſa; quin immo ejuſdem Typum fuiſſe turpiter anathematizatum ab ipſis illis, qui Conſtantem laudabant. Sique Joannes Sergium commendavit, nunquam tamen ab illo approbata ſunt ejuſdem

dogmata, & laudati conatus, quos pro Monothelitis excogitarat; immo Ecthesim ab ipſo conflatam rigido anathemate confodit. At verò Honorius non tantùm Sergii perſonam, ſeu dignitatem Patriarchalem in Sergio laudavit; verùm & illius conſilia, ſeu potiùs fraudes in odium fidei excogitatas & approbavit, & fidelibus amplectendas propoſuit. Laudarunt alii in Sergio majeſtatem Epiſcopalem, ſed ſimul ejuſdem errores confoderunt. At Honorius laudavit non tantùm perſonæ gradum & dignitatem, quantùm calliditatem ejuſdem; nec Sergii errores, quos in epiſtolis præferebat, ullatenus aperuit. Laudavit olim ſanctus Maximus Pyrrhum; ſed *hoc illi ſtudium fuit* (ut de ſeipſo loquitur Maximus in epiſt. ad Siciliæ Monachos) *non exaſperare, ſed magis lenire virum laudibus ad aſſentiendum iis, quæ piè ſecundùm doctrinam ſanctorum Patrum tradita erant.* Unde cùm rem tandem deſperatam agnoſceret, ad anathemata projectis laudibus deſcendit. Non hic autem videtur fuiſſe ſcopus laudum, quibus Sergium donavit Honorius: quippe nec verbum poterit in

SCRUTIN. VII.

SCRUTIN. VII. ejuſdem epiſtolis reperiri, quo conetur Sergium ab ebibito veneno unius in Chriſto voluntatis expurgare. Quin immo de quæſtione celeberrima unius aut duplicis in Chriſto voluntatis viliſſimè ſentit, quamvis ab ejus veritate penderet firmitas Concilii Chalcedonenſis & epiſtolarum ſanctiſſimi Leonis. Bene igitur poterunt excuſari Patres ob laudes hæreticis præſtitas, ad eum modum, quo paſſim excuſantur, qui laudant Origenem, Tertullianum, alioſque à fide profugos; minimè tamen poterit Honorius abſolvi, cujus laudes in Sergii fraudes tendunt, non in ejuſdem dignitatem.

Ambiguitas epiſtolarum Honorii plurimùm obeſt cauſa ejuſdem.

§. 12. QUID ſi etiam repoſuerim, ambiguitatem & obſcuritatem epiſtolarum Honorii cauſam ejuſdem prodidiſſe? Nil eſſe potuit fidei pernicioſius, in controverſia tam gravi, & quæ plurimùm ad Eccleſiam intereſſet, quàm Honoriana verborum ambiguitas, & ſenſus æquivocatio, ob quam non omnino temere viſi ſunt Monothelitæ illum ad ſuas trahere, *qui*, ut objicit Pyrrhus in Dialogo cum ſancto Maximo, *ex verbis Honorii ſimpliciter acceptis ſibi*

ſibi eum faventem arbitrabantur. Sicut etiam nec ineptè Conſtantinus aſſeruit, Honorium ſibi contradixiſſe, ut habetur in ſexta Synodo act. 18. in edicto fidei ab eodem promulgato. *Hujuſmodi contagione* (ſcilicet Monothelíſmi) *Eccleſias contaminarunt etiam hi, qui ante noſtra tempora ſacrilegi Sacerdotes Eccleſias perverſè gubernarunt. Sunt autem hi Theodorus, &c. & Honorius, qui fuit antiquæ Romæ Papa hujuſmodi hæreſeos confirmator, qui etiam ſui extitit oppugnator.*

SCRUTIN. VII.

Non abs re loquor. Ob hujuſmodi verborum obſcuritatem, ac fortè minorem, in hoc eodem Monothelitarum negotio rejecta eſt ab Eugenio Pontifice & damnata Petri ſynodica, quam Romam direxerat. Quinetiam Clerus Romanus viriliter obſtitit, ne illa unquam ab Eugenio reciperetur, triſtia minatus, ſi ſemel hoc dediſſet executioni. Audiamus Anaſtaſiii Librum Pontificalem in Eugenio, hæc de Petro Conſtantinopolitano dicentem: *Obſcuriſſimam omnino direxit ſynodicam ad ſedem Apoſtolicam juxta conſuetudinem, non autem declarans operationes aut voluntates in D. N* JESU

Ob obſcuritatem ejecta eſt Petri ſynodica.

SCRUTIN. VII.

CHRISTO. *Et accenſus eſt populus & Clerus, eò quod talem ſynodicam direxiſſet, quæ minimè eſt ſuſcepta, ſed cum majore ſtrepitu eſt à ſancta Dei Eccleſia projecta; ut etiam nec eundem Papam dimitteret populus vel Clerus Miſſas celebrare in Baſilica ſanctæ Dei Genitricis, ſemperque Virginis Mariæ, quæ appellatur Ad præſepe, niſi promiſiſſet iis ipſe Pontifex, minimè eam aliquando ſuſcipere.* Nihil igitur vel novum, vel mirandum legentibus indicavi, aſſerens, potuiſſe Honorianas epiſtolas ob obſcuritatem faventem Monothelitis à ſancta ſexta Synodo probris affici & proſcribi.

Ob utilitatem Eccleſiæ poterat Honorius damnari.

§. 13. OCCURRIT tandem ad comprobandam juſtitiam Honorianæ proſcriptionis utilitas Eccleſiæ, pro qua deberet eſſe in votis unicuique anathema fieri cum Apoſtolo pro fratrum ſalute. Negari, me judice, non poteſt ſine manifeſta petulantia, per Honorianam conniventiam in Monothelitas, plurimum detrimenti paſſam eſſe Eccleſiam. Ecquis igitur alienum arbitrabitur à legibus divinæ providentiæ, ut Honorii memoria probris afficeretur, qui per culpabilem iudulgentiam fove-

rat incendia, ſudoribus & ſanguine piorum Sacerdotum & Pontificum extinguendam? Eo præſertim, quòd nullatenus acquieviſſent Orientales Epiſcopi, ut Sergius, Pyrrhus, Paulus & Petrus legerentur proſcripti, & Honorius, quem ut fautorem, nec omnino temere, uſquequaque prædicabant, abſolveretur. Certè Synodus Lateranenſis Martini Papæ ea de cauſa non fuit ab Orientalibus ſuſcepta, quia Patriarchas perſonaliter anathematizaret. Unde Theodoſius Epiſcopus Cæſareæ in collatione cum Maximo de illa dixit: *Deus ſcit, niſi quia perſonaliter anathema poſuit Synodus hæc, pluſquam omnis homo recepiſſem illam.* Et in ſexta Synodo act. 16. Georgius Patriarcha Conſtantinopolitanus enixè deprecatus eſt Epiſcopos Concilii, ut nomina deceſſorum ſuorum in anathematiſmis ſilerentur: quod tamen non eſt aſſecutus. Verba ſupplicationis ea ſunt: *Ego, & pauci quidam ſub ſede mea venerabiles Epiſcopi propter diſpenſationem rogamus, ut ſi poſſibile eſt, nominatim non excommunicentur perſonæ in exclamationibus, id eſt, Sergius, Pyrrhus, Paulus & Petrus.*

SCRUTIN. VII.

SCRUTIN. VII. Satis ergo conſultum fuit, ut ſimul cum Patriarchis proſcriberetur Honorius, & ſic demulcerentur aures Orientalium ad ſextam Synodum alacriùs accipiendam, quam fortè repuliſſent, ſi ſpicula damnationis, quæ in Sergium alioſque contorſerant, conjecta pariter in Honorium non aſpexiſſent, in cujus epiſtolis, non deerant gravia damnationis capita, quæ illam excuſabilem redderent & laudabilem.

Limitantur phraſes damnationis in Honorium fulminata.

§. 14. HÆSIT tamen animus non parum (fatear ingenuè) præ manibus habens & evolvens oculis formulam damnationis, qua in ſexta Synodo proſcribitur cum ſuis epiſtolis Honorius: quippe quòd in ea videatur non tantùm errore facti, hoc eſt, negligentiæ, imprudentiæque, verùm etiam dogmatis inſimulari. Dicitur enim inter alia, *Honorianas epiſtolas omnino alienas exiſtere ab Apoſtolicis dogmatibus, & à definitionibus ſanctorum Conciliorum*; rurſus, *ſequi falſas doctrinas hæreticorum*; atque tandem *per illas confirmari impia dogmata Monothelitarum*: quæ quidem phraſes dogmatis errorem impingunt apertè.

Hæc tandiu me deterruere, quandiu

phraſes longè horribiliores legi contortas in Typum, ſeu veriùs in Typi œconomiam, quam unicè Typus damnabilem præfert. Quoties enim ille in Synodis Lateranenſi & Conſtantinopolitana tertia ſugillatur ut *impiiſſimus*, ut *ſceleroſus*, ut *factus contra immaculatam Chriſtianorum fidem, & in prajudicium Catholica Fidei?* An non ſanctus Maximus ſemel & iterum inculcat, quòd *per Typum ejecta fuerint ſancta quatuor Concilia*, in collatione cum Principibus in ſecretario? Nonne reverendiſſimi Abbates Græci in Conc. Later. ſecret. 2. anathematizant Typum, quia *contra Orthodoxorum fidem factus eſt ex ſubreptione & falſiloquio Pauli?* An non Theodorus & Eutrepius tormenta plurima paſſi ſunt; quia *noluerunt contaminari in profano, & penitus ſine Deo Imperatorio Typo*, uti ſcribunt in Hypomneſtico Theodoſius & Theodorus Monachi? Dicant ergo nobis, quid aliud in Typo ſit his phraſibus impetendum, niſi ſola ſilendi œconomia, utpote fidei plurimùm pernicioſa: cùm præſertim frequens ſit in Conciliis uſus exaggerandi, & plurimis titulis probriſque conficiendi quod-

SCRUTIN. VII.

Expenduntur phraſes, quibus Typus damnatus eſt.

SCRUTIN. VII. cunque extiterit, vel futurum agnoſcitur Eccleſiæ damnificum. His adde, quòd hujuſmodi phraſes non tantùm cadunt ſupra epiſtolas Honorii, quantùm ſupra reliqua ſcripta Monothelitarum, quæ ſimul cum Honorianis anathematizantur. Unde ſatis eſt, quòd phraſes illæ feriant Monothelitarum errores, licèt etiam eorum aliqua propriè cadat in Honorium.

Omittimus quæſtionem, an Pontifex poſſit damnari. §. 15. LIBENS abſtinui ab univerſali quæſtione, qua ſatis importunè ſolet inquiri; an & quibus caſibus poſſint Romani Pontifices judicari & proſcribi. Conſultiùs autem arbitratus ſum, ſupponere ex antecedenti Scrutinio tanquam probabilem Honorii damnationem; in hoc verò deſcendere ad jura quædam canonica, quæ peculiariter afficiunt ejuſdem proſcriptionem. Id unicè tamen addiderim, quod memini legiſſe me in collatione ſancti Maximi cum Principibus in ſecretario. Objecerant hi, quòd Apocriſiarii Romæ veteris eſſent unanimiter ſuſcepturi Typum Conſtantis. Maximus, utpote aſſuetus hujuſmodi præliis, reſpondit, ſe nunquam ſibi perſuaſurum, hoc illos eſſe factu-

ros, ſaltem de mandato Pontificis. Inſtantibus autem Patriciis, quid ipſe foret acturus, ſi ſemel Apocriſiarii de licentia Præſulis Romani in ſcriptis habita id exequerentur: non aliis ſanctus Maximus, ut hæc retundantur, utitur verbis, quàm illis Apoſtoli ad Galat. 1. *Licèt nos, aut Angelus de cælo evangelizet vobis præterquam quod evangelizavimus vobis, anathema ſit. Sicut prædiximus, & nunc iterum dico: Siquis vobis evangelizaverit præter id quod accepiſtis, anathema ſit.* Et quid autem aliud ſibi velit modus hic reſpondendi, niſi ſe quoque paratum eſſe ad anathematizandum Pontificem Romæ veteris, ſi ſemel hic Typum illum recepiſſet, in quo præcipiebatur ſilendi œconomia, & per hanc fidem everti præſumebatur? Nil igitur inconſonum, à Patribus ſextæ Synodi juridicè damnatum Honorium, cùm ſanctus Maximus paratus eſſet anathematizare Martinum, ſi ſemel hic œconomiæ Typi, quam expreſſerat Honorius, acquieviſſet. SCRUTIN. VII.

§. 16. CONSULTIUS inſuper duxi ab alia non minùs importuna quæſtione penitus abſtrahere; an ſcilicet poſſint *An defunctus in Eccleſiaſtica communione poſſit damnari.*

SCRUTIN. VII. contra defunctum in Eccleſiaſtica communione torqueri anathemata, quin priùs evidenter appareat, monitum nolle reſipiſcere, & in errore tandiu pervicaciter inſtitiſſe, quandiu è vivis eriperetur. Libens etiam ab hac abſtinui, eo vel maximè quòd hujuſmodi fundamentum nutans eſt & labile, ad infirmandam Honorii damnationem, perinde ac non poſſit, ſaltem in utilitatem fidei, damnari cujuſvis memoria, licèt in Eccleſiaſtica communione defuncti, ſi tamen in ejus ſcriptis capita damnationis occurrant. Afferet hîc aliquis ad illud labefactandum proſcriptionem Origenis, & Theodori Mopſueſteni in Conc. V. qui tamen ambo, licèt apud Orientales glorioſæ forent memoriæ, adhuc damnati ſunt poſt mortem. Hic alter adduceret Synodum quandam Alexandrinam, in qua poſt mortem leguntur anathemati ſubjecti Nepotianus Epiſcopus Ægypti, & Cerinthus Millenariorum Princeps. Hæc afferant alii; nos ab his conſultò abſtinemus, contenti ſolummodo reponere, eadem ratione vindicatum iri cum Honorio Sergium ipſum, (ut interim Cyrum ac

Sergii fama & exiſtimatio.

Theodorum omittam) qui è vivis ereptus in communione catholica, in Concilio Romano per Martinum fuerit perſonaliter anathematizatus, quamvis apud Orientales celebris eſſet ejus auctoritas, tum propter ea quæ retulimus Scrut. primo; tum etiam propter operam egregiè præſtitam, quando, obſeſſa à Scythis Urbe Regia, Chaganum & Rapſacem eorum Duces cum exercitu propulſavit, ſupplicationibus, jejuniis, atque orationibus munitus: quibus fauſtiter obtentis in ipſis Græcorum ſacris honorificè illius recolebatur memoria, præſertim in feſto ſanctæ Mariæ quod appellant ἀκάθιστον, in memoriam ſæpius liberatæ regiæ Urbis Conſtantinopolitanæ à Barbaris; tum demum ob inſignem operam præſtitam in emundandis unica die ſeptuaginta quinque animabus Hæbreorum à ſordibus infidelitatis, iiſdemque in ovile Chriſti reducendis, ut habetur in pia quadam narratione de Dominica imagine dicta Antiphonetes, ſeu ſponſor, ac fidejubens, apud P. Combefis, fol. 611. Quibus addendum, quòd ipſe Sergius ſua ſcripta ſubjecerat cenſuræ Honorii, ac ſedis Apoſtolicæ, per ea

SCRUTIN. VII.

Sergius ſua ſcripta ſubmittit cenſuræ Honorii.

Digitized by Google

SCRUTIN. VII. verba ſuæ epiſtolæ ad eundem: *Adhortamur vos, ſacratiſſimi, hæc omnia legere, & Deo placitam & pleniſſimam caritatem, quæ in vobis eſt, nunc quoque ſequentes, ſi quid amplius, minuſque inveneritis, hoc per datam vobis à Deo gratiam adimplere, atque per ſanctas ſyllabas veſtras, unà cum veſtra optabili ſoſpitate, quæque ſuper his verbis fuerint placita ſignificare.* Si ergo nec obitus Sergii in communione Catholica, nec venerabilis ejuſdem memoria, nec zelus evocandi hæreticos, nec animus liber à pertinacia, nec ſuorum dogmatum ſubjectio cenſuræ Pontificis, reddiderunt immunem ab anathemate: cur inde proferemus amarulentiæ verba in Patres ſextæ Synodi damnantes Honorium, licèt defunctum in fidei communione, licèt memoriâ celebrem, licèt in lapſibus non inhærentem? cùm præſertim ejus proſcriptio conduceret ad bonum commune totius orbis Chriſtiani, ob quod ſanctus Auguſtinus ad Bonifacium, *Si vera eſſent*, inquit, *quæ Cæciliano inferebantur, & manifeſtum eſſet contrarium aliquid ſtatui Eccleſiaſtico ſapuiſſe, etiam poſt mortem anathemati ſubjicerem.*

SCRUTIN. VIII.

SCRUTINIUM VIII.

In quo aperiuntur leviores Honorii lapſus, & nævi quidam epiſtolarum ejuſdem.

SUMMA SCRUTINII.

§. 1. *Aperiuntur leviores lapſus epiſtolarum Honorii; & quidem primus, quòd aſſerat, neminem ex Patribus geminas in Chriſto voluntates apertè prædicare.*

§. 2. *Unde ad hoc convincendum afferuntur aliquot Patrum clariſſimæ auctoritates.*

§. 3. *Rurſumque inveſtigatur, an in Concilio Chalcedonenſi ſit eadem veritas definita.*

§. 4. *Lapſus eſt etiam Honorius in eo, quòd floccifecerit graviſſimam quæſtionem duplicis in Chriſto voluntatis.*

§. 5. *Licèt interim optimè ſciret, hanc hæreticos invexiſſe, ut duplicem Chriſti naturam everterent.*

SCRUTIN. VIII.

§. 6. *Tertius nævus ejuſdem fundatur in nimia facilitate ea ſingula credendi, quæ à Sergio ferebantur.*

§. 7. *Abſolvitur tandem, Deo favente, & Scrutinium & Opuſculum.*

Cur examinentur Honoriani lapſus.

§. 1. BREVITER abſolvemus Scrutinium iſtud, eo vel maximè, quòd vel inviti rapimur ad detrahendum Honorio, ad id planè coacti pro defenſione caſtitatis ſanctarum Synodorum, & auctoritatis quorundam Pontificum, qui vel contorſerunt, vel confirmarunt anathema in Honorium, cujus nævos graviores & præcipuos attulimus in Scrutinio præcedenti: leviores, minimè tamen contemnendos, in præſenti reverenter aperiemus.

Honorius dicit, Patres ſolùm balbutiendo ponere duas vol untates.

Miror ſanè, nec unquam deſinam mirari, (ſalva ſemper veneratione tantæ debita Majeſtati) Honorium Pontificem, virum alioquin doctum, quique Clerum in multis erudierit, teſte Anaſtaſio, in ſuis epiſtolis aſſerere ſemel & bis, neminem è ſanctis Patribus apertè docuiſſe duas in Chriſto voluntates & operationes, ſed ſolùm quodammodo

balbutiendo id eſſe profeſſos. Ipſum audiamus hæc aientem poſt expoſitionem controverſiæ de una vel duplici in Chriſto voluntate & operatione. *Niſi fortaſſis*, inquit, *ſicut præfati ſumus*, *quidam aliqua balbutiendo docuerunt*, *condeſcendentes ad informandas mentes atque intelligentias parvulorum*, *quæ ad Eccleſiaſtica dogmata trahi non debent.* Inde rurſus infert, voces geminæ voluntatis & operationis, utpote *novas*, & recenter *inductas*, Eccleſiæ ſcandala minari, nec eſſe inter fideles introducendas.

Hinc ego non opinor improbabile, quod in Honorii defenſionem ſcribit Anaſtaſius in Præfatione ad ſua Collectanea, videlicet epiſtolas illas à Joanne Abbate, qui à ſecretis erat Honorio, fuiſſe de mandato Pontificis conſcriptas & compilatas, ac proinde in illis texendis minimas partes Honorium fuiſſe ſortitum. Quod ſi ſemel dicatur, vindicabitur quidem Honorius ab ignorantiæ nota, non tamen à lapſu imprudentiæ; cùm ſit inexcuſabilis in ſupremo Antiſtite negligentia, qua ſcilicet lites ad fidem pertinentes, & quæ maximas ſciſſuras inducere poſſunt in Ec-

Per Anaſtaſium Honorius non compoſuit epiſtolas ſuſpectas.

cleſiam, privati hominis judicio penitus conſignare; cùm potiùs exigat prudentia, ut nihil ab eo decernatur in graviſſimis de fide negotiis, abſque prævio quà doctiſſimorum, quà plurium virorum diligenti ſcrutinio, quin etiam abſque præexiſtenti fratrum conſilio: quæ ſingula viſus eſt Honorius omiſiſſe, & omittendo mala Eccleſiæ peperiſſe.

Patres apertè prædicant in Chriſto duas voluntates.

§. 2. QUOCUNQUE tamen modo res hæc ſe habuerit, certiſſimum eſt; ſanctos Patres, non *balbutiendo*, ſed apertè definiendo, nec ad *informandas mentes parvulorum*, ſed ad erudiendos ſapientum intellectus, geminas in Chriſto prædicaſſe cum voluntatibus operationes; & conſequenter hujuſmodi voces nec eſſe *novas*, nec *recenter* in Eccleſiam inductas, ſed cum ipſis Eccleſiæ Patribus antiquiſſimis ortas eſſe. Ut id pleniùs evincerem, opus eſſet integrè tranſſcribere Concilium Lateranenſe, & Conſtantinopolitanum tertium; quinimmo ſi vellemus omnia proferre, pagina deeſſet & tempus: cùm de hoc ſexcentas protulerit Patrum ſententias unus Sophronius, ut obſervavimus ali-

bi. Conſultiùs igitur ex omnibus illis ſeligam tres, eas tamen manifeſtiſſimas, ut inde compertum ſit veritatem amanti, quantanam ejuſdem veritatis & ſanctorum Patrum injuriâ dixerit Honorius, eos de duplici in Chriſto voluntate & operatione, nonniſi balbutiendo, fuiſſe locutos. Primus eſto ſanctus Dionyſius Areopagita, verè Deiloquus, in lib. de divinis nominibus, ut affertur in Conc. Later. ſecret. 5. ubi ſic de mirabili Chriſti diſpenſatione: *Ex nobis integrè & ſubſtantialiter plaſmari voluit Verbum, qui ſupra ſubſtantiam eſſe cognoſcitur, & operatus eſt, & paſſus, quanta humanæ ejus operationi congruunt præcipua & probabilia. In his namque Pater & Spiritus nulla ratione communicavit, niſi qui dixerit ſecundùm benigniſſimam & miſericordem voluntatem, & per omnem ſublimiſſimam & ineffabilem Dei operationem, quam operatus eſt.* Hæccine *balbutientis* ſunt, an potiùs apertè clamantis, eſſe in Chriſto operationem tum *humanam*, tum *ſublimiſſimam* & *ineffabilem*, hoc eſt, divinam; & conſequenter duas eſſe in Salvatore operationes? Dionyſio juvat addere Grego-

SCRUTIN. VIII.

SCRUTIN. VIII. rium Nyſſenum relatum ibidem, qui adverſus Apollinarem hæc abundè de Chriſto profitetur: *Quoniam altera humana voluntas, & divina altera eſt, loquitur quidem ut homo, quod infirmitati carnis congruit, qui noſtras paſſiones ſuſcepit: producit tamen ſecundam vocem, excelſam & Deo dignam voluntatem confirmari, quam humanam propter ſalutem hominum volens.* An hæc fortaſſis Gregoriana verba pro duplici in Chriſto voluntate non appareant evidentiſſima? Scio quidem Theodoſium Cæſarienſem in collatione cum Maximo ultro fateri, in Salvatore Chriſto alteram eſſe voluntatem & alteram, minimè tamen duplicem. Inepta tamen iſta ſunt, & penitus indigna, ut in illis momentum temporis inſumam, eo vel maximè; quòd ut talia deridentur ibidem à ſancto Maximo, aſſentientibus etiam Patriciis, qui aderant collationi. Duobus hiſce venerabilibus Patribus tertium addiderim magnum Athanaſium, qui in ſermone contra Apollinarem inibi pariter adducto hæc pro intento noſtro conficiendo prædicat apertiſſimè: *Quando dicit: Pater, ſi poſſibile eſt, tranſeat à*

me

me calix iſte; non tamen mea, ſed tua voluntas fiat; & iterum, Spiritus promptus eſt, caro autem infirma; duas voluntates hìc oſtendit, tam humanam, quod eſt carnis, quàm divinam, quod eſt Deitatis. Horum omnium rationem, quam vocant à priori, ſuggerit inter alios ſanctiſſimus Ambroſius ſerm. 2. ad Gratianum, ubi, *Nunquid*, ait, *ita poteſt minor, ſicut & major operari? aut poteſt una operatio eſſe, ubi diverſa eſſentia?* His aliiſque fultus Patrum ſententiis, congruentiſſimè dixit Joannes IV. in epiſt. ad Conſtantinum, quòd *Orthodoxi Patres, qui in toto mundo claruerunt, ſicut utraſque naturas, ita & voluntates, ac operationes Chriſti docere concordi prædicatione monſtrantur.* Hinc ergo quiſquis amat ardentiùs, Honorium ab hoc lapſu liberare, fas eſt ut damnet Joannem oppoſita ſentientem; cujus tamen ſtudium & vigilantia adverſus Monothelitas longè probatior eſt Honoriana.

SCRUTIN. VIII.

An à Concilio Chalcedonenſi definita fuerit duplex in Chriſto voluntas.

§. 3. NON hìc rurſus omiſerim obſervare, quòd Honorius in ſuis epiſtolis affirmet, nullam inter Concilia & Pontifices haberi definitionem geminæ

SCRUTIN. VIII. in Chriſto voluntatis & operationis. *Non oportet*, inquit, *ad dogmata Eccleſiaſtica hæc retorquere, quæ neque ſynodales apices ſuper hoc examinantes, neque auctoritates canonicæ viſæ ſunt explanaſſe, ut unam vel duas energias aliquis præſumat Chriſti Domini prædicare, quas neque Evangelicæ, neque Apoſtolicæ litteræ, neque ſynodalis determinatio ſuper his habita viſæ ſunt terminaſſe.* An autem hæc ita ſe habeant, non adeo præcipitanter judicarim; duo nihilominus mihi aſſumo, ut omnino manifeſta. Primum, quòd in Concilio Chalcedonenſi & in epiſtolis ſanctiſſimi Leonis definitum fuerit, apertiſſimè manſiſſe in Chriſto poſt unionem *ambas naturarum differentias & proprietates* : cùm conſtet, nemine Catholicorum prorſus reluctante, inter naturæ rationalis proprietates includi voluntatem, ſeu rationalem appetitum. Alterum eſt, quòd Patres omnes Monothelitarum profligatores ſupponunt ubique, duas in Chriſto voluntates & operationes fuiſſe à Chalcedonenſi Concilio definitas. Teſtis eſto Martinus in Conc. Later. ubi ait : *Oportet Monotheliſmum deſtrui, utpote contradicentem doctrinæ ſan-*

ctorum Patrum & definitioni Concilii Chalcedonenſis. Cui conſentit Deuſdedit Epiſcopus Caralitanus, qui pariter in eadem Synodo ſecret. 2. affirmat, duas in Chriſto voluntates fuiſſe ab eodem ſexto Concilio definitas. Quinimmo ſanctus Maximus progreditur ulteriùs, contendítque, *per uniuerſam Scripturam doceri nos duas in Chriſto voluntates*, uti Scrut. 7. ex ejus verbis retulimus: nihilque magis in ſuis Opuſculis inculcat, quàm per Monothelitas deſtrui definitiones ſanctorum quatuor Conciliorum. Unde in collatione cum Principibus in ſecretario, interrogatus à Troilo Patricio & Sergio Eucrata, cur non communicaret Throno Conſtantinopolitano, reſpondit, quia *ſancta quatuor Concilia ejecerunt per illa novem capitula, quæ facta ſunt Alexandriæ, & per Ecthesim, quæ in hac urbe à Sergio patrata eſt, & per Typum, qui nuper, id eſt, per ſextam Indictionem expoſitus.*

SCRUTIN. VIII.

Quamvis autem hæc omnia, nec, opinor, inconſonè, poſſint explicari de mediata, ut vocant, determinatione, quemadmodum in Symbolo Apoſtolico quælibet fidei veritates implicitè conti-

In Concilio Chalcedonenſi ſatis proximè definita eſt in Chriſto duplex voluntas.

SCRUTIN. VIII. nentur, adeo ut nefas ſit vel unum iota eidem ſuperaddere, ſolúmque detur facultas Eccleſiæ Doctoribus illud explicandi; nihilominus negari certè non poteſt, in Concilio Chalcedonenſi fuiſſe ſatis proximè damnatum Monotheliſmum. Quanta enim claritate ex hoc antecedenti: ***Manſerunt in Chriſto poſt unionem duæ naturæ cum ſuis proprietatibus***, quòd apertè definit quarta Synodus; non deducitur hæc illatio: Ergo manſerunt duæ voluntates & totidem operationes?

Contemptus Honorii in graviſſima quæſtione.

§. 4. QUIS inſuper nobiſcum non miretur, ſecum evolvens nimium contemptum, quo proceſſit Honorius in graviſſima controverſia unius vel duplicis in Chriſto voluntatis, ex qua pendebat firmitas Concilii Chalcedonenſis, & everſio Apollinariſtarum, Eutychianorum, &c. Quo enim jure, decernere quòd in Chriſto manſerint poſt unionem duæ voluntates & operationes, appellat leve, *ineptum*, *otioſum*, & *grammaticale?* Audi verba Honoriana, & mirari deſine, ſi potes: ***Unius operationis vel duarum eſſe vel fuiſſe mediatorem Dei & hominum Dominum*** JESUM

CHRISTUM, *ſentire ac promere ſatis ineptum eſt.* Et rurſus: *Utrum præter opera Divinitatis & humanitatis geminæ operationes debeant derivatè dici, vel intelligi, ad nos iſta pervenire non debent, relinquentes ea Grammaticis, qui ſolent parvulis exquiſita derivando nomina vendicare.* Atque demum, veritatem indagantes de una vel gemina in Chriſto voluntate, *vanos* appellat *naturarum ponderatores, otiosè negotiatores, &c.* SCRUTIN. VIII.

Itane verò? *Ineptum* ergo putaverimus diſertè fateri, quod univerſa ſanctorum Patrum cohors ubique docet, & Orthodoxis prædicat ubique prædicandum? Afferant igitur conſequenter, qui plus æquo vindicant Honorianas epiſtolas, perinde ac in omnibus ſanctæ ſint & irreprehenſibiles, abs re prorſus & inaniter Sophronium, Joannem, Martinum, Maximum, Agathonem, alióſque ſexcentos orthodoxos Sacerdotes, tot labores, tot curas, tot perſecutiones pertuliſſe: cùm ſatis eſſet *ineptum* & *leve* ex Honorii calculo id *ſentire* & *promere*, ob quod unicè tot ipſi labores obiêre, tot ærumnas. Rurſus: *Grammaticale* putabimus, illud apertè profiteri, *Quàm gravu eſſet illa quæſtio.*

SCRUTIN. VIII. quod erat unicè neceſſarium ad defen- ſionem Concilii Chalcedonenſis & epiſtolarum ſanctiſſimi Leonis, atque ad auferendum probrum Eccleſiæ illatum per Conciliabulum Alexandrinum, de quo gloriabantur omnes hæretici, uti nos ex Theophane obſervavimus alibi? Ad quid ergo tot Concilia & Romæ, & in Gallia, & in Britannia, & in Africa, & in Aſia à Patribus celebrata? tot encyclicæ huc illucque ab Epiſcopis tranſmiſſæ ſuper negotio Monothelitarum? tot legationes & ſupplicationes ab Africanis, Hieroſolymitanis, aliíſque ad Romanos Pontifices tranſmiſſæ? Ut quæſtio *grammaticalis*, & quæ ad *Grammaticos* pertineat, diſſolveretur. Hi ſunt legitimi ſenſus epiſtolarum Honorii. Demum: *otioſos negotiatores* illos nuncupabimus, qui tot incommoda laboréſque pertulêre, ut innumeras emerent animas Chriſtianorum, quas Sergii, Cyri, & infernalium graſſatorum tyrannica calliditas rapiebat? Profectò non *otioſè* negotiatur, qui non unâ tantùm, ſed innumerabilibus inventis pretioſis margaritis, hoc eſt, animabus, omnia vendit quæ poſſidet, & impen-

dit omnia, videlicet labores, ſudores, ſanguinem, ipſamque vitam, ut emat eas. Multoque minùs ut *vanus* haberi debet *naturarum ponderator*, qui ad defenſionem Conciliorum & fidei dogmatum exactam inſtituit Chriſti naturarum conſiderationem. SCRUTIN. VIII.

Non latebant Honorium fraudes hæreticorum.

§. 5. HÆC autem omnia eò ſunt in Honorio graviora, quò magis ipſum non latebat, ad id præciſè Monothelitas inducere unam in Chriſto cum operatione voluntatem, ut unam pariter cum voluntate ponerent naturam. Et ex oppoſito Catholicos duas ideo prædicare cum voluntatibus operationes, ut geminas in eodem cum operationibus profiterentur naturas. Audiamus Honorium. *Nam qui hæc dicunt*, ſcilicet aut unam, aut duas eſſe in Chriſto voluntates; *quid aliud niſi juxta unius, vel geminæ naturæ Chriſti Domini noſtri vocabulum, ita & operationem unam, vel geminam ſuſpicantur?* Bene quidem & appoſitè. Cur ergo, ſi res ita ſe habebat, uſque adeo ſegniter adverſus Monotheliſmum inſurrexit? Conſultius fuiſſet illorum fraudes centenis oculis enucleare, ne Catholici per inſidias, ſicut exitus comprobavit, ra-

SCRUTIN. VIII.

perentur in hæreſim : nec ſatis erat ſilentium utrinque præcipere. Nam in quacunque prorſus circunſtantia (ut loquar cum Martino Papa in ſua fidei profeſſione) *in cauſa fidei non ſatis eſt falſum non pronuntiare, ſed verum oportet confiteri.*

Honorii facilitas in acquieſcendo impiis Sergii conſiliis.

§. 6. TANDEM non hîc omiſerim conſiderare nimiam Honorii facilitatem, quam ipſe præfert in ſuis epiſtolis, in aſſentiendo conſiliis Sergii, & in credendis calumniis, quas ille multas in ſuis epiſtolis confinxerat. Scribit Sergius, extitiſſe Sophronium omnium diſſenſionum auctorem. Id Honorius non ſolùm non arguit, ſed ulteriùs videtur comprobare. Nec ſatis excuſatur objectâ facti ignorantiâ, cùm nihil occurrat indecentius, quàm Pontificem ſuper aliquo facto decernere, cujus circunſtantias nondum intimè callucrit. Si enim naſcentes Monothelitarum impietates Honorium latebant, cur ſe dedit præcipitem in acquieſcendo priùs conſiliis Sergii abſque priùs habita per Apocriſiarios diligenti novitatis inquiſitione? Quid inſuper? Confinxit Sergius in eadem ad Honorium epi-

ſtola libellos quoſdam Mennæ ad Vigilium Papam, in quibus una prædicabatur in Chriſto voluntas & operatio, quos etiam ubique locorum promulgavit, uti ſanctus Maximus aperuit in Dialogo cum Pyrrho. Detexitne tantam Honorius impoſturam? Nequaquam. Abſtulit forſan hujuſmodi probrum quà Vigilio, quà ſedi Romanæ inflictum? Minimè verò. Immo altum de hoc ſilentium in Honorianis epiſtolis: unde quod ſcribendo retundere tenebatur ex officio, viſus eſt comprobare ſilendo. His addito facilitatem, qua ſimilem Sergii calumniam in Sophronium adinventam deglutivit, quod ſcilicet Sophronius, etiam rogatus, nec unum potuerit exhibere Patrum teſtimonium pro gemina in Chriſto voluntate, cùm hoc non ſolùm eſſet falſum, ut oſtendimus alibi, ſed prorſus improbabile, ut ſcilicet ſimplex Monachus acriter obniteretur Patriarchis & Epiſcopis, nullo munitus aut ſacræ Scripturæ, aut Patrum teſtimonio. Quid plura? Affirmat Sergius, neminem ex Patribus prædicaſſe duas in Chriſto voluntates: id & Honorius affirmat. Aſſumit ille, quòd ex

SCRUTIN. VII. determinatione hujus controverſiæ naſcerentur ſcandala : hoc & aſſumit Honorius. Inculcat Sergius ut aptam ſilendi œconomiam ; & hanc ut optimam confirmat Honorius. Illam Sergius ſtudet perſuadere Sophronio ; & hanc eandem conatur Honorius Sophronii Legatis imponere. Miſcet ille in ſuis epiſtolis multa fidei contraria : hæc nullatenus impugnat Honorius. Rapit Sergius ut hæreſis fautorem ſanctiſſimum Leonem : hoc Honorius nullatenus arguit. Movet Sergius bella in Orthodoxos : Sergium laudat Honorius. O conniventiam indignam Antiſtite ! ô pacis zelum nimis inordinatum ! Quid inde mirabimur, ſi Patres ſextæ Synodi proferunt, quòd Honorius eadem ſenſerit, quæ Sergius ; ſique Leo ſecundus affirmat, quòd *flammam hæretici dogmatis negligendo confoverit?* Has autem & alias plurimas Sergii calumnias & falſitates non ita promptè admiſiſſet & crediſſet Honorius, ſi ſecum conſideraſſet, ex quibuſnam genitoribus hæreticis ſua Sergius traxerat incunabula ; ſique ad leves Orientalium hæreticorum animos mentis oculos direxiſſet, & ad funeſtas

tragœdias, quas plurimas orbi ortho- doxo exhibuerat illorum perfidia & petulantia, cùm ad id unicè quæſtiones ſererent in Eccleſia, ut inde tumultus colligerent, & pretioſam Catholicorum pacem funeſtarent. SCRUTIN. VIII.

Abſolvitur Scrutinium & Opuſculū.

§. 7. Hi ſunt, qui occurrant in Honorianis epiſtolis leviores nævi, & lapſus; graviores Scrut. 7. aperuimus. Hos omnes, ut opinor, modeſtè retuli, maximo rurſus animi mei mœrore, ſi ad Honorium reſpexerim, pro cujus gloria & incolumitate famæ, vel ſanguinem libens effunderem: non minori verò mentis alacritate, ſi Concilium 6. 7. & 8. fuerim intuitus, & epiſtolas Leonis ſecundi: quæ ſingula ut caſta probarem & illibata, duxi neceſſarium perſtringere errores Honorii quà graves, quà leves: (ſalvâ tamen ſemper ipſius orthodoxiâ) ut ſaltem ex omnibus illis in unum collectis non agnoſcatur impiè prolata ſententia damnationis. Quod ſi ſemel aſſeruerimus ſuperfluo zelo laborantes, & ſextam Synodum antiquitati venerabilem evertimus, & aliarum omnium auctoritatem labefactamus.

FINIS.

INDEX
RERUM PRÆCIPUARUM.

A

AGATHO

RECIPIT epiſtolam Conſtantini ad Donum. 114

Celebrat Romanum Concilium. 115

Circa quæ reſtrinxerit Legatis ſextæ Synodi quidquam innovandi & mutandi. 235

ANASTASIUS.

Anaſtaſius Imperator ſucceſſit Philippico Bardani. 131

Fuit verè Catholicus, & Catholicam dedit ſynodicam Conſtantino Papæ Romano. *ibid.*

APOCRISIARII.

Romani Apocriſiarii malè habentur à Paulo. 74

Decipiuntur à Petro Epiſcopo Conſtantinopolitano. 101

ARMENII.

Apud Armenios viguit Monotheliſmus poſt celebrationem ſextæ Synodi. 134

Celebrant Conciliabulum in favorem ejuſdem. 135

Illud tamen pluries abjurarunt. 137

AUCTORES

Auctores Græci malè afferuntur ad proban-

dum, fuiſſe Monothelitas damnatos ab Honorio. 47
Iidem auctores cautè legendi. 48

B

BARDANES.

Bardanes Imperator invehitur acriter in ſextam Synodum. 124
Celebrat Conciliabulum. *ibid.*
Deponit imaginem ſextæ Synodi. 125
Ejus loco ſeipſum pingit & Sergium. *ibid.*
Comburit acta ſextæ Synodi. 126
Mittit epiſtolam impiam ad Conſtantinum Papam. *ibid.*
Anathematizat Papas Romanos. *ibid.*
Inſequitur Orthodoxos. *ibid.*
Tentat intrudere laïcum in Patriarchatum. *ibid.*
Cur tot impia geſſerit in ſextam Synodum. 128
Brevi moritur ſacrilegus. 130

C

CATHEDRA PETRI.

Quo ſenſu ea ſit infallibilis. 246
Sunt aptè explicanda loca, quæ pro illa afferuntur. *ibid.*

CHALDÆI.

Apud eos viguit Monotheliſmus. 132
Illum abjuravit Adam Chaldæus nomine Eliæ Patriarchæ ſub Paulo V. 133

CLERUS.

Cleri Romani conſtantia in tuendo ſancto Martino Papa. 83

Digitized by Google

Quàm eſſent validæ Cleri vires. 84
Ejuſdem vigilantia adverſus Bardanem Imperatorem. 130

CONCILIUM.

Plura Concilia celebrantur contra Monothelitas. 116
Concilium ſextum œcumenicum in eoſdem. 117
Quoſnam perſonaliter damnarit ſexta Synodus. 118
Acta Concilii ſexti diriguntur ad Patriarchas. 121

CONGRESSUS.

Congreſſus Heraclii cum Paulo Severiano quo anno contigerit. 8
Congreſſus Heraclii cum Athanaſio Jacobita. 9
Hi congreſſus invicem diſtincti ſunt. 10

CONSTANS.

Conſtans Imperator favet Paulo. 77
Mittit dona ſancto Petro. 104
Quo fine ea dona miſerit. 105
Canit palinodiam de Monotheliſmo. 106
Romam accedens bene excipitur à Vitaliano. 107
Odio habet Conſtantinopolitanos. 108

CONSTANTINUS.

Conſtantinus Patriarcha Conſtantinopolis ſucceſſor Joannis fuit Catholicus. 108
Conſtantinus Imperator filius Conſtantis rogatur à Monothelitis, ut deponat Vitalianum. 110

Hoc tandem indulget iiſdem. 111
Qua de cauſa hoc indulſerit. 112
Scribit Dono pro unione Eccleſiarum. 114
Interfuit ſextæ Synodo. *ibid.*

CYRUS.

Cyrus Alexandrinus rapitur in hæreſim à Sergio. 15
In quo ſit maximè culpandus Cyrus. 18
Celebrat Conciliabulum Alexandrinum. 34
Corrumpit Patrum ſententias. 37

D

DAMNATIO.

Poteſt aliquis ex pluribus capitibus ſynodicè damnari. 25
Limitandæ phraſes, quibus Honorius damnatus eſt. 292
Expenditur damnatio Typi. 293

DEFUNCTUS.

An defunctus in Eccleſiaſtica communione poſſit damnari. 295
Plures ita defuncti damnantur. *ibid. & ſeqq.*

E

ECTHESIS.

Quid eſſet hæc Ecthesis à Sergio inventa & promulgata? 52
Monothelitarum conatus pro ea. 53
Mittitur à Sergio ad Severianum. 54
Damnatur ſynodicè à Joannne IV. 58

EPISCOPI.

Plures Epiſcopi rejiciunt juſſionem Heraclii pro Monotheliſmo. 33
Multi ex iiſdem rogant Theodorum Papam,

ut damnet Paulum. 73
Quæ vigilantia neceſſaria in Epiſcopis adverſus hæreſes. 262

EUGENIUS.

Eugenius Papa electus eſt ante obitum Martini Pontificis. 99
Non ſedit legitimè, niſi eo defuncto. 100
Non approbat Petri ſynodicam. *ibid.*

EUTYCHES.

Hæreſis Eutychis plurimùm favit Monothelitiſmo. 147
In Eutychianiſmum lapſi ſunt plures Monothelitæ. 149

G

GEORGIUS.

Georgius Conſtantinopolitanus fuit Monothelita. 119
Correctus eſt à ſexta Synodo. *ibid.*
Interfuit eidem Concilio. *ibid.*

H

HÆRETICI.

Plures hæretici ante tempora Heraclii ponunt in Chriſto unam tantùm voluntatem. 2
Hæreticorum multæ ſectæ debacchantur, habito per Cyrum Conciliabulo Alexandrino. 6
Quomodo poſſint laudari. 286

HERACLIUS.

Heraclius Imperator congreſſum habet cum Paulo hæretico Severiano. 7
Et alium habuit cum Athanaſio Jacobita. 9
Conſu-

Conſulit Sergium & Cyrum in quæſtione duplicis voluntatis. 13
In quo ſit maximè culpandus. 18
Cur plurimùm faverit Eutychianis & Monothelitis. 23
Promulgat juſſionem pro una in Chriſto voluntate. 31
Zelus inordinatus ejuſdem in quæſtionibus fidei. 32
Exponit Ecthefim non eſſe ſuam. 53

HONORIUS

Mitiùs æquo agit cum Sergio. 40
Non damnavit Monothelitas, nec Monotheliſmum. 41
Quæ fuerit ejus diligentia in eoſdem. 42
In dogmate nullatenus erravit. 174
Vindicantur ejus epiſtolæ ab errore dogmatis. 176
Honorii doctrina cohæret cum doctrina ſancti Leonis, Agathonis & Conſtantini. 178. *& ſequentibus.*
Non abs re docuit Chriſtum eſſe unum operantem. 185
Vindicantur quædam Honorii phraſes ab errore dogmatis. 188. *& ſeqq.*
Concordat Honorius cum ſancto Martino & Sophronio. 191
Non potuit in Chriſto unam voluntatem, ſed novam voluntatem. 196
Quis ſcopus ejus in ſuis epiſtolis. 199
Quinam ex antiquis defenderint Honorii doctrinam. 207

Etiamſi erraſſet, error fuiſſet materialis. 207
Et quamvis erraſſet, formaliter non infeciſſet ſedem Petri. 208
Damnatus fuit Honorius à ſancta ſexta Synodo œcumenica. 219
Auctorum ſententiæ expenduntur circa Honorii damnationem. 211
Quinam agnoſcant fuiſſe damnatum. 224
Solvuntur objectiones quædam negantium ejus damnationem. 263. *& ſeqq.*
Honorius plus æquo communicavit cum Sergio. 280
Ambiguitas epiſtolarum Honorii plurimùm offecit eidem. 288
Ob utilitatem Eccleſiæ poterat damnari. 290
Quàm immeritò dicat Honorius ſanctos Patres, nonniſi balbutiendo, duas in Chriſto prædicare voluntates. 302. *& ſeqq.*
Non bene contempſit quæſtionem duplicis voluntatis. 308
Qua facilitate conſenſerit Sergio ferme in omnibus. 312

I

JOANNES.

Sanctus Joannes Alexandrinus obſtat Monothelitis. 33
Volebat Sergium deponere. 34
Joannes Conſtantinopolitanus Thomæ ſucceſſor fuit Catholicus. 108
Joannes IV. Papa damnat ſynodicè Ecthesim Sergii. 58

In ſuo Concilio damnavit Monotheliſmum; non Monothelitas. 59
Scribit epiſtolam apologeticam pro Honorio. *ibid.*
Rogat Conſtantinum filium Heraclii, ut Ectheſim deponat. 60
L
LEGATI.
Ex Legatorum Agathonis ſilentio malè deducitur Honorium non fuiſſe damnatum. 227
Evolverunt privatim cauſam Honorii. 231
Legati Agathonis non admodum excellentes teſte Agathone. 233
An tradita ipſis facultas damnandi Honorium. 236
LEO II.
Leo ſecundus Papa recipit acta ſextæ Synodi. 121
Acriter invehitur in Honorium. *ibid.*
An ſint violatæ ejus epiſtolæ. 123
M
MACARIUS.
Tentat cum Theodoro, ut obliteretur è diptychis Honorii nomen. 110
Quanta eſſet ejus contumacitas. 186
Damnatus eſt à ſexta Synodo. 118
MARONITÆ.
Apud Maronitas viguit aliquando Monotheliſmus. 138
Damnarunt ſextam Synodum. *ibid.*

INDEX.

MARTINUS.

Sanctus Martinus Pontifex damnat ſynodicè Typum Conſtantis. 80
Eludit Olympium Exarchum. 82
Ducitur à Theodoro Calliopa exul in inſulam Naxiam. 86
Ductus Conſtantinopolim malè habetur ab hereticis, & eorumdem calumniæ in ſanctum Pontificem. 90
Glorioſus ejus triumphus. 96

MAXIMUS.

Sanctus Maximus vindicat Sophronium à calumniis Sergii & Pyrrhi. 20
Quis, qualiſque eſſet, quanta ejus doctrina, & auctoritas. 61
Diſputat in Africa cum Pyrrho, & ſuperat. 63
Vi rapitur ab urbe Roma, & ducitur exul Conſtantinopolim. 85
Calumniatur à Monothelitis. 87
Mittitur exul in Bizyam. 88
Contumeliæ, & exilia ſancti Maximi. 89. 94
Ejus victoria, & martyrium. 95
Calumniatur in doctrina à Monothelitis. 166

MONOTHELITÆ.

MONOTHELISMUS.

Quis Monothelіſmus viguerit ante tempora Honorii. 4
Strictus Monotheliſmus incepit ſub Heraclio. 5

Monothelifmum præceſſit ingens prodigium. 26
Fraus Monothelitarum in corrumpendis Patrum ſententiis. 36
Quanta eſſet Monothelitarum inconſtantia. 141
Monothelitæ non negabant humanitatem Chriſti eſſe operativam. 143
Ponebant in anima Chriſti potentiam volitivam. 144
Quo ergo ſenſu ponerent in Chriſto unam voluntatem. 146
Aliqui Monothelitæ lapſi ſunt in errores Manichæorum. 151
Plures Monothelitæ negarunt animæ Chriſti omnem motum. 154
Utebantur non rarò Catholicis exemplis ad decipiendum. 155
Quibus ii rationibus niterentur. 158
Quidam Monothelitæ à Chriſto excluſerunt omnem voluntatem. 164
Alii ex oppoſito tres poſuere. 165
Miſcebant fraudulenter hæretica cum Catholicis. 167. 187
Pugnant invicem Monothelitæ. 171
A quibus fuerit Monothelifmus egregiè impugnatus. 172
Differentia erroris Monothelitici à doctrina Honoriana. 190
Corrumpunt epiſtolas Honorii. 193
Pacem, & unionem Eccleſiæ ubique prætexebant. 269

O

OEconomia.

Proponitur Honorii œconomia, & ex Patribus impugnatur. 255
Diſtinguitur duplex œconomia. 257
Alia laudabilis, alia culpabilis. 257. 258. *& ſeqq.*
Rejiciuntur quædam defenſiones Honorianæ ſilendi œconomiæ. 263. 265
Quæ ſint damnandæ, quæ recipiendæ. 274
Quo caſu poſſint induci. 277

Olympius.

Olympius Exarchus Romam mittitur contra ſanctum Martinum. 81
Nihil exequitur adverſus eundem. 82

P

Patres.

Sancti Patres apertè prædicant in Chriſto duas voluntates. 302
Affirmant definitas eſſe à Concilio Chalcedonenſi. 305. *& ſeqq.*
Eorum ſcripta violantur à Monothelitis. 36

Paulus.

Paulus invadit ſedem Pyrrhi. 70
Extorquet laudes à Catholicis. 71
Tandem profitetur Monotheliſmum. 72
Promulgat Typum hæreticum. 75
Exhorret audiens mala illata ſancto Martino. 90
Pœnitet, ſed inſtar Judæ. 91. Ejus obitus. 92

Petrus.

Eligitur in Patriarcham poſt Paulum. 92
Quot annis ſederit. *ibid.*

Mittit ad Eugenium Synodicam. 100
Studet evertere ſanctum Maximum. *ibid.*
Triplicem in Chriſto ponit voluntatem. 101
Decipit Romanos Apocriſiarios. *ibid.*
Ob ſolam obſcuritatem ejectæ ſunt ab Eugenio ejus epiſtolæ. 100. 289

PYRRHUS.

Calumnia Pyrrhi in ſanctum Sophronium. 20
Pyrhus confirmat Ecthesim. 57
Pro ea celebrat Conciliabulum. *ibid.*
Victus eſt à ſancto Maximo in diſputatione Africana. 63
Romam acceſſit ſub Theodoro. *ibid.*
Abjurat ficte Monothelismum. 64
Redit paulò pòſt ad hæreſim, & damnatur à Theodoro. *ibid.*
Cur Pyrrhus ſe Patriarchatu abdicarit. 66
Receptus eſt à Theodoro ut Epiſcopus. 69
Pyrrhi obitus. 92

S

SERGIUS.

Sergius Conſtantinopolitanus trahit Cyrum in Monotheliſmum. 14
Serit undique callidas ſuggeſtiones. *ibid.*
Fingit libros Mennæ ad Vigilium. 16
Calumnia Sergii in Sophronium 20. 38
Quâ facilitate rapuerit in Hæreſim Orientis Epiſcopos, & Heraclium Imperatorem. 22
Sergii exiſtimatio in Oriente. 24
Natus eſt à parentibus Jacobitis. 22
Scribit callidè ad Honorium Papam. 40

Evulgat ſilendi œconomiam. 51
Item promulgat Ecthesim. 52
Ecthesi præfigit nomen Heraclii. *ibid.*
Quanta eſſet ejus fama. 24. 296
Damnatus pluries ſynodicè. 118
Subjecit ſua ſcripta cenſuræ Honorii Pontificis. 297

SEVERINUS.

Severinus Papa rejicit Ecthesim ſibi à Sergio miſſam. 55
Status infelix Eccleſiæ Romanæ ſub Severino. 56

SOPHRONIUS.

Inſurgit acriter in Monothelitas voce & ſcriptis. 35
Diligentiæ ab eodem adhibitæ adverſus Monothelitas. 37
Celebrat Synodum in eoſdem. 38
Legatos mittit Romam. 39
Patitur calumnias Monothelitarum. 20
Vindicatur à ſancto Maximo. *ibid.*

T

THEODORUS.

Theodorus Calliopas Exarchus Romam mittitur adverſus ſanctos Martinum & Maximum. 82
Fingit calumnias in Martinum. 85
Theodorus Conſtantinopolitanus tentat ut expungatur è diptychis nomen Vitaliani. 110
Id tamen obtinet à Conſtantino. 111
Cur non interfuerit ſextæ Synodo. 119

An

An amiſerit Patriarchatum ob cauſam Religionis. 120
Theodorus Pharanitanus in quo maximè culpandus. 18
Plura ſcribit pro Monothelitis. 19
Quis eſſet ejus Monotheliſmus. 156
Theodorus Papa recipit humaniter Pyrrhum Romam ex Africa venientem. 63
Abſolvit illum, cùm hæreſim in libello publico abjuraſſet. 64
Scribit ad Paulum Conſtantinopolitanum, ut Pyrrhum deponat ſynodicè. 70
Anathematizat Pyrrhum redeuntem in hæreſim. 64
Theodorus damnat Paulum. 73
Cur vellet Theodorus, ut Pyrrhus deponeretur. 68
Arguit Orientales Epiſcopos eo quòd Pyrrhum laudaſſent. 284

THOMAS.

Thomas Conſtantinopolitanus Petri ſucceſſor fuit orthodoxus. 108
Ut talis agnoſcitur à ſexta Synodo. 109

TYPUS.

Typus Pauli quid eſſet, & quæ calliditas Monothelitarum in illo ſerendo. 75
Impietas Typi refunditur in Paulum. 78
Damnatus eſt Typus à Martino. 80

V

VITALIANUS.

Dat litteras hortatorias ad Petrum. 102
Mittit Synodicam ad Conſtantem. 103

Recepit, nec ullo pacto debuit rejicere dona Conſtantis. 106
Suâ prudentiâ aperit oſtium vnioni Eccleſiarum. 108
Ejus nomen ponitur in diptychis, indeque obliteratur. 110
Iterum à ſexto Concilio in diptycha reponitur. 112

VOLUNTAS.

Quid intelligerent Monothelitæ nomine voluntatis. 142
Qualem voluntatem Monothelitæ ponerent in Chriſto. 162

Z

ZELUS.

Zelus inordinatus Heraclii Imperatoris. 32
Plurima mala inducit in Eccleſiam zelus inanis. 219
Non ſufficit ad excuſandos Epiſcopos zelus pacis, ſi ſub ea lateant fraudes Hæreticorum. 270
Ex zelo ſuperfluo mala ſæpe naſcuntur. 271
Non ſolùm Honorius, ſed & Monothelitæ zelum pacis jactabant. 269. *& ſeqq.*

ZONARAS.

Explicantur quædam verba Zonaræ, quædam verò corriguntur in facto Monothelitarum. 84

FINIS.

Excudebat Pariſiis GABRIEL MARTINUS, viâ San-Jacobæâ, ſub Sole aureo. 1678.

SUMMA PRIVILEGII
Regis Chriſtianiſſimi.

CAUTUM eſt auctoritate Regis, ne quis in ipſius Regno, aliiſve locis ejus ditioni ſubjectis, intra annos ſex, à die publicationis exemplarium numerandos, Librum qui ſic inſcribitur, HISTORIA MONOTHELITARUM, ATQUE HONORII CONTROVERSIA, *per Joannem Baptiſtam Tamagninum*; abſque LUDOVICI BILLAINE, Pariſienſis Bibliopolæ, permiſſu excudat, aut vendat. Qui ſecus fecerit, mulcta ei indicta, prout ampliùs in ipſo Diplomate Regio continetur, dato Pariſiis die 8. menſis Februarii anno 1678. & ſignato de mandato Regis, JEANNIN, atque in Acta Typographorum Pariſienſium relato die 16. Aprilis ab EDMUNDO COUTEROT, Syndico.

Prima Editio abſoluta fuit die 18. *Aprilis anni* 1678.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google